

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Výroční zpráva
o hazardním hraní
v České republice
v roce 2018

> 2018

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2018

Viktor Mravčík, Zdeněk Rous, Pavla Chomynová, Kateřina Grohmannová, Barbara Janíková,
Tereza Černíková, Zuzana Tion Leštinová

Praha, červen 2019

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI
SEKRETARIÁT RADY VLÁDY PRO KOORDINACI PROTIDROGOVÉ POLITIKY

Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2018

© Úřad vlády České republiky, 2019

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

nábřeží E. Beneše 4, 118 01 Praha 1

tel.: +420 224 002 111

www.drogy-info.cz

Autorský kolektiv/ Viktor Mravčík, Zdeněk Rous, Pavla Chomynová, Kateřina Grohmannová, Barbara Janíková, Tereza Černíková, Zuzana Tion Leštinová

Editor/ doc. MUDr. Viktor Mravčík, Ph.D.

Odpovědný redaktor/ Mgr. Zuzana Tion Leštinová

Spolupráce na vizualizaci dat/ Visual Data, www.visualdata.cz

Spolupráce na grafické úpravě/ Missing Element, www.missing-element.com

Výroční zpráva o hazardním hraní v ČR v roce 2018 byla vydána pouze jako elektronická publikace, k dispozici ve formátu PDF je na stránkách drogy-info.cz v sekci Publikace.

Zpráva byla projednána Poradním výborem RVKPP pro sběr dat o závislostech. Tuto výroční zprávu schválila dne 3. července 2019 Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky. Dne 22. července 2019 zprávu vzala na vědomí vláda ČR.

Pro bibliografické citace/

MRAVČÍK, V., ROUS, Z., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K., JANÍKOVÁ, B., ČERNÍKOVÁ, T., TION LEŠTINOVÁ, Z. 2019. Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2018. MRAVČÍK, V. (Ed.). Praha: Úřad vlády České republiky.

ISBN 978-80-7440-229-6

Obsah

Úvod a poděkování	5
Souhrn výsledků	7
Regulace a politika v oblasti hazardního hraní	7
Trh s hazardními hrami	8
Hraní hazardních her v obecné populaci	9
Hraní hazardních her mezi dětmi a mládeží	9
Problémové hráčství	9
Zdravotní a sociální důsledky a souvislosti	10
Kriminalita	11
Prevence	11
Léčba	12
1 Regulace a politika v oblasti hazardních her	15
1.1 Úvod	15
1.2 Legislativní rámec	15
1.3 Regulace provozování hazardních her na obecní úrovni	18
1.4 Politika a strategie v oblasti hazardního hraní	19
1.5 Rozpočty a financování protidrogové politiky v oblasti hazardního hraní	23
2 Trh s hazardními hrami	25
2.1 Nabídka hazardního hraní	25
2.2 Ekonomické ukazatele	33
2.3 Reklama a marketing	40
2.4 Aktivity s prvky hazardních her	45
3 Hazardní hraní v populaci	47
3.1 Úvod	47
3.2 Míra hazardního hraní v dospělé populaci	47
3.3 Výskyt hazardního hraní mezi dětmi a mládeží	57
3.4 Hazardní hraní ve specifických skupinách populace	64
4 Problémové hráčství	67
4.1 Úvod	67
4.2 Prevalence a vzorce problémového hráčství v dospělé populaci	67
4.3 Charakteristiky problémových hráčů	72
4.4 Problémové hráčství mezi dětmi a mládeží	76
4.5 Problémové hráčství ve specifických skupinách populace	83
5 Zdravotní a sociální důsledky a souvislosti hazardního hraní	85
5.1 Úvod	85
5.2 Zdravotní důsledky	85
5.3 Sociální důsledky	85
6 Kriminalita v souvislosti s hazardním hraním	91
6.1 Úvod	91

6.2	Kriminalita primárně související s hraním hazardních her	91
6.3	Kriminalita sekundárně související s hraním hazardních her	97
7	Prevence problémového hráčství.....	101
7.1	Prevence ve školním prostředí.....	101
7.2	Prevence problémového hráčství v obecné populaci.....	104
7.3	Prevence a včasná intervence mezi hazardními hráči.....	104
8	Léčba a další odborné služby	109
8.1	Úvod	109
8.2	Síť služeb pro problémové hráče	109
9	Přílohy	119
	Datová příloha.....	119
	Zkratky.....	146
	Seznam tabulek v hlavní části zprávy.....	148
	Seznam tabulek datové přílohy.....	149
	Seznam grafů v hlavní části zprávy	150
	Seznam grafů datové přílohy	152
	Seznam obrázků	153
	Rejstřík.....	154
	Bibliografie.....	156

Úvod a poděkování

Tato výroční zpráva je v pořadí pátou standardní výroční zprávou o hazardním hraní v ČR, kterou zpracovalo Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (NMS). Zabývá se aktuálními trendy ve výskytu, vzorcích a dopadech hazardního hraní, dostupnosti preventivních a léčebných intervencí a faktory, které na ně působí. Zpráva zahrnuje období r. 2018 s přesahem do počátku r. 2019.

NMS děkuje za pomoc a spolupráci při zpracování této výroční zprávy všem svým spolupracovníkům, členům pracovních skupin, organizacím, institucím a orgánům, kteří poskytli data a informace a přispěli k jejich souhrnné interpretaci a k sestavení této zprávy.

Souhrn výsledků

Regulace a politika v oblasti hazardního hraní

- Problematika hazardního hraní je od r. 2014 součástí integrované protidrogové politiky ČR. Koordinačním a poradním orgánem vlády v otázkách protidrogové politiky je Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP).
- V květnu 2019 byla vládou ČR schválena nová *Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostným chováním 2019–2027*, která plně integruje témata legálních a nelegálních návykových látek a nelátkových závislostí. V souladu s principem integrované protidrogové politiky se oblast hazardního hraní (HH) stává také součástí krajských protidrogových politik.
- Rok 2018 byl posledním rokem platnosti *Akčního plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky pro oblast hazardního hraní 2015–2018*. Nejnižší míra plnění úkolů byla v oblastech snižování rizik a prevence v hráčské populaci a informování veřejnosti a prevence v obecné populaci. V r. 2018 byly v dotačním řízení RVKPP podpořeny projekty v oblasti HH celkovou částkou 23,3 mil. Kč.
- V r. 2018 se základní legislativní rámec regulující oblast hazardního hraní nezměnil, tvoří jej od r. 2017 zákon o hazardních hrách (ZHH) a zákon o dani z hazardních her, které nahradily zákon o loteriích a jiných podobných hrách (ZoL).
- Od 1. 1. 2017 byla rovněž zavedena regulace reklamy na HH posilující ochranu hráčů. V praxi je však zákonné varování často uvedeno velmi malým písmem a barvy jsou voleny tak, že je text obtížně čitelný. Podobně u on-line HH bývá varování umístěno na nejspodnějším okraji stránky.
- Přechodná ustanovení ZHH umožňují provozování HH povolených ještě podle ZoL. Provozování podle ZoL je možné pouze po dobu platnosti povolení, avšak nejdéle po dobu 6 let ode dne nabytí účinnosti ZHH. Prakticky však všechna povolení technických her (TH) podle ZoL skončí nejpozději do konce r. 2019 (v polovině r. 2019 jich bude méně než 1 tisíc) a do srpna 2019 mají povolení podle ZoL některé živé hry.
- Od 1. 1. 2018 však musí i HH povolené podle ZoL splňovat některé podmínky ZHH, jako jsou např. povinnost registrace a uživatelského konta, centrální stanovování kurzů a evidence sázkových příležitostí a informační povinnost.
- Stále není funkční tzv. rejstřík fyzických osob vyloučených z účasti na HH, který měl zajistit fungování centrální evidence osob vyloučených jak dobrovolně, tak ze zákona, tj. např. osob pobírajících dávky v hmotné nouzi, osob v úpadku a osob se soudem uloženou povinností zdržet se hraní HH nebo podstoupit léčbu patologického hráčství. Počet těchto osob je v ČR odhadován na 200–400 tis.
- Počet obcí s OZV regulující HH roste. K 12. 3. 2019 mělo OZV regulující HH na svém území 685 obcí, což je o 45 více než na konci r. 2017. Z toho 418 obcí (61 % z těch, které mají OZV regulující HH) úplně zakázalo provoz technických her (TH) na svém území (o 44 více než na konci r. 2017), jde však spíše o menší obce. Většina obyvatel, kteří žijí v obcích s regulací nabídky HH, žije ve větších městech, kde je nabídka HH sice regulována, ale stále existuje.
- Od 1. 1. 2017 byla zvýšena daňová sazba u TH na 35 % a byl zrušen denní poplatek za přístroj. U ostatních HH zůstala sazba na 23 %. Výnos z daně z hazardních her je u TH dělen v poměru 35 % do státního rozpočtu a 65 % do rozpočtů obcí. Odvody z ostatních HH se dělí v poměru 70 % do státního rozpočtu a 30 % do rozpočtu obcí.
- V květnu 2019 schválila vláda návrh na změnu daňových sazeb. Návrh předpokládá zavedení 3 sazeb: 25 % u kurzových sázek, tombol, turnajů malého rozsahu a totalizátorových her (původně 23 %), 30 % u loterií, binga a živých her, 35 % u TH.

Trh s hazardními hrami

- K 1. 1. 2019 mělo povolení provozovat HH v ČR 57 společností (o 3 méně než v r. 2018), z toho 41 TH land-based, 7 TH on-line, 8 kurzové sázky (KS) land-based a 9 KS on-line.
- Od r. 2011, kdy bylo v ČR téměř 102 tis. povolených TH, počet povolených TH klesá. Na konci r. 2018 bylo v ČR povoleno méně než 40 tis. TH (meziroční pokles o 26 %). K poklesu došlo ve všech krajích, nejvyšší absolutní počet TH má Středočeský kraj, nejvyšší relativní počet Karlovarský kraj; nejnižší počet TH je v Kraji Vysočina. Od 1. 1. 2018 již v ČR nejsou provozovány výherní hrací přístroje (VHP) povolené obcemi.
- Dlouhodobě se snižuje počet provozoven s TH, k 31. 12. 2018 jich bylo celkem 1636, z toho 548 kasin. Od r. 2011, kdy počet provozoven dosáhl maxima (8367), se počet provozoven snížil o 80 %. Kvůli zákonným podmínkám se TH a živé hry (ŽH) koncentrují do větších heren a kasin.
- Počet provozoven s TH a/nebo ŽH klesal ve všech krajích, nejvýraznější meziroční pokles zaznamenaly kraje Zlínský (o 69 %), Jihomoravský a Moravskoslezský (oba o 58 %). Nejmenší byl tento pokles v Praze (o 20 %).
- Výrazně nejvíce provozoven s TH na počet obyvatel je v Karlovarském kraji (38 na 100 tis. obyv.), následují kraje Plzeňský (22), Ústecký (21) a Královéhradecký (20), nejméně je jich na Vysočině (9) a v Praze (7). Praha měla jako jediný kraj více kasin než heren (77 %). Výskyt kasin s TH je vysoký zejména v oblastech u hranic s Německem a Rakouskem.
- Dlouhodobě se zvyšuje počet kasin, jejich podíl na celkovém počtu provozoven výrazně vzrostl na 34 % v r. 2018. Příčinou nárůstu je snaha provozovatelů TH získat pro své provozovny povolení jako kasina spíše než herny, a to kvůli podmínkám zákonné regulace TH (provozní doba, limity sázek) i regulace na obecní úrovni.
- K lednu 2019 bylo v ČR 2085 provozoven KS land-based na 1951 unikátních adresách. Nejvíce sázkových kanceláří na počet obyvatel bylo v krajích Moravskoslezském a Karlovarském, nejméně v Kraji Vysočina. Velká většina kurzového sázení probíhá v současnosti v on-line prostředí.
- Hráči v r. 2018 do HH vložili 249,5 mld. Kč, na výhrách jim bylo vyplaceno přes 218,2 mld. Kč a prohráli 31,3 mld. Kč (prohry jsou hrubým příjmem provozovatelů). Zatímco v r. 2016 a 2017 se příjmy provozovatelů meziročně zvýšily o 29 %, resp. 1 %, v r. 2018 se snížily o 21 %. Pokles lze přičíst poklesu příjmů z TH land-based vlivem regulace (zejména kvůli povinnosti registrace hráčů a obecní regulaci).
- Nejvyšší podíl příjmů ze hry připadl stejně jako v minulých letech na TH v prostředí land-based, které tvořily 41 % trhu a utržily 12,9 mld. Kč, jejich podíl na trhu meziročně klesl přibližně o 15 procentních bodů (p. b.). KS on-line utržily 6,4 mld. Kč (20 % trhu, meziroční nárůst o 5 p. b.), loterie land-based 6,0 mld. Kč (19 %, meziroční nárůst o 5 p. b.), podíl ostatních her na příjmech byl pod 10 %.
- V land-based HH hráči prohráli 71 % (78 % v r. 2017) a v on-line HH 29 % (22 % v r. 2017) celkové prohrané částky. V posledních letech narůstá podíl peněz prohraných on-line.
- V l. 2013–2015 se celkový objem odvodů z příjmů získaných provozováním HH (de facto daně z hazardních her) pohyboval ve výši přibližně 8 mld. Kč, v následujících dvou letech rostl a v r. 2017 dosáhl 12,1 mld. Kč. V r. 2018 došlo k meziročnímu poklesu inkasované daně z hazardních her o 20 % na 9,7 mld. Kč až pod úroveň r. 2016. Důvodem tohoto snížení je zejména zmenšení trhu s TH v důsledku přísnější regulace. V r. 2018 byly odvody z TH 5,9 mld. Kč (8,8 mld. Kč v r. 2017) a z ostatních HH 3,7 mld. Kč (3,4 mld. Kč v r. 2017). Meziroční pokles se týká státního rozpočtu (o 14 %), ale především rozpočtů obecních (o 25 %).
- Na trhu se objevují i aktivity s prvky HH, které (zatím) nejsou jako HH v ČR regulovány. Jde např. o tzv. tréninkové hraní HH on-line, tj. bez sázení skutečných peněz, nebo loot boxy, které umožňují v počítačové hře získat za peníze hráčskou výhodu, jež není dopředu známa.

Hraní hazardních her v obecné populaci

- Míra hazardního hraní v dospělé populaci aktuálně roste, především kvůli nárůstu míry hraní číselných a okamžitých loterií. Tento trend je patrný u obou pohlaví a rovněž ve skupině mladých dospělých ve věku 15–34 let. Hraní HH v posledních 12 měsících uvádí přibližně 30–40 % dospělých, nejčastěji právě loterie. K nárůstu míry hraní HH přispělo také otevření on-line prostředí od r. 2017.
- Míra hraní HH land-based mimo loterie byla nejvyšší v l. 2014–2015, poté došlo k poklesu. Naopak u KS on-line je patrný aktuální nárůst, a to jak v celé dospělé populaci, tak mezi mladými dospělými ve věku 15–34 let.
- Kromě loterií patří k nejčastěji hraným HH v posledních 12 měsících KS land-based (8–11 %), KS on-line (5–7 %) a live sázky on-line (5–6 %) následované TH land-based (2–5 %). Rozsah hraní jiných HH než loterií je mezi muži několikanásobně vyšší než mezi ženami. Výrazně vyšší míra prevalence je mezi mladými dospělými.
- V posledních 30 dnech hrálo některou HH přibližně 15 % osob (20 % mužů a 10 % žen), nejčastěji loterie (13 %). Bez loterií to bylo 5 % (9 % mužů a 1 % žen). HH land-based bez loterií hrály 3 % a HH on-line 4 % osob, nejčastěji KS.
- V některých skupinách jsou zkušenosti s hazardním hraním vyšší než v populaci obecně, např. mezi Romy ze sociálně vyloučených lokalit (SVL), mezi sportovci či mezi vězni.

Hraní hazardních her mezi dětmi a mládeží

- Hraní HH je poměrně rozšířeno rovněž mezi dětmi a mládeží. Ve věku 11–15 let uvedla hraní HH v posledních 12 měsících přibližně pětina dotázaných, po vyloučení loterií pak desetina. Mezi středoškoláky (15–19 let) uvádí hraní HH v posledních 12 měsících přibližně čtvrtina dotázaných, HH mimo loterie přibližně pětina.
- HH hrají výrazně častěji chlapci. Výjimkou je hraní loterií, kde jsou zkušenosti vyrovnané nebo vyšší mezi dívkami. Výrazně vyšší zkušenosti s hraním HH mají studenti středních škol bez maturity.
- Míra zkušeností s hraním HH roste s věkem, a to především u hraní HH on-line. Skokový nárůst nastává s přechodem na střední školu (zejména pokud jde o zkušenosti s HH mimo loterie) a s dosažením 18 let, což je zákonná hranice pro účast na HH (týká se HH land-based i on-line).
- Míra hraní HH je vyšší mezi členy mládežnických sportovních oddílů, kteří často sází prostřednictvím starších sportovních kolegů či trenérů.

Problémové hráčství

- Srovnání odhadů výskytu problémového hráčství z populačních studií od r. 2012 získaných za pomoci různých screeningových škál ukazuje protichůdné trendy.
- Podle škály PGSI použité v l. 2012–2016 vzrostla míra problémového hráčství v obecné populaci, přičemž nárůst se týkal i počtu osob v kategorii vysokého rizika. V r. 2012, resp. 2016 se v riziku problémového hráčství v důsledku hraní HH kromě loterií nacházelo 3,2 %, resp. 5,7 % dospělé populace, což odpovídalo 290 tis., resp. 510 tis. osob.
- Odhady podle škály Lie/bet naznačují pokles míry problémového hráčství v populaci – zatímco v l. 2013 a 2014 se v riziku problémového hráčství nacházelo 3,6 %, resp. 3,9 % dospělé populace (bez započítání hráčů výhradně loterií), v r. 2016 odhadovaný výskyt problémového hráčství poklesl na 2,4 % a dále na 1,9 %, resp. 1,8 % v l. 2017 a 2018.
- Při extrapolaci výsledků získaných v l. 2016–2018 prostřednictvím nástroje Lie/bet na populaci ČR ve věku 15 a více let odpovídal podíl osob v riziku v souvislosti s hraním HH přibližně 160–210 tis. osob, přičemž odhady z l. 2013–2014 dosahovaly přibližně 320–350 tis. osob. Ve vysokém riziku problémového hráčství se v l. 2013–2014 nacházelo odhadem 115–130 tis. osob, aktuální data z l. 2017–2018 odhadují přibližně 60–65 tis. osob ve vysokém riziku problémového hráčství.

- Odhad počtu patologických hráčů z průzkumu mezi lékaři v r. 2018 dosáhl střední hodnoty 1,0–1,2 % dospělé populace, tj. 89–105 tis. osob, z toho 11–13 tis. do 18 let. Ve srovnání s r. 2016 byl zaznamenán mírný nárůst, a to i mezi mladistvými.
- Výsledky školských studií ukazují, že v riziku problémového hráčství se nachází 3–8 % studentů středních škol, především chlapců a studentů odborných učilišť. Riziko roste s věkem, neboť intenzita hraní HH se s věkem zvyšuje. V posledních letech se ukazuje mírný nárůst podílu školáků v riziku problémového hráčství.
- V některých populačních skupinách je výskyt problémového hráčství mnohonásobně vyšší než v populaci obecně. Např. mezi Romy ze sociálně vyloučených lokalit je podíl problémových hráčů přibližně 8krát vyšší a mezi vězni 10krát vyšší než v obecné populaci.
- Poslední vlna studie mezi patologickými hráči v léčbě z r. 2017 ukázala, že ženy tvořily přibližně 15 %. Průměrný věk patologických hráčů v léčbě byl 35,5 roku. Nejvyšší podíl tvořili respondenti ve věkové skupině 25–34 let. S hraním hazardních her (vyjma loterií) se respondenti poprvé setkali v průměru ve věku 20,7 roku, průměrný věk první zkušenosti s hlavní problémovou hrou byl 22,5 roku, začátek pravidelného hraní HH (tj. alespoň jednou týdně) uváděli průměrně ve věku 25,1 roku. Průměrný věk, kdy respondenti začali vnímat své hraní jako problém, byl 28,5 roku a průměrný věk, kdy respondenti poprvé vyhledali odbornou pomoc, byl 32,1 roku. Existuje však značná individuální variabilita.
- Většina patologických hráčů v léčbě v r. 2017 uvedla, že hlavní hazardní hrou vedoucí k rozvoji patologického hráčství byly TH (64 %), dále to byly KS (18 %) a ŽH (16 %). Celkem 18 % hráčů v léčbě uvedlo v r. 2017 jako svou hlavní problémovou hru on-line HH. Od r. 2013 došlo k výraznému snížení podílu TH a k nárůstu podílu živých her a kurzových sázek on-line.
- Rovněž adiktologické služby hlásí nárůst počtu klientů s problémy s HH on-line, zejména s kurzovým sázením, a pokles počtu hráčů land-based technických her. Významnou část klientů tvoří aktivní sportovci či sportovní nadšenci. Přibývá rovněž problémových hráčů z řad členů mládežnických sportovních oddílů.

Zdravotní a sociální důsledky a souvislosti

- Nejzávažnějším socioekonomickým důsledkem problémového hráčství pro jednotlivce a jejich blízké je zadluženost, ale rovněž narušení vztahu s rodinou a blízkými. Dominujícím vztahovým vzorcem patologických hráčů je tzv. dvojí život, který trvá mnohdy i řadu let.
- Problémové hráčství je spojeno s vysokým výskytem psychiatrické komorbidity, zejména úzkostně-depresivních poruch a také poruch spojených s užíváním návykových látek. Mezi patologickými hráči je rovněž několikanásobně vyšší sebevražednost než v obecné populaci. Myšlenky na sebevraždu uvádí přibližně polovina patologických hráčů v léčbě, pětina se o sebevraždu pokusila, z nich více než polovina opakovaně.
- Průměrná celková finanční bilance hraní HH patologických hráčů v léčbě ve studii z r. 2017 byla minus 1,1 mil. Kč.
- Zadluženo je přibližně 90 % patologických hráčů. Průměrné zadlužení ve studii mezi patologickými hráči z r. 2017 bylo přibližně 800 tis. Kč, průměrná výše dluhu problémových hráčů evidovaných v dluhových poradnách v 2018 byla přibližně 750 tis. Kč (800 tis. Kč v r. 2017).
- Zadluženost je významným faktorem rovněž v léčbě. Podle údajů adiktologických služeb pracujících s hráči HH se výše dluhu pohybuje od desítek tisíc do několika milionů korun, nejčastěji 250–600 tis. Kč.
- Podle studie mezi hráči v léčbě z r. 2017 byla hlavním zdrojem příjmů v posledních 12 měsících před vstupem do léčby legální práce – tvořila v průměru 42 % příjmů. Půjčky se podílely 26 % (nejčastěji nebankovní půjčky) a 10 % kriminální činnost.
- Ze studie v SVL vyplývá, že vnímaná závažnost hraní HH klesá. Příčinou je pravděpodobně zvyšující se míra regulace v obcích se SVL.

Kriminalita

- Jako kriminalita primárně související s hraním hazardních her (HH) jsou označovány trestné činy, přestupky a jiné správní delikty, jejichž skutková podstata zahrnuje provozování nebo hraní HH. Od začátku r. 2017 je kontrolním orgánem v prostředí land-based celní správa (CS), která postupně přebírá od MF i kontrolní pravomoci v prostředí on-line HH.
- CS provedla v r. 2018 v rámci výkonu dozoru nad provozováním HH celkem 1462 kontrol (1750 v r. 2017) a zjistila 876 porušení ZHH (488 v r. 2017). Bylo zajištěno 1,8 tis. nelegálně provozovaných TH (v r. 2017 to bylo méně než 1 tis. TH), z toho bylo více než 1,5 tis. kvízomatů. Nelegální TH byly odhaleny ve 423 provozovnách, nejčastěji ve Zlínském kraji (52) a v Praze (47).
- Na seznamu blokových internetových stránek s nabídkou HH, který vede MF, bylo k 15. 1. 2019 celkem 120 stránek, z toho 111 adres byly varianty dvou herních stránek. V r. 2018 vedlo MF správní řízení o blokaci internetových stránek s nabídkou HH se 14 společnostmi.
- ZHH zavedl zákaz poskytovat hráčům výhodu v podobě potravin, nápojů, tabákových výrobků nebo povzbuzujících látek. Některé herny a kasina však stále nabízí levné občerstvení nebo občerstvení zdarma.
- Na sociálních sítích bylo v r. 2018 provozováno tzv. dipování, tj. nepovolená tombola v on-line prostředí např. o šperky, dětské oděvy či kosmetiku. MF v červnu r. 2018 udělilo jednomu z organizátorů pokutu ve výši 90 tis. Kč. Dipování se však přesunulo z otevřených facebookových skupin do uzavřených a pravděpodobně pokračuje dále.
- Za r. 2018 bylo policií evidováno 26 trestných činů, státní zastupitelství evidují 34 a soudy 33 trestných činů, jejichž skutková podstata zahrnuje provozování HH.
- Pokud jde o sekundární kriminalitu páchanou hráči, podle výsledků studie *Patologičtí hráči v léčbě z r. 2017* se krádeže někdy dopustilo 43 % hráčů, podvodu 29 %, zpronevěry 27 %, výroby a/nebo prodeje drog 24 % a loupeže 8 % respondentů. Rovněž mezi hráči HH v evidenci PMS v r. 2018 byly nejčastějšími trestnými činy krádež, podvod a zpronevěra.
- Podle výsledků studie mezi vězni z r. 2018 se krádeže kvůli hraní HH nebo splacení dluhu ze hry někdy v životě dopustilo téměř 15 % osob, přičemž podíl je mírně vyšší u vězňů žen.

Prevence

- Součástí systému prevence rizikového chování v resortu školství je rovněž prevence hazardního hraní. V r. 2019 byly vládou přijaty *Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027* a její akční plán na období 2019–2021.
- V květnu 2019 mělo certifikaci odborné způsobilosti v primární prevenci celkem 62 organizací (58 v lednu 2018) s 94 programy (90 v r. 2018). Z nich 78 (75 v r. 2018) realizovalo adiktologickou prevenci, jejíž součástí je i hazardní hraní.
- Od r. 2016 je v provozu elektronický systém výkaznictví preventivních aktivit ve školství. Adiktologické prevenci nelátkových závislostí včetně HH bylo věnováno průměrně 12,7 vyučovací hodiny na ZŠ a 6,4 vyučovací hodiny na SŠ (souhrnně za všechny ročníky).
- Díky podpoře RVKPP vznikaly v posledních letech programy specificky zaměřené na prevenci problémového hráčství a stávající programy rozšiřovaly svou nabídku o prevenci v oblasti HH. V r. 2018 bylo v dotačním řízení RVKPP podpořeno celkem 11 programů specifické adiktologické primární prevence.
- V posledních letech roste nabídka on-line informačních a poradenských služeb pro obecnou populaci i hráče a jejich blízké. Prostřednictvím nově vznikajících programů podpořených RVKPP jsou realizovány také informační kampaně ve městech a obcích zvyšující povědomí veřejnosti o problémovém hráčství a o jeho zdravotních a sociálních dopadech.
- Mimo podporu z veřejných zdrojů vyvíjí preventivní aktivity i provozovatelé HH. Např. projekt *Rubikon*¹ Asociace provozovatelů kursového sázení (APKURS) je realizován ve spolupráci

¹ <https://www.projektrubikon.cz/> [2019-05-28]

s organizací Aisis Kladno. Česká komora loterního průmyslu (ČKLP) realizuje preventivní projekt *Nesázej na výsledek, tvoř ho!*. Oba se týkající prevence HH mezi žáky ZŠ a SŠ.

- ZHH od r. 2017 zavedl povinnost nabídky sebeomezujících opatření a řadu dalších informačních povinností směrem k hráčům. Míra zkušeností hráčů s nabídkou informací a sebeomezení aktuálně roste. Výsledky z r. 2018 ukazují, že nabídku sebeomezujících opatření zaznamenalo 7,7 % hráčů (5,7 % v r. 2017). Sebeomezujícím opatřením byli nejčastěji exponováni hráči on-line HH bez loterií – 32,8 % (14,4 % v r. 2017). Roste podíl hráčů, kteří uvádějí jako zdroj informací o rizicích HH materiály získané v provozovně, internetové stránky s on-line HH. Rovněž jsou realizovány projekty zvyšující kompetence personálu land-based provozoven HH pro identifikaci problémových hráčů.

Léčba

- Počet problémových hráčů v kontaktu s poradenskými a léčebnými službami roste, jejich podíl v léčbě je však stále nízký. Nejčastější příčinou hledání odborné pomoci jsou zhoršené vztahy s blízkými a finanční problémy.
- Služby pro problémové hráče jsou v ČR poskytovány v ambulantních adiktologických programech, psychiatrických ambulancích a také v pobytových programech.
- V posledních letech počet specializovaných programů pro problémové hráče roste, a to zejména díky podpoře RVKPP. Cílem této podpory je vytvořit základní síť specializovaných programů pro problémové hráče ve všech krajských městech. Rozvíjí se on-line poradenské a léčebné programy pro problémové hráče a jejich rodiny.
- Za specializované služby pro problémové hráče lze v ČR považovat 15–25 programů (hazardní hráči tvoří více než 20 % klientely nebo jsou „velmi často“ jejich klienty).
- Z programů podpořených RVKPP v r. 2018 vykazalo poskytnutí služby nejméně jednomu problémovému hráči celkem 56 projektů, v kontaktu s nimi bylo 2093 problémových hráčů. Meziročně došlo k navýšení celkového počtu klientů, kontaktů a poradenských a léčebných výkonů. Nejvyšší počet klientů byl vykázan ambulantními službami (1270 klientů v 28 programech působících v 37 obcích). V r. 2018 fungovalo v ČR 9 krajských center.
- Ambulantní léčba patologického hráčství (F63.0) byla za r. 2017 hlášena z 247 psychiatrických ambulancí (1256 pacientů), v psychiatrických nemocnicích a na psychiatrických odděleních bylo hospitalizováno 434 pacientů (údaje za r. 2018 nejsou dosud k dispozici).
- V ČR se rozvíjejí také svépomocné intervence. V Praze se v PN Bohnice schází svépomocná skupina, v Brně skupina Anonymních gamblerů. V r. 2018 vznikla skupina Zotavení Brno, kterou tvoří osoby s vlastní zkušeností se závislostním problémem (tzv. recovery kouči). Od r. 2018 existuje patientské sdružení Recovery, které chrání zájmy a prosazuje práva osob se závislostním problémem na politické úrovni.
- Specializovaná oddělení s dobrovolným léčením závislostí, jejichž cílovou skupinou jsou i patologičtí hráči, je zřízena v 10 věznicích z celkového počtu 35.

1 Regulace a politika v oblasti hazardních her

1.1 Úvod

Základní zákonný rámec pro provozování hazardních her (HH) v ČR poskytuje zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách (ZHH), který s účinností od 1. 1. 2017 nahradil zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách (loterijní zákon, ZoL). Dne 1. 1. 2017 vstoupil v účinnost také zákon č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her. V r. 2018 se základní legislativní rámec regulující oblast hazardního hraní nezměnil. Problematika hazardního hraní je od r. 2014 součástí integrované protidrogové politiky ČR na národní úrovni.

1.2 Legislativní rámec

1.2.1 Provozování hazardních her

Hazardní hrou se podle ZHH rozumí hra, sázka, nebo los, do nichž sázející vloží sázku, jejíž návratnost se nezaručuje, a v nichž o výhře nebo prohře rozhoduje zcela nebo zčásti náhoda nebo neznámá okolnost. Rozlišovány jsou tyto druhy hazardních her (k bližšímu popisu viz VZ 2016 a 2017):

- > loterie,²
- > kurzové sázky (KS),
- > technické hry (TH),³
- > živé hry (ŽH),⁴
- > bingo,
- > totalizátorové hry,⁵
- > tombola,
- > turnaj malého rozsahu.⁶

Všechny typy HH lze provozovat v prostředí kamenných provozoven (land-based) a s výjimkou tomboly a turnaje malého rozsahu také on-line. Provozovatelem HH může být Česká republika nebo právnická osoba se sídlem v ČR, jiném členském státě EU nebo ve státě, který je smluvní stranou Dohody o EHP.

Povolení k provozování (tzv. základní povolení) všech typů HH s výjimkou tomboly a karetního turnaje malého rozsahu vydává Ministerstvo financí (MF). Tombolu a turnaj malého rozsahu lze provozovat bez povolení, ale tombola s herní jistinou více než 100 tis. Kč a každý turnaj malého rozsahu musí být ohlášený příslušné obci nejméně 30 dní předem.

K land-based provozování binga, TH a ŽH je nutné mít povolení k umístění herního prostoru (tj. herny či kasina), která vydávají jednotlivé obecní úřady, na jejichž území mají být tyto hazardní hry provozovány. TH lze provozovat pouze v herně nebo v kasinu, bingo a ŽH pouze v kasinu. Obce

² Jde zejména o číselné a okamžité loterie (stírací losy).

³ Patří sem hry dříve označované jako videoloterijní terminály (VLT), centrální loterijní systémy (CLS), elektromechanické rulety (EMR) či elektromechanické kostky, které se hrají v herně či v kasinu.

⁴ Hry hrané u hracích stolů v kasinu, jako jsou karetní hry, ruleta či kostky.

⁵ Hazardní hra, u níž je výhra podmíněna uhodnutím sázkové příležitosti, přičemž výše výhry závisí na poměru počtu výherců k celkové výši sázek a předem stanovenému podílu.

⁶ Turnaj v karetní hře vyřazovacího typu, při němž je počet účastníků předem určen. Úhrnný vklad jednoho účastníka nepřevyšuje 500 Kč za 24 hodin.

mohou prostřednictvím obecně závazných vyhlášek (OZV) zakázat provoz TH, ŽH, turnaje malého rozsahu a binga na svém území nebo jejich provoz geograficky a/nebo časově omezit.

ZHH stanovuje podmínky pro provozování HH. Z hlediska rizika rozvoje problémového hráčství jsou nejdůležitější následující:

- Jednorázová maximální sázka je u TH stanovena na 100 Kč v herně a 1000 Kč v kasinu a on-line. Maximální výhra z jedné hry je 50 tis. Kč v herně a 500 tis. Kč v kasinu a on-line. Teoretická maximální hodinová prohra při nejnižším možném výherním podílu (75 %) je tedy 45 tis. Kč v herně a 450 tis. Kč v kasinu a on-line. Minimální interval mezi jednotlivými hrami je 2 sekundy, což umožňuje až 1800 her za hodinu. Po 120 minutách hry je zákonem stanovena povinná přestávka v délce minimálně 15 minut.
- Nastavení sebeomezujících opatření musí být umožněno u KS (max. výše sázek a max. výše prohry), TH a HH on-line (maximální výše sázek, maximální výše čisté prohry, maximální počet a doba přihlášení do uživatelského konta a minimální doba po odhlášení, kdy nebude hráči umožněno se přihlásit, a případně maximální počet návštěv kasina). Povinnost nabídnout sebeomezující opatření u ŽH je odložena do doby jednoho roku po zveřejnění technické specifikace informačního systému provozování HH (AISG). AISG by v souladu se stanoveným harmonogramem měl být spuštěn přibližně v polovině r. 2020. Jeho správcem je MF.
- Dalším opatřením je vyloučení hráčů z účasti na HH. Ze zákona by měly být vyloučeny např. osoby pobírající dávky v hmotné nouzi, osoby, vůči kterým je vyhlášen úpadek, a osoby, kterým byla soudem uložena povinnost zdržet se hazardních her nebo léčba patologického hráčství. Počet těchto osob je odhadován na 200–400 tis.⁷ Rejstřík fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách je neveřejným informačním systémem veřejné správy, který je součástí AISG.
- O zapsání do rejstříku budou mít možnost požádat i hráči sami. Osoby, které se do rejstříku dostanou na vlastní žádost, budou moci požádat o výmaz nejdříve po uplynutí 1 roku.
- Provozovatelé nesmí poskytovat účastníkovi hazardní hry jakékoliv výhody v podobě potravin, nápojů, tabákových výrobků nebo povzbuzujících látek.

Přechodná ustanovení ZHH umožňují provozování hazardních her povolených ještě podle ZoL. Provozování podle ZoL je možné pouze po dobu platnosti povolení, ale nejdéle po dobu 6 let ode dne nabytí účinnosti ZHH. Prakticky všechna povolení TH podle ZoL skončí nejpozději do konce r. 2019 (v polovině r. 2019 jich bude méně než 1 tisíc) a do srpna 2019 mají povolení podle ZoL některé ŽH.

Hry povolené podle ZoL jsou podle tohoto zákona i provozovány. Od 1. 1. 2018 však musí i HH povolené podle ZoL splňovat některé podmínky ZHH – pro TH to je povinnost registrace a uživatelského konta, pro KS registrace, centrální stanovování kurzů a evidence sázkových příležitostí, pro on-line HH pak registrace a informační povinnost.⁸

Dozor nad land-based provozováním HH vykonávají od 1. 1. 2017 celní úřady, které vykonávají také dozor nad reklamou, propagací nebo podporou hazardních her provozovaných v rozporu se ZHH. Krajské živnostenské úřady vykonávají v současnosti dozor nad reklamou na legálně provozované hazardní hry. Výjimkou je reklama šířená v rozhlasovém, televizním a internetovém vysílání (např. tzv. streamování), dozor nad takovou reklamou má v kompetenci Rada pro rozhlasové a televizní vysílání.

Dozor nad on-line provozováním HH vykonávalo v r. 2017 a 2018 MF ČR. Internetové stránky s nepovolenými on-line HH i platby ve prospěch nebo k tíži platebních účtů používaných k provozování těchto her jsou blokovány – MF je zveřejňuje v tzv. seznamu nepovolených internetových her.⁹ Poskytovatelé internetového připojení a poskytovatelé platebních služeb nesmí

⁷ jednání pracovní skupiny NMS Monitorování hazardního hraní a jeho dopadů dne 26. 4. 2019

⁸ Pacientské sdružení Recovery však upozorňovalo na obcházení povinnosti registrace tím, že obsluhu poskytuje neregistrovaným hráčům hráčské karty registrované na třetí osoby (Trantina, 2019a).

⁹ <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/hazardni-hry/seznam-nepovolenych-internetovych-her> [2019-03-26]

umožnit přístup ke stránkám, resp. transakce na účtech uvedených v seznamu nepovolených internetových her.

1.2.2 Zdanění hazardních her

Vývoj zdanění příjmů z HH shrnuje následující přehled:

- Do 1. 1. 2012 provozovatelé HH odváděli tzv. odvody na veřejně prospěšné účely ve výši 6–20 % z příjmů ze hry; příjmy HH nebyly ani předmětem daně z příjmu, ani jiné daně či odvodu.
- Od 1. 1. 2012 jsou provozovatelé HH plátcí daně z příjmu právnických osob, bylo zavedeno zdanění HH formou odvodu ve výši 20 % z příjmů ze hry (tj. z rozdílu mezi vklady do hry a vyplacenými výhrami), u TH navíc poplatkem 55 Kč denně za každý povolený přístroj; povinnost odvodu na veřejně prospěšné účely byla zrušena. Od 1. 1. 2014 měli na základě novely ZoL provozovatelé loterií a kurzových sázek (nikoliv jiných her) možnost zákonem předepsaný dílčí odvod z loterií a kurzových sázek (KS) snížit z 20 % až na 15 % o částku, kterou poskytli jako peněžité dar Českému olympijskému výboru na účely tělovýchovné a sportovní.
- Od 1. 1. 2016 existovaly na základě vládní novely ZoL dvě sazby zdanění: TH byly zdaněny sazbou 28 % z příjmů ze hry a poplatkem 80 Kč za přístroj a den. Pro ostatní HH byla daňová sazba 23 % z příjmů ze hry.
- Od 1. 1. 2017 zavedl zákon č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her, dvě sazby zdanění: 35 % pro TH a 23 % pro ostatní HH; současně byla zrušena možnost slevy na dani o dar poskytnutý Českému olympijskému výboru.
- V květnu 2019 schválila vláda návrh na změnu daňových sazeb, podle nějž mají být zavedeny 3 daňové sazby: sazba ve výši 25 % u kurzových sázek, tombol, turnajů malého rozsahu a totalizátorových her (původně 23 %), sazba ve výši 30 % u loterií, binga a živých her (původně 23 %) a sazba ve výši 35 % u TH zůstane zachována. Návrh bude projednán parlamentem.

V l. 2012–2015 se příjmy ze zdanění TH dělily mezi státem a obcemi v poměru 20 : 80 ve prospěch obcí, z ostatních her v poměru 70 : 30 ve prospěch státního rozpočtu. Od 1. 1. 2016 se změnil poměr rozdělení odvodu z TH na 37 : 63, dělení odvodů z ostatních HH se nezměnilo. Od 1. 1. 2017 je výnos z daně u TH dělen v poměru 35 : 65 ve prospěch obcí, u ostatních HH zůstalo dělení 70 : 30 ve prospěch státu.

Od 1. 1. 2017 je předmětem daně i příjem z nelegálního provozování hazardních her na území České republiky, její vyměření je v pravomoci Finanční správy ČR.

V květnu 2019 vláda schválila také návrh na zdanění výher z hazardních her, a to 15 % z čisté výhry vyšší než 100 tis. Kč. Zdanění výher se má týkat i tzv. Účtenkovky – blíže viz Aktivity s prvky hazardních her, str. 45. Návrh bude projednán parlamentem.¹⁰

1.2.3 Reklama na hazardní hry

Od r. 2017 je účinná novela zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, která zavedla regulaci reklamy na HH s cílem ochrany hráčů a nezletilých. Podle nových ustanovení nesmí reklama vzbudit dojem, že HH je standardním zdrojem příjmu, nesmí být cílena na nezletilé a musí obsahovat varování „Ministerstvo financí varuje: Účastí na hazardní hře může vzniknout závislost!“.

Také od r. 2017 zavedl ZHH zákaz reklamy a propagace HH na vnější straně budovy, v níž se nachází herna nebo kasino. Rovněž výlohy, okna a vstupy do kasina musí být zabezpečeny proti nahlížení do jejich vnitřních prostor. Na konci r. 2018 však bylo ještě 2,7 tis. TH a stovky heren provozováno podle ZoL, a tudíž se na ně zákaz reklamy na vnějšku budovy nevztahoval. Všechna tato povolení podle ZoL zaniknou do konce r. 2019.

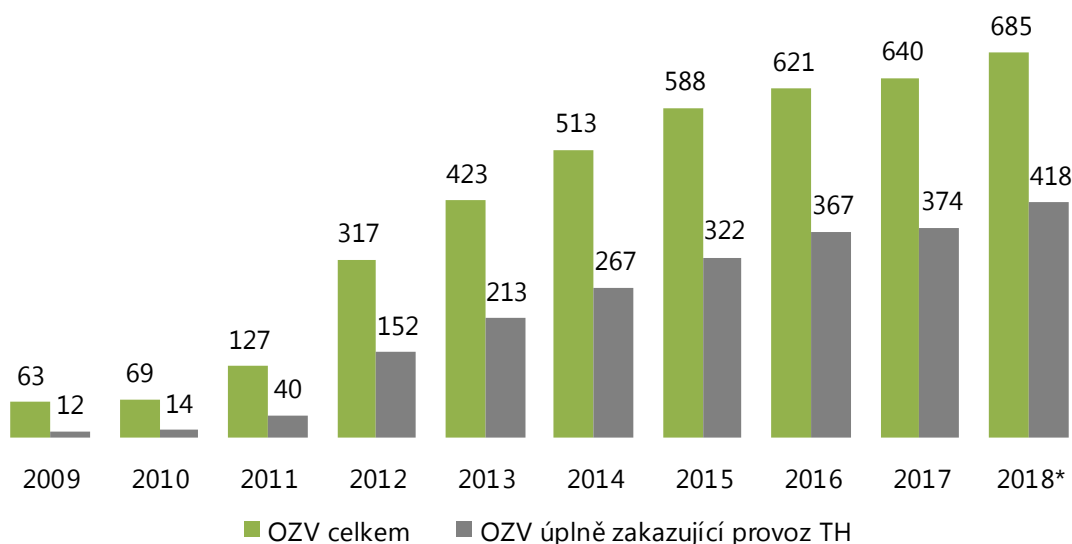
¹⁰ https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/dane-hazrad-ministerstvo-financi-vyber.A190529_205233_ekonomika_rts
[2019-05-30]

1.3 Regulace provozování hazardních her na obecní úrovni

Obce mohou regulovat dostupnost heren a kasin na svém území, ZHH jim umožňuje provozování binga, technické hry, živé hry nebo turnaje malého rozsahu omezit časově a místně na základě obecně závazné vyhlášky (OZV). Umožňuje jim rovněž provozování těchto hazardních her úplně zakázat. Podle ZHH vydávají povolení k umístění herního prostoru se stanovením konkrétních HH obecní úřady obcí, neměl by tak nastat rozpor mezi OZV a vydaným povolením k umístění herního prostoru.

Počet obcí s OZV regulujícími hazardní hry (HH) na svém území roste. K 12. 3. 2019 mělo OZV regulující HH na svém území 685 obcí, což je o 45 více než na konci r. 2017. Z toho 418 obcí úplně zakázalo provoz TH na svém území, což je o 44 více než na konci r. 2017 a přibližně dvakrát více než na konci r. 2013 – graf 1-1. Přes 60 % obcí s OZV regulujícími HH zvolilo možnost úplného zákazu TH na svém území. Krajskými městy s plošným zákazem TH či heren na svém území byly v r. 2018 Brno, České Budějovice a Jihlava. Z dalších větších měst s úplným zákazem TH jsou to např. Frýdek-Místek, Havířov či Kolín.

graf 1-1: Vývoj počtu obcí s OZV regulujícími provozování hazardních her v ČR v l. 2009–2018

Pozn.: *Údaje za r. 2018 jsou k 18. 3. 2019. Údaje za předchozí roky jsou vždy k 31. 12. daného roku. Vzhledem ke komplikované evidenci OZV jde o orientační údaje.

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019a)

Fuksa (2018) ve své bakalářské práci provedl analýzu regulace technických her na obecní úrovni k lednu 2018 a jejího vlivu na obyvatelstvo ČR. V analyzovaném souboru bylo celkem 509 obcí, které měly OZV regulující HH, celkem v těchto obcích žilo 6038 tis. obyvatel. Z toho nejvíce osob žilo v obcích s regulací formou povolených míst (82 obcí s celkem 2151 tis. obyvatel), dále v obcích s regulací formou povolených míst a omezení provozní doby (44 obcí s celkem 1831 tis. obyvatel) a dále v obcích s úplným zákazem na celém území (311 obcí s 1254 tis. obyvatel). Z analýzy je patrné, že i když největší počet obcí má úplný zákaz hazardních her na svém území, jde spíše o menší obce. Většina obyvatel, kteří žijí v obcích s regulací nabídky hazardních her, žije v obcích, kde je nabídka hazardního hraní sice regulována, ale dostupná.

1.4 Politika a strategie v oblasti hazardního hraní

1.4.1 Národní strategie protidrogové politiky

Politika v oblasti hazardního hraní je součástí protidrogové politiky od r. 2014, kdy vláda redefinovala protidrogovou politiku jako integrovanou, tzn. spojující témata užívání alkoholu, tabáku, nelegálních drog a hazardního hraní. Hlavním strategickým dokumentem určujícím zaměření protidrogové politiky je *Národní strategie protidrogové politiky na období 2010–2018* (Národní strategie 2010–2018) se svými akčními plány, z nichž jedním je *Akční plán realizace Národní strategie protidrogové politiky pro oblast hazardního hraní 2015–2018*.

V květnu 2019 byla vládou ČR schválena nová *Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027*,¹¹ která plně integruje témata legálních a nelegálních návykových látek a nelátkových závislostí. Hlavním cílem strategie je předcházení a snižování zejména zdravotních, sociálních, ekonomických a nehmotných škod spojených s užíváním návykových látek, hazardním hraním a dalším závislostním chováním a s existencí legálních i nelegálních trhů s návykovými látkami, hazardním hraním a dalšími produkty se závislostním potenciálem. Prioritními tématy, na která se strategie zaměřuje, jsou:

- posílení prevence a zvýšení informovanosti,
- kvalitní a dostupná síť adiktologických služeb,
- efektivní regulace trhů s návykovými látkami a závislostními produkty,
- efektivní řízení, koordinace a financování,
- 3 speciální témata: (1) léčivé přípravky s obsahem psychoaktivních látek, (2) nadužívání internetu a nových technologií, (3) konopí a kanabinoidy.

Na novou strategii bude navazovat akční plán na 3 roky integrující všechna závislostní témata.

1.4.2 Akční plán v oblasti hazardního hraní

Rok 2018 byl čtvrtým rokem platnosti *Akčního plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky pro oblast hazardního hraní 2015–2018* (akční plán)¹² – blíže viz VZ 2014 a VZ 2015. Byl vyhodnocen na začátku r. 2019. Vyhodnocení naplnění jeho priorit shrnuje tabulka 1-1.

tabulka 1-1: Přehledné vyhodnocení naplnění priorit Akčního plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky pro oblast hazardního hraní 2015–2018

Priorita	Vyhodnocení naplňování		
	Splněno	Splněno částečně	Nesplněno
Zvýšení informovanosti obecné i hráčské populace o hazardním hraní		X	
Prevence rozvoje problémového hráčství		X	
Včasný záchyt a intervence problémového hráčství			X
Zvýšení kontaktu problémových hráčů s pomáhajícími službami		X	
Zvýšení dostupnosti poradenských a léčebných programů	X		
Důsledná kontrola dodržování přijatých regulačních opatření	X		
Redukce nelegálního provozování hazardních her	X		
Realizace komplexní politiky v oblasti HH a její finanční zajištění	X		
Pravidelný monitoring a vyhodnocování situace a dopadů regulace	X		

Zdroj: sRVKPP (2019)

¹¹ <http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/strategie-a-plany/narodni-strategie-prevence-a-snizovani-skod-spojenych-se-zavislostnim-chovanim-2019-2027-173695/> [2019-05-27]

¹² <http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/strategie-a-plany/akcni-plan-realizace-narodni-strategie-protidrogove-politiky-na-obdobi-2015-2018-pro-oblast-hazardniho-hrani--136941/> [2019-03-28]

Celkem 6 oblastí obsahovalo 65 úkolů ve 42 aktivitách. Z celkového počtu 65 úkolů bylo splněno 40 (61,5 %), částečně splněno bylo 11 úkolů (16,9 %), nesplněno bylo 13 úkolů (20,0 %) a 1 úkol nebyl hodnocen (1,5 %) – tabulka 1-2. Nejvyšší podíl úkolů nebyl splněn v oblastech snižování rizik a prevence problémového hráčství v hráčské populaci (41 %) a informování veřejnosti a primární prevence problémového hráčství v obecné populaci (30 %). Naopak nejvyšší míra plnění úkolů byla v oblastech monitorování situace a evaluace opatření a poradenství a léčba problémových hráčů.

tabulka 1-2: Celkový přehled plnění úkolů Akčního plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky pro oblast hazardního hraní 2015–2018

Oblast aktivit	Počet aktivit	Celkem úkolů	> z toho splněno		> z toho částečně splněno		> z toho nesplněno		> z toho nehodnoceno	
			Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)
Informování veřejnosti a primární prevence problémového hráčství v obecné populaci	4	10	3	30,0	4	40,0	3	30,0	0	–
Snižování rizik a prevence problémového hráčství v hráčské populaci	9	17	10	58,8	0	–	7	41,2	0	–
Poradenství a léčba problémových hráčů	7	12	7	58,3	3	25,0	1	8,3	1	8,3
Kontrola a zajištění vymáhání práva	6	9	8	88,9	0	–	1	11,1	0	–
Koordinace a financování protidrogové politiky pro oblast HH	10	10	6	60,0	3	30,0	1	10,0	0	–
Monitorování situace a evaluace opatření	6	7	6	85,7	1	14,3	0	–	0	–
Celkem	42	65	40	61,5	11	16,9	13	20,0	1	1,5

Zdroj: sRVKPP (2019)

1.4.3 Koordinace protidrogové politiky v oblasti hazardního hraní

1.4.3.1 Koordinace na národní úrovni

Koordinacním a poradním orgánem vlády v otázkách protidrogové politiky je Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP), jejíž mandát od r. 2014 zahrnuje také oblast hazardního hraní.

RVKPP v r. 2018 jednala čtyřikrát. V červenci 2018 se věnovala oblasti hazardního hraní, projednala a schválila Výroční zprávu o hazardním hraní v ČR v roce 2017. RVKPP má k dispozici pracovní orgány – výbory a pracovní skupiny. Pro oblast HH to jsou od r. 2015 Pracovní skupina pro problematiku hazardních her a Pracovní skupina NMS pro monitorování hazardního hraní a jeho dopadů.¹³

1.4.3.2 Koordinace na krajské a obecní úrovni

Koordinacími nástroji protidrogové politiky na lokální úrovni jsou krajské a místní protidrogové koordinátoři, poradní orgány krajů a obcí v oblasti protidrogové politiky (komise, pracovní skupiny), krajské či obecní strategické dokumenty protidrogové politiky (koncepce, strategie, akční plány). Až na výjimky zahrnují specifické strategické dokumenty krajů i problematiku HH a rovněž komise či pracovní skupiny zabývající se protidrogovou politikou na krajské úrovni se problematice HH věnují (Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, 2018).

¹³ Jednání Pracovní skupiny pro problematiku hazardních her proběhlo v lednu 2018 a předmětem jednání bylo průběžné hodnocení plnění akčního plánu, problematika spotřebitelských soutěží a aktuality v oblasti hazardního hraní z pohledu MF. Pracovní skupina NMS pro monitorování hazardního hraní se sešla v květnu 2018 a diskutovala aktuální situaci a přípravu výroční zprávy za rok 2017. Poradní výbor pro sběr dat o závislostech jednal o problematice hazardu v červnu 2018, předmětem jednání byla Výroční zpráva o hazardním hraní v ČR v roce 2017.

1.4.4 Politické, občanské a odborné aktivity v oblasti hazardního hraní

V r. 2018 začala poskytovat poradenství lidem závislým na hazardních hrách Národní linka pro odvykání hraní (800 350 000), která vznikla rozšířením Národní linky pro odvykání kouření.

V květnu 2018 uspořádal sekretariát RVKPP ve spolupráci s MF a A.N.O. – Asociací nestátních organizací národní konferenci *Hazardní hraní v ČR 2018*. Konference poskytla prostor pro hodnocení zavedených regulačních opatření a jejich efektivity, stávající sítě pomoci pro hazardní hráče a upozornila na nedostatečné financování prevence a léčby. V červnu 2018 se konal 24. ročník výroční konference Společnosti pro návykové nemoci České lékařské společnosti J. E. Purkyně (AT konference) v Seči, na které zaznělo několik příspěvků zabývajících se problematikou patologických hráčů v adiktologických službách. Téma hazardu je pravidelně na programu regionálních konferencí, např. na adiktologických konferencích Jihočeského a Středočeského kraje.

V r. 2018 dalo MF podnět k legislativní změně skutkové podstaty trestného činu ohrožování výchovy dítěte,¹⁴ která by uvedla v soulad terminologii TZ s ZHH (šlo zejména o pojem výherní hrací přístroj). Nešlo však pouze o formální terminologickou změnu bez věcného posunu, proto byla vyžádána stanoviska dalších dotčených resortů (ÚV, MV, PČR, NSZ). V květnu 2018 svolalo MS jednání, na něm však nebylo dosaženo přesvědčivého konsenzu a z navrhovaných změn plynuly další otázky, proto MS aktivity v tomto směru zastavilo.

V květnu 2019 informovala Česká asociace fotbalových hráčů¹⁵ o svém projektu *Čistá hlava*.¹⁶ Cílem projektu je nabídnout odbornou pomoc profesionálním sportovcům v oblasti duševního zdraví včetně závislosti.¹⁷ Sportovci se na asociaci mohou obracet například přes sociální sítě a využít nonstop help linku 777 466 666. Začátek léčby je hráčům hrazen ze strany asociace.

V r. 2018 vznikl spolek s názvem *Institut pro regulaci hazardních her*, jenž se deklaruje jako samosprávná a nezávislá organizace s dobrovolnou účastí.¹⁸ Jako hlavní cíle si institut klade podporu jednotného a koncepčního rozvoje regulace provozování HH v ČR, komunikaci s orgány veřejné správy při přípravě nových právních předpisů a dalších regulačních nástrojů, hodnocení dopadů přijatých právních předpisů, tvorbu analýz, studií a stanovisek v oblasti provozování HH a jejich právní regulace a pořádání konferencí.

Česká komora loterního průmyslu (ČKLP) prostřednictvím placené komerční přílohy deníku *Metro*¹⁹ kriticky hodnotila zpřísněnou regulaci land-based hazardního hraní, mj. kritizovala požadavek MF, aby u stolů živé hry stál po celou dobu jejich provozu krupier,²⁰ a informovala o existenci černých heren.²¹

MF v r. 2018 realizovalo projekt *On-line hazardní hry II*. financovaný z operačního programu Zaměstnanost zaměřený na hodnocení dopadů ZHH. Projekt byl předčasně ukončen a nahrazen novým navazujícím projektem *Analýza regulace hazardu v ČR*.

¹⁴ § 201 odst. 2 trestního zákoníku zní: „Kdo umožní, byť i z nedbalosti, dítěti hru na výherním hracím přístroji, který je vybaven technickým zařízením, které ovlivňuje výsledek hry a které poskytuje možnost peněžitých výher, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, peněžitým trestem nebo zákazem činnosti.“

¹⁵ Česká asociace fotbalových hráčů (ČAFH) je spolek, který sdružuje fotbalisty působící v ČR na profesionální i amatérské úrovni a zabývá se ochranou jejich zájmů. Je členem mezinárodní asociace fotbalových hráčů FIFPro.

¹⁶ <http://www.milujemfotbal.cz/aktuality/dusevni-zdravi-a-profesionalni-fotbal/65/default> [2019-05-27]

¹⁷ Ke zvýšení informovanosti problémových hráčů z řad aktivních sportovců, zejména fotbalistů, a sportovních nadšenců mohou přispět i média – např. v *Magazínu DNES* byl v květnu 2019 publikován rozsáhlý a velmi otevřený rozhovor fotbalisty Tomáše Fabiána, který podstoupil léčbu v PN Bohnice, více na https://www.idnes.cz/fotbal/prvni-liga/tomas-fabian-magazin-mf-dnes-fotbal-gamblerstvi.A190514_130359_fotbal_par [2019-05-27].

¹⁸ <https://www.iprh.cz/> [2019-05-27]

¹⁹ *Metro*, 19. 3. 2019

²⁰ V r. 2019 začala Celní správa pokutovat provozovatele kasin za to, že u stolů živé hry nestojí po celou dobu krupier. <https://www.e15.cz/byznys/obchod-a-sluzby/stat-zaklekl-na-kasina-zada-tisice-dalsich-krupieru-1357404> [2019-03-26]

²¹ Příloha obsahovala také článek viceprezidenta ČKLP a rozhovor s prezidentem ČKLP nazvaný *Hazard je v pohodě. Pozor bychom si měli dát na politiky, co nám chtějí diktovat způsob života*.

1.4.5 Politika v oblasti hazardních her na úrovni Evropské unie

Ve dnech 30. 5. až 1. 6. 2018 se v Praze konala výroční konference GREF, kterou hostilo Ministerstvo financí ČR. GREF je Fórum evropských regulátorů hazardních her, jeho členy je 31 evropských států, z nich většinu tvoří členské země EU, ale také Norsko, Černá Hora či Švýcarsko. Fórum funguje jako platforma, na které se její členské státy setkávají, vzájemně se informují o svých politikách v oblasti hazardního hraní a spolupracují v oblasti nových her, výběru daní nebo omezování nelegálního provozování.²² Výstupem konference byl závazek spolupráce v oblasti internetových her, které stojí v šedé zóně mezi počítačovými a hazardními hrami. Problematické jsou zejména tzv. loot boxy – virtuální balíčky, které si může hráč počítačové hry zakoupit za virtuální měnu (tzv. mikrotransakce), kterou lze získat v průběhu hry nebo nákupem za reálnou měnu, přičemž v těchto balíčcích se skrývá náhodně určená výhra v různých formách.²³ Tuto dohodu do května 2019 podepsalo 15 zemí a 3 britská korunní závislá území.²⁴

Generální ředitelství Evropské komise pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky (DG GROW) zřídilo v r. 2012 expertní skupinu k problematice hazardních her (Expert Group on Gambling Services),²⁵ které vypršel v r. 2018 mandát. Za dobu své existence se sešla více než dvacetkrát, poslední setkání proběhlo v prosinci r. 2018.

V r. 2018 zveřejnila Evropská komise výsledky *Studie hodnocení vymáhání práva v oblasti nelegálního provozování on-line hazardních her* (Ibosiola a kol., 2019). Studie byla zaměřena na výzkum veškerých dostupných nástrojů (blokace internetových stránek, plateb, reklamy, pokuty) v jednotlivých členských zemích EU. Jejím cílem bylo zhodnotit funkčnost jednotlivých opatření v rámci boje s nelegálním hazardem a následně poskytnout přehled dobré praxe členskými státy. Studie analyzovala 5 dotazníků vyplněných regulátory z 24 zemí Evropského hospodářského prostoru (EHP), 35 rozhovorů s regulátory, experty a asociacemi provozovatelů a dostupnou literaturu a případové studie v této oblasti. Ze zjištění vyplynulo, že 18 států EHP využívá blokování stránek a 12 nevyužívá (ale 4 z nich zvažují jeho využití). Podle výsledků studie zavedení tohoto nástroje nezbudilo s výjimkou ČR a Maďarska politickou kontroverzi. Většina regulátorů považovala blokování stránek za efektivní nástroj, jako nejvýznamnější bylo chápáno upozornění, které se zobrazí uživateli při přístupu na zablokovanou stránku. Z 23 zemí, které odpověděly, mělo 12 zemí legislativu, která umožňovala blokaci plateb, ale pouze 7 zemí ji systematicky implementovalo. Tři země měly zákaz reklamy na hazardní hry (Itálie, Lotyšsko a Litva), dvě třetiny zemí reklamu regulovaly. Dodržování regulace reklamy na HH má často v gesci jiná instituce než regulátor HH. Obecným trendem je přesun reklamy z tradičních masových médií na internet. Regulace on-line reklamy je komplikována skutečností, že firmy nakupující či prodávající reklamu mohou mít sídlo v zahraničí. Problém představuje zejména regulace reklamy na sociálních sítích, protože je cílená na jednotlivé uživatele. Pouze čtvrtina regulátorů měla neformální dohodu s firmami provozujícími sociální sítě (Facebook, Twitter, Youtube). Závěry studie ukazují na nutnost bližší mezinárodní spolupráce, zejména kvůli sdílení informací o nelegálních provozovatelích a uplatňování sankcí.

²² <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/hazardni-hry/zahranicni-spoluprace-v-oblasti-hazardu/zahranicni-spoluprace-v-oblasti-hazardu/cesko-udava-evropsky-trend-v-regulaci-ha-32064> [2019-03-27]

²³ Obsah loot boxů poskytuje hráči další výhody při hře, ale není dopředu znám (tedy ani hodnota zakoupené výbavy není dopředu známa), což představuje prvek náhody, která je základní podmínkou hazardní hry. Obsah loot boxů může být předmětem směny mezi hráči.

²⁴ <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2018/cr-navazuje-uzkou-spolupraci-se-14-zemem-32909> [2019-03-27]

²⁵ <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2868&Lang=CS> [2019-05-09]

1.5 Rozpočty a financování protidrogové politiky v oblasti hazardního hraní

Protidrogová politika je financována ze dvou úrovní: z centrální úrovně (státní rozpočet) a z regionální úrovně (krajské a obecní rozpočty). Rozpočtové výdaje na programy protidrogové politiky plánované a identifikovatelné ve veřejných rozpočtech se označují jako účelově určené (labelled). Ve státním rozpočtu jsou označeny jako program protidrogové politiky.

Ve výdajích na protidrogovou politiku většinou nejsou rozlišovány jednotlivé oblasti protidrogové politiky, jako jsou alkohol, tabák, nelegální drogy a hazardní hraní. K výdajům na protidrogovou politiku více viz výroční zprávy o stavu ve věcech drog v České republice.²⁶

Z ústředních orgánů státní správy, které ve svém rozpočtu disponují finančními prostředky na protidrogovou politiku, pouze RVKPP vykazuje výdaje ve struktuře, která umožňuje odděleně sledovat výdaje na oblast hazardního hraní.

V I. 2013–2015 vypisovala RVKPP dotační řízení na podporu projektů v oblasti prevence a léčby problémového hráčství ve výši 3–5 mil. Kč ročně. V r. 2016 byla tato částka zvýšena na 24,5 mil. Kč a v r. 2017 klesla na 20,1 mil. Kč. V r. 2018 byla vyhrazena na podporu projektů v oblasti hazardního hraní částka ve výši 23,3 mil. Kč – tabulka 1-3.

Rozdělení podle typu projektu uvádí tabulka 1-4.

tabulka 1-3: Financování projektů zaměřených na hazardní hraní v dotačním řízení RVKPP v I. 2013–2018

Rok	Počet podpořených projektů	Výše přidělených dotací (v tis. Kč)
2013	16	5 000
2014	11	3 000
2015	17	5 000
2016	50	24 516
2017	32	20 126
2018	24	23 361

Zdroj: Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (2019)

tabulka 1-4: Počet a struktura programů a služeb podpořených RVKPP v oblasti hazardního hraní v I. 2013–2018

Typ služby/projektu	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Preventivní programy	–	–	2	9	7	3
Poradenství	3	2	2	3	3	1
Ambulantní léčba	10	9	13	23	17	14
Následná péče/doléčování	–	–	–	3	3	3
On-line poradenství	–	–	–	2	1	1
Informace, výzkum, hodnocení	3	–	–	10	3	3
Celkem	16	11	17	50	32*	24*

Pozn.: * Dva projekty v r. 2017 a jeden projekt v r. 2018 byly zaměřeny na poskytování více typů služeb.

Zdroj: Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (2019)

²⁶ <https://www.drogy-info.cz/publikace/vyrocní-zpravy/> [2019-04-08]

2

2 Trh s hazardními hrami

2.1 Nabídka hazardního hraní

Hazardní hry mohly být v ČR v r. 2018 provozovány na základě povolení vydaného podle loterijního zákona (ZoL) i podle zákona o hazardních hrách (ZHH). K 1. 1. 2019 mělo alespoň podle jednoho z nich povolení provozovat určitý typ hazardní hry (HH) v ČR 57 společností, což je o 3 méně než o rok dříve.²⁷ Přehled podle jednotlivých typů HH poskytuje tabulka 2-1.

tabulka 2-1: Počet společností s povolením k provozování hazardních her (ZoL i ZHH) podle typu, k 1. 1. 2018 a k 1. 1. 2019

Typ povolené hry	Počet společností	
	k 1. 1. 2018	k 1. 1. 2019
Loterie	9	9
› z toho land-based	9	8
› z toho on-line	2	3
Kurzové sázky	14	11
› z toho land-based	13	7
› z toho on-line	11	9
Technické hry	40	45
› z toho land-based	36	41
› z toho on-line	7	7
Živé hry	39	37
› z toho land-based	37	35
› z toho on-line	3	4
Bingo	1	1
› z toho land-based	1	1
› z toho on-line	0	0

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019b)

2.1.1 Technické hry

Vzhledem k tomu, že povolení k provozování výherních hracích přístrojů (VHP) v hernách a provozovnách se zvláštním provozním režimem k 31. 12. 2017 zanikla, lze technické hry (TH) provozované v ČR v r. 2018 podle způsobu jejich povolení rozdělit do následujících dvou skupin:

- › TH, které povolilo MF podle ZoL na základě žádostí o povolení podaných do konce r. 2016,
- › TH povolené od r. 2017 podle ZHH. Provozovatelům, kteří mají základní povolení od MF, vydávají obecní úřady povolení k umístění herny či kasina včetně povolení jednotlivých koncových zařízení TH.

K 1. 1. 2019 mělo povolení k provozování TH v ČR 45 společností (41 land-based a 7 on-line). Seznam největších 20 provozovatelů land-based TH uvádí datová příloha, tabulka 9-1, seznam provozovatelů TH on-line uvádí datová příloha, tabulka 9-2.

²⁷ Podle ZoL mělo k 1. 1. 2019 povolení provozovat alespoň jeden typ hazardní hry 19 společností (o 35 méně než ke stejnému datu v r. 2018); 9 společností mělo povolení provozovat TH (31 v r. 2018), 4 společnosti měly povolení provozovat ŽH (31 v r. 2018), 6 společností mělo povolení provozovat KS (13 v r. 2018), 5 společností mělo povolení provozovat loterie (8 v r. 2018), 1 společnost měla povolení na bingo a 1 na internetovou karetní hru. Podle ZHH mělo k 1. 1. 2019 povolení provozovat hazardní hry celkem 52 společností (o 24 více než ke stejnému datu v r. 2018). Nejvíce z nich mělo povolení provozovat technickou hru (44, v r. 2018 to bylo 15) a živou hru (36, 20 v r. 2018). HH mohly provozovat celkem tři zahraniční společnosti. Slovenská společnost Evona Electronic měla povolení na land-based číselné loterie a KS, britská společnost Lottovate na on-line číselné loterie a v maltském daňovém ráji registrovaná TSG Interactive měla povolení provozovat on-line KS a ŽH. (Povolení provozovat KS měla tato firma pro stránky betstars.cz a pokerstars.cz. Značky Betstars a Pokerstars spadají pod mateřskou kanadskou společnost The Stars Group.)

Od r. 2011, kdy bylo v ČR téměř 102 tis. povolených TH, počet povolených TH klesá – tabulka 2-2. K největšímu poklesu došlo v r. 2013, kdy se počet TH snížil o více než 23 tis., a v r. 2018, kdy se počet TH snížil přibližně o 14 tis. Na konci r. 2018 bylo v ČR povoleno méně než 40 tis. TH (meziroční pokles o 26 %), z toho téměř 37 tis. bylo povoleno podle ZHH a méně než 3 tis. podle ZoL – graf 2-1. Od 1. 1. 2018 již v ČR nejsou provozovány VHP povolené obcemi podle ZoL. Všechna zbývající povolení na TH podle ZoL vyprší nejpozději do konce r. 2019.

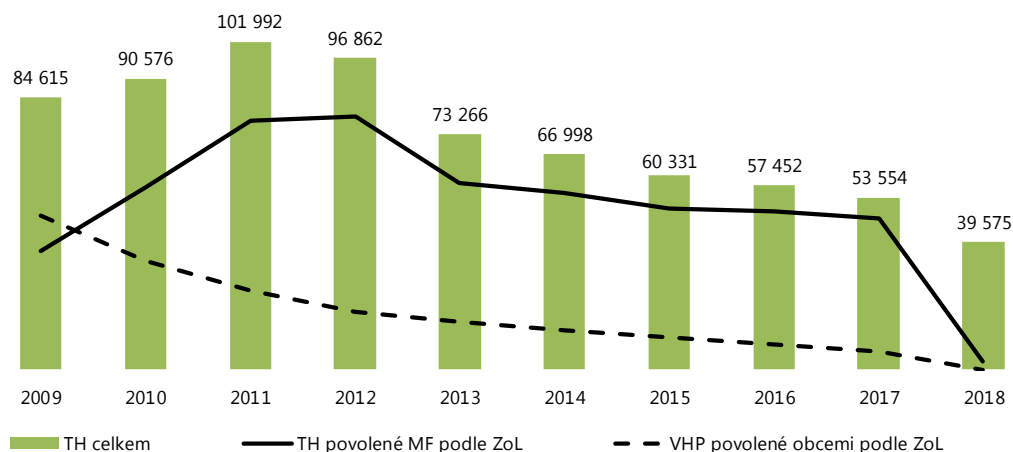
tabulka 2-2: Počty povolení k jednotlivým typům TH v l. 2011–2018*

Typ hry	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Změna 2017/2018 (%)
EMR	2 297	2 272	1 541	1 201	1 068	861	640	33	-94,8
VLT	62 926	64 188	48 461	45 467	41 670	41 773	39 467	2 578	-93,5
LLS	3 953	5 696	2 713	2 213	1 734	1 197	842	11	-98,7
TH podle § 50 odst. 3 ZoL	3 934	3 106	2 038	1 793	1 447	1 239	871	40	-95,4
TH podle § 2 písm. j) ZoL	171	164	74	64	44	34	9	-	-100,0
VHP	3 973	3 509	3 438	4 129	4 260	4 311	5 065	-	-100,0
Elektronické karetní stoly	-	19	1	-	-	-	-	-	-
TH povolené MF podle ZoL	77 254	78 954	58 266	54 867	50 223	49 415	46 894	2 662	-94,3
VHP povolené obcemi podle ZoL	24 738	17 908	15 000	12 131	10 108	8 037	5 660	-	-100,0
TH povolené podle ZoL	101 992	96 862	73 266	66 998	60 331	57 452	52 554	2 662	-94,9
TH povolené podle ZHH	-	-	-	-	-	-	1 000**	36 913	3 591,3
Celkem	101 992	96 862	73 266	66 998	60 331	57 452	53 554	39 575	-26,1

Pozn.: * Údaje jsou k 31. 12. daného roku s výjimkou TH povolených MF za r. 2011 a 2012, kdy jsou k 1. 1. následujícího roku.
** Odhad MF.

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019b)

graf 2-1: Počet povolených TH v l. 2009–2018

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019b)

V ČR bylo k 31. 12. 2018 povoleno 3,7 TH na 1000 obyvatel, což je o 1,4 méně než ke stejnému datu v r. 2017, kdy jich bylo 5,1, (v r. 2016 to bylo 5,4). Počet TH a TH/1000 obyv. v krajích ukazuje tabulka 2-3. Vývoj počtu TH na 1000 obyv. v jednotlivých krajích znázorňuje graf 2-2.

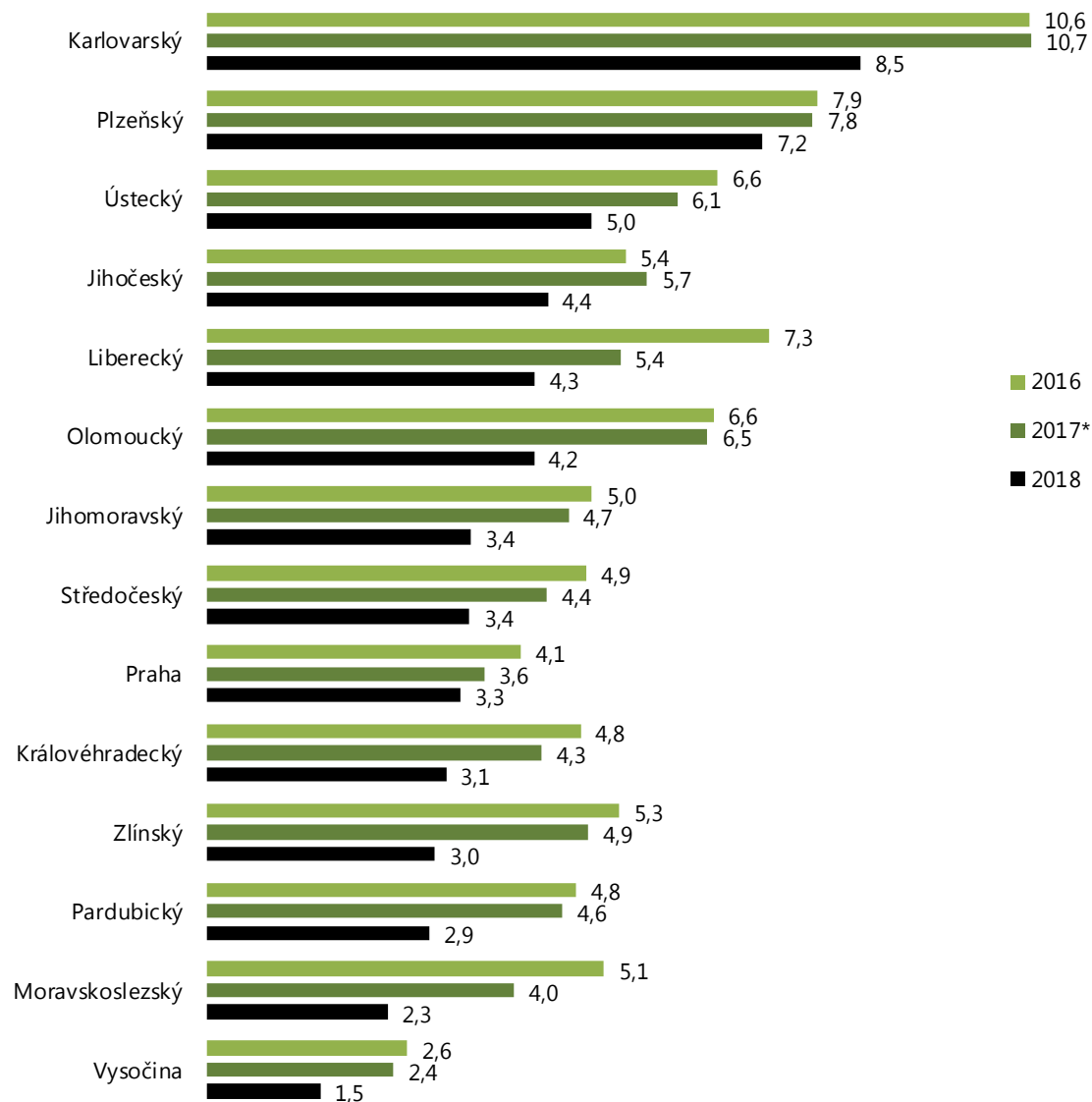
Nejvyšší absolutní počet TH má Středočeský kraj, nejvyšší relativní počet Karlovarský kraj; nejnižší výskyt TH je v Kraji Vysočina. Počet TH za poslední dva roky nejvíce poklesl v krajích Moravskoslezském (o 55 %), Zlínském (45 %) a Vysočina (43 %).

tabulka 2-3: Celkový počet povolených technických her k 31. 12. 2018, podle krajů

Kraj	Počet TH	Podíl na celku (%)	TH/1000 obyv.	Změna 2017/2018 (%)	Změna 2016/2018 (%)
Praha	4 255	10,8	3,3	-7,6	-18,2
Středočeský	4 611	11,7	3,4	-21,9	-29,8
Jihočeský	2 826	7,1	4,4	-22,4	-18,3
Plzeňský	4 179	10,6	7,2	-7,9	-8,6
Karlovarský	2 500	6,3	8,5	-21,0	-20,9
Ústecký	4 089	10,3	5,0	-18,2	-24,7
Liberecký	1 876	4,7	4,3	-20,4	-41,4
Královéhradecký	1 707	4,3	3,1	-28,6	-36,0
Pardubický	1 496	3,8	2,9	-37,2	-39,5
Vysočina	750	1,9	1,5	-39,2	-43,4
Jihomoravský	4 051	10,2	3,4	-26,6	-31,1
Olomoucký	2 682	6,8	4,2	-34,8	-35,5
Zlínský	1 727	4,4	3,0	-40,1	-44,6
Moravskoslezský	2 826	7,1	2,3	-41,3	-54,7
Celkem ČR	39 575	100,0	3,7	-24,7	-31,1

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019b)

graf 2-2: Počet TH v přepočtu na 1000 obyvatel podle krajů k 31. 12. daného roku

Pozn.: * Za rok 2017 graf nezahrnuje přibližně 1000 TH povolených podle ZHH.

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019b)

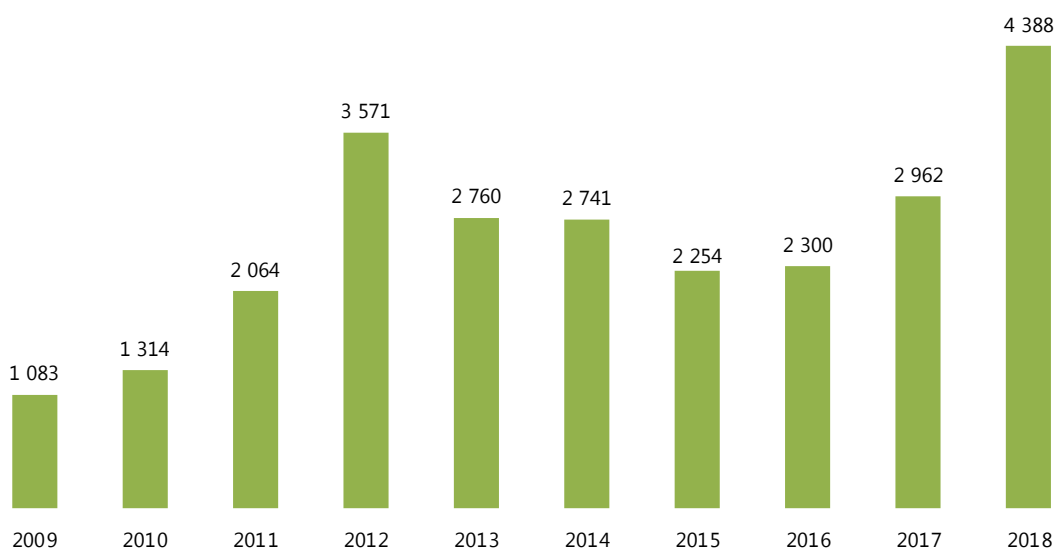
Mezi deseti okresy s nejvyšším relativním počtem TH je 9 příhraničních okresů (7 s Německem, 2 s Rakouskem) – datová příloha, graf 9-1. Deset okresů s nejnižším relativním počtem TH ukazuje datová příloha, graf 9-2.

V mezinárodním kontextu mělo v r. 2017 nejvyšší počet TH v přepočtu na 1000 obyvatel Japonsko (35,9) a Austrálie (8,0) – datová příloha, tabulka 9-13. V Evropě mělo nejvíce TH na počet obyvatel kasiny proslavené Monako (32,4 TH na 1000 obyvatel), následovala Itálie (7,5) a Česká republika s 5,0 TH na 1000 obyvatel – datová příloha, graf 9-3. Je potřeba připomenout, že mezinárodní údaje se vztahují k r. 2017a že v r. 2018 se počet TH v ČR výrazně snížil.

2.1.2 Živé hry

Živé hry (ŽH) mohou být provozovány pouze v kasinech. K 31. 12. 2018 bylo podle údajů MF povoleno 4,4 tis. ŽH, což je o 1,4 tis. více než o rok dříve. Na rozdíl od počtu povolených TH se počet povolených ŽH v posledních letech zvyšuje, meziroční nárůst byl 48 % – graf 2-3. Příčinou nárůstu je snaha provozovatelů TH získat pro své provozovny povolení jako kasina spíše než herny, a to kvůli podmínkám zákonné regulace TH (provozní doba, limity sázek) i regulace na obecní úrovni.

graf 2-3: Počet povolených živých her v l. 2009–2018

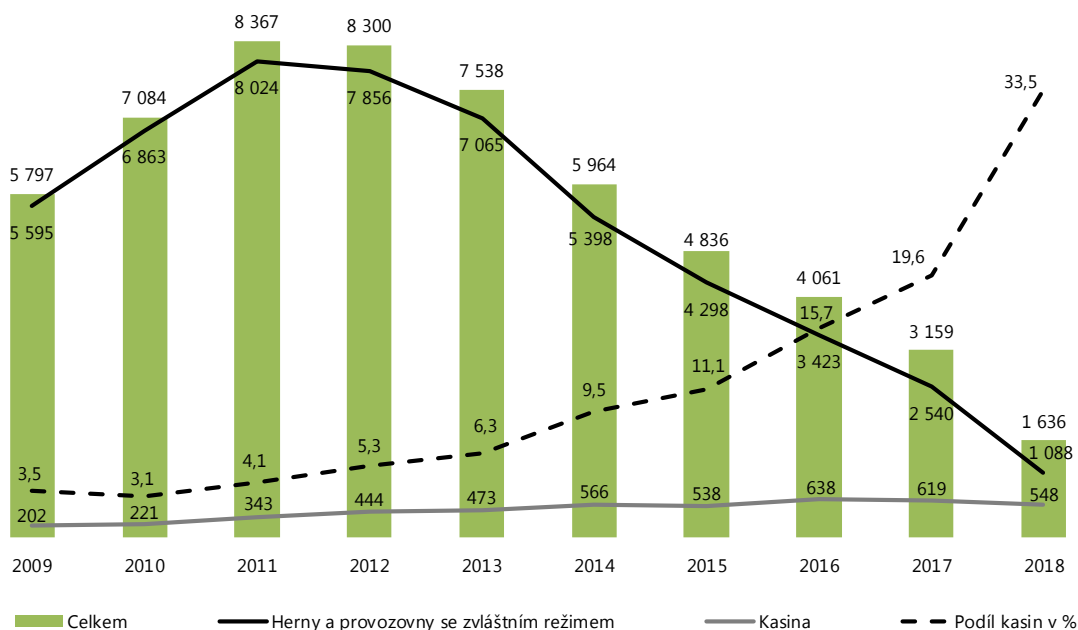
Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019b)

2.1.3 Provozovny s technickými a živými hrami

K 31. 12. 2018 již nebyly v ČR žádné provozovny, které by měly pouze povolení provozovat VHP od obce. O rok dříve jich bylo 1038, ale všechny zanikly ke konci r. 2017, protože jim tato povolení vypršela.

Provozoven s povolenou živou a/nebo technickou hrou bylo k 31. 12. 2018 celkem 1636, z toho 548 kasin. V r. 2018 pokračoval pokles z předchozích let – od r. 2011, kdy počet provozoven dosáhl maxima (8367), se počet provozoven snížil o 80 %. Přestože došlo meziročně ke snížení počtu kasin, jejich podíl na celkovém počtu provozoven výrazně vzrostl na 34 % – graf 2-4. Dostupnost provozoven s TH se tedy v ČR dlouhodobě výrazně snižuje.

graf 2-4: Počet provozoven s TH a/nebo ŽH v l. 2009–2018

Pozn.: Údaje nezahrnují provozovny, které měly pouze povolení na VHP od obce. Takových bylo v r. 2017 celkem 1038, v r. 2018 již takové provozovny neexistovaly. Údaje za r. 2017 také nezahrnují přibližně 1 tis. TH a 50 ŽH povolených podle ZHH. Údaje za r. 2018 již zahrnují všechny provozovny s TH a/nebo ŽH.

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019b)

Počet provozoven klesal ve všech krajích, nejvýraznější meziroční pokles zaznamenaly kraje Zlínský (o 69 %), Jihomoravský a Moravskoslezský (oba o 58 %). Nejmenší byl tento pokles v Praze (o 20 %) – tabulka 2-4.

tabulka 2-4: Počet provozoven s živými a/nebo technickými hrami povolenými MF podle krajů v l. 2015–2018

Kraj	2015	2016	2017	2018	Změna 2017–2018 (%)	Změna 2015–2018 (%)
Praha	328	242	150	120	-20,0	-63,4
Středočeský	485	436	351	202	-42,5	-58,4
Jihočeský	194	180	154	78	-49,4	-59,8
Plzeňský	283	231	192	128	-33,3	-54,8
Karlovarský	241	207	168	113	-32,7	-53,1
Ústecký	435	384	308	175	-43,2	-59,8
Liberecký	232	213	172	78	-54,7	-66,4
Královéhradecký	260	232	190	112	-41,1	-56,9
Pardubický	213	184	145	75	-48,3	-64,8
Vysočina	153	109	86	38	-55,8	-75,2
Jihomoravský	637	469	356	149	-58,1	-76,6
Olomoucký	337	275	212	113	-46,7	-66,5
Zlínský	369	338	254	78	-69,3	-78,9
Moravskoslezský	669	561	421	177	-58,0	-73,5
Celkem ČR	4 836	4 061	3 159	1 636	-48,2	-66,2

Pozn.: Údaje nezahrnují provozovny, které měly pouze povolení na VHP od obce, v r. 2017 jich bylo 1038, v r. 2018 již neexistovaly. Údaje za r. 2017 nezahrnují 1 tis. TH a 50 ŽH povolených podle ZHH.

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019b)

Výrazně nejvíce provozoven na počet obyvatel je v Karlovarském kraji (38 na 100 tis. obyv.), následují kraje Plzeňský (22), Ústecký (21) a Královéhradecký (20), nejméně je jich na Vysočině (9) a v Praze (7). Praha měla jako jediný kraj více kasin než heren (77 %) – tabulka 2-5. Srovnání krajů podle počtu provozoven na 100 tis. obyvatel v l. 2015–2018 ukazuje graf 2-5.

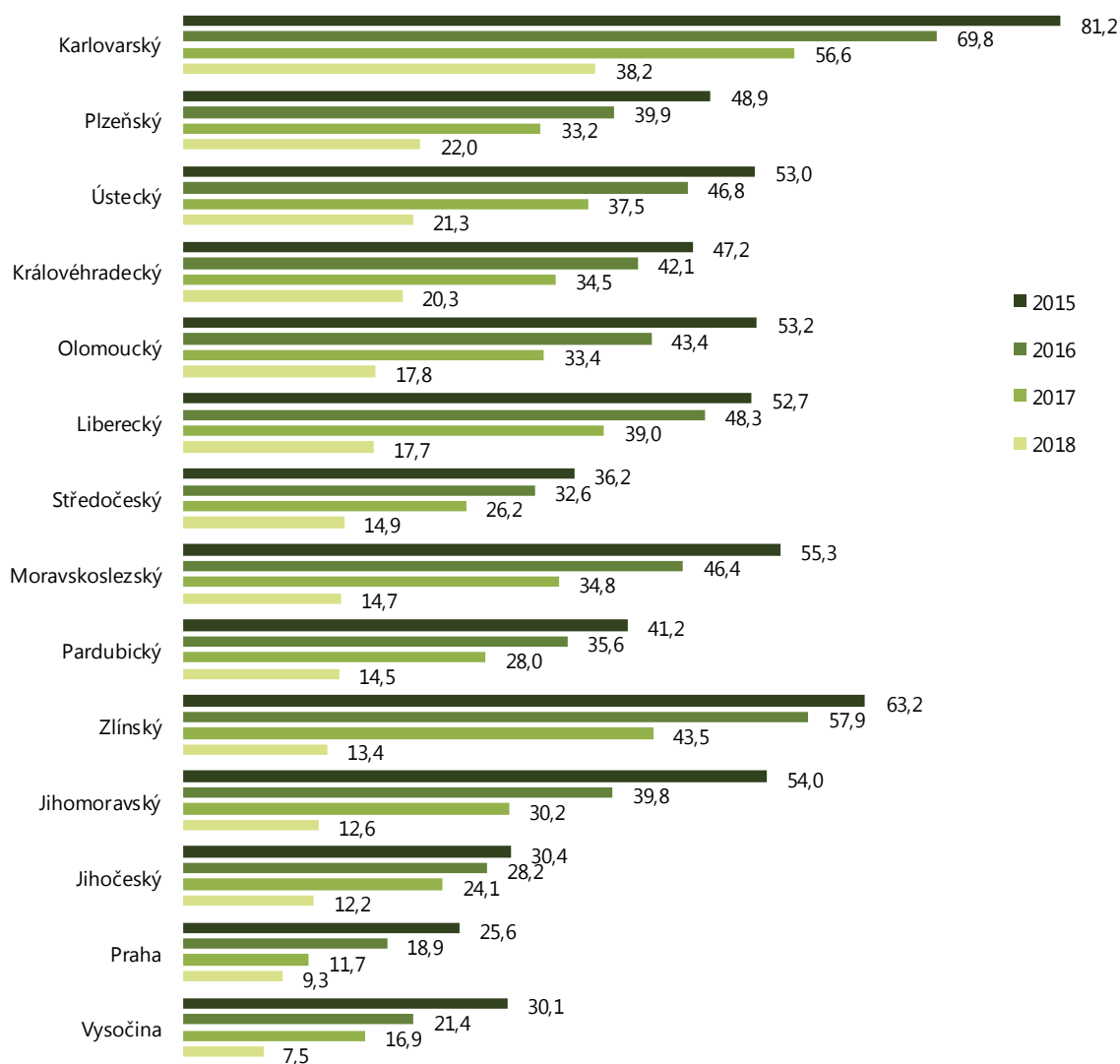
tabulka 2-5: Počet provozoven s živými a/nebo technickými hrami podle krajů v r. 2018

Kraj	Kasina	Herny*	Celkem	Podíl kasin (%)	Provozoven/ 100 tis. obyv.
Praha	92	28	120	76,7	9,3
Středočeský	61	141	202	30,2	14,9
Jihočeský	32	46	78	41,0	12,2
Plzeňský	46	82	128	35,9	22,0
Karlovarský	25	88	113	22,1	38,2
Ústecký	66	109	175	37,7	21,3
Liberecký	35	43	78	44,9	17,7
Královéhradecký	16	96	112	14,3	20,3
Pardubický	21	54	75	28,0	14,5
Vysočina	8	30	38	21,1	7,5
Jihomoravský	44	105	149	29,5	12,6
Olomoucký	38	75	113	33,6	17,8
Zlínský	26	52	78	33,3	13,4
Moravskoslezský	38	139	177	21,5	14,7
Celkem ČR	548	1 088	1 636	33,5	15,4

Pozn.: * Herny nebo provozovny se zvláštním režimem.

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019b)

graf 2-5: Počet provozoven s živými a/nebo technickými hrami povolenými MF na 100 tis. obyvatel podle krajů v l. 2015–2018

Pozn.: Údaje nezahrnují provozovny, které měly pouze povolení na VHP od obce, v r. 2017 jich bylo 1038. Údaje za r. 2017 nezahrnují 1 tis. TH a 50 ŽH povolených podle ZHH.

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019b)

Deset okresů s nejvyšším a deset s nejnižším počtem provozoven na počet obyvatel uvádí datová příloha, tabulka 9-6 a datová příloha, tabulka 9-7. Mezi 10 okresy s nejvyšším počtem provozoven je 9 příhraničních, to je dokladem jejich zaměření na zahraniční hráče. Mezi 10 okresů s nejmenším počtem provozoven na počet obyvatel se v r. 2018 zařadil i okres Uherské Hradiště, zatímco v r. 2017 patřil mezi 10 okresů s nejvyšším počtem provozoven. Důvodem této výrazné změny je pravděpodobně zánik velkého množství provozoven s nízkým počtem TH – tedy malých heren či provozoven se zvláštním režimem.

V ČR bylo v r. 2018 celkem 548 kasin, tj. provozoven s ŽH, což je o 12 % (71 kasin) méně než v r. 2017. Lze předpokládat, že zvýšení počtu kasin je způsobeno motivací provozovatelů provozovat TH v kasinu, aby se na ně nevztahovala zákonem a obcemi stanovená regulační opatření platná pro herny. Nejvíce kasin bylo v Praze (99), Ústeckém (66) a Středočeském kraji (61), nejméně v Kraji Vysočina (8). Nejvyšší počet kasin na 100 tis. obyv. byl v Karlovarském kraji – tabulka 2-6. Okresy s nejvyšším počtem kasin na 100 tis. obyv. jsou okresy Teplice (21), Plzeň-město (17) a Český Krumlov (13). Celkem 9 okresů nemělo žádné kasino – datová příloha, tabulka 9-5.

tabulka 2-6: Počet kasin (provozoven, kde byla povolena živá hra) podle krajů v l. 2010–2018

Kraj	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Změna 2017–2018 (%)	Kasin na 100 tis. obyv. 2017	Kasin na 100 tis. obyv. 2018
Praha	91	148	195	160	144	158	129	99	92	-7,1	7,7	7,1
Středočeský	15	21	32	31	34	32	48	62	61	-1,6	4,6	4,5
Jihočeský	11	11	16	15	11	13	22	25	32	28,0	3,9	5,0
Plzeňský	19	25	28	20	50	53	59	44	46	4,5	7,6	7,9
Karlovarský	15	21	21	23	21	22	26	34	25	-26,5	11,5	8,5
Ústecký	14	22	25	29	57	46	78	82	66	-19,5	10,0	8,0
Liberecký	7	11	14	13	20	20	48	38	35	-7,9	8,6	7,9
Královéhradecký	5	6	12	12	9	9	17	20	16	-20,0	3,6	2,9
Pardubický	3	3	7	8	12	11	19	23	21	-8,7	4,4	4,1
Vysočina	2	5	4	3	1	2	5	5	8	60,0	1,0	1,6
Jihomoravský	17	28	34	41	61	38	43	56	44	-21,4	4,8	3,7
Olomoucký	7	7	9	14	24	24	40	56	38	-32,1	8,8	6,0
Zlínský	2	4	3	6	16	12	12	21	26	23,8	3,6	4,5
Moravskoslezský	13	28	42	98	104	98	92	54	38	-29,6	4,5	3,2
Celkem ČR	221	340	442	473	566	538	638	619	548	-11,5	5,9	5,2

Pozn.: Údaje za r. 2017 nezahrnují přibližně 50 ŽH povolených podle ZHH.

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019b)

Pokles počtu provozoven souvisí se změnou v legislativě. Podle ZHH musí mít herna minimálně 15 povolených herních pozic TH a kasino s TH minimálně 30 povolených herních pozic TH. Zatímco na konci r. 2017 mělo 72 % provozoven méně než 15 povolených herních pozic TH, na konci r. 2018 to bylo již pouze 21 % provozoven – tabulka 2-7. V r. 2018 tedy došlo nejen k úbytku TH, ale také ke koncentraci TH do větších provozoven.

tabulka 2-7: Provozovny podle počtu TH na provozovnu, údaje k 31. 12. 2017 a 31. 12. 2018

Počet TH	2017		2018	
	Počet provozoven	Podíl na celku (%)	Počet provozoven	Podíl na celku (%)
0–6	2 083	49,6	267	16,3
7–14	922	22,0	81	5,0
15–29	796	19,0	747	45,7
30–49	276	6,6	421	25,7
50 a více	120	2,9	120	7,3
Celkem*	4 197	100,0	1 636	100,0

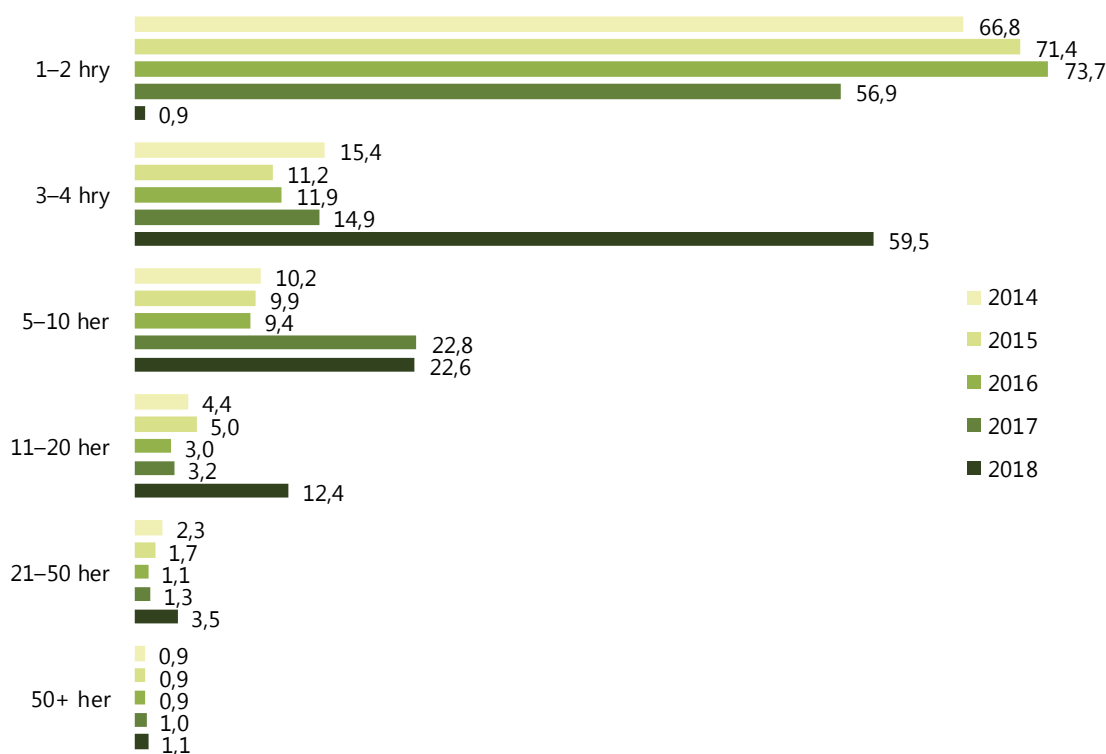
Pozn.: * Údaje zahrnují i provozovny, které měly pouze povolení na VHP od obce. Takových bylo v r. 2017 celkem 1038, v r. 2018 již takové provozovny neexistovaly.

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019b)

Rovněž u kasin lze pozorovat koncentraci ŽH do větších provozoven. Zatímco v r. 2016 měly téměř tři čtvrtiny kasin povolenu pouze jednu nebo dvě ŽH, v r. 2017 již bylo takových kasin pouze 57 %

a v r. 2018 pouze 1 % – graf 2-6. Změny souvisí s tím, že ZHH umožňuje provozování TH pouze v kasinech, která mají minimálně 3 hrací stoly ŽH.²⁸ Pokud je hracích stolů méně než 10, může být provozováno maximálně 10 herních pozic TH za každý stůl ŽH. Pokud je stolů ŽH 10 a více, může být provozováno neomezené množství herních pozic TH.

graf 2-6: Podíl kasin podle počtu povolených živých her v l. 2014–2018, v %

Pozn.: Údaje za r. 2017 nezohledňují 1 tis. TH a 50 ŽH povolených podle ZHH.

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019b)

Největší kasina podle počtu povolených TH leží v obcích hraničících s Bavorskem a Rakouskem. Z 5 největších kasin v ČR jsou 3 ve Chvalovicích poblíž rakouské hranice, 1 v Rozvadově na hranicích s Německem – datová příloha, tabulka 9-8.

2.1.4 Kurzové sázky

K 1. 1. 2019 mělo povolení provozovat land-based kurzové sázky (KS) 8 společností, což je o 1 méně než o rok dříve. Ve skutečnosti však k 4. 1. 2019 v ČR provozovalo land-based KS pouze 5 společností, které měly celkem 2085 sázkových kanceláří (SK) na 1951 unikátních adresách.²⁹ Z land-based trhu s KS v r. 2017 odešla např. Sazka, která ukončila provozování KS na téměř 900 místech, ale nadále provozuje on-line KS. Stejně se zachoval i Synot Tip. Nejvíce sázkových kanceláří provozovaly společnosti Tipsport.net (734) a Fortuna Game (567) – datová příloha, tabulka 9-9.

Velká většina kurzového sázení probíhá v současnosti v on-line prostředí. Povolení provozovat KS on-line mělo k 1. 1. 2019 celkem 9 společností (o 2 méně než k 1. 1. 2018), z toho 4 povolení byla podle ZoL a 5 povolení bylo podle ZHH. Pouze 7 společností na povolených stránkách on-line KS k 9. 1. 2019 skutečně provozovalo. Společnost TSG Interactive, registrovaná na Maltě, byla jedinou zahraniční společností, která v ČR v r. 2018 provozovala povolené on-line KS, a to na stránkách betstars.cz – datová příloha, tabulka 9-10.

²⁸ ŽH jsou v kasinech provozovány u hracích stolů. Hráči u nich hrají proti sobě nebo proti kasinu (reprezentovanému krupiérem). Kasino mívá povolen vyšší počet ŽH, než provozuje stolů, v jednom okamžiku je však u stolu provozována pouze jedna hra.

²⁹ Nejvyšší počet sázkových kanceláří na jedné adrese je registrováno v pražské tržnici Sapa (tzv. Malá Hanoj), kde je registrováno celkem 13 sázkových kanceláří, z toho 12 patří jednomu provozovateli.

V ČR bylo na začátku r. 2019 celkem 2085 sázkových kanceláří,³⁰ tj. téměř 20 sázkových kanceláří na 100 tis. obyvatel. Nejvíce jich bylo v krajích Moravskoslezském (29) a Karlovarském (28), nejméně v Kraji Vysočina (13) – tabulka 2-8.

tabulka 2-8: Počet sázkových kanceláří k 4. 1. 2019 podle krajů

Kraj	Počet sázkových kanceláří	Počet sázkových kanceláří na 100 tis. obyv.
Praha	199	15,4
Středočeský	206	15,2
Jihočeský	125	19,5
Plzeňský	130	22,4
Karlovarský	83	28,1
Ústecký	176	21,4
Liberecký	90	20,4
Královéhradecký	98	17,8
Pardubický	81	15,6
Vysočina	67	13,2
Jihomoravský	207	17,5
Olomoucký	151	23,8
Zlínský	119	20,4
Moravskoslezský	353	29,3
Celkem ČR	2 085	19,7

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019b)

Nejvíce sázkových kanceláří na 100 tis. obyv. bylo k 4. 1. 2019 v okresech Jeseník (47), Bruntál (43), Domažlice (39), Cheb (37) a Karviná (36) – datová příloha, tabulka 9-12.

2.2 Ekonomické ukazatele

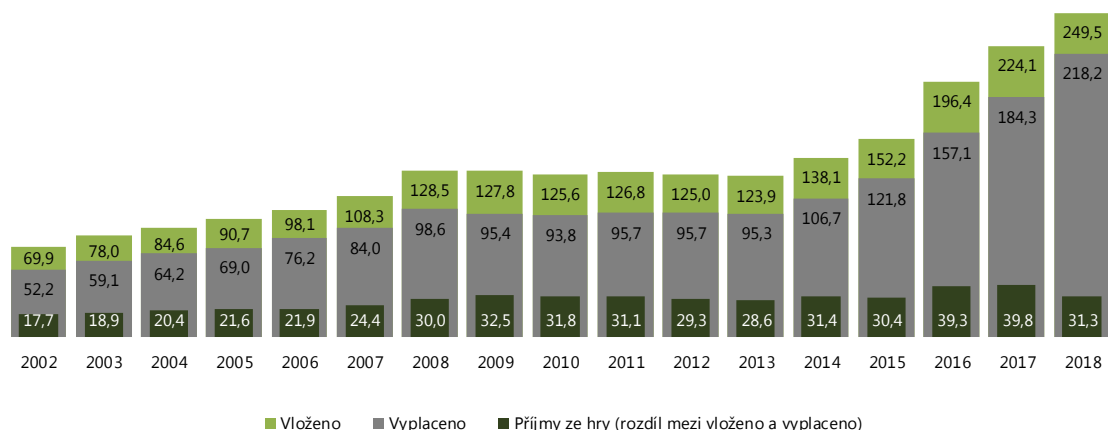
2.2.1 Objem a struktura trhu s hazardními hrami

Hráči v r. 2018 prohráli v hazardních hrách (HH) v ČR celkem 31,3 mld. Kč. Do HH vložili 249,5 mld. Kč a na výhrách jim bylo vyplaceno přes 218,2 mld. Kč. Objem peněz, které hráči v ČR vložili do HH, každoročně roste, v r. 2018 hráči vsadili více než dvojnásobný objem peněz než před 5 lety a o 11 % více než v r. 2017. V r. 2018 však poklesl objem peněz, které hráči prohráli a které jsou příjmem provozovatelů z hazardní hry, a to meziročně o 8,5 mld. Kč, resp. 21 %.³¹ Tato částka je o 10 % vyšší než před 5 lety – graf 2-7.

³⁰ Údaje o počtu sázkových kanceláří v předchozích letech nejsou uvedeny, protože jejich evidence byla nepřesná.

³¹ V r. 2018 MF změnilo metodiku vykazování sázek a výher hráčů, resp. co je považováno za "vsazenou částku" a co za "výhru". Údaje o vkladech a výhrách hráčů za r. 2018 nejsou tedy zcela porovnatelné s údaji z předchozích let. Údaji porovnatelnými s minulými roky jsou údaje o prohraných částkách, které představují hrubý příjem provozovatelů.

graf 2-7: Objem trhu s hazardními hrami v ČR v l. 2002–2018, v mld. Kč

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019c)

Ekonomické ukazatele podle jednotlivých typů HH v r. 2018 ukazuje tabulka 2-9, údaje jsou seřazeny podle podílu typů HH na celkových příjmech ze hry. Nejvyšší podíl příjmů ze hry připadl stejně jako v minulých letech na technické hry (TH) v prostředí land-based, které tvořily 41 % trhu a utržily 12,9 mld. Kč, jejich podíl na trhu meziročně klesl přibližně o 15 procentních bodů (p. b.). Kurzové sázky (KS) on-line utržily 6,4 mld. Kč (20 % trhu, meziroční nárůst o 5 p. b.), loterie land-based 6,0 mld. Kč (19 %, meziroční nárůst o 5 p. b.), podíl ostatních her na příjmech byl pod 10 %.

Ekonomické ukazatele za l. 2013–2017 podle jednotlivých typů her uvádí datová příloha, tabulka 9-15, datová příloha, tabulka 9-16, datová příloha, tabulka 9-17, datová příloha, tabulka 9-18, a datová příloha, tabulka 9-19.

Bez rozlišování HH na land-based a on-line tvořily TH 47 %, KS 24 % a loterie 21 % příjmů provozovatelů ze hry. V land-based prostředí bylo prohráno 71 % (78 % v r. 2017) a v on-line prostředí 29 % (22 % v r. 2017) celkové prohrané částky. V posledních letech tedy narůstá podíl peněz prohraných on-line.

Hráčům TH se v r. 2018 na výhrách vrátilo (tzv. výherní podíl) 90 % vkladů do hry. V r. 2017 to bylo 81 %, je však potřeba vzít v úvahu změnu metodiky vykazování sázek a výher hráčů.

tabulka 2-9: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2018

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní podíl* (%)
	mil. Kč	podíl (%)	mil. Kč	podíl (%)	mil. Kč	podíl (%)	
Technická hra land-based	101 390	40,6	88 497	40,6	12 894	41,2	87,3
Kurzová sázka on-line	63 160	25,3	56 789	26,0	6 371	20,3	89,9
Loterie land-based	13 052	5,2	7 054	3,2	5 997	19,2	54,0
Živá hra land-based	15 490	6,2	13 385	6,1	2 106	6,7	86,4
Technická hra on-line	43 080	17,3	41 175	18,9	1 905	6,1	95,6
Kurzová sázka land-based	6 313	2,5	5 132	2,4	1 183	3,8	81,3
Loterie on-line	1 411	0,6	740	0,3	671	2,1	52,5
Živá hra on-line	5 589	2,2	5 414	2,5	175	0,6	96,9
Bingo land-based	29	0,0	22	0,0	7	0,0	75,0
Totalizátorová hra land-based	10	0,0	6	0,0	5	0,0	54,7
Tombola land-based	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
Malý turnaj land-based	0	0,0	0	0,0	0	0,0	95,0
Totalizátorová hra on-line	–	–	–	–	–	–	–
Bingo on-line	–	–	–	–	–	–	–
Technická hra celkem	144 470	57,9	129 672	59,4	14 799	47,3	89,8
Kurzová sázka celkem	69 473	27,8	61 921	28,4	7 553	24,1	89,1
Loterie celkem	14 462	5,8	7 794	3,6	6 668	21,3	53,9
Živá hra celkem	21 079	8,4	18 798	8,6	2 281	7,3	89,2
Land-based celkem	136 285	54,6	114 095	52,3	22 192	70,9	83,7
On-line celkem	113 239	45,4	104 118	47,7	9 121	29,1	91,9
Celkem	249 524	100,0	218 213	100,0	31 313	100,0	87,5

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019c)

Podrobně jsou analyzovány příjmy provozovatelů ze hry. Zatímco v r. 2016 se příjmy provozovatelů ze hry meziročně zvýšily u všech typů HH a celý trh s HH vzrostl o 29 %, v r. 2017 příjmy vzrostly o 1 % a v r. 2018 se snížily o 21 %. Celý pokles lze přičíst poklesu příjmů z TH land-based, který se snížil o 9,5 mld. Kč (resp. o 42 %). Méně hráči prohráli také v TH on-line (o 5 %) a KS land-based (o 4 %).

Změny v příjmech provozovatelů za posledních 5 let shrnuje tabulka 2-10. V pětiletém horizontu nejvíce vzrostl příjem z KS on-line (o 156 %), loterií (o 73 %) a ŽH (o 54 %). Příjem z on-line HH se za posledních 5 let zvýšil o 266 %, z land-based HH snížil o 15 % – tabulka 2-10.

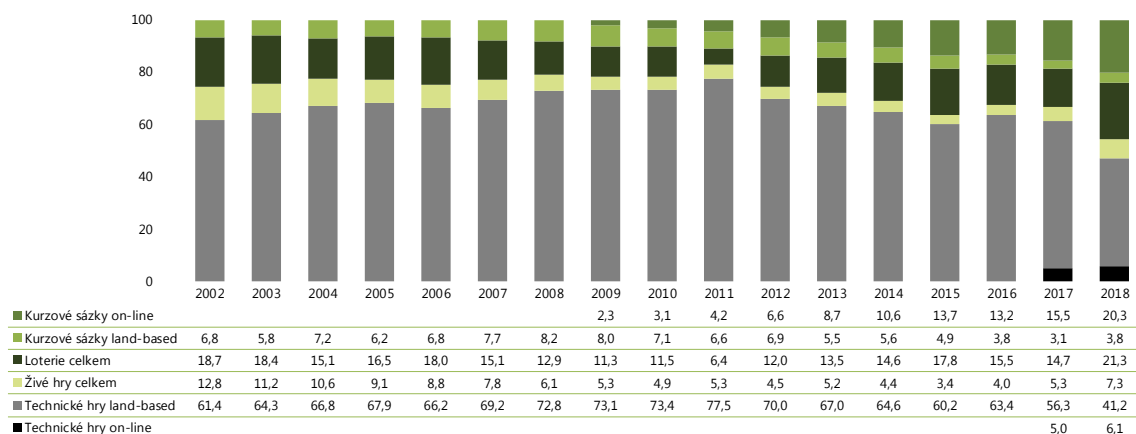
tabulka 2-10: Změna objemu příjmu provozovatelů podle jednotlivých typů hazardních her v l. 2013–2018, v %

Typ hry	Změna meziročně			Změna za 3 roky	Změna za 5 let
	2015–2016	2016–2017	2016–2017	2015–2018	2013–2018
Technická hra land-based	36,3	–10,3	–42,4	–29,6	–32,7
Kurzová sázka on-line	24,6	18,8	3,1	52,7	155,6
Loterie land-based	12,7	–10,1	9,4	10,8	55,4
Technická hra on-line	–	–	–4,8	–	–
Živá hra land-based	53,1	26,8	5,8	105,4	41,8
Kurzová sázka land-based	1,5	–18,7	–3,7	–20,5	–25,2
Loterie on-line	–	–	78,0	–	–
Živá hra on-line	–	–	46,5	–	–
Technická hra celkem	36,3	–2,3	–39,3	–19,2	–22,7
Kurzová sázka celkem	18,6	10,4	2,0	33,5	85,4
Loterie celkem	12,7	–3,9	13,8	23,2	72,7
Živá hra celkem	53,1	34,4	8,1	122,5	53,5
Land-based celkem	30,1	–8,9	–28,6	–15,5	–14,9
On-line celkem	24,6	66,9	5,1	118,7	266,0
Celkem	29,3	1,1	–21,3	2,9	9,6

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019c)

Při pohledu na vývoj podílů jednotlivých typů hazardních her na trhu podle příjmů provozovatelů (prohraných peněz) je patrný dlouhodobý růst podílu KS on-line. Podíl ŽH vzrostl za poslední tři roky ze 3 % na 7 %. V posledním roce také výrazně vzrostl podíl loterií, a to na 21 %, což je nejvíce za sledované období od r. 2002 – graf 2-8.

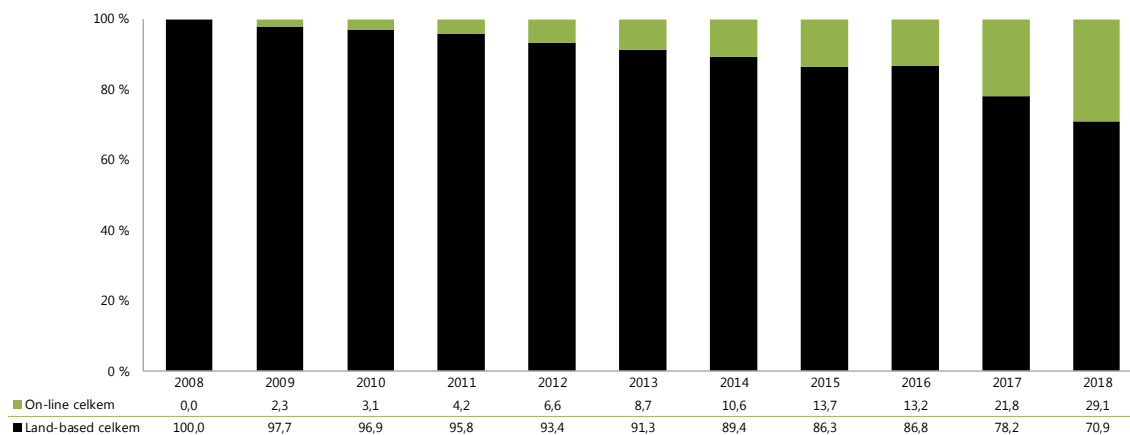
graf 2-8: Vývoj podílů typů hazardních her na trhu podle příjmů ze hry v l. 2002–2018, v %

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019c)

Dlouhodobě roste podíl příjmů provozovatelů z HH on-line, v r. 2018 tvořil 29 % – graf 2-9.

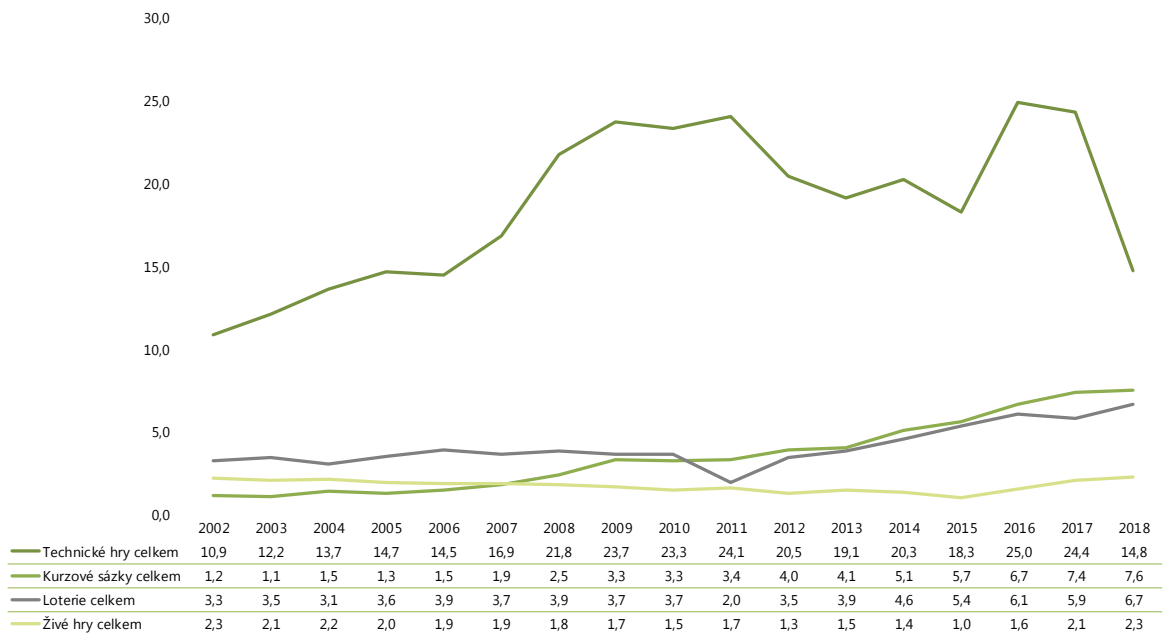
graf 2-9: Vývoj podílu land-based a on-line hazardních her na trhu podle příjmu provozovatelů v l. 2008–2018, v %

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019c)

Vývoj trhu s hazardními hrami v posledních 17 letech podle typu HH v absolutních hodnotách příjmů provozovatelů ze hry znázorňuje graf 2-10. Je patrný zejména dlouhodobý nárůst příjmů provozovatelů z kurzových sázek a loterií a aktuální prudký pokles u TH.

graf 2-10: Vývoj příjmů ze hry u hlavních typů hazardních her v l. 2002–2018, v mld. Kč

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019c)

Pokud jde o strukturu trhu podle vsazených peněz, největší podíl byl vsazen do TH land-based (41 %), KS on-line (25 %) a TH on-line (17 %). Podíl TH land-based dlouhodobě klesá, v posledních dvou letech však výrazně narostl podíl peněz vložených do TH on-line, a to na 17 %. TH jsou tak stále dominantní hrou na trhu. Dlouhodobý růst podílu KS se zastavil v r. 2015 na 29 %, v r. 2018 dokonce klesl na 28 %, na KS on-line připadlo 25 %. Z loňského roku pokračoval růst podílu ŽH, a to na 8 % v r. 2018. Podíl loterií byl v posledních třech letech přibližně 6 % – datová příloha, graf 9-4 . Dlouhodobě roste podíl peněz vložených do HH on-line. V r. 2018 bylo on-line vloženo 45 % všech peněz vložených do HH – datová příloha, graf 9-5.

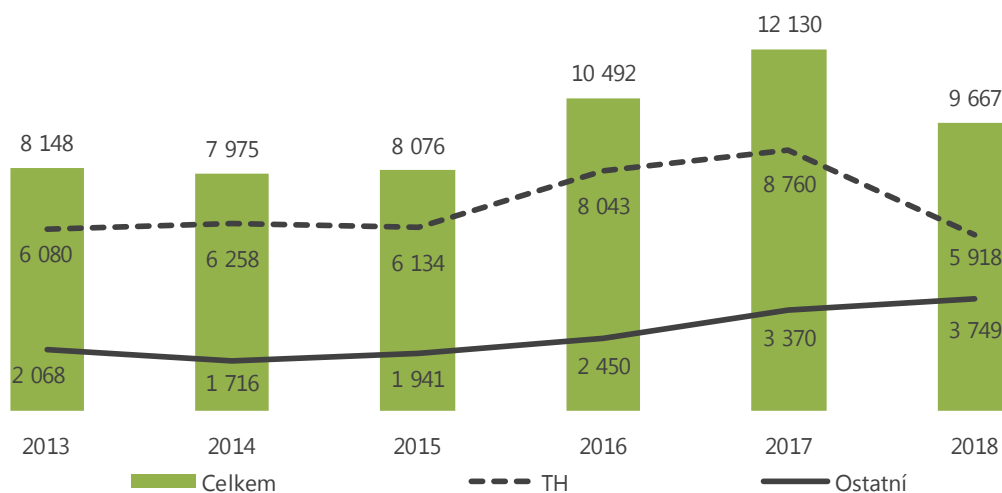
2.2.2 Výběr daně z hazardních her

V l. 2013–2015 se celkový objem odvodů z příjmů získaných provozováním HH (de facto daně z hazardních her) pohyboval ve výši přibližně 8 mld. Kč, v následujících dvou letech rostl a v r. 2017 dosáhl 12,1 mld. Kč. V r. 2018 došlo k poklesu odvodů na 9,7 mld. Kč, což je o 20 % méně než v r. 2017. Odvody v r. 2018 tak byly nižší než v r. 2016. Důvodem tohoto snížení je pokles inkasa daně z TH vlivem zmenšení trhu s TH v důsledku přísnější regulace. V r. 2018 byly odvody z TH 5,9 mld. Kč (8,8 mld. Kč v r. 2017) a z ostatních HH 3,7 mld. Kč (3,4 mld. Kč v r. 2017). Meziroční pokles se týká státního rozpočtu (o 14 %), ale především rozpočtů obecních (o 25 %) – graf 2-11 a tabulka 2-11.

Podíl státu na příjmech z daně z hazardních her dlouhodobě roste (49 % v r. 2018) – graf 2-12.

Příjmy veřejných rozpočtů v r. 2018 z daně z HH činily 911 Kč na 1 obyvatele (v r. 2017 to bylo 1146 Kč na obyvatele).

graf 2-11: Odvody z TH a ostatních hazardních her v l. 2013–2018, v mil. Kč

Pozn.: Jde o odvody, které proběhly v daném roce, tzn. jsou v nich zahrnuty odvody za 1. až 3. čtvrtletí uvedeného roku a za 4. čtvrtletí roku předcházejícího.

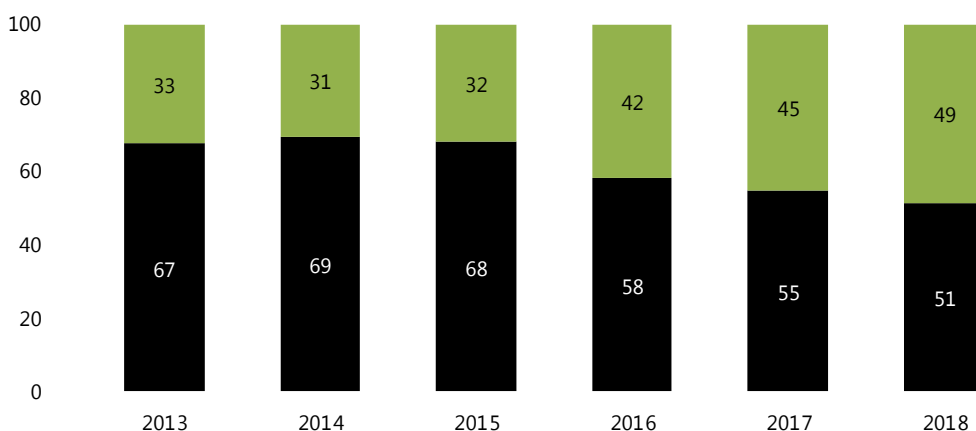
Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019c)

tabulka 2-11: Odvody z hazardních her do státního rozpočtu a obecních rozpočtů v l. 2013–2018, v mil. Kč

Odvod z hazardních her	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Změna 2017–2018 (%)	Změna 2015–2018 (%)
Rozpočty obcí								
> TH	4 878	5 015	4 905	5 369	5 645	3 849	-31,8	-21,5
> ostatní HH	621	512	583	735	1 010	1 125	11,4	92,8
> celkem	5 499	5 527	5 488	6 104	6 655	4 974	-25,3	-9,4
Státní rozpočet								
> TH	1 202	1 243	1 230	2 673	3 115	2 069	-33,6	68,2
> ostatní HH	1 447	1 204	1 358	1 715	2 360	2 624	11,2	93,3
> celkem	2 650	2 447	2 587	4 388	5 475	4 693	-14,3	81,4
Veřejné rozpočty celkem								
> TH	6 080	6 258	6 134	8 043	8 760	5 918	-32,4	-3,5
> ostatní HH	2 068	1 716	1 941	2 450	3 370	3 749	11,3	93,1
> celkem	8 148	7 975	8 076	10 492	12 130	9 667	-20,3	19,7

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019c)

graf 2-12: Podíl státního rozpočtu a obecních rozpočtů na celkových příjmech veřejných rozpočtů ze zdanění HH v l. 2013–2018, v %

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019c)

Celkové příjmy obecních rozpočtů z HH v r. 2018 rozdělené podle krajů ukazuje tabulka 2-12. Nejvyšší příjmy z odvodů z hazardního hraní měla v r. 2018 Praha (690 mil. Kč), následoval Středočeský kraj (526 mil. Kč) a Jihomoravský (493 mil. Kč). Obcím ve všech krajích příjmy meziročně

poklesly, nejméně v Pardubickém a Olomouckém kraji a v Praze (o 18 %), nejvíce v kraji Libereckém (o 33%) a Jihomoravském (o 31 %).

tabulka 2-12: Příjmy obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her v r. 2018 podle krajů

Kraj	Technické hry (mil. Kč)	Ostatní hazardní hry (mil. Kč)	Celkem (mil. Kč)	Příjmy na 1 obyvatele (Kč)
Praha	370 362	319 959	690 321	533
Středočeský	418 547	107 275	525 822	389
Jihočeský	245 821	53 052	298 873	467
Plzeňský	331 652	58 987	390 639	673
Karlovarský	222 409	23 725	246 134	832
Ústecký	380 860	66 363	447 224	545
Liberecký	187 282	35 932	223 214	506
Královéhradecký	181 691	44 185	225 877	410
Pardubický	190 053	41 706	231 760	447
Vysočina	84 763	41 443	126 206	248
Jihomoravský	373 528	119 337	492 866	417
Olomoucký	324 246	50 782	375 028	592
Zlínský	202 750	46 029	248 779	427
Moravskoslezský	334 964	115 881	450 845	374
Celkem ČR	3 848 930	1 124 656	4 973 586	469

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019c)

Největší průměrný příjem v přepočtu na 1 obyvatele zaznamenaly obce v Karlovarském (832 Kč) a v Plzeňském kraji (673 Kč), nejméně v Kraji Vysočina (248 Kč) – datová příloha, graf 9-6.

Rozděleno podle okresů vykazují nejvyšší příjmy do obecních rozpočtů z odvodů z HH v přepočtu na počet obyvatel stejně jako v předchozích letech obce v okresech Znojmo, Domažlice, Český Krumlov, Cheb a Tachov (všechny jmenované okresy hraničí s Rakouskem nebo Bavorskem) – jejich průměrné příjmy za r. 2018 přesáhly 1 tis. Kč na 1 obyvatele, což představuje více než dvojnásobek průměrných obecních příjmů z HH na 1 obyvatele v ČR (469 Kč) – datová příloha, tabulka 9-21.

Příjmy obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele v l. 2013–2018 podle okresů podrobně ukazuje datová příloha, tabulka 9-20.

V r. 2018 se příjmy obecních rozpočtů z daně z HH snížily o 160 Kč na obyvatele (o 25 %). Meziroční pokles obecních příjmů z odvodů z daně z hazardních her na 1 obyvatele byl zaznamenán ve všech okresech. Nejmenší pokles byl zaznamenán v okresech, kde jsou tyto příjmy velmi nízké – v okresech Brno-město (o 1 %), Žďár nad Sázavou (o 3 %) a Jihlava (o 6 %). Největší pokles byl zaznamenán v okresech s nejvyššími obecními příjmy – Znojmo (o 44 %), Domažlice (o 43 %) a Liberec (o 39 %) – datová příloha, graf 9-7. Ve městě Liberec vešla v r. 2018 v platnost OZV omezující provoz TH.

V období 3 let nejvíce narostly příjmy v okresech Jablonec nad Nisou (o 64 %), České Budějovice (o 50 %) a Brno-venkov (o 44 %). Přestože ve městě České Budějovice byly TH zakázány prostřednictvím OZV, příjmy za celý tento okres na hranici s Rakouskem narostly. Velký nárůst příjmů obcí v okrese Brno-venkov je pravděpodobně způsoben zákazem TH v Brně-městě a přesunem hazardního hraní do okolí moravské metropole. Největší pokles byl zaznamenán u okresů Žďár nad Sázavou (o 53 %), Kolín (o 52 %) a Blansko (o 51 %) – datová příloha, graf 9-8. Důvodem poklesu příjmů v uvedených třech okresech je výrazná regulace provozu hazardních her prostřednictvím OZV, v těchto třech okresních městech byly TH zakázány.

Z 20 obcí s nejvyššími příjmy na obyvatele jich 13 leží u hranic s Německem a Rakouskem, 1 leží u hranic s Polskem, 1 obec leží u hlavní silniční komunikace na Český Krumlov, 3 jsou v okrese Brno-venkov u dálnice D1 směrem na Prahu poblíž Velké Bíteše a 2 jsou u Jihlavy. Brno i Jihlava na svém území zakázaly provoz TH. Příjem z HH v přepočtu na jednoho obyvatele dosahuje v těchto 20 obcích řádově 10–1000násobku průměrného příjmu do obecních rozpočtů v ČR, zároveň jde o obce velmi malé, největší z nich má 1630 obyvatel – datová příloha, tabulka 9-22.

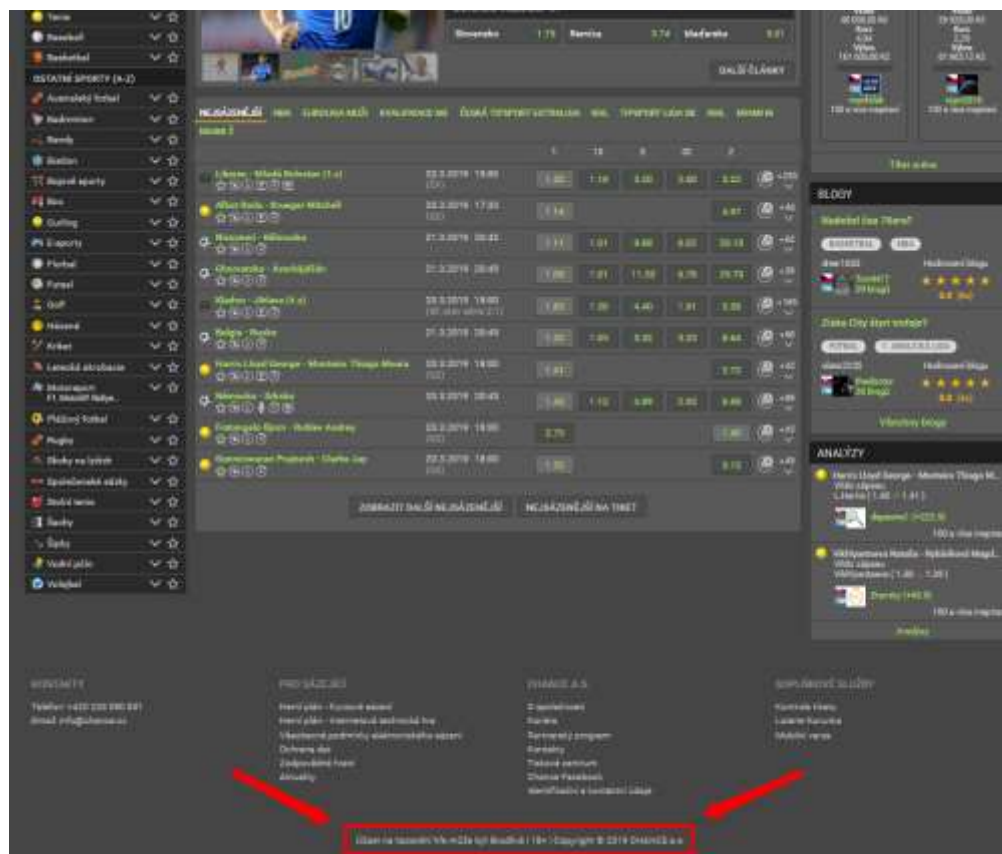
2.2.3 Společenské náklady na problémové hráčství

Poslední odhad společenských nákladů hazardu za r. 2012 provedlo Psychiatrické centrum Praha (Winkler a kol., 2014). Celkový objem společenských nákladů byl vyčíslen na 14,2–16,1 mld. Kč, z nichž většinu ve výši 71–75 % tvořily nehmotné náklady (emoční újma a utrpení hráčů a jejich blízkých). Alternativní odhady bez započítání nehmotných nákladů dosáhly celkové částky 5,3–7,9 mld. Kč (Kaisner, 2015; Schwarz a kol., 2015). Novější údaje nejsou k dispozici.

2.3 Reklama a marketing

Reklama na hazardní hru musí od r. 2017 na základě novely zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, obsahovat sdělení o zákazu účasti osob mladších 18 let na hazardní hře a varování upozorňující na rizika HH ve znění: „Ministerstvo financí varuje: Účastí na hazardní hře může vzniknout závislost!“ Konkrétní podoba těchto varování však není stanovena. Např. zvukové varování u reklamy v rozhlasu může být zpracováno způsobem, který může zájem o HH spíše vzbudit. U obrazové reklamy je varování často zobrazeno velmi malým písmem a barvy jsou voleny tak, že je text obtížně čitelný. Totéž platí o textovém varování na stránkách některých provozovatelů – varování malým písmem bývá umístěno až na nejspodnějším okraji stránky. Pravděpodobnost, že hráč varování vůbec zaregistruje, je tedy velmi malá – obrázek 2-1.

obrázek 2-1: Příklad umístění zákonného varování o rizicích hazardního hraní na webových stránkách provozovatelů v ČR

Zdroj: <https://www.chance.cz> [2019-03-20]

Řada provozovatelů ve snaze přilákat a udržet hráče ve svých zařízeních poskytuje zdarma dopravu do/z provozovny HH³² – obrázek 2-2.

³² Ke dni 18. 3. 2019 na svých webových stránkách nabízela dopravu do kasina či kasina zdarma – např. kasino Atlantis v Rozdrojovicích, kasino Victory v Popůvkách (obě jsou poblíž Brna), kasino Kajot Intacto v Táboře či kasino San Marco v Ostravě.

obrázek 2-2: Příklad nabídky dopravy zdarma

Zdroj: <http://www.jackscasino.cz/kontakt/> [2019-03-18]

Někteří provozovatelé TH a ŽH on-line (např. Fortuna, Tipsport, Synot i Chance) umožňovali hrát TH a ŽH také tzv. tréninkově či pro zábavu bez přihlášení na hráčský účet, a tedy bez registrace – obrázek 2-3. U tohoto způsobu hraní nelze prohrát peníze. Volný přístup k těmto hrám však znamená, že je mohou hrát i nezletilí.

obrázek 2-3: Příklad TH a ŽH on-line „pro zábavu“ bez registrace

Zdroj: <https://casino.ifortuna.cz/> [2019-03-18], <https://www.tipsport.cz/vegas> [2019-03-18]

Provozovatelé TH a ŽH on-line nabízí možnost hrát nejen prostřednictvím webového rozhraní, ale i prostřednictvím mobilních aplikací. Příkladem je aplikace Synot Games či mobilní poker od firmy Synot Tip nebo Poker Stars – obrázek 2-4.

obrázek 2-4: Nabídka mobilních aplikací na hraní hazardních her firmy Synot Tip

Mobilní aplikace SYNOT TIP

Stáhněte si mobilní aplikace do svého telefonu s operačním systémem Android a iOS a rozjeďte to naplno! Vyberte si tu svou a užijte si spoustu zábavy ať už jsi kdekoliv.

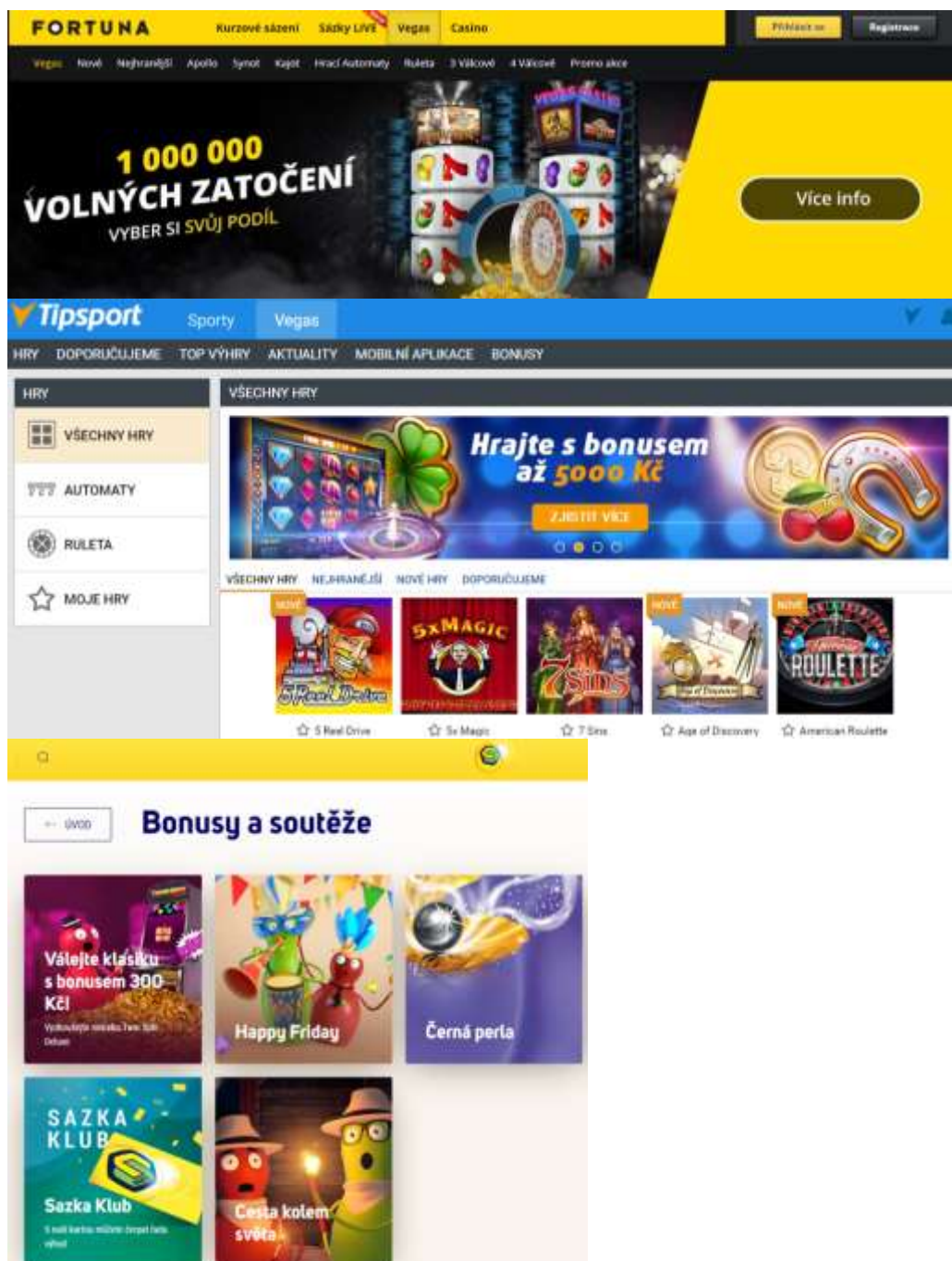
- 1) Nová mobilní aplikace SYNOT GAMES pro telefony a tablety s operačním systémem Android ke stažení [zde](#)
- 2) Nová mobilní aplikace SYNOT GAMES pro telefony a tablety s operačním systémem iOS ke stažení [zde](#)
- 3) Sázková aplikace pro chytré telefony a tablety s operačním systémem Android ke stažení [zde](#)
- 4) Sázková aplikace pro telefony iPhone a tablety iPad ke stažení [zde](#)
- 5) Pokerová aplikace pro tablety s operačním systémem Android ke stažení [zde](#)
- 6) Pokerová aplikace pro tablety s operačním systémem iOS ke stažení [zde](#)

Aplikace SYNOT GAMES pro operační systém Android a iOS
Hraj odkudkoliv oblíbené SYNOT GAMES. Stahuj, hraj a vyhraj pořádkové výhry.

Zdroj: <https://sport.synotip.cz/> [2019-03-18]

V r. 2018 pokračovala reklamní kampaň zavedených tuzemských provozovatelů kurzových sázek a loterií, kteří vstoupili r. 2017 na trh s TH a ŽH on-line. K získání nových hráčů jsou používány vstupní bonusy nebo uvítací balíčky – obrázek 2-5.

obrázek 2-5: Ukázka bonusu poskytovaných provozovateli hazardních her on-line

Zdroj: <https://casino.ifortuna.cz> [2019-03-18] <https://www.tipsport.cz/vegas> [2019-03-18] <https://www.sazka.cz/bonusy-a-souteze> [2019-03-18]

Provozovatelé kurzových sázek cílí svoji reklamu zejména na sportovní příznivce. Hlavní fotbalová i hokejová soutěž v ČR mají ve svém oficiálním jménu název sázkové kanceláře. První i druhá fotbalová liga odvozují svůj název od sázkové kanceláře Fortuna, první se jmenuje FORTUNA: LIGA a druhá FORTUNA: NÁRODNÍ LIGA, jejich loga přijaly styl a barvu svých sponzorů. Nejvyšší hokejová soutěž nese název Tipsport extraliga ledního hokeje, druhá nejvyšší hokejová soutěž Chance Liga – obrázek 2-6. Některé fotbalové či hokejové týmy měly či mají jména provozovatelů hazardních her na dresu. AC Sparta Praha má na dresu Tipsport (v minulosti měla na dresu Sazka Bet), tým HC Olomouc má na dresu reklamu na sázkovou kancelář a na kasina – obrázek 2-7. Vzhledem k tomu, že jde o sponzoring, a ne o reklamu, nemusí být u prezentace provozovatelů hazardních her varování o riziku vzniku závislosti.

obrázek 2-6: Loga nejvyšší české fotbalové a hokejové ligy

Zdroj: <https://www.fortunaliga.cz/>, <https://www.hokej.cz> [2019-03-18]

obrázek 2-7: Dres hokejového týmu HC Olomouc

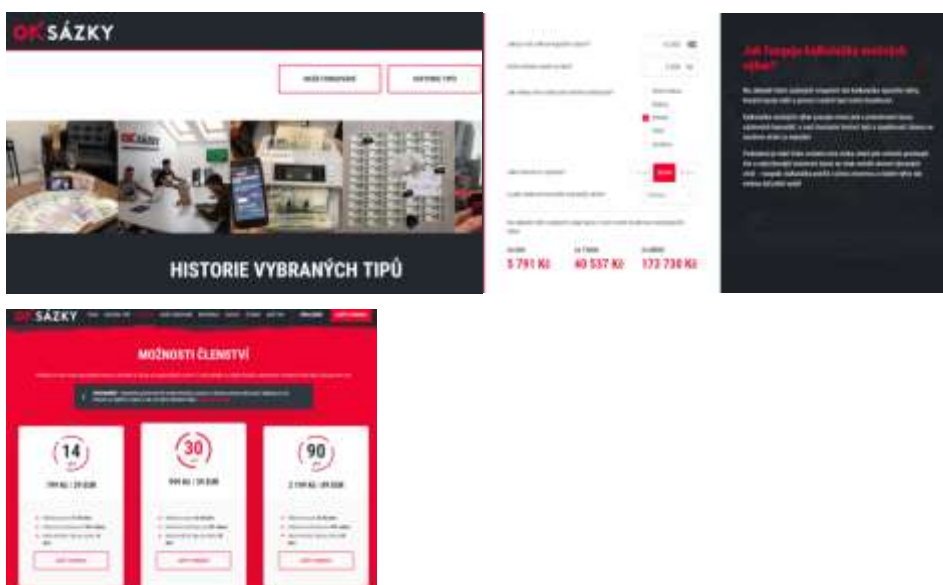

Zdroj: <https://fanshopolomouc.cz/produkt/replika-dresu-telh-2018-19/> [2019-03-18]

V r. 2018 byly v ČR stále dostupné stírací losy s motivy, které lze vnímat jako zaměřené na děti. Šlo o emise stíracích losů schválených před r. 2017, kdy vstoupila v platnost nová legislativa, která zakazuje při reklamě na hazardní hry používat prvky, které převážně oslovují nezletilé.

Na internetu a užeji i na sociálních sítích nabízí firmy či jednotlivci prodej tipů na kurzové sázky. Tito jednotlivci a skupiny se snaží sázky prezentovat jako investování a hraní hazardních her prezentují jako způsob, jak si vydělat peníze – obrázek 2-8. Jejich stránky neobsahují varování MF.

obrázek 2-8: Webová prezentace společnosti prodávající tipy na kurzové sázky

Zdroj: <https://oksazky.cz> [2019-03-18]

Některé z firem míří na nezletilé hráče, což byl v r. 2019 případ poskytovatele tipů *Jagr Bets*, který se propagoval prostřednictvím sociálních sítí Instagram a Youtube a který fungoval prostřednictvím

skupiny v aplikaci Telegram. JAGR Bets propagovali i youtuberi na účtu TVTwixx, který měl k 28. 5. 2019 přes 750 tis. sledujících. Video s drahým autem, spoře oděnými ženami a velkým množstvím bankovek oslavující luxusní životní styl mělo ke stejnému datu téměř 300 tis. zhlédnutí. Propagační video neobsahovalo zákonné varování a obsahovalo sdělení, z nichž šlo nabýt dojem, že hazardní hraní je zdrojem nadstandardních příjmů. Došlo tak pravděpodobně k porušení zákona o regulaci reklamy.³³

2.4 Aktivity s prvky hazardních her

ZHH dereguloval spotřebitelské soutěže (resp. spotřebitelské loterie), které jsou od r. 2017 provozovány ve stejném režimu jako reklamní soutěže a reklamní slosování – blíže viz VZ 2016. Spotřebitelské soutěže provozují především komerční subjekty,³⁴ ale v l. 2018 a 2019 zorganizoval spotřebitelskou soutěž např. také Státní zemědělský intervenční fond.³⁵ Spotřebitelských soutěží využívali i provozovatelé HH, např. kasino Viktoriaplay,³⁶ Kasino Kajot Intacto³⁷ či Sazka³⁸.

V počítačových hrách jsou nadále prostřednictvím mikrotransakcí prodávány tzv. loot boxy³⁹ – viz VZ 2017. Ve světě probíhá diskuse o způsobu regulace loot boxů, např. v Belgii byly loot boxy, za něž je možné utratit reálné peníze, zakázány z důvodu porušení hazardní legislativy. Výrobci her s loot boxy na to reagovali buď tím, že tyto hry v Belgii přestali prodávat, nebo z nich loot boxy odstranili, např. firma Electronic Arts přestala v Belgii prodávat herní měnu, za niž lze koupit loot boxy v jedné z nejprodávanějších her – FIFA.⁴⁰ Firma Square Enix přestala v Belgii prodávat tři hry, z nichž realizuje zisk pouze prostřednictvím loot boxů.⁴¹ On-line dotazníkové šetření mezi více než 7000 hráči počítačových her ukázalo na spojitost mezi tím, kolik hráči utratí za loot boxy, a závažností jejich problémového hráčství.⁴² Podle studie hazardního hraní mezi mladými ve Velké Británii otevřelo loot box ve videohře 31 % dětí ve věku 11–16 let.⁴³

Od r. 2017 provozuje MF podle zákona č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, účtenkovou loterii (tzv. Účtenkovku), na kterou se nevztahuje ZHH.⁴⁴ V souvislosti s touto hrou byly zaznamenány také některé aktivity neorganizované MF: např. ve facebookových skupinách probíhá výměna účtenek a některé společnosti nabízejí účast v loterii také na komerční bázi (podrobněji ve VZ 2017).

³³ https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/youtuberi-hazard-sazeni-deti.A190523_153128_domaci_karb [2019-05-29]

³⁴ např. <https://www.soutezbenzina.cz/>, <https://www.faircredit.cz> [2019-04-23]

³⁵ https://www.euro.cz/udalosti/auto-za-loga-na-potravinach-1426120?fbclid=IwAR2dC5T3h26tg_WcVnn8SOYolcUFqhK02LVgNXIkWDytemLLUq4KxCRRAyG [2019-04-23]

³⁶ <https://www.viktoriaplay.cz/docs/texty/0/68/uplna-pravidla-spotrebiteleske-souteze-o-vecne-ceny.pdf> [2019-04-23]

³⁷ <https://www.kajotintacto.cz/vyhrajte-luxusni-mercedes-benz-tridy-b-v-kajot-intacto-olympia-brno/> [2019-04-23]

³⁸ <https://www.sazka.cz/sazka-klub> [2019-04-25]

³⁹ Jde o virtuální balíčky, které si může hráč zakoupit v průběhu hry (tzv. mikrotransakce) za virtuální měnu, kterou lze získat v průběhu hry nebo nákupem za reálnou měnu. Obsah loot boxů poskytuje hráči další výhody při hře, ale není dopředu znám.

⁴⁰ <https://www.telegraph.co.uk/gaming/news/child-gambling-concerns-prompt-ea-remove-fifa-loot-boxes-belgian/> [2019-04-23]

⁴¹ <https://www.theguardian.com/games/2018/nov/21/square-enix-pulls-games-mobius-final-fantasy-belgium-loot-box-ban> [2019-04-23]

⁴² <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0206767> [2019-04-23]

⁴³ <https://www.gamblingcommission.gov.uk/news-action-and-statistics/Statistics-and-research/Levels-of-participation-and-problem-gambling/Young-persons-survey.aspx> [2019-04-23]

⁴⁴ Princip hry spočívá v tom, že hráči registrují do slosování účtenky získané např. při maloobchodním nákupu zboží, při platbách za stravovací služby, které jsou předmětem elektronické evidence tržeb. Slosování probíhá v měsíčních intervalech a výhrou jsou peněžní prostředky a movité věci (automobil).

3

3 Hazardní hraní v populaci

3.1 Úvod

V ČR jsou každoročně k dispozici výsledky týkající se zkušeností s hazardním hraním v obecné populaci ze dvou omnibusových šetření *Prevalence užívání drog v populaci ČR a Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života (Výzkum občanů)*. Ve čtyřletých intervalech realizuje NMS celopopulační studii *Národní výzkum užívání návykových látek* na náhodně vybraném reprezentativním vzorku dospělé populace ČR – poslední vlna této studie proběhla v r. 2016. Součástí dotazníku *Výzkumu občanů* byla stejně jako v předchozích letech také screeningová škála Lie/bet, na základě které jsou zpracovávány odhady výskytu problémového hráčství.

V populaci dospívajících je ve čtyřletých intervalech prováděna studie *ESPAD*, která od r. 2015 obsahuje podrobný modul zaměřený na hazardní hraní. Za r. 2016 jsou navíc k dispozici výsledky validizační studie obdobného rozsahu, která byla v ČR realizována s cílem ověřit výsledky studie *ESPAD* z r. 2015. Na validizační studii z r. 2016 navázala v r. 2018 studie na stejné skupině respondentů s cílem sledovat změny ve výskytu rizikového chování mezi 16. a 18. rokem věku respondentů. Výsledky *ESPAD 2015* i validizační studie *ESPAD 2016* byly podrobně shrnuty ve VZ 2015 a VZ 2016 a v bulletinu NMS Zaostřeno 5/2016 (Chomynová a kol., 2016). Dále jsou k dispozici výsledky studie Univerzity Palackého v Olomouci (UPOL) mapující výskyt hraní počítačových a hazardních her mezi žáky 2. stupně základních škol a studenty středních škol ve věku 11–19 let. Obě studie zahrnovaly také screeningové škály umožňující odhady výskytu problémového hráčství.

Ve dvouletých intervalech je realizována studie na reprezentativním vzorku osob ve výkonu trestu odnětí svobody, která od r. 2012 obsahuje rovněž otázky na hazardní hraní. Součástí studie je i screeningová škála Lie/bet.

Odhady problémového hráčství uvádí kapitola Problémové hráčství (str. 67).

3.2 Míra hazardního hraní v dospělé populaci

3.2.1 Národní výzkum užívání návykových látek 2016

Poslední vlnu celopopulační studie na reprezentativním vzorku populace ve věku 15+ let s názvem *Národní výzkum užívání návykových látek* realizovalo NMS v r. 2016. Základní výsledky *Národního výzkumu 2016* jsou uvedeny v podkapitole Srovnání studií provedených v letech 2012–2018, str. 53. Podrobné výsledky *Národního výzkumu* byly uvedeny ve VZ 2016 a v bulletinu *Zaostřeno 2/2018* (Chomynová a Mravčík, 2018).

3.2.2 Výzkum názorů a postojů občanů České republiky

V r. 2018 opět proběhlo pravidelné omnibusové šetření *Výzkum názorů a postojů občanů České republiky k otázkám zdravotnictví a k problematice zdraví (Výzkum občanů)* realizované NMS ve spolupráci s agenturou INRES-SONES (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES, 2019b). Soubor byl získán kvótním výběrem (pohlaví, věk, kraj) prostřednictvím 205 tazatelů. Bylo osloveno celkem 2084 náhodně vybraných osob, výzkumný soubor tvořilo 1804 respondentů ve věku 15 a více let. Míra response tedy dosáhla 86,6 %.

Modul zaměřený na hraní HH tvořily otázky na téma zkušeností s hraním vybraných typů HH, jako jsou hry typu automaty, jiné technické hry (TH), kurzové sázky (KS), živé hry (ŽH) a číselné a okamžité loterie, a to jak v kamenných provozovnách (land-based), tak zkušeností s hraním těchto typů her na internetu (on-line).

Zkušenost s hraním HH někdy v životě mělo celkem 58,1 % osob (63,2 % mužů a 52,6 % žen), nejvíce s loteriemi (54,4 %), dále s KS land-based (15,2 %) a hraním her typu automaty land-based (14,8 %). Po vyloučení loterií hrálo některou z HH v prostředí land-based celkem 23,1 % respondentů (34,5 % mužů a 12,3 % žen), některou z HH on-line 13,4 % (20,8 % mužů a 6,4 % žen). Muži uváděli výrazně vyšší zkušenosti s hraním všech typů HH, a to jak v prostředí land-based, tak on-line. Vyšší zkušenosti s hraním HH uváděli také respondenti ve věkové kategorii 15–34 let – tabulka 3-1.

tabulka 3-1: Celoživotní prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let podle typů her – Výzkum občanů 2018, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=878)	Ženy (n=926)	15–34 let (n=485)	15+ let (N=1804)
Land-based				
TH typu automaty (VHP, VLT)	21,6	8,3	19,4	14,8
Jiné TH (EMR, el. karetní stůl nebo kostky)	9,7	1,9	9,7	5,7
Kurzové sázky	25,2	5,8	19,0	15,2
Živé hry	7,6	2,6	6,4	5,0
Loterie, stírací losy	58,2	50,8	58,6	54,4
On-line				
TH	2,7	0,2	2,3	1,4
Kurzové sázky	14,6	2,8	14,0	8,5
Kurzové sázky live	12,1	2,2	10,9	7,0
Živé hry	3,3	1,0	3,7	2,1
Loterie	6,6	3,3	6,6	4,9
Celkem				
Hazardní hry land-based celkem	61,3	52,6	61,9	56,8
Hazardní hry land-based bez loterií	34,5	12,3	30,7	23,1
> z toho TH land-based	23,3	8,7	21,6	15,9
Hazardní hry on-line celkem	20,8	6,4	20,2	13,4
Hazardní hry on-line bez loterií	18,5	3,3	17,1	10,7
> z toho kurzové nebo live sázky on-line	17,0	3,0	15,3	9,8
Hazardní hry celkem	63,2	53,3	63,3	58,1
Hazardní hry celkem bez loterií	37,4	13,4	33,6	25,1

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019b)

V posledních 12 měsících hrálo některou HH 39,8 % respondentů (42,9 % mužů a 36,8 % žen). Účast na loteriích v posledních 12 měsících uvedlo 36,7 %, prevalence hraní HH bez loterií v posledních 12 měsících byla 11,8 % (20,2 % mužů a 3,8 % žen). Kromě loterií uváděli respondenti nejčastěji KS land-based (7,5 %) a sázení on-line (6,5 %), následovala zkušenost s hraním na automatech land-based (2,3 %) – tabulka 3-2.

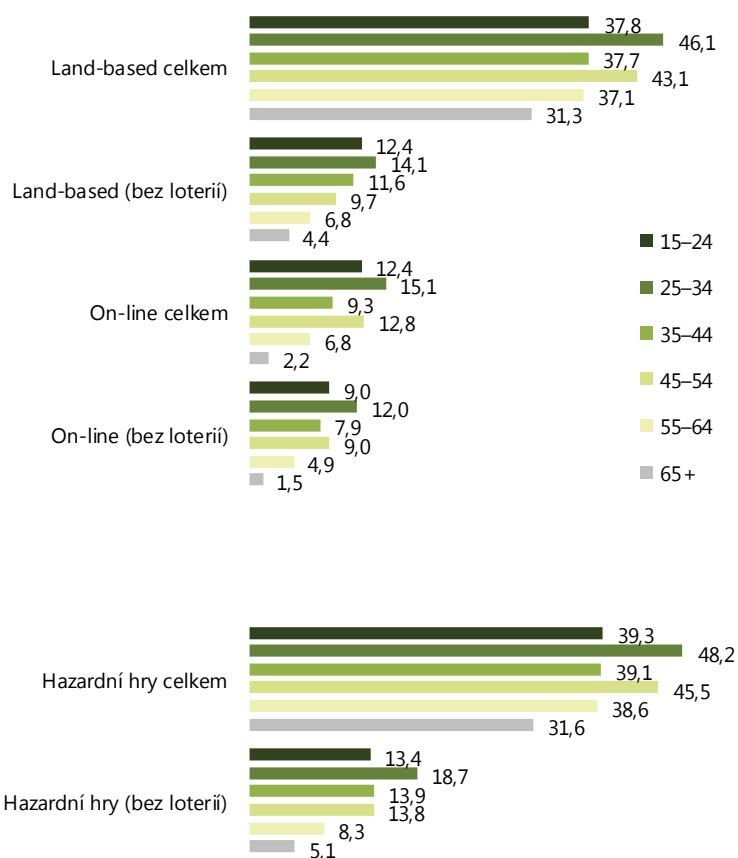
Při zahrnutí loterií se ukázalo relativně rovnoměrné rozložení prevalence hraní HH podle věku, s nižším zastoupením osob ve věku 65 a více let. Po vyloučení těch, kteří hráli pouze loterie, je patrný výrazný pokles hazardního hraní s věkem respondentů, a to jak v případě hraní HH land-based, tak v případě hraní HH on-line – graf 3-1 a graf 3-2.

tabulka 3-2: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2018, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=878)	Ženy (n=926)	15–34 let (n=485)	15+ let (N=1804)
Land-based				
TH typu automaty	3,5	1,2	4,5	2,3
Jiné TH (EMR, el. karetní stůl nebo kostky)	1,8	0,2	2,3	1,0
Kurzové sázky	13,7	1,6	9,3	7,5
Živé hry	1,3	1,0	1,9	1,1
Loterie, stírací losy	37,4	35,0	39,8	36,1
On-line				
TH	0,8	0,0	0,6	0,4
Kurzové sázky	10,0	1,6	8,5	5,7
Kurzové sázky live	8,1	1,2	6,6	4,5
Živé hry	1,5	0,5	1,6	1,0
Loterie	4,4	2,2	4,7	3,3
Celkem				
Hazardní hry land-based celkem	40,9	36,0	42,7	38,4
Hazardní hry land-based bez loterií	16,1	3,1	13,4	9,4
› z toho TH land-based	4,2	1,3	5,6	2,7
Hazardní hry on-line celkem	14,7	3,9	14,0	9,1
Hazardní hry on-line bez loterií	12,4	1,7	10,7	6,9
› z toho kurzové nebo live sázky on-line	11,7	1,6	9,5	6,5
Hazardní hry celkem	42,9	36,8	44,5	39,8
Hazardní hry celkem bez loterií	20,2	3,8	16,5	11,8

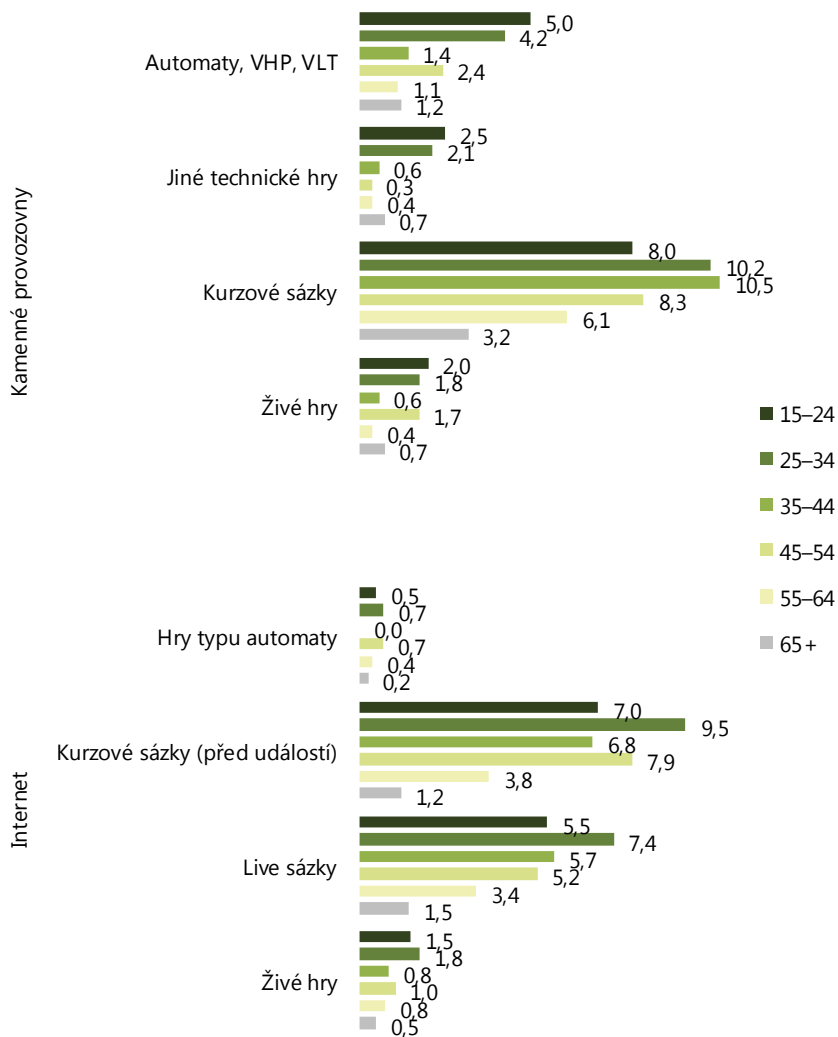
Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019b)

graf 3-1: Prevalence hazardního hraní v populaci v posledních 12 měsících podle věkových skupin, souhrnné kategorie her – Výzkum občanů 2018, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019b)

graf 3-2: Prevalence hraní hazardních her v prostředí land-based a on-line v posledních 12 měsících podle věkových skupin – Výzkum občanů 2018, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019b)

V posledních 30 dnech hrálo některou HH 15,4 % (20,0 % mužů a 10,9 % žen), bez loterií to bylo 5,0 % (9,0 % mužů a 1,3 % žen). V prostředí land-based hrálo 14,0 % (3,4 % po vyloučení loterií) a on-line 4,2 % (3,3 % po vyloučení loterií). Nejvíce respondentů se v posledních 30 dnech účastnilo loterií (12,6 %) a KS (2,9 % land-based a 3,1 % on-line) – tabulka 3-3.

tabulka 3-3: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 30 dnech – Výzkum občanů 2018, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=878)	Ženy (n=926)	15–34 let (n=485)	15+ let (N=1804)
Land-based				
TH typu automaty (VHP, VLT)	0,5	0,2	0,4	0,3
Jiné TH (EMR, el. karetní stůl nebo kostky)	0,3	0,1	0,4	0,2
Kurzové sázky	5,7	0,2	3,5	2,9
Živé hry	0,3	0,3	0,4	0,3
Loterie, stírací losy	15,5	9,8	9,9	12,6
On-line				
TH	0,2	0,0	0,2	0,1
Kurzové sázky	4,7	0,9	4,1	2,7
Kurzové sázky live	3,6	0,5	3,3	2,1
Živé hry	0,7	0,1	0,6	0,4
Loterie	1,8	0,4	1,6	1,1
Celkem				
Hazardní hry land-based celkem	17,9	10,3	12,0	14,0
Hazardní hry land-based bez loterií	6,2	0,8	4,3	3,4
➤ z toho TH land-based	0,6	0,3	0,8	0,4
Hazardní hry on-line celkem	7,1	1,4	6,8	4,2
Hazardní hry on-line bez loterií	5,8	1,0	5,4	3,3
➤ z toho kurzové nebo live sázky on-line	5,5	0,9	4,7	3,1
Hazardní hry celkem	20,0	10,9	14,6	15,4
Hazardní hry celkem bez loterií	9,0	1,3	6,6	5,0

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019b)

3.2.3 Výzkum Prevalence užívání drog v populaci ČR

Obdobně jako v předchozích letech byly otázky NMS zaměřené na výskyt hazardního hraní v obecné populaci ČR zařazeny také do omnibusové studie *Prevalence užívání drog v populaci ČR*, kterou realizovala agentura ppm factum research v dubnu až květnu 2018 (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research, 2019b). Soubor tvořilo 2030 respondentů starších 15 let získaných kvótním výběrem, z toho bylo 1665 respondentů ve věku 15–64 let. Oproti předchozím rokům byl modul věnovaný hraní hazardních her rozšířen o loterie a stírací losy a odděleně byly sledovány technické hry a živé hry. Sledovány byly tedy následující kategorie: loterie a stírací losy, technické hry (TH), živé hry (ŽH), kurzové sázky (KS) land-based a HH on-line.

Zkušenost s hraním některé ze sledovaných HH v životě včetně loterií uvedlo 50,4 % dotázaných (59,0 % mužů a 42,4 % žen), HH kromě loterií uvedlo 29,6 % dotázaných (46,3 % mužů a 13,9 % žen). Nejčastěji se respondenti účastnili KS land-based (22,2 %); hraní TH uvedlo 17,9 % a hraní ŽH celkem 9,4 % dotázaných. Hraní HH on-line někdy v životě uvedlo 8,0 % dotázaných ve věku 15 a více let (14,2 % mužů a 2,2 % žen). Hraní HH (bez loterií) v posledních 12 měsících uvedlo celkem 14,8 % respondentů (25,6 % mužů a 4,6 % žen), nejčastěji šlo o KS land-based (11,2 %). V posledních 30 dnech hrálo některou z HH (bez loterií) 6,5 % dotázaných, a to převážně muži (12,2 % oproti 1,3 % žen) – tabulka 3-4. Naprostá většina respondentů, kteří uvedli hraní hazardních her, uvedla účast na loteriích.

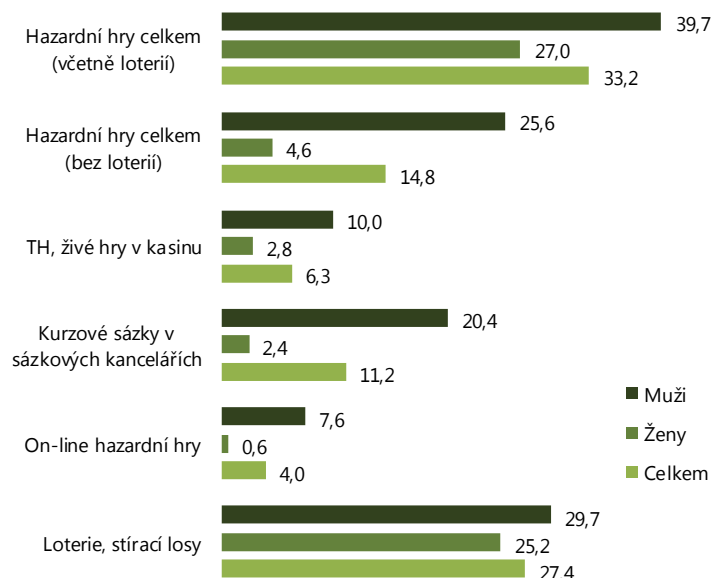
tabulka 3-4: Výskyt hazardního hraní v obecné populaci – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2018, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=983)	Ženy (n=1047)	15–34 let (n=659)	15+ let (N=2030)
Celoživotní prevalence				
Hazardní hry celkem (včetně loterií)	59,0	42,4	51,3	50,4
› loterie, stírací losy	49,0	39,1	39,7	43,9
Hazardní hry celkem bez loterií	46,3	13,9	36,8	29,6
› technické hry land-based	27,5	8,8	25,7	17,9
› živé hry land-based	12,9	6,0	12,9	9,4
› kurzové sázky land-based	37,9	7,3	24,5	22,2
› hazardní hry on-line	14,2	2,2	15,0	8,0
Prevalence v posledních 12 měsících				
Hazardní hry celkem (včetně loterií)	39,7	27,0	35,2	33,2
› loterie, stírací losy	29,7	25,2	24,3	27,4
Hazardní hry celkem bez loterií	25,6	4,6	21,9	14,8
› technické hry land-based	8,5	2,4	10,0	5,4
› živé hry land-based	2,9	1,5	3,3	2,2
› kurzové sázky land-based	20,4	2,4	14,2	11,2
› hazardní hry on-line	7,6	0,6	8,7	4,0
Prevalence v posledních 30 dnech				
Hazardní hry celkem (včetně loterií)	18,5	8,9	13,5	13,6
› loterie, stírací losy	10,4	8,3	5,9	9,3
Hazardní hry celkem bez loterií	12,2	1,3	9,5	6,5
› technické hry land-based	1,3	0,6	2,0	1,0
› živé hry land-based	0,6	0,1	0,5	0,4
› kurzové sázky land-based	8,8	0,7	4,9	4,6
› hazardní hry on-line	3,4	0,1	4,4	1,7

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2019b)

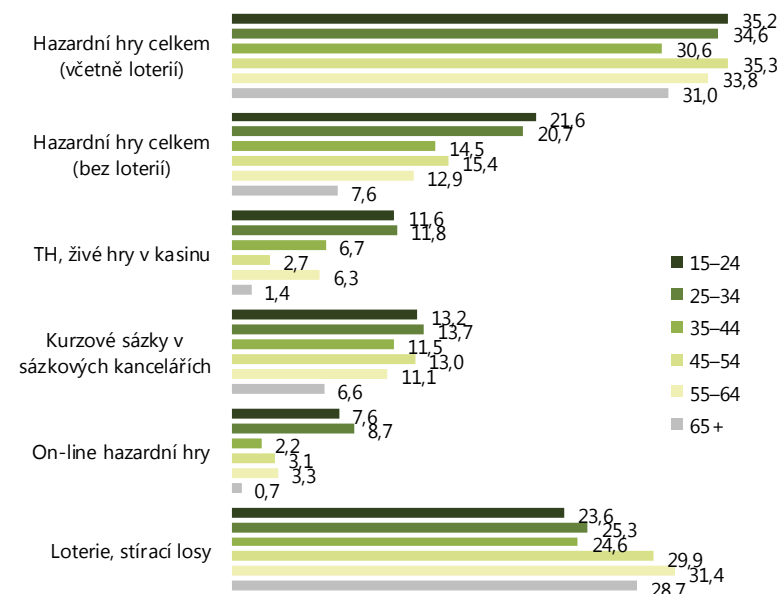
Hraní HH bylo obdobně jako v předchozích letech výrazně vyšší mezi muži, výjimku tvoří loterie, kde je účast mužů a žen relativně vyrovnaná – graf 3-3. Vyšší prevalenci hraní HH (bez loterií) v posledních 12 měsících uváděli respondenti v nejmladších věkových skupinách (15–24 a 25–34 let), a to zejména hraní technických her a živých her land-based, stejně jako hraní HH on-line – graf 3-4. Naopak účast na loteriích uváděli nejčastěji respondenti ve starších věkových skupinách (nejčastěji ve věku 55–64 let). KS land-based jsou oblíbené napříč všemi věkovými skupinami, nižší prevalence kurzového sázení byla uváděna pouze respondenty ve věkové skupině 65 a více let.

graf 3-3: Prevalence hraní hazardních her v posledních 12 měsících podle pohlaví – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2018, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2019b)

graf 3-4: Prevalence hraní hazardních her v posledních 12 měsících podle věkových skupin – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2018, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2019b)

3.2.4 Srovnání studií provedených v letech 2012–2018

NMS provedlo od r. 2012 celkem 15 studií ve 3 řadách, které zjišťovaly míru zkušenosti s hazardním hraním v obecné populaci:

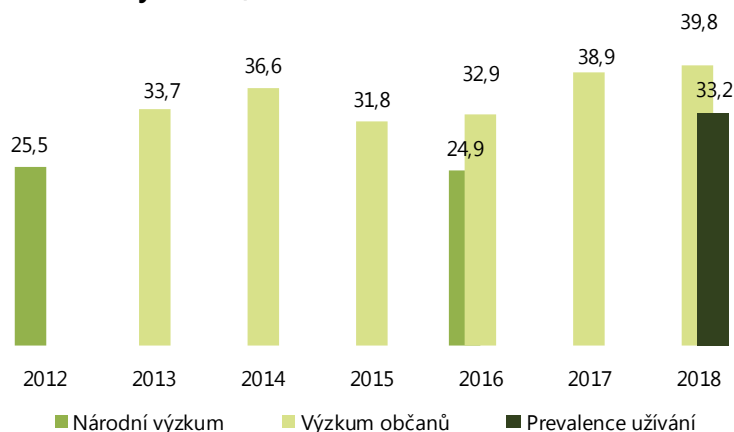
- > Národní výzkum užívání návykových látek (Národní výzkum) – 2 vlny v I. 2012 a 2016,
- > Výzkum názorů a postojů občanů České republiky k otázkám zdravotnictví a k problematice zdraví ve spolupráci s agenturou INRES-SONES (Výzkum občanů) – 6 vln v I. 2013–2018,
- > Prevalence užívání drog v populaci ČR ve spolupráci s agenturou ppm factum research (Prevalence užívání drog) – 7 vln v I. 2012–2018.

Ve všech letech nejsou k dispozici sledované ukazatele ke všem typům HH, neboť formulace otázek se v jednotlivých studiích měnila. Pro hodnocení trendu byl použit ukazatel míry prevalence v časovém horizontu 12 měsíců.

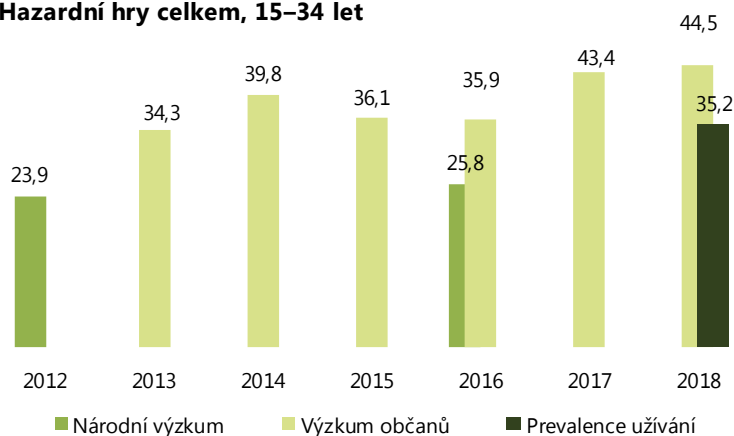
Při pohledu na trendy se zdá, že míra hazardního hraní v dospělé populaci aktuálně roste, především kvůli nárůstu míry hraní číselných a okamžitých loterií. Účast na HH v posledních 12 měsících uvádí přibližně 30–40 % dospělých, nejčastěji je uváděna právě účast na loteriích – graf 3-5 a graf 3-6. K nárůstu přispělo zřejmě otevření on-line prostředí v ČR pro všechny typy her od r. 2017. Obdobný trend je patrný u obou pohlaví a rovněž ve skupině mladých dospělých ve věku 15–34 let.

graf 3-5: Prevalence hazardního hraní v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2018, v %

Hazardní hry celkem, 15+ let

Hazardní hry celkem, 15–34 let

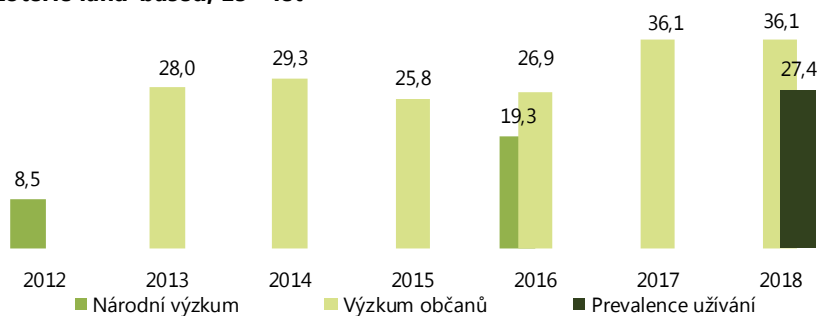

Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.

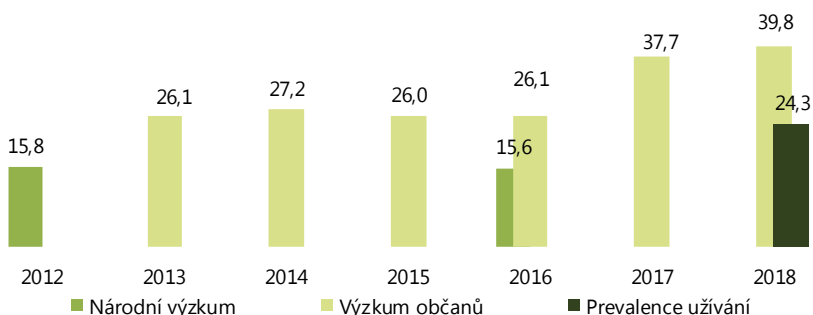
Zdroje: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a INRES-SONES (2013b); Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a SC&C (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2014); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2015b); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2017b); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019b); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2019b)

graf 3-6: Prevalence hraní loterií v prostředí land-based v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2018, v %

Loterie land-based, 15+ let

Loterie land-based, 15–34 let

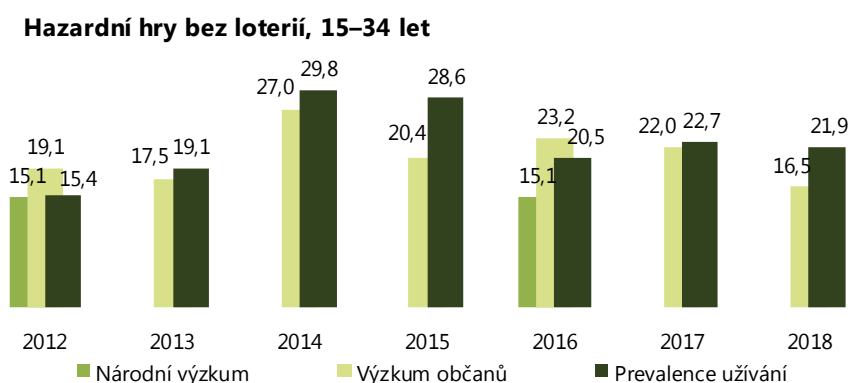
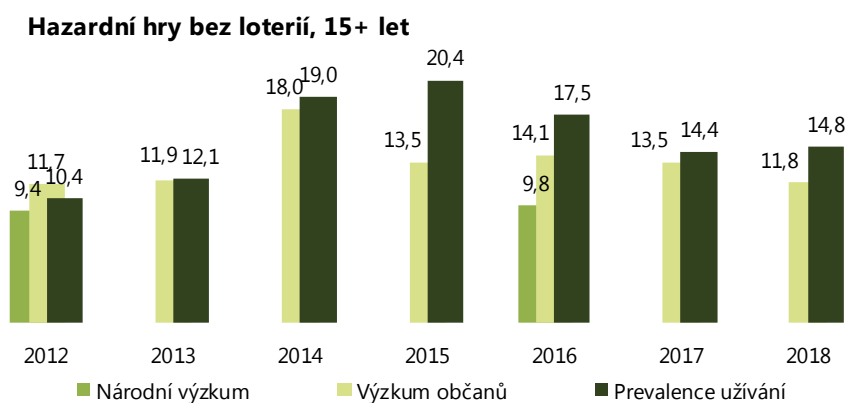

Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.

Zdroj: viz graf výše

U HH mimo loterie byla míra hraní nejvyšší v l. 2014–2015, poté došlo k poklesu a v posledních letech zůstává na stabilní úrovni. Lze pozorovat výrazně vyšší míru prevalence mezi mladými dospělými ve věkové skupině 15–34 let – graf 3-7. Rozsah hraní jiných HH než loterií je mezi muži několikanásobně vyšší než mezi ženami. K nejčastěji uváděným HH patří dlouhodobě KS land-based (8–11 % v posledních 12 měsících), KS on-line (5–7 %) a live sázky on-line v průběhu sportovního utkání (5–6 %) následované TH land-based (2–5 %) (např. automaty).

graf 3-7: Prevalence hazardního hraní bez loterií v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2018, v %

Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.

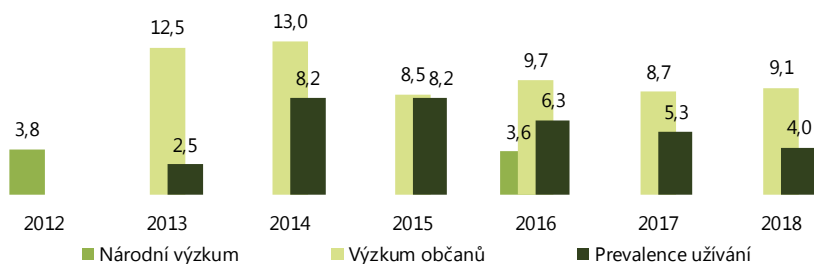
Zdroj: Mravčík a kol. (2018); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019b); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2019b)

Relativně stabilní je v posledních letech rozsah hraní HH on-line celkem – graf 3-8.

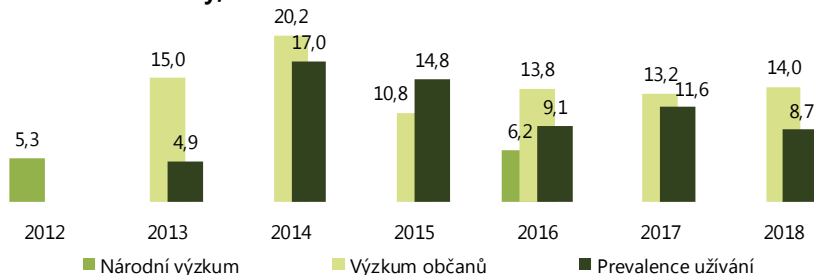
Trendy u jednotlivých typů her jsou podrobně uvedeny v části Datová příloha, str. 140. Mírný pokles od r. 2014, resp. 2015 je patrný u všech sledovaných typů HH land-based, naopak u kurzového sázení on-line je patrný aktuální nárůst, a to jak v celé dospělé populaci, tak mezi mladými dospělými ve skupině 15–34 let.

graf 3-8: Prevalence hraní hazardních her on-line v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2018, v %

On-line hazardní hry, 15+ let

On-line hazardní hry, 15–34 let

Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.

Zdroj: viz graf výše

3.3 Výskyt hazardního hraní mezi dětmi a mládeží

3.3.1 Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD) – validizační studie 2018

V r. 2018 realizovalo NMS ve spolupráci s agenturou ppm factum research studii zaměřenou na výskyt a rozsah různých forem rizikového chování (např. užívání legálních a nelegálních drog, hraní počítačových a hazardních her) u 17–18letých studentů 3. ročníků středních škol všech typů. V rámci studie byly osloveny tytéž střední školy a třídy, které se účastnily sběru dat validizační studie ESPAD v r. 2016, celkem se do studie zapojilo 66 středních škol (186 tříd) z původního vzorku 82 středních škol (míra response 80,5 %). Celkem bylo sesbíráno 3588 dotazníků od studentů 3. ročníků (3479 validních), z toho bylo 1554 studentů narozených v r. 2000 (tj. stejná kohorta narození jako ve studii v r. 2016, kdy byli studenti v 1. ročnících), z toho bylo 745 chlapců a 809 dívek.

Hraní HH v posledních 12 měsících uvedlo celkem 20,8 % dotázaných, po vyloučení loterií 14,7 % dotázaných. Hraní HH uváděli výrazně častěji chlapci (26,6 %, resp. 23,3 % bez loterií) než dívky (15,4 %, resp. 6,7 %). Výjimku tvořily loterie a stírací losy (land-based), kde vyšší prevalenci účasti uváděly dívky. Preferovanou hazardní hrou ve skupině 17–18letých byly loterie a stírací losy hrané mimo internet (10,2 %) a kurzové sázky na internetu (7,5 %), následované kartami a kostkami na internetu (6,6 %) a loteriemi na internetu (6,5 %) – tabulka 3-6.

tabulka 3-5: Prevalence hazardního hraní v populaci studentů středních škol ve věku 17–18 let v posledních 12 měsících – validizační studie ESPAD 2018, v %

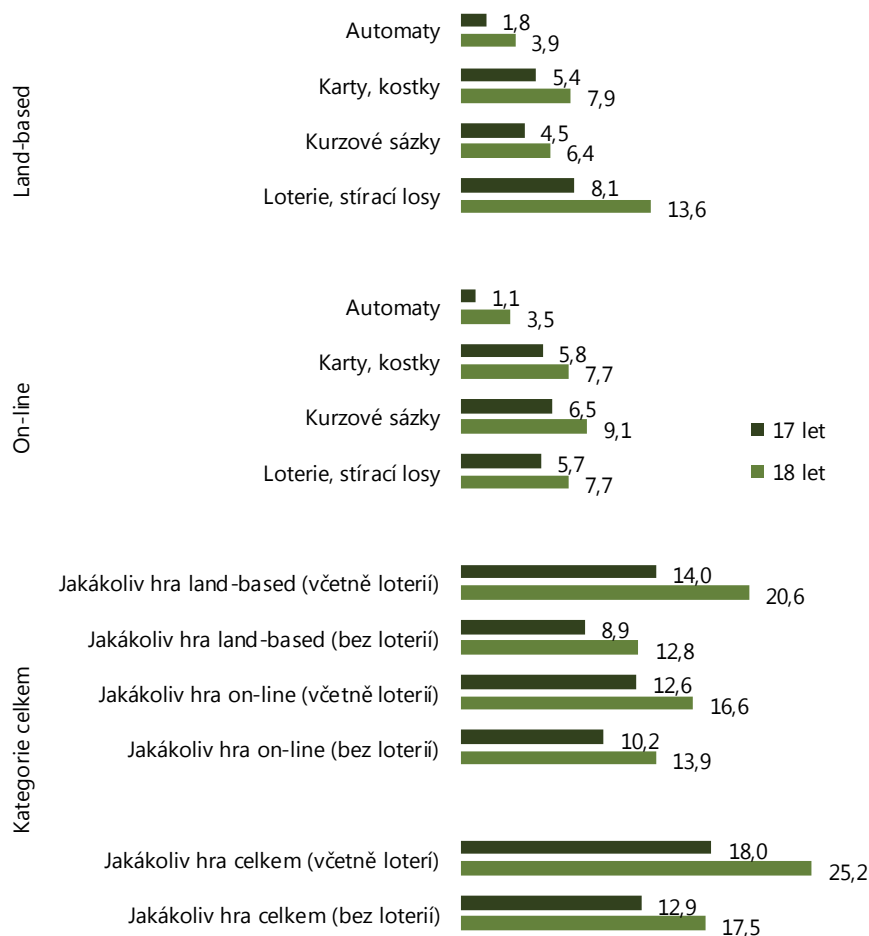
Typ hry	Pohlaví			Typ školy		
	Chlapci (n=745)	Dívky (n=809)	Celkem (n=1554)	Gymnázium (n=480)	SŠ s maturitou (n=795)	SŠ bez maturity (n=279)
Land-based						
Automaty	4,3	1,0	2,6	2,7	1,6	5,1
Karty, kostky	9,5	3,5	6,4	6,5	6,1	6,9
Kurzové sázky	9,1	1,7	5,3	4,6	5,2	6,5
Loterie, stírací losy	9,7	10,7	10,2	9,9	10,4	10,5
HH land-based celkem	20,2	13,2	16,5	17,0	16,6	15,6
HH land-based (bez loterií)	16,3	5,0	10,4	10,3	10,0	11,6
On-line						
Automaty	3,7	0,5	2,0	1,5	1,6	4,0
Karty, kostky	9,9	3,5	6,6	4,8	6,7	9,1
Kurzové sázky	13,7	1,9	7,5	7,1	7,3	8,7
Loterie, stírací losy	6,8	6,2	6,5	4,2	7,1	8,7
HH on-line celkem	20,3	8,5	14,1	11,6	14,9	16,3
HH on-line (bez loterií)	19,0	5,0	11,7	10,3	11,5	14,5
HH celkem	26,6	15,4	20,8	20,4	21,2	20,3
HH bez loterií	23,3	6,7	14,7	14,3	14,2	16,7

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2019a)

Vyšší zkušenosti s hraním HH uváděli studenti středních škol bez maturity, a to zejména v případě on-line her, zatímco u land-based her nebyl rozdíl mezi studenty maturitních a nematuritních oborů středních škol vzhledem k vyrovnané účasti studentů všech typů středních škol na loteriích.

Jako zlomové se při hodnocení rozdílů v prevalenci hraní HH ukázalo dosažení 18-ti let věku, kdy přestává být pro studenty zakázané – 18letí uváděli vyšší míru hraní HH v posledních 12 měsících v případě všech sledovaných her land-based i on-line. Jakoukoliv hru hrálo v posledních 12 měsících 18,0 % 17letých studentů, ale současně 25,2 % 18letých studentů, po vyloučení loterií 12,9 %, resp. 17,5 % studentů – graf 3-9.

graf 3-9: Prevalence hazardního hraní v populaci studentů středních škol ve věku 17 a 18 let v posledních 12 měsících – validizační studie ESPAD 2018, v %

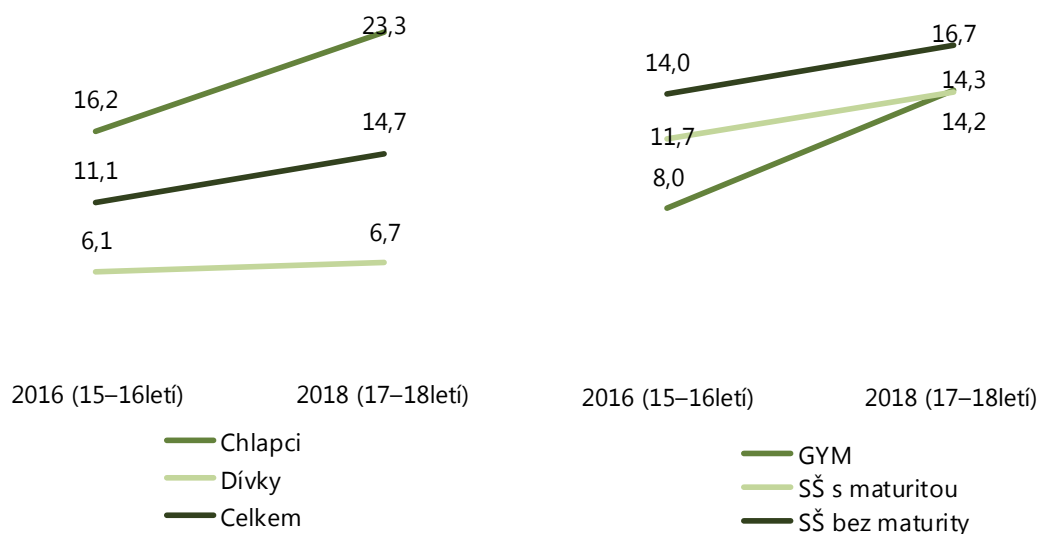

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2019a)

Vzhledem k tomu, že studie v r. 2018 byla realizována na stejném vzorku respondentů (tj. stejném vzorku škol a tříd) jako validizační studie ESPAD v r. 2016, umožňuje sledovat incidenci výskytu rizikového chování mezi studenty. Studie nebyla založena na sledování jednotlivců a párování jejich odpovědí, nejnižší jednotkou, na které je možné vývoj sledovat, je úroveň škol, resp. tříd. Pro srovnání trendů byly z validizační studie ESPAD 2016 vybráni pouze studenti tehdejších 1. ročníků středních škol a současně byl vzorek omezen pouze na studenty těch středních škol, které souhlasily s opakováním studie v r. 2018 (66 středních škol).

Ukázalo se, že prevalence hraní HH (bez loterií) v posledních 12 měsících vzrostla z 11,1 % v r. 2016 na 14,7 % v r. 2018, přičemž k výraznějšímu nárůstu hraní hazardních her došlo mezi chlapci. K nárůstu došlo na všech typech středních škol – nejvíce na gymnáziích (z 8,0 % na 14,3 %) a situace mezi gymnazisty a studenty středních odborných škol s maturitou se tak zcela vyrovnala. Nadprůměrně vysokou míru prevalence vykazují dlouhodobě studenti odborných škol bez maturity (odborných učilišť) – graf 3-10.

graf 3-10: Prevalence hazardního hraní (bez loterií) v posledních 12 měsících v populaci studentů středních škol (ročník narození 2000) v letech 2016 a 2018 – validizační studie ESPAD, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2019a)

3.3.2 Studie UPOL mezi českými adolescenty 2018

V r. 2018 byla realizována studie mapující výskyt hraní počítačových a hazardních her mezi žáky 2. stupně základních škol a studenty středních škol ve věku 11–19 let. Studii realizovala Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, do dotazníku byl zahrnut modul otázek připravený NMS věnovaný trávení času na internetu, hraní hazardních her land-based i na internetu a 2položková screeningová škála Lie/bet. V rámci výzkumu bylo osloveno 79 škol, z nich 48 se zapojilo do sběru dat (míra response 57 %). Celkem bylo sesbíráno 3950 dotazníků (1940 chlapců a 2010 dívek), dotazníky byly administrovány v papírové podobě (Suchá a kol., 2018; Chomynová a kol., 2019).

Pro analýzu dat byl soubor rozdělen na dva podsoubory – soubor žáků základních škol a studentů odpovídajících ročníků víceletých gymnázií (věk 11–15 let, n = 1428) a soubor studentů středních škol všech typů, tj. 4letých gymnázií, středních škol s maturitou a středních škol bez maturity (věk 15–19 let, n = 2522).

V souboru žáků ZŠ (a víceletých gymnázií) ve věku 11–15 let uvedlo hraní HH v posledních 12 měsících celkem 18,4 % dotázaných, po vyloučení účasti na loteriích pak 10,9 % dotázaných. Hraní HH uváděli výrazně častěji chlapci (20,7 %, resp. 14,5 % bez loterií) než dívky (16,4 %, resp. 8,0 %). Výjimku tvořily u žáků ZŠ loterie a stírací losy (land-based), kde vyšší prevalenci hraní HH uváděly dívky – tabulka 3-6.

Preferovanou hazardní hrou ve skupině 11–15letých byly loterie a stírací losy hrané mimo internet (12,9 %), karty a kostky na internetu (6,1 %) a loterie na internetu (5,3 %) – tabulka 3-6.

tabulka 3-6: Prevalence hazardního hraní v posledních 12 měsících mezi žáky ve věku 11–15 let podle typu hry a školy – studie UPOL 2018, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví			Typ školy	
	Chlapci (n=693)	Dívky (n=735)	Celkem (n=1428)	ZŠ (n=900)	Víceletá gymnázia (n=528)
Land-based					
Automaty	1,2	0,7	0,9	1,5	0,2
Karty, kostky	4,5	3,9	4,2	4,4	3,8
Kurzové sázky	3,1	1,5	2,2	3,0	1,3
Loterie, stírací losy	8,4	10,2	9,4	10,0	8,5
HH land-based celkem	12,7	13,1	12,9	14,3	11,1
HH land-based bez loterií	7,0	5,1	5,9	6,9	4,7
On-line					
Automaty	2,6	1,2	1,8	3,0	0,4
Karty, kostky	8,8	3,9	6,1	7,2	4,7
Kurzové sázky	5,1	1,4	3,0	4,3	1,5
Loterie, stírací losy	6,5	4,2	5,3	7,2	2,7
HH on-line celkem	15,2	7,3	10,9	14,3	6,6
HH on-line bez loterií	12,2	4,9	8,2	10,5	5,3
HH celkem	20,7	16,4	18,4	21,0	14,9
HH bez loterií	14,5	8,0	10,9	12,8	8,5

Zdroj: Chomynová a kol. (2019)

Hraní hazardních her bylo častější mezi žáky 6.–9. tříd běžných základních škol (21,0 % včetně loterií, resp. 12,8 % po vyloučení loterií) oproti jejich vrstevníkům navštěvujícím víceletá gymnázia (14,9 %, resp. 8,5 %).

V souboru studentů středních škol všech typů (věk 15–19 let) uvedlo hraní hazardních her v posledních 12 měsících celkem 23,4 % dotázaných, 18,0 % hrálo některou z HH mimo loterie. Vyšší zkušenosti s hraním uváděli chlapci (30,3 %, resp. 17,2 %) oproti dívkám (26,9 %, resp. 10,0 %). V případě land-based her byly stejně jako mezi žáky ZŠ nejčastěji uváděny loterie a stírací losy (9,9 %), v případě on-line her karty a kostky (8,2 %) následované kurzovými sázkami (6,8 %) – tabulka 3-7. Výrazně vyšší zkušenosti s hraním HH uváděli studenti středních škol bez maturity, a to zejména v případě on-line her, zatímco u land-based loterií nebyl rozdíl mezi studenty maturitních a nematuritních oborů středních škol a hraní automatů land-based uváděli naopak častěji studenti středních škol s maturitou.

tabulka 3-7: Prevalence hazardního hraní v posledních 12 měsících mezi žáky ve věku 15–19 let podle typu hry a školy – studie UPOL 2018, v %

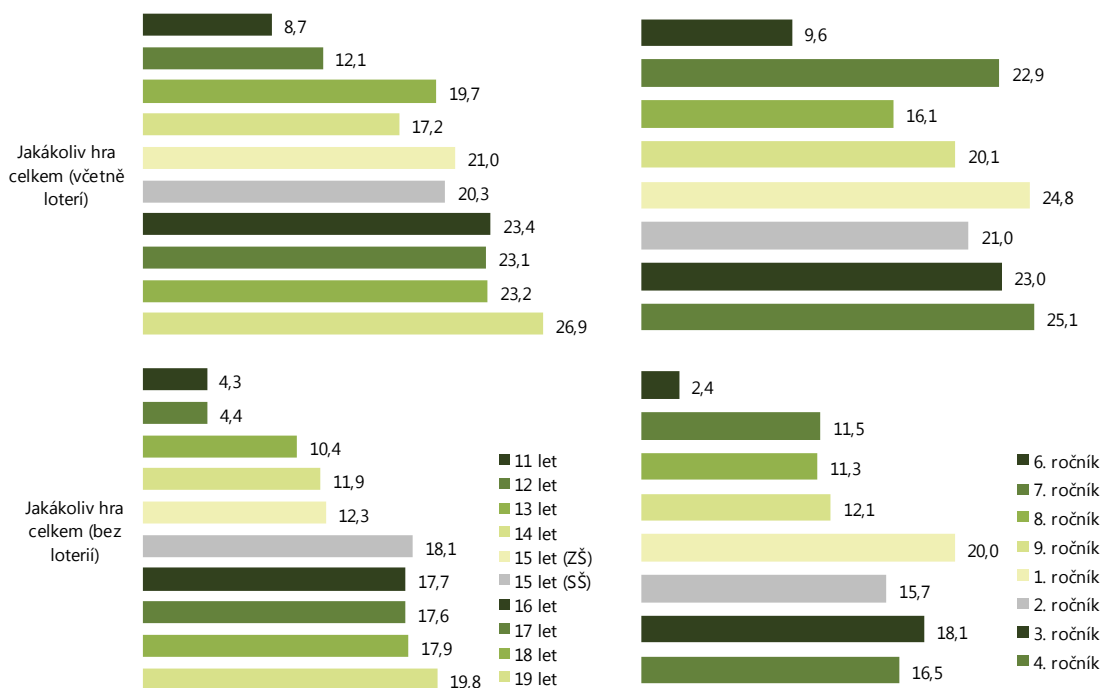
Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví			Typ školy		
	Chlapci (n=1247)	Dívky (n=1275)	Celkem (n=2522)	Gymnázium (n=1064)	SŠ s maturitou (n=936)	SŠ bez maturity (n=519)
Land-based						
Automaty	5,3	1,7	3,4	1,4	8,2	3,3
Karty, kostky	11,9	4,6	8,1	6,2	8,4	12,1
Kurzové sázky	9,1	1,0	4,8	3,1	5,4	8,0
Loterie, stírací losy	10,1	9,8	9,9	8,2	11,2	11,4
HH land-based celkem	22,3	13,6	17,7	14,4	18,4	24,4
HH land-based bez loterií	18,7	6,2	12,1	9,0	12,2	19,6
On-line						
Automaty	5,3	1,1	3,1	1,4	3,4	6,3
Karty, kostky	12,5	4,4	8,2	5,6	8,4	13,9
Kurzové sázky	12,1	2,1	6,8	5,2	7,4	9,6
Loterie, stírací losy	7,0	3,3	5,0	3,4	4,9	9,4
HH on-line celkem	22,2	8,1	14,8	12,3	14,3	21,8
HH on-line bez loterií	20,8	6,2	13,1	10,3	13,1	19,9
HH celkem	30,3	17,2	23,4	20,2	23,8	30,3
HH bez loterií	26,9	10,0	18,0	14,7	18,0	25,8

Zdroj: Chomynová a kol. (2019)

Srovnání obou podsouborů ukázalo postupný nárůst prevalence hraní hazardních her (včetně loterií i po vyloučení loterií) podle věku respondentů i podle ročníku studované školy – graf 3-11. Jako zlomový bod, který má vliv na nárůst míry hraní HH se ukazuje přechod ze základní na střední školu, a to především v případě aktuálního hraní HH bez loterií. Míra prevalence hraní HH celkem (včetně loterií i bez loterií) v průběhu docházky na SŠ již zásadně neroste, ukázalo se však, že se mění typy her, kterých se studenti účastní, a to zejména ve prospěch hraní HH on-line – graf 3-12.

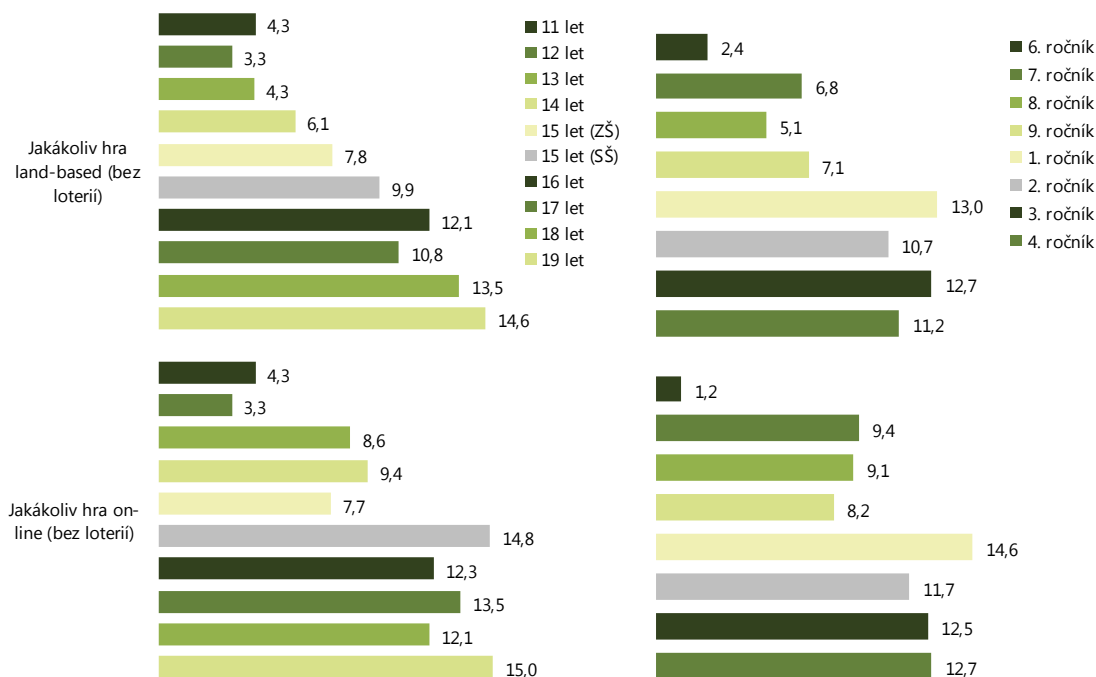
Podrobné údaje o hraní HH u jednotlivých typů her jsou uvedeny v kapitole datové přílohy Výskyt hazardního hraní mezi dětmi a mládeží, str. 142.

graf 3-11: Prevalence hraní jakékoliv HH celkem a mimo loterie podle věku a ročníku studované školy (oba soubory, věk 11–19 let) – studie UPOL 2018, v %

Zdroj: Chomynová a kol. (2019)

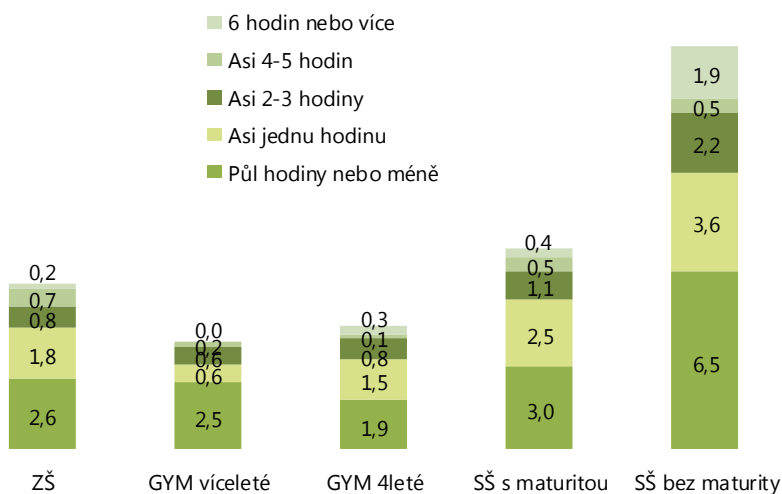
graf 3-12: Prevalence hraní HH land-based a on-line (bez loterií) podle věku a ročníku studované školy (oba soubory, věk 11–19 let) – studie UPOL 2018, v %

Zdroj: Chomynová a kol. (2019)

Nejvíce času trávili hraním hazardních her on-line studenti středních odborných škol bez maturity – graf 3-13.

graf 3-13: Čas strávený denně hraním hazardních her on-line (celkem) podle typu studované školy (oba soubory, věk 11–19 let) – studie UPOL 2018, v %

Zdroj: Chomynová a kol. (2019)

3.3.3 Hraní hazardních her mezi sportující mládeží

Od září do listopadu 2018 proběhlo v rámci diplomové práce dotazníkové šetření zkušeností s hraním HH mezi členy mládežnických sportovních oddílů. V analyzovaném souboru bylo 287 osob (72 % mužů) ve věku 15–26 let, převážně hráčů florbalu, fotbalu, hokeje a volejbalu, získaných do studie nereprezentativním výběrem. Celoživotní zkušenost s hraním některé HH mělo 243 osob (85 %), z toho většina, 174 osob (61 %), opakovanou. Nejčastěji byly uvedeny kurzové sázky (celoživotní prevalence 69 %), technické hry (54 %), loterie (43 %) a karetní hry (40 %). Zkušenost s hraním HH on-line uvedlo 144 osob (50 %), z toho 83 (29 % celého souboru) před dovršením 18 let (Čížek, 2018).

3.4 Hazardní hraní ve specifických skupinách populace

Ve VZ 2017 jsou uvedeny podrobné výsledky studie mezi Romy ze sociálně vyloučených lokalit zaměřené na návykové látky a hazardní hraní. Míra hazardního hraní mezi Romy byla 2,2krát vyšší ve srovnání s obecnou populací, u TH a ŽH až 6,7krát, resp. 11,3krát vyšší. V posledních 12 měsících hrálo nějakou HH 64,8 % Romů (71,1 % mužů a 57,3 % žen).

Hazardní hraní ve vězeňské populaci je pravidelně zjišťováno v *Dotazníkové studii užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody*. Studii realizuje ve dvouletých intervalech od r. 2010 NMS ve spolupráci s Generálním ředitelstvím VSČR a agenturou ppm factum research.

V r. 2018 proběhla 5. vlna studie. Výběrový soubor tvořilo 2100 osob náhodně vybraných z celkového počtu 20 263 osob ve výkonu trestu odnětí svobody k datu výběru (duben 2019). Výzkumný soubor tvořilo 1695 respondentů (81% míra response), papírový dotazník byl administrován skupinově. Zkušenost s hraním hazardních her (HH) byla zjišťována pro období před aktuálním uvězněním, a to celoživotně, v posledních 12 měsících a posledních 30 dnech.

Zkušenost s hraním HH před nástupem do vězení mělo 53 % respondentů. V posledních 12 měsících před nástupem hrálo HH 32 % dotázaných a v posledních 30 dnech 20 % dotázaných vězňů.

Srovnání výsledků jednotlivých vln studie ukazuje mírný pokles aktuálních zkušeností s hraním HH před nástupem do vězení (prevalence v posledních 12 měsících) u všech sledovaných typů HH s výjimkou živých her land-based – tabulka 3-8.

tabulka 3-8: Srovnání zkušenosti s hraním vybraných hazardních her v populaci vězňů ve výkonu trestu odnětí svobody v posledních 12 měsících v l. 2012, 2014, 2016 a 2018, v %

Typ hazardní hry	2012 (N=1 641)	2014 (N=1 751)	2016 (N=1 815)	2018 (N=1 695)
Jakákoliv hazardní hra*	30,2	31,0	33,9	32,2
Technické hry typu automaty	25,8	27,1	29,0	27,3
Živé hry land-based	7,6	9,5	13,1	13,3
Kurzové sázky land-based	10,8	13,1	14,5	11,7
Kurzové sázky on-line	10,2	10,4	13,1	10,1

Pozn.: * Tj. technické hry typu automaty, živé hry land-based, kurzové sázky land-based nebo kurzové sázky on-line, tj. bez loterií.

Zdroj: Mravčík a kol. (2018), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2018)

4

4 Problémové hráčství

4.1 Úvod

Problémové hráčství (patologické hráčství, hráčská porucha) je porucha kontroly hráčského chování charakterizovaná především vysokou intenzitou hraní (časem stráveným hrou), epizodickým charakterem hraní a vysokými finančními částkami vloženými do hraní s následnými negativními dopady pro hráče a jeho okolí. Hráči vykazující problémy související s hazardním hraním jsou v této zprávě označováni jako problémoví hráči, hráči v nejvyšším riziku problémů spojených s hraním hazardních her nebo léčení pro diagnózu F63.0 patologické hráčství jsou také označováni jako patologičtí hráči.

Od r. 2012 jsou k dispozici odhady výskytu problémového hráčství v ČR prováděné standardními nástroji a srovnatelnými metodami prostřednictvím celopopulačních průzkumů a speciálních studií. Za r. 2018 jsou nově k dispozici odhady problémového hráčství z každoroční omnibusové studie *Výzkum názorů a postojů občanů České republiky k otázkám zdravotnictví a k problematice zdraví* (Výzkum občanů) a z průzkumu mezi lékaři v ČR.

Co se týče školní populace, jsou k dispozici výsledky studie, která v r. 2018 sledovala změny ve výskytu rizikového chování mezi 16. a 18. rokem věku v souboru validizační studie ESPAD z r. 2016. Dále jsou k dispozici výsledky studie UPOL mapující výskyt hraní počítačových a hazardních her mezi žáky 2. stupně základních škol a studenty středních škol ve věku 11–19 let. Obě studie zahrnovaly také screeningové škály umožňující odhady výskytu problémového hráčství.

Ve dvouletých intervalech je realizována studie na reprezentativním vzorku osob ve výkonu trestu odnětí svobody, poslední vlna byla realizována v r. 2018. Od r. 2012 studie obsahuje rovněž otázky na hazardní hraní včetně screeningové škály Lie/bet. V r. 2017 proběhla studie mezi Romy ze sociálně vyloučených lokalit, která rovněž obsahovala škálu Lie/bet.

4.2 Prevalence a vzorce problémového hráčství v dospělé populaci

4.2.1 Výzkum názorů a postojů občanů České republiky

V r. 2018 opět proběhlo pravidelné omnibusové šetření *Výzkum názorů a postojů občanů České republiky k otázkám zdravotnictví a k problematice zdraví* (Výzkum občanů) realizované agenturou INRES-SONES (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES, 2019b) – podrobněji viz kapitolu *Výzkum názorů a postojů občanů České republiky*, str. 47. Jako v minulých letech obsahovalo šetření modul NMS s otázkami zaměřenými na hraní HH včetně krátké screeningové škály Lie/bet (Johnson a kol., 1997) zaměřené na výskyt příznaků problémového hráčství.⁴⁵

Výsledky screeningové škály Lie/bet naznačují, že v kategorii rizika v souvislosti s hraním HH se nacházelo celkem 1,8 % populace ve věku 15 a více let (3,2 % mužů a 0,5 % žen), z nich 0,7 % (1,1 %, resp. 0,1 %) spadalo do kategorie vysokého rizika.

⁴⁵ Škála Lie/bet sestává ze dvou otázek: (1) Musel/a jste někdy lhát lidem, kteří jsou pro Vás důležití, o tom, jak moc hrajete?, (2) Cítil/a jste někdy potřebu hrát za více a více peněz?. Možné odpovědi na obě otázky jsou „ano“ (1 bod) a „ne“ (0 bodů), výsledné skóre vzniklé součtem bodů tak může nabývat hodnoty 0–2, přičemž alespoň 1 pozitivní odpověď indikuje riziko problémového hráčství – 1 bod odpovídá kategorii mírného rizika, 2 body naznačují vysoké riziko problémů v souvislosti s hazardním hraním.

Mezi hráči HH v posledních 12 měsících bylo v riziku vzniku problémového hráčství odhadem 4,6 % hráčů (7,4 % mužů a 1,5 % žen), z toho 1,7 % v kategorii vysokého rizika. Po dalším zúžení odhadu pouze na ty, kteří v posledních 12 měsících hráli jinou HH než číselné a okamžité loterie, bylo v riziku vzniku problémového hráčství 15,6 % hráčů (15,8 % mužů a 14,3 % žen). Nejvyšší zastoupení problémových hráčů bylo ve věkové skupině 45–54 let – tabulka 4-1.

tabulka 4-1: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a věkových skupin – Výzkum občanů 2018, v %

Škála Lie/bet	Muži	Ženy	Celkem 15+	95% CI	15–24 let	25–34 let	35–44 let	45–54 let	55–64 let	65+ let
V obecné populaci (N=1804)										
Žádné riziko (0 bodů)	96,8	99,5	98,2		98,0	97,5	98,6	96,9	98,5	99,0
V riziku (1+ bodů)	3,2	0,5	1,8	1,2–2,4	2,0	2,5	1,4	3,1	1,5	1,0
> z toho vysoké riziko (2 body)	1,1	0,2	0,7	0,3–1,0	0,5	0,0	0,8	2,4	0,0	0,2
Mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících (n=718)										
Žádné riziko (0 bodů)	92,6	98,5	95,4		94,9	94,9	96,4	93,2	96,1	96,9
V riziku (1+ bodů)	7,4	1,5	4,6	3,1–6,1	5,1	5,1	3,6	6,8	3,9	3,1
> z toho vysoké riziko (2 body)	2,7	0,6	1,7	0,7–2,6	1,3	0,0	2,2	5,3	0,0	0,8
Mezi hráči hazardních her (bez loterií) v posledních 12 měsících (n=212)										
Žádné riziko (0 bodů)	84,2	85,7	84,4		85,2	86,8	89,8	77,5	81,8	81,0
V riziku (1+ bodů)	15,8	14,3	15,6	10,7–20,4	14,8	13,2	10,2	22,5	18,2	19,0
> z toho vysoké riziko (2 body)	5,6	5,7	5,7	2,5–8,8	3,7	0,0	6,1	17,5	0,0	4,8

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019b)

Zastoupení problémových hráčů mezi hráči v prostředí land-based a on-line bylo v r. 2018 relativně vyrovnané, mírně vyšší u on-line hráčů (18,4 %, resp. 15,9 % u land-based). Nejvyšší zastoupení problémových hráčů bylo mezi hráči TH land-based (28,6 %). Odhady podílu hráčů v riziku problémového hraní podle jednotlivých kategorií her ukazují tabulka 4-2 a graf 4-1.

K nejrizikovějším hrám podle podílu problémových hráčů patřily TH typu automaty, následované živými hrami (obě kategorie her land-based i on-line). Mezi hráči TH byl sledován nejvyšší podíl problémových hráčů zařazených do kategorie vysokého rizika v souvislosti s hraním HH – graf 4-2.

Výsledky za r. 2018 naznačují celkově stabilní výskyt problémového hráčství v populaci (1,9 % v r. 2017 a 1,8 % v r. 2018), nezměnil se ani podíl osob ve vysokém riziku (0,7 % v obou letech). Zvýšila se však rizikovitost hraní mezi hráči HH bez loterií, u kterých narostl podíl problémových hráčů z 13,9 % na 15,6 % (a to zejména u žen – z 6,0 % na 14,3 %) a mírně se zvýšil i podíl těchto hráčů ve vysokém riziku (z 5,3 % na 5,7 %). Nárůst výskytu problémového hráčství byl zaznamenán především ve věkové skupině 45–54 let, a to jak v populaci celkem, tak mezi hráči HH.

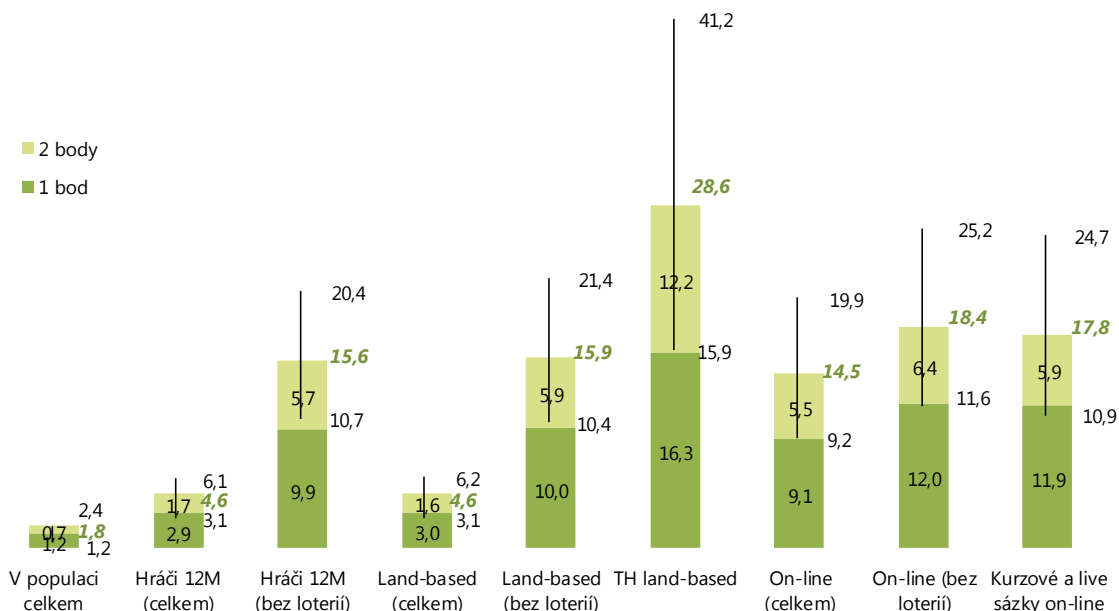
Oproti r. 2017 se zvýšil podíl hráčů TH land-based v riziku problémového hráčství (z 23,0 % na 28,6 %), zvýšil se i podíl ve vysokém riziku (z 8,0 % na 12,2 %), a to u mužů i u žen. Současně došlo k nárůstu výskytu problémového hráčství mezi hráči on-line HH (z 16,1 % na 18,4 % mezi hráči on-line HH bez loterií), výrazný je tento nárůst především u hráčů kurzových a live sázek on-line (z 14,4 % na 17,8 %). V této skupině hráčů se zvýšil také podíl osob spadajících do kategorie vysokého rizika problémového hráčství (ze 4,8 % na 5,9 %), přičemž k nárůstu problémového hraní on-line HH došlo především u žen (z 6,7 % na 14,3 % v riziku problémového hráčství). V případě mužů se zvýšil podíl hráčů on-line HH spadajících do vysokého rizika.

tabulka 4-2: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a kategorie hazardních her – Výzkum občanů 2018, v %

Lie/bet skóre	Muži	Ženy	Celkem	95% CI
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – land-based, včetně loterií (n=692)				
Žádné riziko (0 bodů)	92,5	98,5	95,4	
V riziku (1+ bodů)	7,5	1,5	4,6	3,1–6,2
> z toho vysoké riziko (2 body)	2,5	0,6	1,6	0,7–2,5
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – land-based, bez loterií (n=170)				
Žádné riziko (0 bodů)	84,4	82,8	84,1	
V riziku (1+ bodů)	15,6	17,2	15,9	10,4–21,4
> z toho vysoké riziko (2 body)	5,7	6,9	5,9	2,3–9,4
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – TH land-based (n=49)				
Žádné riziko (0 bodů)	70,3	75,0	71,4	
V riziku (1+ bodů)	29,7	25,0	28,6	15,9–41,2
> z toho vysoké riziko (2 body)	10,8	16,7	12,2	3,1–21,4
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – on-line, včetně loterií (n=165)				
Žádné riziko (0 bodů)	83,7	91,7	85,5	
V riziku (1+ bodů)	16,3	8,3	14,5	9,2–19,9
> z toho vysoké riziko (2 body)	6,2	2,8	5,5	2,0–8,9
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – on-line, bez loterií (n=125)				
Žádné riziko (0 bodů)	81,7	81,3	81,6	
V riziku (1+ bodů)	18,3	18,8	18,4	11,6–25,2
> z toho vysoké riziko (2 body)	6,4	6,3	6,4	2,1–10,7
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – kurzové a live sázky on-line (n=118)				
Žádné riziko (0 bodů)	82,5	80,0	82,2	
V riziku (1+ bodů)	17,5	20,0	17,8	10,9–24,7
> z toho vysoké riziko (2 body)	5,8	6,7	5,9	1,7–10,2

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019b)

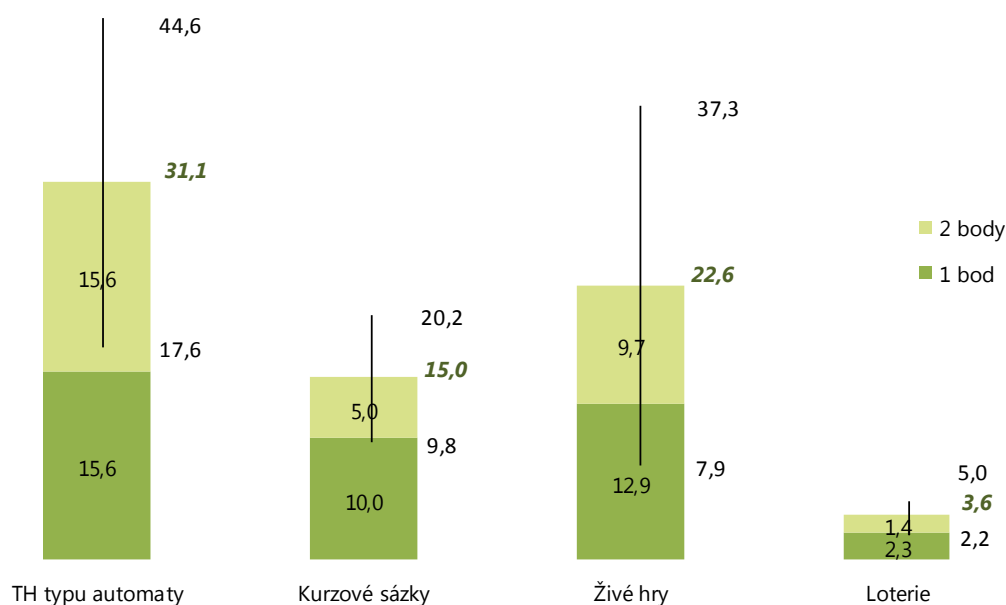
graf 4-1: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci a mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hazardní hry – Výzkum občanů 2018, v %

Pozn.: kurzívou zeleně označena střední hodnota podílu osob celkem v riziku (1 a více bodů na škále Lie/bet), svislá čára označuje 95% interval spolehlivosti pro odhad problémového hráčství; 12M – v posledních 12 měsících

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019b)

graf 4-2: Výsledky screeningové škály Lie/bet mezi hráči v posledních 12 měsících podle jednotlivých hazardních her (kombinace hazardní hry land-based a on-line) – Výzkum občanů 2018, v %

Pozn.: kurzivou zeleně označena střední hodnota podílu osob celkem v riziku (1 a více bodů na škále Lie/bet), svíslá čára označuje 95% interval spolehlivosti pro odhad problémového hráčství

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019b)

Při extrapolaci na populaci ČR ve věku 15 a více let odpovídá počet osob v riziku rozvoje problémového hráčství přibližně 160 tis. (107–215 tis.) osob, z nich přibližně 100 tis. (63–152 tis.) osob spadá do kategorie nižšího rizika (1 bod) a 60 tis. (27–89 tis.) osob do kategorie vyššího rizika (2 body). Šlo odhadem o 139 tis. mužů a 25 tis. žen – tabulka 4-3. Ve srovnání s r. 2017 zůstal počet odhadovaných osob v riziku stabilní, současně však došlo k poklesu počtu mužů (z cca 153 tis. na 139 tis.) a k nárůstu počtu žen (z 15 tis. na 25 tis.).

tabulka 4-3: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle screeningové škály Lie/bet – extrapolace výsledků Výzkumu občanů 2018 na počet obyvatel ČR

Škála Lie/bet	Muži	Ženy	Střední hodnota	95% CI dolní mez	95% CI horní mez
V riziku celkem (1 a více bodů)	139 100	24 700	163 800	107 300	214 500
> z toho vysoké riziko (2 body)	49 500	9 900	59 500	26 800	89 400

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019b)

4.2.2 Srovnání studií provedených v letech 2012–2018

NMS provedlo od r. 2012 celkem 15 studií ve 3 řadách zaměřených na výskyt hazardního hraní v populaci (blíže viz kapitola Srovnání studií provedených v letech 2012–2018, str. 53), pouze některé z nich však obsahovaly screeningovou škálu pro odhad výskytu problémového hráčství v obecné populaci:

- > *Národní výzkum užívání návykových látek* (Národní výzkum) 2012 a 2016, ve kterém byl použit nástroj PGSI a v r. 2016 rovněž Lie/Bet,⁴⁶
- > *Výzkum názorů a postojů občanů České republiky k otázkám zdravotnictví a k problematice zdraví* ve spolupráci s agenturou INRES-SONES (Výzkum občanů) v l. 2013, 2014, 2017 a 2018, ve kterém byl použit nástroj Lie/bet.⁴⁷

⁴⁶ Problem Gambling Severity Index (PGSI)

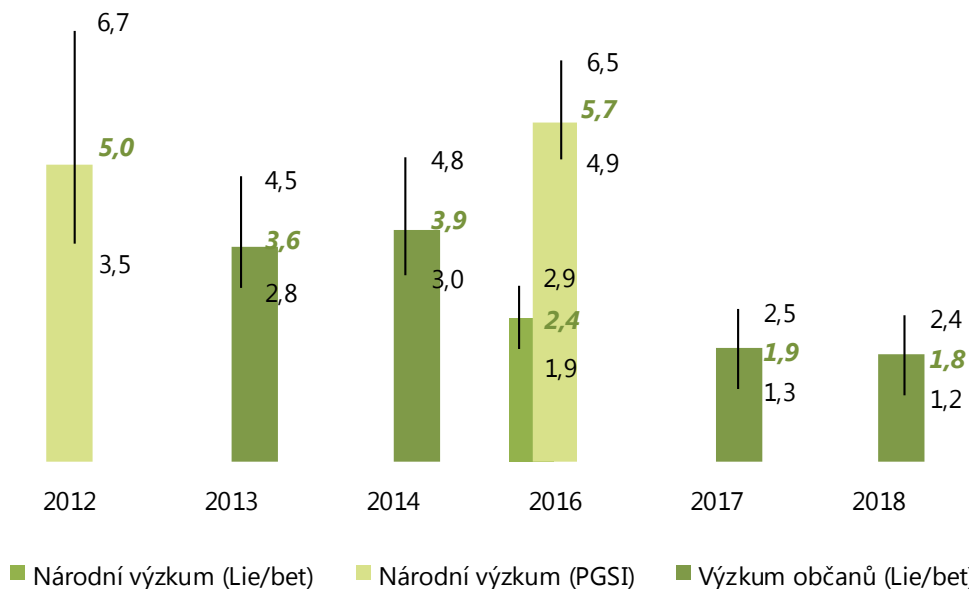
⁴⁷ Odpovědi vztahující se k Lie/bet za r. 2015 a 2016 není možno použít vzhledem k chybě při sběru dat, neboť na otázky Lie/bet neodpověděly všechny osoby se zkušeností s hraním hazardních her.

Srovnání výsledků z různých studií v dlouhodobém horizontu za pomoci různých screeningových škál ukazuje protichůdné trendy. Podle škály PGSI použité v l. 2012–2016 vzrostla míra problémového hráčství v obecné populaci, přičemž nárůst se týkal i počtu osob v kategorii vysokého rizika. V r. 2012, resp. 2016 se v riziku problémového hráčství v důsledku hraní HH kromě loterií nacházelo 3,2 %, resp. 5,7 % dospělé populace, což odpovídalo 290 tis., resp. 510 tis. osob.

Naproti tomu odhady podle škály Lie/bet naznačují pokles míry problémového hráčství v populaci – zatímco v l. 2013 a 2014 se v riziku problémového hráčství nacházelo 3,6 %, resp. 3,9 % dospělé populace (bez započítání hráčů výhradně loterií), v l. 2016 odhadovaný výskyt problémového hráčství poklesl na 2,4 % a dále na 1,9 %, resp. 1,8 % v l. 2017 a 2018 – graf 4-3.

Při extrapolaci výsledků získaných v l. 2016–2018 prostřednictvím nástroje Lie/bet na populaci ČR ve věku 15 a více let odpovídal podíl osob v riziku v souvislosti s hraním HH přibližně 160–210 tis. osob, přičemž odhady z l. 2013–2014 dosahovaly přibližně 320–350 tis. osob. Ve vysokém riziku problémového hráčství se v l. 2013–2014 nacházelo odhadem 115–130 tis. osob, aktuální data z l. 2017–2018 odhadují přibližně 60–65 tis. osob ve vysokém riziku problémového hráčství – tabulka 4-4.

graf 4-3: Srovnání výsledků screeningových škál Lie/bet a PGSI v obecné populaci 2012–2018, v %

Pozn.: Odhady zahrnují osoby, které uvedly hraní her (bez loterií) v posledních 12 měsících.

Zdroje: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a INRES-SONES (2013b); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2014); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2015b); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2017b); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019b)

tabulka 4-4: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle screeningové škály Lie/bet v l. 2013–2018 – extrapolace výsledků na počet obyvatel ČR

Lie/bet	Muži	Ženy	Celkem			z toho ve vysokém riziku
			Střední hodnota	95% CI dolní mez	95% CI horní mez	
2013	269 500	54 600	324 100	250 400	402 400	129 000
2014	277 200	73 800	351 000	268 000	429 000	114 000
2016	173 800	37 200	211 000	169 700	259 000	104 200
2017	153 500	14 800	168 300	116 100	223 300	64 300
2018	139 100	24 700	163 800	107 300	214 500	59 600

Zdroje: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2014); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2015b); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019b)

4.2.3 Průzkum mezi lékaři ČR 2018

V listopadu a prosinci 2018 byl proveden pravidelný omnibusový sociologický průzkum na souboru lékařů ČR získaných kvótním výběrem (mimo stomatologů), který opakuje ve dvouletých intervalech agentura INRES-SONES a do kterého je z iniciativy NMS zařazen také modul s otázkami na návykové látky a závislostní chování mezi pacienty (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES, 2019a). V r. 2018 bylo dotázáno celkem 1201 lékařů z celé ČR, z toho bylo 346 praktických lékařů pro dospělé a 210 pediatriů, kteří registrují své pacienty pro účely kapitační platby ze zdravotního pojištění. Tito lékaři jsou od r. 2012 dotazováni na počet problémových hráčů mezi registrovanými osobami.⁴⁸

Výsledky získané od praktických lékařů ze vzorku byly extrapolovány na celkový počet osob v ČR a také na celkový počet praktických lékařů pro dospělé a praktických lékařů pro děti a dorost v ČR v r. 2017 (Ústav zdravotnických informací a statistiky, 2018b; Ústav zdravotnických informací a statistiky, 2018a). Podíl problémových hráčů mezi registrovanými osobami byl vypočítán jako průměrná frekvence vážená počtem registrovaných pacientů. Průměrný počet problémových hráčů pro extrapolaci na celkový počet lékařů vážen nebyl.

Střední odhad počtu problémových hráčů dosáhl v r. 2018 přibližně 89–105 tis. osob (tj. 0,99–1,18 % populace ve věku 15 a více let), z toho přibližně 11–13 tis. ve věku do 18 let. Ve srovnání s r. 2016 byl zaznamenán mírný nárůst středního odhadu, a to i mezi mladistvými. Je však potřeba poznamenat, že 95% intervaly spolehlivosti odhadů v jednotlivých letech se překrývají a případný trend je proto potřeba vnímat jako statisticky nevýznamný – tabulka 4-5.

tabulka 4-5: Odhady počtu problémových hráčů v ČR v l. 2012–2018 – výsledky průzkumu mezi lékaři

Obor	Odhad	Extrapolace na počet obyvatel				Extrapolace na počet lékařů			
		2012	2014	2016	2018	2012	2014	2016	2018
Praktický lékař pro dospělé	Střední hodnota	80 500	101 800	88 532	94 795	72 200	76 500	69 600	75 949
	95% CI – dolní mez	65 000	82 900	72 898	76 783	59 200	62 500	55 700	62 006
	95% CI – horní mez	96 000	120 800	104 166	112 807	85 200	90 500	83 500	89 892
Praktický lékař pro děti a dorost	Střední hodnota	8 300	10 800	9 087	10 604	10 900	11 700	11 100	12 776
	95% CI – dolní mez	4 800	6 900	5 437	6 234	6 500	5 900	5 200	7 637
	95% CI – horní mez	11 800	14 800	12 737	14 975	15 300	17 400	17 000	17 915
Celkem	Střední hodnota	88 700	112 600	97 619	105 399	83 100	88 100	80 800	88 725
	95% CI – dolní mez	69 700	89 700	78 335	83 016	65 600	68 400	61 000	69 643
	95% CI – horní mez	107 700	135 500	116 903	127 782	100 600	107 900	100 600	107 807

Zdroje: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a INRES-SONES (2013a), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2015a), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2017a); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019a)

4.3 Charakteristiky problémových hráčů

Charakteristiky problémových hráčů v léčbě pravidelně mapuje NMS ve studii *Patologičtí hráči v léčbě*, její 3. vlna proběhla v r. 2017. Podrobné výsledky jsou uvedeny ve VZ 2017.

Základní charakteristiky souborů studií v l. 2013, 2015 a 2017 podává tabulka 4-6. V r. 2017 tvořily ženy 14,7 %, průměrný věk patologických hráčů v léčbě byl 35,5 roku, medián 33 let. Nejvyšší podíl tvořili respondenti ve věkové skupině 25–34 let.

⁴⁸ Lékaři byli dotazováni na „počet patologických hráčů nebo osob se závažnými problémy s hraním hazardních her, jako jsou automaty, hry v kasinu či kurzové sázky (včetně on-line hazardních her)“.

Většina (64 %) patologických hráčů v léčbě v r. 2017 uvedla, že hlavní hazardní hrou vedoucí k rozvoji patologického hráčství byly technické hry (TH), v drtivé většině TH land-based. Podíl hráčů TH v souboru se od r. 2013, kdy jich bylo 83 %, snížil o 19 p. b. Od r. 2013 se téměř zdvojnásobil (z 10 % na 18 %) počet hráčů, jejichž primární hrou byly kurzové sázky, v r. 2017 tvořili 2/3 z nich hráči kurzových sázek on-line. Ze 4 % na 16 % se zvýšil podíl těch, kteří měli jako primární hru živou hru, u většiny z nich to byla živá hra on-line. Celkem 18 % hráčů v léčbě uvedlo v r. 2017 jako svou primární problémovou hru on-line HH – tabulka 4-7.

tabulka 4-6: Charakteristika souboru respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013, 2015 a 2017

Rok	Podíl mužů (%)	Průměrný věk		
		Muži	Ženy	Celkem
2013	93,4	35,0	32,9	33,7
2015	81,1	35,6	33,2	35,2
2017	85,3	35,7	34,2	35,5

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018)

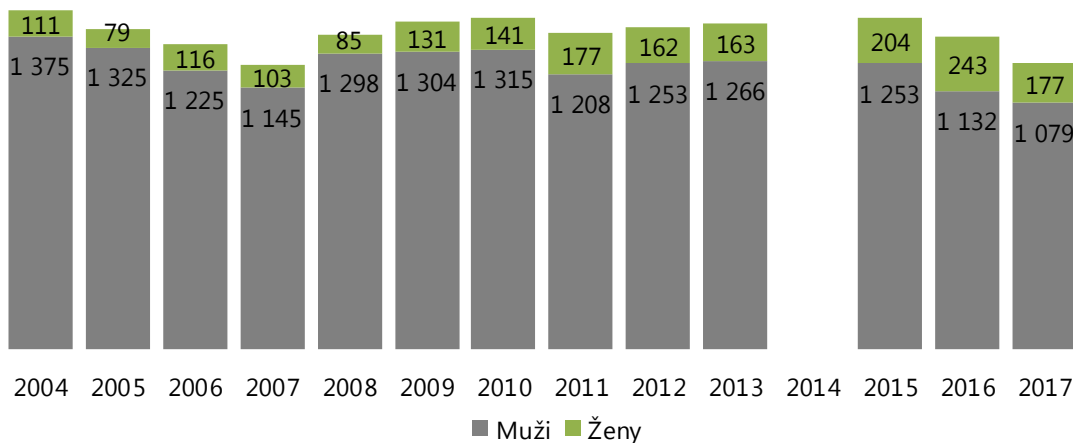
tabulka 4-7: Hlavní problémová hazardní hra u respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013 až 2017, v %

Typ hry	2013	2015	2017
Technické hry (land-based a on-line celkem)	82,5	69,5	64,3
Kurzové sázky (land-based a on-line celkem)	10,0	19,7	17,9
Živé hry (land-based a on-line celkem)	3,5	6,5	15,5
Land-based celkem	89,9	85,3	81,7
On-line celkem	9,6	13,5	17,9

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018)

Charakteristiky problémových hráčů sleduje každoročně ÚZIS ČR. Pacienti, kteří byli ambulantně léčeni poprvé v životě, tvořili v l. 2010–2017 přibližně 30 % z celkového počtu ambulantně léčených patologických hráčů (dg. F 63.0). Ženy se podílely na celkovém počtu pacientů ve sledovaném období v průměru 14 %; jejich počet i podíl postupně roste, v r. 2017 bylo ambulantně léčeno 177 žen (14,1 %) – graf 4-4.

graf 4-4: Vývoj počtu pacientů s dg. F63.0 v ambulancích v l. 2004–2017 podle pohlaví

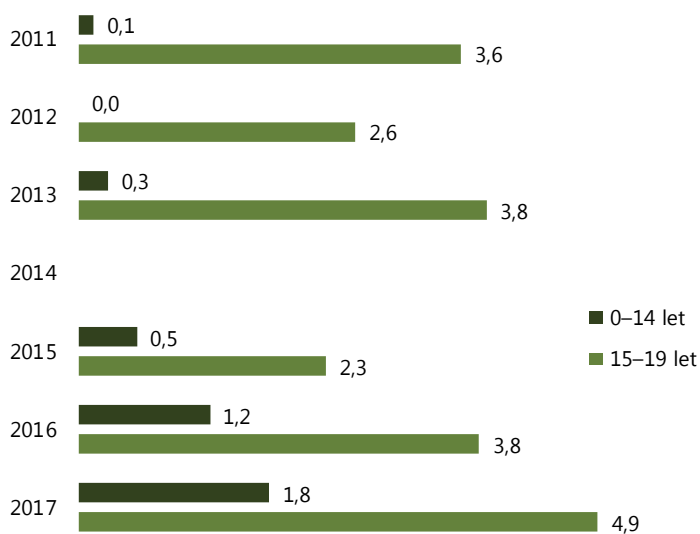

Pozn.: Údaje z ročních výkazů psychiatrických ambulancí za r. 2014 nejsou k dispozici z důvodu technologických a organizačních změn způsobu sběru v rámci Národního zdravotního informačního systému.

Zdroj: ÚZIS ČR (2019)

Zvýšil se počet a podíl dětí do 15 let a dospívajících ve věku 15–19 let na celkovém počtu pacientů ambulantně léčených pro patologické hráčství, v r. 2017 bylo léčeno 22 dětí (1,8 % všech ambulantně léčených) – graf 4-5.

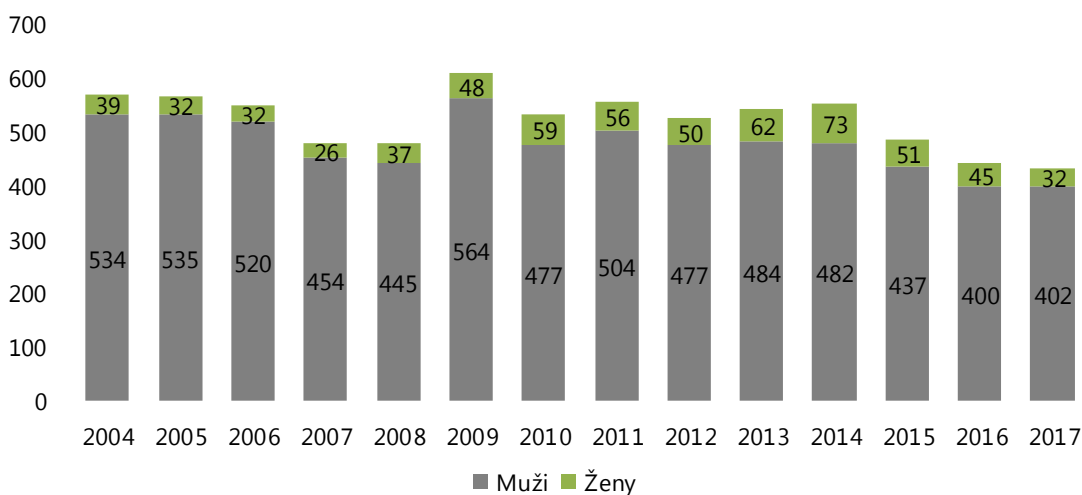
graf 4-5: Podíl pacientů s diagnózou F63.0 ve věkové kategorii do 20 let v ambulantní psychiatrické léčbě v l. 2011–2017, v %

Zdroj: ÚZIS ČR (2019)

Pokud jde o hospitalizace pro patologické hráčství, ve sledovaném období vzrostl podíl žen v léčbě – před r. 2008 byl 5–7 %, vrcholu dosáhl v r. 2014 (13,2 %) a v posledních 3 letech byl zaznamenán mírný pokles (na 7,4 % v r. 2017).

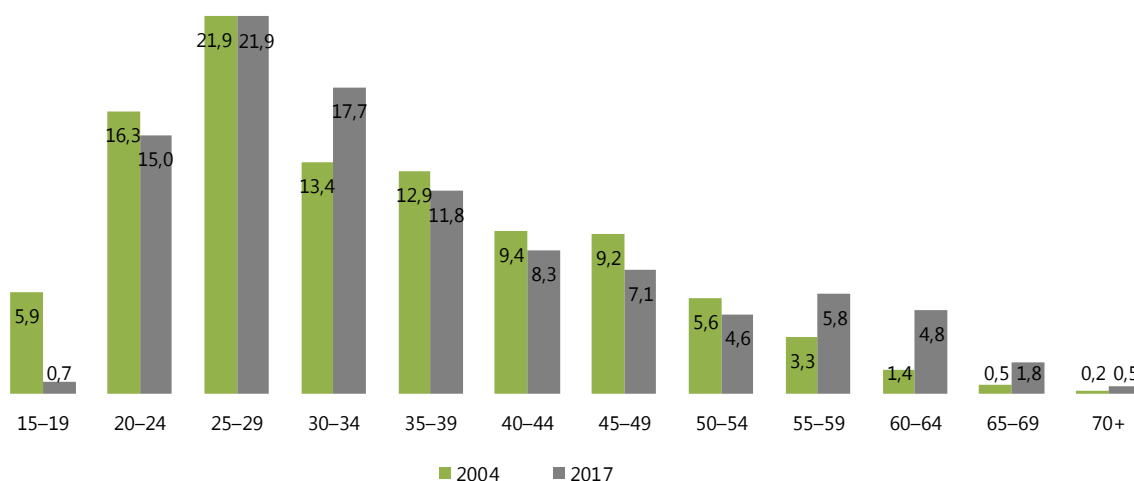
graf 4-6: Vývoj počtu hospitalizací pro dg. F63.0 v l. 2004–2017 podle pohlaví

Zdroj: ÚZIS ČR (2019)

Většina osob hospitalizovaných pro patologické hráčství (60–70 %) se nachází ve věkových kategoriích 20–39 let, ale v dlouhodobém horizontu se podíl velmi mladých hráčů ve věku do 20 let snižuje, naopak se zvyšuje podíl nejstarších věkových skupin ve věku 55 a více let – graf 4-7.

graf 4-7: Vývoj podílu hospitalizací pro dg. F63.0 podle věkových skupin v l. 2004 a 2017, v %

Zdroj: ÚZIS ČR (2019)

Další informace o problémových hráčích v léčbě jsou uvedeny v kapitole Léčba a další odborné služby, str. 109.

4.3.1 Kvalitativní výzkum hráčů technických her

Nezisková organizace Laxus realizovala kvalitativní terénní výzkum v hernách a kasinech v Královéhradeckém a Pardubickém kraji (Vartanyan a kol., 2018). Cílem výzkumu bylo zmapovat problematiku TH a navrhnout intervence v oblasti prevence a léčby.

Data v hernách a kasinech byla sbírána od června 2016 do prosince 2017, výzkumníci uskutečnili celkem 215 návštěv ve 186 provozovnách ve 46 obcích. V rámci výzkumu bylo provedeno 201 rozhovorů se zaměstnanci provozoven, 71 rozhovorů s hráči hazardních her a 2 fokusní skupiny. Hráči byli osloveni přímo v hernách nebo ve službách. V rámci terénní práce došlo i k pilotnímu ověření kontaktní práce přímo v hernách – blíže viz kapitolu Služby podporované v dotačním řízení RVKPP, str. 111.

Nejčastějším typem provozovny s TH byly dnes již zaniklé provozovny se zvláštním režimem. Většina hráčů dotazovaných v provozovnách nehrála on-line, vadila jim nutnost registrace či nutnost mít bankovní účet, nemožnost vybrat si peníze okamžitě v hotovosti, časová prodleva při výplatě (někteří z nich se obávali, že jim nebude výhra vyplacena) a absence fyzických prvků a světelných efektů, kterými disponují herní automaty. Nejvyšší návštěvnost heren byla ve večerních až nočních hodinách, a to zejména o víkend. Vyšší počet hráčů se v hernách a kasinech vyskytoval ve dnech po výplatě mezd, podpor v nezaměstnanosti či dávek sociální pomoci.

Autoři na základě pozorování a rozhovorů zejména s obsluhou heren rozlišili následujících 9 typů hráčů TH, které označili jako chlapy, uživatele drog, mladáky, důchodce, ženy, Romy, sociálně vyloučené, podnikatele a pravé hráče.⁴⁹

⁴⁹ „Chlapi“ jsou muži převážně středního věku, kteří mají své hraní pod kontrolou, nedostávají se do finančních problémů, většinou nehrají za více, než je jejich limit. Nemají herní strategii, nesledují, jak hrají ostatní, ani nezjišťují, do kterého automatu v herně bylo vloženo nejvíce peněz. O větší obnosy hrají pouze pod vlivem alkoholu. Po prohře se mohou chovat agresivně, po vyšší prohře do herny delší dobu nepřijdou. Od problémových hráčů se distancují.

„Uživatelé drog“ tvořili odhadem třetinu klientely provozoven s TH. Jde zejména o pravidelné uživatele pervitinu. Hrají intoxikovaní a bez kontroly. Hrají dlouho v kuse (i celý den a noc) a prohrávají vysoké částky. Hrou bývají pohlčeni, zapominají na příjem tekutin (personál uváděl, že hráče upozorňoval na riziko dehydratace a nabízel jim nealko nápoje). Uživatelé drog jsou často pověrčiví, hraní mají ritualizované. Nemají pravidelný příjem, jsou zadlužení a páchají drobnou kriminalitu. Vytvořili si strategie, aby neprohráli všechnu hotovost – např. si před návštěvou herny doma nechávají část peněz nebo platební karty, schovávají si peníze ke kamarádům, před hrou nakupují do zásoby potraviny či cigarety. Tyto strategie však často selhávají – hráči odchází z herny shánět další peníze, vrací se pro ně domů, k bankomatům, berou si rychlopůjčky s vysokými úroky nebo si půjčují od lichvářů.

Hráči se v průběhu hry dostávají do stavu „zanoření“, kdy jsou pohlceni hrou a nevnímají okolí a čas. Někteří hráči uváděli, že mají několikahodinový výpadek paměti (okno). Velká většina hráčů hraje sama, chce mít při hře klid a soukromí. Autoři při rozhovorech identifikovali několik motivací k hazardnímu hraní:

- snadno získat peníze (např. na nákup zboží, které si nemohou dovolit),
- vyhrát jackpot (a díky tomu radikálně změnit svůj život),
- nebýt na mizině (a splatit výhrou dluhy, zaplatit splátky a poplatky),
- bavit se (a díky vzrušení a napětí uniknout z nudy),
- nutková potřeba hrát (např. po požití pervitinu).

S hraním TH jsou spojeny hráčské omyly, pověry a rituály.⁵⁰ Při velké výhře hráči zažívají pocity radosti a štěstí a o výhru se často dělí s ostatními v herně. Když vše prohrají, mají pocit prázdnoty, smutku, zmaru a selhání, trpí úzkostí, mohou být agresivní.

4.4 Problémové hráčství mezi dětmi a mládeží

4.4.1 Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD) – validizační studie 2018

V rámci validizační studie ESPAD 2018, kterou realizovalo NMS ve spolupráci s agenturou ppm factum research na vzorku 17–18letých studentů 3. ročníků středních škol všech typů, byl proveden odhad výskytu problémového hráčství prostřednictvím dvou screeningových škál:

„Mladáci“ jsou lidé do 26 let věku, kteří přicházejí do herny ve skupinách pozdě večer, často pod vlivem alkoholu či jiných návykových látek (zejména konopí). Nehrají o velké peníze a případnou výhru utratí na místě za alkohol.

„Důchodci“ navštěvující provozovny s TH jsou senioři, ve stejné míře muži i ženy. Často chodí hrát ve dvou. Mají problémy s kontrolou hraní a prohřávají na své poměry vysoké částky. Stává se, že kvůli prohrám nemají na jídlo. Věří, že vyhrají a vyřeší své finanční problémy. Větší prohru emočně prožívají. Jsou komunikativní, navazují kontakt s obsluhou i ostatními hráči. Do herny si řada z nich chodí krátit čas, někteří trpí nespavostí, chodí tedy hrát v noci.

„Ženy“ aktuálně tvoří přibližně čtvrtinu návštěvníků heren, při hře méně riskují. Dříve podle obsluhy do heren ženy hrát příliš nechodily, a pokud ano, měly k tomu jiný důvod než hraní – šlo například o komerční sexuální pracovnice, které zde trávily čas mezi jednotlivými zákazníky, nebo uživatelky nelegálních drog, které se zde setkávaly s dealery.

„Romové“ chodí často hrát ve větších skupinách, někdy celé vícegenerační rodiny. Většinou jeden člověk hraje a ostatní přihlížejí a komentují. Personál se vůči Romům vymezoval a popisoval je jako hlučné, neurvalé a nerespektující soukromí ostatních. V některých hernách nejsou vítáni, naopak některé podniky jsou vnímány jako „romské“.

„Sociálně vyloučení“ jsou hráči dlouhodobě nezaměstnaní, v hmotné nouzi či bez přístřeší. Personálem i ostatními hráči jsou vnímáni jako nejrizikovější a nejproblémovější, často hrají o všechno, co mají. V herně tráví dlouhou dobu a sledují dění, zjišťují, na kterých přístrojích se nejvíce prohrálo. Dobře se vyznají v jednotlivých přístrojích a někdy hrají na více z nich najednou. Autoři se domnívají, že někteří provozovatelé cílí přímo na tuto klientelu – v takových hernách byly reklamy na rychlé půjčky, bylo nabízeno taxi zdarma a i přes zákaz nápoje zdarma (i alkoholické).

„Podnikatelé“ jsou movitější hráči, hrají o vyšší částky v řádu desítek až stovek tisíc korun. Dávají najevo, že jim na penězích nezáleží, netají se velkou hotovostí. Hru berou jako adrenalinový zážitek a zábavu. Někdy chodí ve skupinách a návštěvu pojmají jako bujarý večírek plný alkoholu, drog a hazardu.

„Praví hráči“ jsou mytické bytosti, které podle obsluhy hazardu dobře rozumí, živí se jím a hraní TH pro ně není ztrátové. Podle obsluhy objevili skrytý algoritmus, cestují po celé ČR a mají vytipované herny a herní zařízení, na kterých vyhrávají. Věnují se také on-line hraní, zejména pokeru.

⁵⁰ Hráči např. preferují hraní v těch provozovnách, kde v minulosti vyhráli, nebo kde se domnívají, že jsou blízko objevení „systému“, či „chyby v systému“, která jim umožní vyhrát. Řada hráčů má svůj oblíbený přístroj, kterému rozumí a se kterým to umí. Ve chvíli kdy se domnívají, že by měla přijít výhra, zvyšují sázku. Někteří vidí v protáčení válců vzorec, a proto jednotlivé otočky počítají. Někteří si přístroj personifikují a mluví s ním. Někteří hráči obcházejí herny a sledují přístroje, protože se domnívají, že na přístrojích, na kterých se prohrálo více peněz, je následně vyšší pravděpodobnost výhry. Pro řadu hráčů je důležité hrát jakoby pro zábavu a nikoliv pro výhru, protože v takovém případě je podle nich větší šance na výhru.

- 2položkovou škálu Lie/bet⁵¹ (Johnson a kol., 1997) a
- 3položkovou škálu CSPG⁵² (Consumption Screen for Problem Gambling) (Rockloff, 2012).

V rámci studie byly osloveny tytéž střední školy a třídy, které se účastnily sběru dat v r. 2016, celkem se do studie zapojilo 66 středních škol (186 tříd) z původního vzorku 82 středních škol. Celkem bylo sesbíráno 3588 dotazníků od studentů 3. ročníků (3479 validních), z toho bylo 1554 studentů narozených v r. 2000 (tj. stejná kohorta narození jako ve studii v r. 2016, kdy byli studenti v 1. ročnících), z toho bylo 745 chlapců a 809 dívek.

V riziku rozvoje problémového hráčství se podle škály Lie/bet nacházelo 3,1 % studentů středních škol ve věku 17–18 let (5,3 % chlapců a 1,1 % dívek) – tabulka 4-8. Ve vysokém riziku (tj. 2 body na škále Lie/bet) se nacházelo 0,6 % studentů (1,2 % chlapců a 0,1 % dívek). Výskyt problémového hráčství se nelišil podle typu studované školy, avšak na středních školách bez maturity bylo významně vyšší zastoupení osob ve vysokém riziku v souvislosti s hraním HH (1,5 % studentů mělo 2 body na škále Lie/bet). Po zúžení odhadu na hráče HH v posledních 12 měsících se ukázalo, že v riziku bylo 15,0 % hráčů, respektive 21,3 % hráčů HH po vyloučení loterií.

Podle škály CSPG, která je založená na frekvenci hraní HH a času tráveném hraním, bylo v riziku problémového hráčství celkem 7,6 % studentů středních škol ve věku 17–18 let (13,3 % chlapců a 2,5 % dívek) – tabulka 4-9. Výskyt problémového hráčství odhadovaného na základě škály CSPG je nejnižší mezi studenty gymnázií (6,5 %, z toho 2,3 % v kategorii vysokého rizika) a nejvyšší mezi studenty středních škol bez maturity (9,8 %, resp. 5,8 %). Po zúžení odhadu na hráče HH v posledních 12 měsících se ukázalo, že v riziku bylo 37,0 % hráčů, resp. 52,4 % hráčů HH po vyloučení loterií.

V případě obou škál se ukázal významný rozdíl v prevalenci problémového hráčství podle toho, zda již studenti dosáhli věku 18 let (tj. legálního věku pro účast na hazardních hrách) – podíl 18letých studentů spadajících do kategorie rizika rozvoje problémového hráčství byl 1,5–2krát vyšší než mezi 17letými.

⁵¹ Škála Lie/bet sestává ze dvou otázek: 1. „Musel/a jste někdy lhát lidem, kteří jsou pro Vás důležití, o tom, jak moc hrajete?“ a 2. „Cítil/a jste někdy potřebu hrát za více a více peněz?“. Možné odpovědi na obě otázky jsou „ano“ (1 bod) a „ne“ (0 bodů), výsledné Lie/bet skóre vzniklé jejich součtem tak může nabývat hodnoty 0 až 2 body, přičemž alespoň 1 pozitivní odpověď indikuje riziko problémového hráčství – 1 bod odpovídá kategorii mírného rizika, zatímco 2 body naznačují vysoké riziko problémů v souvislosti s hazardním hraním.

⁵² Škála CSPG vychází ze tří otázek: 1. „Jak často (pokud vůbec) jste v posledních 12 měsících hrál o peníze?“, 2. „Kolik času (pokud vůbec nějaký) jste strávil/a hraním o peníze v typický den v posledních 12 měsících?“ a 3. „Jak často (pokud vůbec) jste hrál/a o peníze více než 2 hodiny (při jedné příležitosti) v posledních 12 měsících?“. Jednotlivé otázky nabývají různého počtu bodů – otázka č. 1 může nabývat 0 až 5 bodů, otázka č. 2 může nabývat 0 až 4 body, otázka č. 3 může nabývat 0 až 4 body; výsledné skóre tedy může být 0–13 bodů. Dva nebo tři body v celkovém skóre značí mírné riziko, zatímco 4 a více získaných bodů indikují vysoké riziko problémového hráčství.

tabulka 4-8: Výskyt problémového hráčství podle škály Lie/bet mezi 17–18 letými studenty 3. ročníků středních škol – validizační studie ESPAD 2018, v %

Lie/bet skóre	Chlapci	Dívky	Celkem	95% CI	GYM	SŠ mat.	SŠ bez mat.
Podíl mezi studenty celkem (n=1554)							
Bez rizika	94,7	98,9	96,9		96,6	97,1	96,7
V riziku	5,3	1,1	3,1	2,2–4,0	3,4	2,9	3,3
> 1 bod	4,1	1,0	2,5	1,7–3,2	2,7	2,5	1,8
> 2 body	1,2	0,1	0,6	0,2–1,0	0,6	0,4	1,5
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících (n=320)							
Bez rizika	81,9	87,6	84,9		83,5	86,1	83,6
V riziku	20,0	7,3	15,0		16,5	13,8	16,4
> 1 bod	14,8	9,5	11,9		13,4	12,0	9,1
> 2 body	3,4	3,0	3,1		3,1	1,8	7,3
Podíl mezi hráči bez loterií v posledních 12 měsících (n=226)							
Bez rizika	77,1	83,3	78,6		76,5	79,3	80,0
V riziku	22,8	16,7	21,3		23,5	20,5	20,0
> 1 bod	17,6	14,8	17,0		19,1	18,0	11,1
> 2 body	5,3	1,9	4,5		4,4	2,7	8,9

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2019a)

tabulka 4-9: Výskyt problémového hráčství podle škály CSPG mezi 17–18 letými studenty 3. ročníků středních škol – validizační studie ESPAD 2018, v %

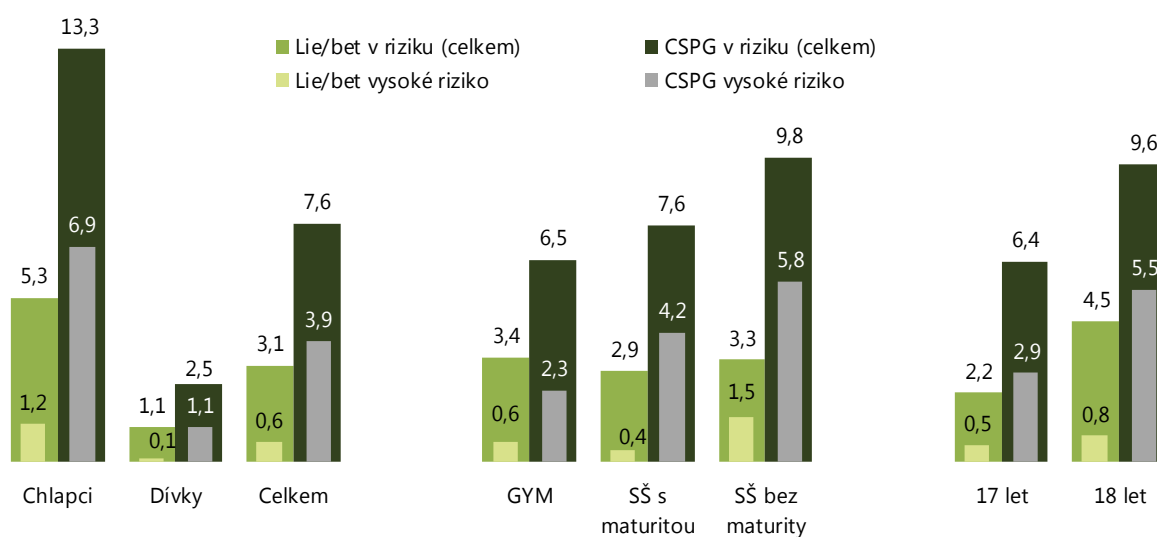
CSPG skóre	Chlapci	Dívky	Celkem	95% CI	GYM	SŠ mat.	SŠ bez mat.
Podíl mezi studenty celkem (n=1554)							
Bez rizika	86,7	97,5	92,4		93,5	92,4	90,2
V riziku	13,3	2,5	7,6	6,3–9,0	6,5	7,6	9,8
> nízké (2–3 body)	6,4	1,4	3,8	2,8–4,7	4,2	3,4	4,0
> vysoké (4+ bodů)	6,9	1,1	3,9	2,9–4,9	2,3	4,2	5,8
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících (n=320)							
Bez rizika	49,7	83,9	63,0		67,7	64,1	51,8
V riziku	50,3	16,1	37,0		32,3	35,9	48,2
> nízké (2–3 body)	24,1	8,9	18,2		20,8	16,2	19,6
> vysoké (4+ bodů)	26,2	7,3	18,8		11,5	19,8	28,6
Podíl mezi hráči bez loterií v posledních 12 měsících (n=226)							
Bez rizika	42,7	63,0	47,6		53,7	46,4	41,3
V riziku	57,3	37,0	52,4		46,3	53,6	58,7
> nízké (2–3 body)	27,5	20,4	25,8		29,9	24,1	23,9
> vysoké (4+ bodů)	29,8	16,7	26,7		16,4	29,5	34,8

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2019a)

Škála CSPG poskytuje 2–3krát vyšší odhady podílu problémových hráčů než škála Lie/bet, a to napříč všemi sledovanými kategoriemi, výrazně vyšší je také odhadovaný podíl studentů ve vysokém riziku problémového hráčství – graf 4-8. V riziku problémového hráčství podle obou škál současně se nachází 2,4 % všech dotázaných studentů a 11,6 % těch, kteří uvedli hraní hazardních her v posledních 12 měsících – tabulka 4-10.

Po vyloučení loterií se v riziku na základě obou škál současně nacházelo 16,5 % hráčů.

graf 4-8: Srovnání výsledků škály Lie/bet a CSPG mezi 17–18letými studenty 3. ročníků středních škol – validizační studie ESPAD 2018, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2019a)

tabulka 4-10: Kategorizace 17–18letých studentů podle výsledků screeningové škály Lie/bet a CSPG – výsledky validizační studie ESPAD 2018, v %

Lie/bet	Všichni studenti		Celkem	Hráči v posledních 12 měsících		Celkem
	CSPG > bez rizika	CSPG > v riziku		CSPG > bez rizika	CSPG > v riziku	
> bez rizika	91,7	5,2	96,9	59,7	25,2	84,9
> v riziku	0,7	2,4	3,1	3,5	11,6	15,1
Celkem	92,4	7,6	100,0	63,2	36,8	100,0

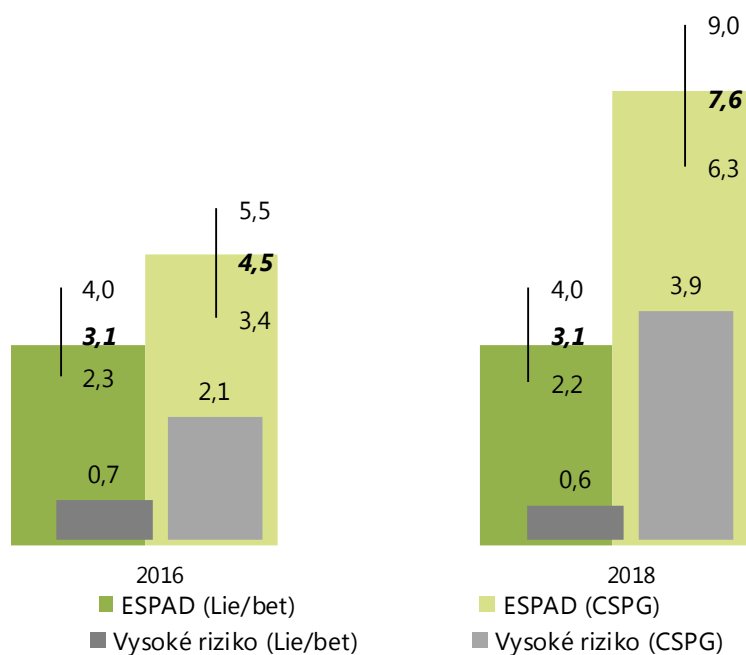
Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2019a)

Vzhledem k tomu, že studie v r. 2018 byla realizována na stejném vzorku respondentů (tj. stejném vzorku škol a tříd) jako validizační studie ESPAD v r. 2016, umožňuje sledovat incidenci výskytu rizikového chování mezi studenty. Studie nebyla založena na sledování jednotlivců a párování jejich odpovědí, nejnižší jednotkou, na které je možné vývoj sledovat, je úroveň škol, resp. tříd. Pro srovnání trendů byly z validizační studie ESPAD 2016 vybráni pouze studenti tehdejších 1. ročníků středních škol, a současně byl vzorek omezen pouze na studenty těch středních škol, které souhlasily s opakováním studie v r. 2018 (66 středních škol).

Z pohledu celého vzorku dotázaných se ukazuje stabilní výskyt problémového hráčství odhadovaného na základě škály Lie/bet v l. 2016–2018 (3,1 % v obou sledovaných letech). V případě škály CSPG se ukázal nárůst podílu studentů v riziku problémového hráčství, a to ze 4,5 % v r. 2016 na 7,6 % v r. 2018 – graf 4-9.

Srovnání vybraných studentů středních škol po 2 letech tedy ukazuje, že s věkem roste míra prevalence hraní HH mezi studenty (blíže viz kapitolu Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD) – validizační studie 2018, str. 57) a roste také frekvence hraní a čas trávený hraním hazardních her, což vede k tomu, že více studentů je na základě škály CSPG zařazeno do kategorie osob v riziku rozvoje problémového hráčství. Při použití škály Lie/bet, která je založena na výskytu problémů spojených s hraním HH spíše než na frekvenci hraní a čase tráveném hraním, se ukazuje stabilní zastoupení problémových hráčů.

graf 4-9: Srovnání výsledků škály Lie/bet a CSPG mezi 17–18 letými studenty 3. ročníků středních škol (ročník narození 2000) – validizační studie ESPAD 2016 a 2018, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2019a)

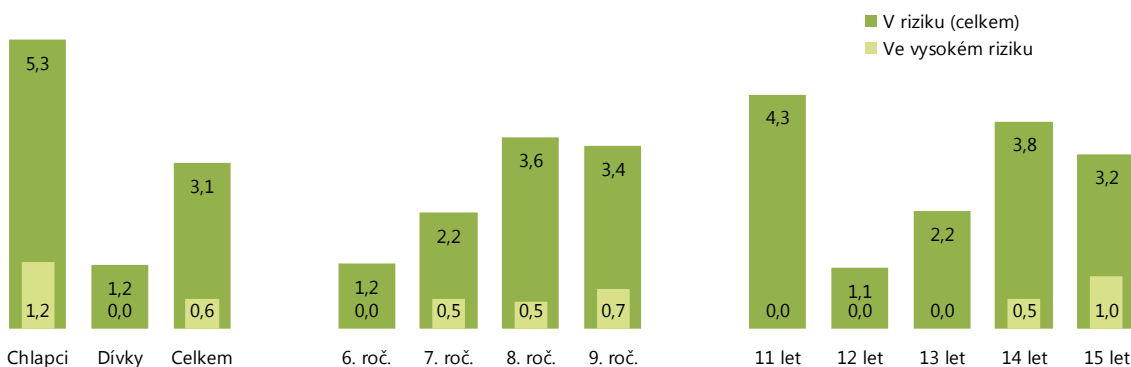
4.4.2 Studie UPOL mezi českými adolescenty 2018

V rámci studie mapující výskyt hraní počítačových a hazardních her mezi žáky 2. stupně základních škol a studenty středních škol ve věku 11–19 let, kterou realizovala Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v r. 2018, byla do dotazníku zahrnuta také 2položková screeningová škála Lie/bet. V rámci výzkumu bylo osloveno 79 škol, z nich 48 se zapojilo do sběru dat (míra response 57 %). Celkem bylo v rámci těchto škol sesbíráno 3950 dotazníků (1940 chlapců a 2010 dívek), dotazníky byly administrovány v papírové podobě (Suchá a kol., 2018; Chomynová a kol., 2019), blíže viz kapitolu Studie UPOL mezi českými adolescenty 2018, str. 60.

Pro analýzu dat byl soubor rozdělen na dva podsoubory – soubor žáků základních škol a studentů odpovídajících ročníků víceletých gymnázií (věk 11–15 let, n = 1428) a soubor studentů středních škol všech typů, tj. 4letých gymnázií, středních škol s maturitou a středních škol bez maturity (věk 15–19 let, n = 2522).

V riziku rozvoje problémového hráčství se nacházelo 3,1 % žáků ZŠ a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií (5,3 % chlapců a 1,2 % dívek) ve věku 11–15 let – graf 4-10. Ve vysokém riziku (tj. získali 2 body na škále Lie/bet) se nacházelo 0,6 % žáků ZŠ, ve všech případech šlo o chlapce (1,2 %). Podíl osob v riziku problémového hráčství se zvyšuje s ohledem na ročník studované školy i s ohledem na věk žáků; vyšší zastoupení problémových hráčů ve věku 11 let může být ovlivněno nízkým počtem respondentů v této kategorii (76 respondentů). S věkem se současně zvyšuje i podíl osob ve vysokém riziku problémového hráčství.

graf 4-10: Výskyt problémového hráčství podle škály Lie/bet mezi žáky základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií (věk 11–15 let) – studie UPOL 2018, v %

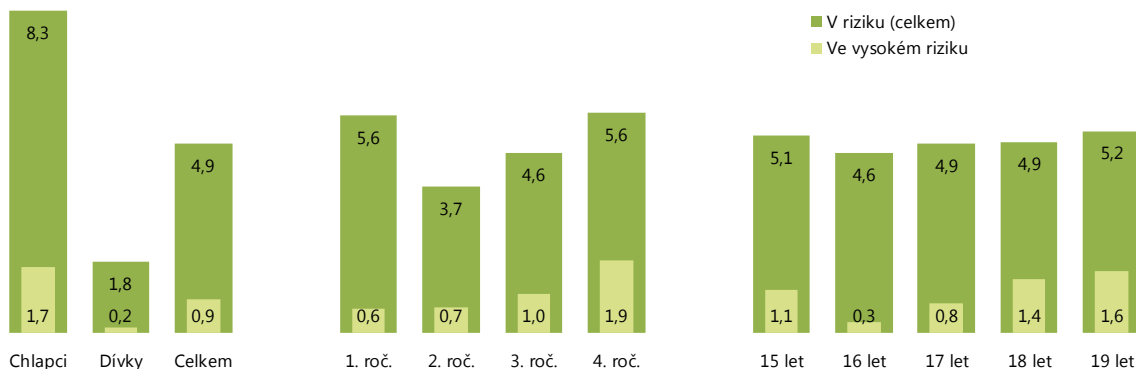

Zdroj: Chomynová a kol. (2019)

Podíl problémových hráčů mezi hráči HH v posledních 12 měsících odpovídal 16,2 % (25,8 % u chlapců a 6,5 % u dívek), po vyloučení loterií pak 28,6 % (38,1 % u chlapců a 14,3 % u dívek).

Mezi studenty středních škol (ve věku 15–19 let) se v riziku rozvoje problémového hráčství nacházelo 4,9 % studentů, častěji chlapci (8,1 %) než dívky (1,8 %). Ve vysokém riziku v souvislosti s hraním HH (tj. získali 2 body na škále Lie/bet) se nacházelo 0,9 % studentů (1,7 % chlapců a 0,2 % dívek) – graf 4-11.

graf 4-11: Výskyt problémového hráčství podle škály Lie/bet mezi studenty středních škol (věk 15–19 let) – studie UPOL 2018, v %

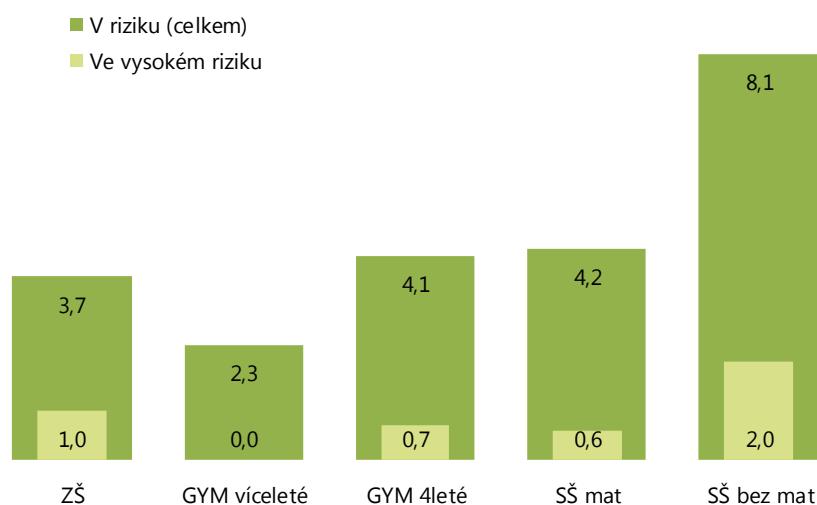

Zdroj: Chomynová a kol. (2019)

Podíl studentů středních škol v riziku problémového hráčství je relativně stabilní s ohledem na věk respondentů, s věkem se zvyšuje podíl studentů ve vysokém riziku v souvislosti s hraním HH. Podíl problémových hráčů mezi hráči HH v posledních 12 měsících odpovídal 21,7 % (28,2 % u chlapců a 11,5 % u dívek), po vyloučení loterií pak 28,8 % (32,2 % u chlapců a 20,6 % u dívek).

Podle typu školy se v riziku v souvislosti s hraním HH nacházelo 3,7 % žáků ZŠ a 2,3 % studentů nižších ročníků víceletých gymnázií, mezi žáky ZŠ byl také vyšší podíl osob ve vysokém riziku. V riziku v souvislosti s hraním HH byla 4 % studentů gymnázií a maturitních oborů středních škol, ale současně dvojnásobek studentů středních škol bez maturity. Mezi studenty nematuritních oborů bylo také výrazně vyšší zastoupení studentů ve vysokém riziku v souvislosti s hraním HH – graf 4-12.

graf 4-12: Výskyt problémového hráčství podle škály Lie/bet mezi studenty základních a středních škol (věk 11–19 let) – studie UPOL 2018, v %

Zdroj: Chomynová a kol. (2019)

4.4.3 Srovnání studií provedených v letech 2015–2018

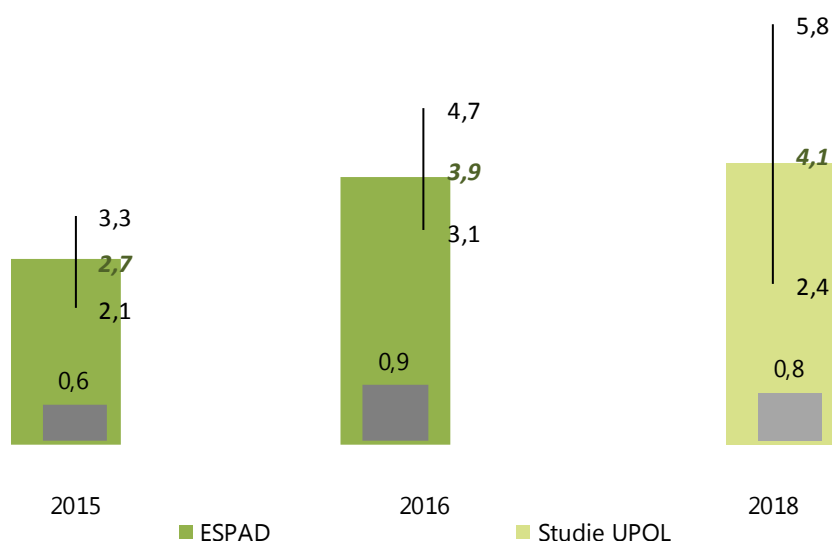
NMS zařadilo od r. 2015 screeningové škály zaměřené na odhad výskytu problémového hráčství již do 4 studií ve školní populaci:

- > do *Evropské školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD)* 2015 a validizační studie 2016, na kterou navázala studie v r. 2018, v těchto studiích byly použity škály Lie/bet a CSPG,
- > do studie *Hraní digitálních her*, kterou realizovala Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v r. 2018, kam byla zařazena škála Lie/bet.

Pro srovnání odhadů problémového hráčství napříč studiemi byla ze studie *Hraní digitálních her* v r. 2018 vybrána pouze kohorta studentů narozených v r. 2002 tak, aby šlo o stejnou cílovou skupinu, která je monitorována ve studii ESPAD, tj. studenty, kteří v roce sběru dat studie dosáhnou 16 let (n=624).

Výsledky naznačují, že míra problémového hráčství mezi dospívajícími ve střednědobém horizontu mírně roste – graf 4-13.

graf 4-13: Srovnání výsledků screeningové škály Lie/bet mezi mládeží ve věku 16 let, v %

Pozn.: Šedé sloupce označují podíl studentů ve vysokém riziku rozvoje problémového hráčství (2 body na škále Lie/bet).
Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2016); Chomynová a kol. (2019)

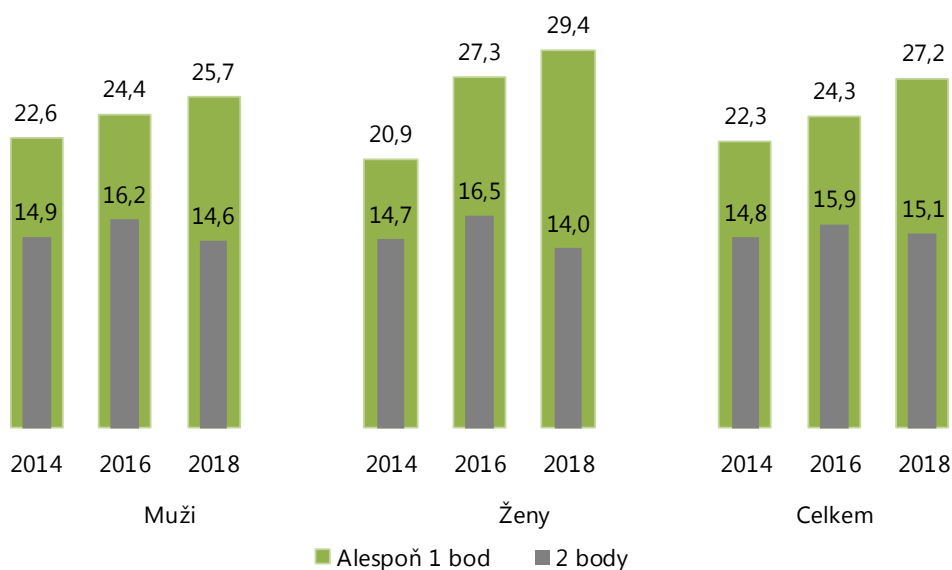
4.5 Problémové hráčství ve specifických skupinách populace

Ve VZ 2017 jsou uvedeny podrobné výsledky studie mezi Romy ze sociálně vyloučených lokalit zaměřené na návykové látky a hazardní hraní. V kategorii rizika v souvislosti s hraním hazardních her se nacházelo celkem 26,0 % respondentů ve věku 15+ (37,5 % mužů a 14,3 % žen), v tom 17,9 % (26,4 % mužů a 9,2 % žen) spadalo do kategorie vysokého rizika (2 body). Srovnání s obecnou populací ukazuje, že podíl problémových hráčů byl v romské populaci 7,9krát vyšší.

Problémové hráčství mezi vězni pravidelně ve dvouletých intervalech mapuje *Dotazníková studie užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody*. V r. 2018 proběhla 5. vlna studie, výběrový soubor zahrnoval 1695 respondentů – blíže viz kapitolu Hazardní hraní ve specifických skupinách populace, str. 64, a VZ 2017. Míra rizika problémového hráčství je odhadována pomocí škály Lie/bet (blíže viz kapitolu Prevalence a vzorce problémového hráčství v dospělé populaci, str. 67), která je do dotazníku zařazena od r. 2014.

Podle výsledků z r. 2018 spadalo do kategorie rizika problémového hráčství v posledních 12 měsících před uvězněním 27 % celého souboru (26 % mužů a 29 % žen), z toho do kategorie vysokého rizika (2 body na škále Lie/bet) spadalo 15 % odsouzených (15 % mužů a 14 % žen). Podíl odsouzených v riziku rozvoje problémového hráčství v populaci odsouzených vězňů roste, nicméně podíl těch, kteří spadají do kategorie vysokého rizika je relativně stabilní – graf 4-14.

graf 4-14: Prevalence problémového hráčství podle škály Lie/bet v posledních 12 měsících před uvězněním mezi odsouzenými vězni, v l. 2014, 2016 a 2018 v období před nástupem do vězení, podle pohlaví, v %

Zdroj: Mravčík a kol. (2018), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2018)

V době před aktuálním uvězněním podstoupilo léčbu kvůli problémům s hraním HH 2,4 % odsouzených, což v přepočtu na celou populaci odsouzených představuje cca 490 osob.

5

5 Zdravotní a sociální důsledky a souvislosti hazardního hraní

5.1 Úvod

Problémové hráčství je spojeno s vysokým výskytem psychiatrické komorbidity, zejména úzkostně-depresivních poruch, a také s užíváním návykových látek (tabáku, ale také alkoholu a nelegálních drog). Psychiatrická komorbidita komplikuje kontrolu hraní a léčbu hráčské poruchy. U osob trpících hráčskou poruchou je vysoká sebevražednost. Významným faktorem podmiňujícím sebevražedné tendence většiny patologických hráčů jsou finanční problémy, zadluženost a vztahové a rodinné problémy, které vedou k vnímání jejich situace jako bezvýchodné.

Hráčská porucha je definována především finančními ztrátami a ztrátou času věnovaného hře. Finanční problémy začínají ztrátou osobních finančních prostředků a úspor, následuje ztráta rodinných financí a majetku, půjčky prostřednictvím bankovního i nebankovního sektoru a v krajním případě páchání trestné činnosti. Osoby z nízkopříjmových skupin utrácejí za hraní proporcčně větší část svých příjmů a hazardní hraní tak funguje jako forma „regresivního zdanění“. Hazardní hraní má tendenci se koncentrovat v chudších, ekonomicky znevýhodněných, sociálně vyloučených lokalitách.

5.2 Zdravotní důsledky

Nejsou k dispozici nové údaje o zdravotních dopadech patologického hráčství.

Ze studie *Patologičtí hráči v léčbě 2017* (blíže viz VZ 2018) vyplynulo:

- Úzkostně-depresivní poruchou v posledních 30 dnech před léčbou pravděpodobně trpělo 70 % hráčů, dalších 18 % vykazovalo zvýšenou přítomnost úzkostně-depresivních příznaků. V období 12 měsíců před léčbou užívalo často nebo pravidelně antidepresiva 10 % patologických hráčů.
- Míra užívání návykových látek mezi patologickými hráči několikanásobně převyšovala míru v obecné populaci. Užití alkoholu v posledních 12 měsících před vstupem do léčby uvedlo 76%, tabáku 70 %, konopných látek 29 %, pervitinu 25 %, extáze 9 %, kokainu 7 % patologických hráčů respondentů. Nejčastěji užívanou látkou během hraní byl tabák (68 % hráčů jej užívalo často nebo téměř vždy), ale také alkohol (51 %), pervitin (21 %) a konopné látky (17 %).
- Myšlenky na sebevraždu někdy v životě mělo 52 % patologických hráčů v léčbě, 19 % uvedlo pokus o sebevraždu, z nich více než polovina opakovaně a třetina více než dvakrát.

Suicidální myšlenky uvádí 25–30 % klientů pražské Gambling ambulance SANANIM Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2019).

V retrospektivní kohortové studii mortality patologických hráčů v ČR se ukázalo, že riziko úmrtí patologických hráčů je přibližně dvojnásobné ve srovnání s osobami téhož pohlaví a věku v obecné populaci a že sebevraždy jsou významnou příčinou úmrtí patologických hráčů (26,7 % všech úmrtí); riziko úmrtí patologických hráčů na sebevraždu bylo cca 6,5krát vyšší než u obecné populace (Mravčík a kol., 2015).

5.3 Sociální důsledky

5.3.1 Finanční problémy a zadluženost

Nejzávažnějším socioekonomickým důsledkem problémového hráčství pro jednotlivce a jejich blízké je zadluženost, ale rovněž narušení vztahu s rodinou a blízkými. Dominujícím vztahovým vzorcem patologických hráčů je tzv. dvojí život, který trvá mnohdy i řadu let.

Průměrná měsíční bilance hazardního hraní před vstupem do léčby ve studii mezi patologickými hráči v léčbě v r. 2017 byla v průměru –46 tis. Kč, což naznačuje rostoucí výši ztrát v posledních letech (–44 tis. v r. 2015 a –39 tis. v r. 2013). Průměrná celková bilance hazardního hraní byla –1,137 mil. Kč, medián byl –350 tis. Kč, maximum –40 mil. Kč (v r. 2015 byla celková finanční bilance při vstupu do léčby v průměru –745 tis. Kč, medián –300 tis. Kč). Zadluženo bylo 89 % respondentů studie v r. 2017 (v r. 2015 to bylo 92 %), maximální dluh byl 20 mil. Kč a minimální dluh byl 10 tis. Kč. Průměrné zadlužení bylo přibližně 780 tis. Kč (v r. 2015 to bylo 596 tis. a v r. 2013 to bylo 894 tis. Kč). Medián zadlužení byl v r. 2017 400 tis. Kč. Přibližně dvě třetiny zadlužených hráčů měly dluh do 0,5 mil. Kč. Někdy v životě mělo na majetek nebo na plat uvalenu exekuci 44 % respondentů (39 % v r. 2015). Legální práce byla největším hlavním zdrojem příjmů v posledních 12 měsících před vstupem do léčby – tvořila v průměru 42 % příjmů (37 % v r. 2015 a 50 % v r. 2013). Půjčky se v r. 2017 podílely 26 % (28 % v r. 2015), z toho nejvíce nebankovní půjčky, kriminální činnost 10 %. Podrobné informace jsou uvedeny ve VZ 2017.

NMS analyzovalo data 22 poraden Asociace občanských poraden (AOP) zapojených do projektu Dluhové poradenství.⁵³ Za r. 2018 vykázaly dluhové poradny celkem 43 kontaktů, tj. konzultací poradců s klienty, kde byla jako jedna z příčin uvedeno hraní hazardních her, z toho ve 30 případech šlo o hráče hazardních her a ve 14 případech o osoby blízké (v jednom případě šlo hráče i osoby blízké). V 10 případech byla uvedena celková výše dluhu po splatnosti (průměr 753 tis. Kč) – tabulka 5-1. Je pravděpodobné, že podíl osob zadlužených v souvislosti s hazardním hraním je mezi klienty dluhových poraden podhodnocen, neboť není systematicky zjišťován. Klienti, jejichž příčinou zadlužení bylo hazardní hraní (43 případů), uvedli v r. 2018 počet věřitelů v rozmezí od 1 do 29. Nejčastěji byly uvedeny nebankovní firmy (u 21 případů), banky (u 16 případů) a jiné (u 13 případů). Insolvence byla uvedena u 16 případů a exekuce u 11.

tabulka 5-1: Kontakty s klienty dluhových poraden AOP v l. 2013–2018

Ukazatele	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Počet kontaktů v souvislosti s hazardním hraním	48	50	74	58	45	43
Výše dluhu hráčů HH po splatnosti (průměr, v tis. Kč)	486	545	1 200	1 200	794	753

Zdroj: Mravčík a kol. (2018); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Asociace občanských poraden (2019)

Ze závěrečných zpráv dotačního řízení RVKPP vyplývá, že výše dluhu se u klientů liší, pohybuje se od desítek tisíc do několika milionů korun, v průměru 270–550 tis. Kč, např. průměrný dluh klientů v kontaktu s jihočeským programem v posledních třech letech byl 581 tis. Kč, v pražském specializovaném programu však téměř 1 mil. Kč (nejvyšší dlužná částka klienta tohoto programu dosáhla 15 mil. Kč). Dluhová poradci nejčastěji s klienty řeší exekuce, splácení, konsolidace, právní poradenství, dluhy za alimenty, dluhy za trestnou činnost. Nejvíce dluhů je tvořeno nebankovními půjčkami (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2019).

5.3.2 Hazardní hraní a sociálně vyloučené lokality

Na začátku r. 2019 realizovalo NMS ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování (ASZ) dotazníkové šetření mezi zástupci ASZ v sociálně vyloučených lokalitách (SVL), v nichž ASZ aktuálně působí.⁵⁴ Šetření se týkalo problematiky hazardu a užívání drog (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Agentura pro sociální začleňování, 2019) a navazovalo na předchozí obdobná šetření z minulých let. Průzkum byl proveden prostřednictvím on-line dotazníku, dotazník vyplnilo celkem 36 respondentů.⁵⁵

⁵³ <http://dluhy.obcanskeporadny.cz/> [2018-02-09]

⁵⁴ Respondentům bylo doporučeno, aby odpovědi konzultovali s dalšími relevantními subjekty působícími v SVL.

⁵⁵ Dotazníky byly vyplněny za následující obce a oblasti: Brno, Bruntál, Děčín, Dubí, Fulnek, Hostinné, Chomutov, Jesenicko, Jirkov, Kadaň, Kraslice, Liberec, Litvínov, Most, Nový Bor, Obrnice, Odry, Osoblažsko (4 obce), Ostrava, Postoloprty, Písek, Rotava, Roudnice nad Labem, Rumburk, Smržovka, Staré Křečany, Valašské Meziříčí, Varnsdorf, Vejprty, Velké Hamry, Vítkov (+ Budišov a Černá), Vrbensko, Vsetín, Žďár nad Sázavou, Žlutice.

Při interpretaci dat je potřeba vzít v úvahu, že soubor konkrétních SVL není v jednotlivých letech totožný, a tudíž zjištěné meziroční rozdíly mohou částečně odrážet vývoj situace v SVL, ale částečně také rozdílnou situaci v různých lokalitách.

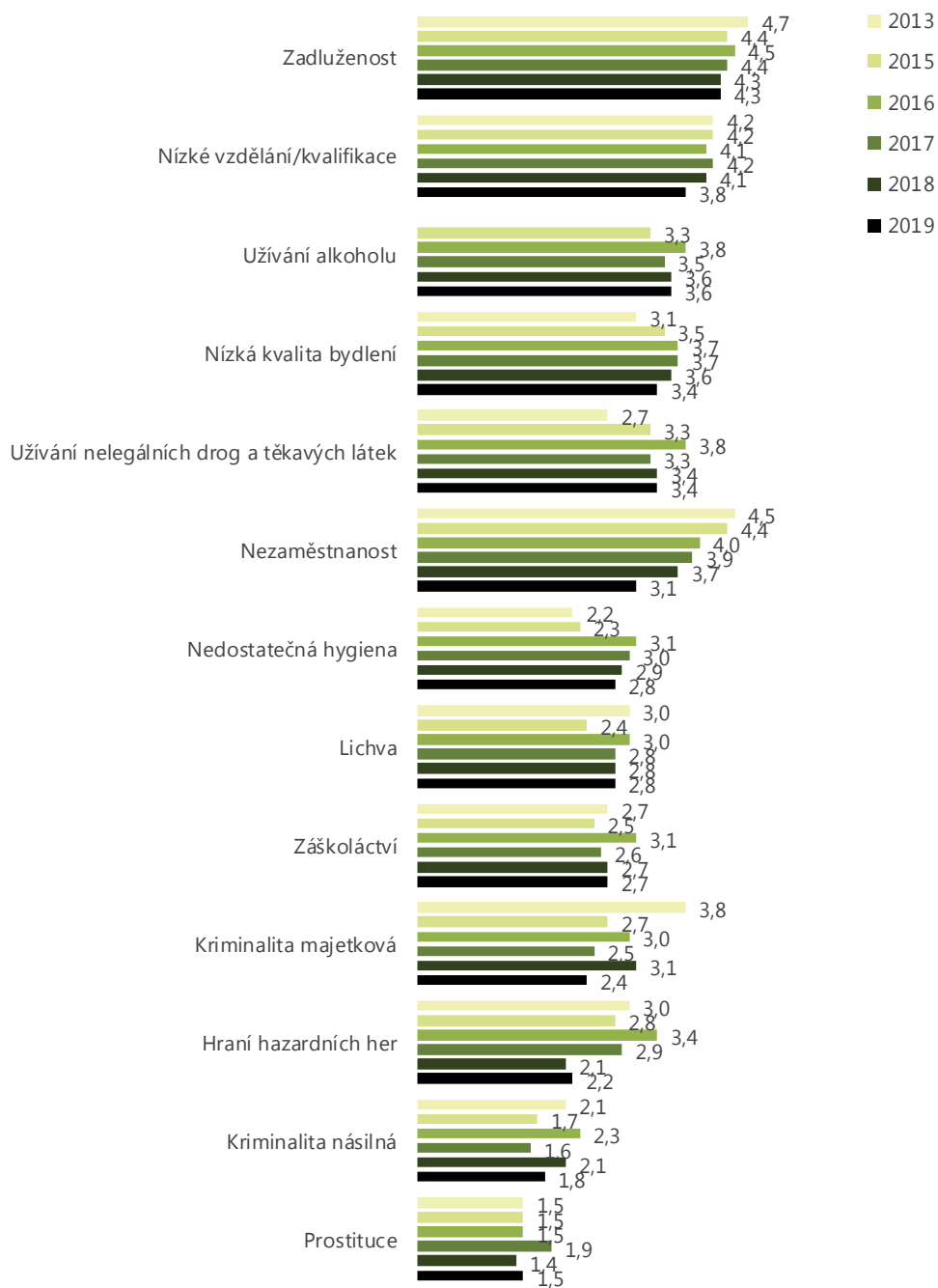
Rovněž počet respondentů se v jednotlivých letech lišil.

V rámci šetření byla hodnocena míra závažnosti hraní HH v porovnání s ostatními problémy v SVL a míra závažnosti problémů spojených s hazardním hraním. Zjišťována byla také dostupnost provozoven s TH a sázkových kanceláří a způsob, jakým obce reagují na problémy spojené s hazardním hraním.

Míru závažnosti užívání návykových látek a hraní HH v SVL ve srovnání s dalšími vybranými jevy ukazuje graf 5-1. Jako nejzávažnější problémy označili zástupci ASZ v daných lokalitách stejně jako v předchozích letech zadluženost a nízké vzdělání/kvalifikaci. Výrazně se změnilo vnímání závažnosti nezaměstnanosti, která v předchozích letech patřila k nejzávažnějším problémům, v r. 2019 však byla vnímána jako jev středně závažný a jeho závažnost byla hodnocena dokonce jako nižší než závažnost užívání alkoholu a nelegálních drog.

Hraní hazardních her bylo stejně jako v minulém roce vnímáno jako méně závažný problém a jeho závažnost v dlouhodobém horizontu klesá. Pravděpodobným důvodem je snižující se dostupnost HH v SVL v důsledku platných OZV. Absenci provozoven s TH v SVL a v jejich blízkém okolí uvedlo 53 % respondentů a tito hodnotili hraní HH jako málo závažný jev (průměrné skóre 1,3). Přítomnost provozoven s TH v SVL uvedlo 44 % respondentů a tito hodnotili HH jako jev středně závažný (průměrné skóre 3,1). Výskyt sázkových kanceláří v SVL či její blízkosti uvedlo 72 % respondentů.

graf 5-1: Průměrná závažnost výskytu vybraných jevů ve sledovaných SVL v l. 2013–2019

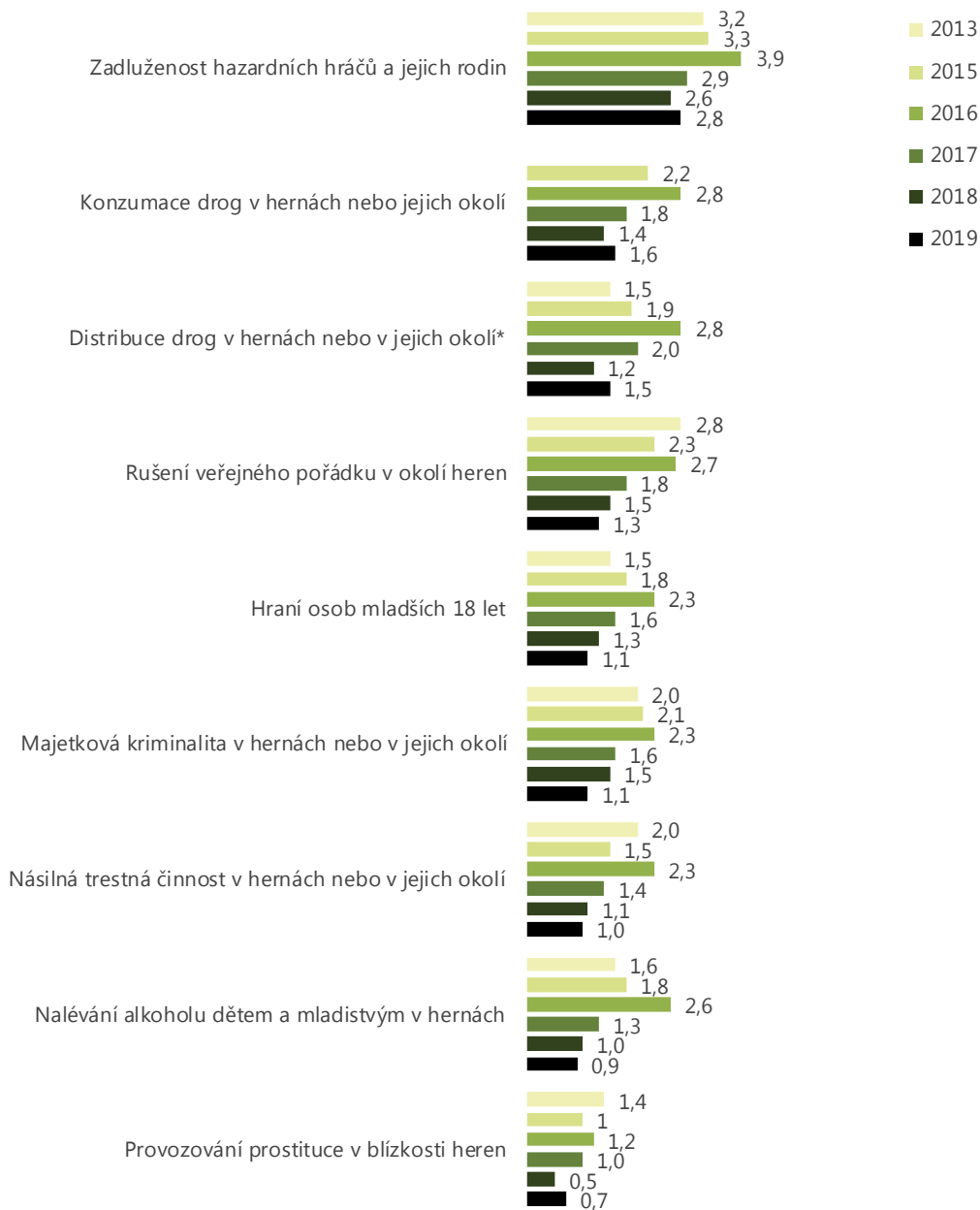

Pozn.: Respondenti odpovídali na 6bodové škále od 0 (daný jev nepředstavuje problém) do 5 (jev v dané lokalitě představuje velmi závažný problém). Soubor SVL se v jednotlivých letech liší. V r. 2013 nebylo sledováno užívání alkoholu.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Agentura pro sociální začleňování (2019)

Jako nejzávažnější z vybraných problémů spojených s hraním hazardních her vnímali zástupci ASZ zadluženost hazardních hráčů a jejich rodin (průměrné skóre 2,8). Kromě zadluženosti měly všechny hodnocené jevy spojené s HH průměrné skóre menší než 2 – graf 5-2.

graf 5-2: Průměrná míra závažnosti výskytu problémů spojených s hraním hazardních her ve sledovaných SVL v l. 2013–2019

Pozn.: * V l. 2013–2017 byla tato kategorie nazvána výroba nebo distribuce drog v hernách nebo v jejich okolí. Respondenti odpovídali na 6bodové škále od 0 (daný jev nepředstavuje problém) do 5 (jev v dané lokalitě představuje velmi závažný problém). Soubor SVL se v jednotlivých letech liší.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Agentura pro sociální začleňování (2019)

Celkem 22 ze 36 respondentů uvedlo, že sledované SVL mají OZV regulující HH. Respondenti mohli uvést další informace související s hazardním hraním v dané lokalitě. Čtyři respondenti uvedli přesun hazardního hraní do on-line prostoru. Dále byly uvedeny následující jevy:

- > otevření kasina ve vedlejší obci po zavedení restriktivní OZV,
- > vyšší výskyt kurzového sázení a loterií po zákazu TH,
- > vyšší míra HH ve starších věkových kategoriích,
- > vyšší míra HH mezi mladými Romy a zahraničními pracovníky bydlícími na ubytovnách,
- > koncentrace osob závislých na alkoholu a nelegálních drogách v hernách,
- > nelegální provozování TH po jejich zákazu.

6

6 Kriminalita v souvislosti s hazardním hraním

6.1 Úvod

Kriminalitu v souvislosti s hazardním hraním lze rozdělit na kriminalitu primární a sekundární. Kriminalita primárně související s hraním hazardních her (HH) zahrnuje trestné činy, přestupky a jiné správní delikty, jejichž skutková podstata přímo zahrnuje provozování nebo hraní HH. Kriminalita sekundárně související s hraním HH zahrnuje trestné činy spáchané problémovými hráči za účelem získání prostředků na hru či na dluhy ze hry nebo v důsledku nutkové touhy po HH a systémové trestné činy související s provozováním HH, jako jsou např. praní špinavých peněz, korupce a podvody.

6.2 Kriminalita primárně související s hraním hazardních her

6.2.1 Správní delikty týkající se provozování hazardních her

Do r. 2016 dozor nad provozováním HH vykonávaly obce, krajské úřady a MF, resp. Finanční správa ČR (FS). Od začátku r. 2017 jsou orgány pověřenými dozorem nad dodržováním ZHH Celní správa ČR (CS) v prostředí land-based a MF u on-line HH. Od r. 2019 přechází na CS rovněž dozor nad on-line HH.

Přestupky a správní delikty týkající se provozování HH definují §§ 122 a 123 ZHH.

6.2.1.1 Porušování zákona při provozování hazardních her land-based

CS provedla v r. 2018 v rámci výkonu dozoru nad provozováním HH celkem 1462 kontrol (1750 v r. 2017) a bylo zjištěno 876 porušení ZHH (488 v r. 2017). Přitom bylo zjištěno 1,8 tis. nelegálně provozovaných TH (v r. 2017 to bylo méně než 1 tis. TH), z toho bylo více než 1,5 tis. kvízomatů.⁵⁶ Rovněž byly zajištěny finanční prostředky ve výši téměř 2,5 mil. Kč (necelých 2,7 mil. Kč v r. 2017). Zařízení pro hraní TH provozovaná v rozporu se zákonem byla zajištěna ve 423 hernách. Nejvíce porušení bylo zjištěno v Ústeckém (117) a v Plzeňském (109) kraji, nejvíce nelegálních heren bylo odhaleno ve Zlínském kraji (52) a v Praze (47), nejvíce nelegálně provozovaných TH bylo zjištěno v Praze (261) a v Jihomoravském kraji (216) – tabulka 6-1.

⁵⁶ Kvízomaty jsou elektronicky řízená technická herní zařízení obsluhovaná přímo hráčem, nabízející a umožňující účast na válcové hře kombinované s vědomostním kvízem. Jejich provozovatelé tvrdí, že se nejedná o TH podle ZHH, protože výhra závisí na vědomostech a nikoliv na náhodě. Kvízomaty jsou mimo jiné nebezpečné v tom, že jejich provozovatelé nedodržují podmínky dané ZHH, tedy např. nutnost registrace hráčů. Na kvízomatech tak mohou hrát např. patologičtí hráči, kteří si zrušili registraci u legálních provozovatelů TH.

tabulka 6-1: Počet kontrol CS, zjištěných porušení zákona, zajištěných HH a finančních prostředků v r. 2018, podle krajů

Kraj	Počet kontrol	Počet porušení zákona	Počet nelegálních heren	Zajištěno			Platební prostředky v Kč*
				Počet nelegálních TH	> z toho počet kvízomatů	> z toho počet ostatních TH	
Praha	76	66	47	261	144	117	759 003
Středočeský	118	64	31	118	101	17	101 889
Jihočeský	72	50	25	119	112	7	24 335
Plzeňský	185	109	24	130	126	4	114 167
Karlovarský	114	47	27	118	118	0	812 359
Ústecký	206	117	34	130	122	8	107 133
Liberecký	75	59	20	81	62	19	99 870
Královéhradecký	69	33	17	77	71	6	10 470
Pardubický	90	61	26	64	59	5	96 809
Vysočina	81	62	34	142	117	25	57 742
Jihomoravský	53	43	38	216	199	17	96 587
Olomoucký	129	56	15	101	90	11	78 780
Zlínský	98	57	52	115	111	4	18 540
Moravskoslezský	96	52	33	125	117	8	79 920
Celkem ČR	1 462	876	423	1 797	1 549	248	2 457 604

Pozn.: * Část zajištěných peněz byla v cizích měnách, v Karlovarském kraji to bylo přibližně 5 tis. eur, všechny částky jsou přepočítány na Kč.

Zdroj: Celní správa ČR (2019)

V r. 2018 bylo ve správních řízeních v souvislosti s porušováním ZHH uděleno Celní správou celkem 76 pokut ve výši přibližně 1,4 mil. Kč. Nejvíce pokut bylo uděleno v krajích Plzeňském (15 pokut v celkové výši 455 tis. Kč) a Vysočina (15 pokut, 237 tis. Kč) – tabulka 6-2.

tabulka 6-2: Pokuty udělené ve správních řízeních souvislosti s porušením ZHH v r. 2018, podle krajů

Kraj	Porušení ZHH celkem		> z toho nelegální provoz HH	
	počet pokut	celkem v tis. Kč	počet pokut	celkem v tis. Kč
Praha	0	0	–	–
Středočeský	12	178	2	75
Jihočeský	0	0	–	–
Plzeňský	15	455	0	0
Karlovarský	4	30	0	0
Ústecký	1	15	0	0
Liberecký	8	73	0	0
Královéhradecký	3	22	0	0
Pardubický	8	172	0	0
Vysočina	15	237	2	105
Jihomoravský	0	0	–	–
Olomoucký	9	165	0	0
Zlínský	0	0	–	–
Moravskoslezský	1	30	0	0
Celkem ČR	76	1 377	4	180

Zdroj: Celní správa ČR (2019)

Z celkového počtu 76 pokut v r. 2018 byly 4 pokuty v souhrnné výši 180 tis. Kč uloženy za nelegální provozování HH, což je mnohem méně než v r. 2017 (celkem 33 pokut v celkové výši 13,3 mil. Kč) – tabulka 6-3.

tabulka 6-3: Počet pokut udělených ve správních řízeních za nepovolené provozování land-based HH v r. 2017 a 2018, podle krajů

Kraj	2017		2018	
	počet pokut	celkem v tis. Kč	počet pokut	celkem v tis. Kč
Praha	3	730	0	0
Středočeský	13	416	2	75
Jihočeský	2	45	0	0
Plzeňský	1	200	0	0
Karlovarský	1	20	0	0
Ústecký	2	1 150	0	0
Liberecký	2	100	0	0
Královéhradecký	1	50	0	0
Pardubický	0	0	0	0
Vysočina	2	145	2	105
Jihomoravský	2	9 280	0	0
Olomoucký	1	30	0	0
Zlínský	1	800	0	0
Moravskoslezský	2	350	0	0
Celkem	33	13 316	4	180

Zdroj: Celní správa ČR (2019)

Zákon o hazardních hrách zakazuje v souvislosti s provozováním hazardní hry poskytovat jakoukoli výhodu v podobě potravin, nápojů, tabákových výrobků nebo povzbuzujících látek. Někteří provozovatelé však stále nabízí hráčům levné občerstvení nebo občerstvení zdarma⁵⁷ – obrázek 6-1.

obrázek 6-1: Příklad nabídky dopravy a občerstvení zdarma

Zdroj: <https://www.kasinoporuba.cz/> [2019-03-18]

V r. 2018 a 2019 pokračovala činnost Společného specializovaného týmu na boj proti nelegálnímu hazardu (tzv. hazardní kobry), jehož úkolem je společný a koordinovaný postup ke snížení výskytu nelegálního provozování HH.

V r. 2018 byla rovněž realizována kontrolní akce *Hazard, alkohol a děti 2018* (HAD 2018), která navazovala na stejnojmennou akci z přechozího roku (HAD 2017). Cílem této akce byla kontrola

⁵⁷ Sdružení Recovery upozornilo na porušování zákazu poskytování potravin a nápojů hráčům zdarma tím, že jsou tyto výhody poskytovány mimo hrací místnost (např. v místnosti pro „VIP hráče“) (Trantina, 2019a).

dodržování zákazu podávání alkoholu nezletilým a zákazu hazardního hraní nezletilými. V r. 2018 bylo zkontrolováno téměř 2200 klubů, restaurací a zábavních podniků.⁵⁸

6.2.1.2 Porušování zákona při provozování hazardních her on-line

MF vykonává dozor v on-line prostředí a zároveň projednává přestupky v oblasti internetových her. Dozorová činnost MF je zaměřena nejen na subjekty provozující HH na základě povolení, ale rovněž na nabídku HH provozovanou v prostředí on-line bez povolení, a to za předpokladu, že tato nabídky HH je zaměřena nebo cílena na osoby s bydlištěm na území ČR.

Podle ZHH má MF pravomoc zapsat internetové stránky s nepovolenými hazardními hrami na seznam internetových stránek s nepovolenými on-line HH a poskytovatelé připojení k internetu na území České republiky jsou následně povinni zamezit v přístupu na tyto stránky. Pokud jsou na seznamu internetových stránek s nepovolenými on-line HH uvedeny rovněž platební účty využívané k provozování HH, pak jsou rovněž poskytovatelé platebních služeb povinni zamezit platebním transakcím ve prospěch a k tíži těchto platebních účtů.

Na začátku r. 2017 v souvislosti s počátkem účinnosti ZHH vyzvalo MF provozovatele nepovolených on-line HH cílících na hráče v ČR (na konci r. 2016 jich evidovalo 55) k ukončení zaměření nebo cílení nabídky hazardních her na obyvatele se sídlem na území České republiky a zároveň byly tyto obchodní společnosti informovány o nezbytnosti získání příslušného povolení, pokud by měly zájem působit na českém trhu. Velká většina těchto provozovatelů ukončila činnost směřující na české hráče. Pouze dvě zahraniční společnosti v průběhu I. 2017 a 2018 získaly povolení provozovat on-line HH v ČR – jedna na provozování KS a ŽH, druhá na provozování loterií. Webové stránky, na kterých jsou provozovány nepovolené hazardní hry, umísťuje MF na seznam nepovolených on-line hazardních her.

V r. 2018 vedlo MF správní řízení o blokaci internetových stránek s 14 společnostmi (25 v r. 2017), z toho v 8 případech provozovatelé sami přestali cílit na české hráče (8 v r. 2017) a ve 2 případech byly stránky společností zapsány na seznam nepovolených on-line hazardních her (5 v r. 2017). Na tomto seznamu bylo k 15. 1. 2019 celkem 120 webových stránek, z toho 100 stránek byly varianty stránek 1xbet.com a 11 stránek byly varianty stránek betworld.com.⁵⁹

V r. 2018 byly za nepovolené provozování on-line HH uloženy pokuty ve výši přibližně 455 mil. Kč (230 mil. Kč v r. 2017). Od 1. 1. 2017 je předmětem daně i příjem z nelegálního provozování hazardních her na území ČR, její vyměření je v pravomoci FS. V r. 2018 FS vyměřila za nelegální provozování hazardních her daň ve výši 12,3 mil. Kč (19,9 mil. Kč v r. 2017).

Na sociálních sítích bylo v r. 2018 provozováno tzv. dipování (nepovolená tombola v on-line prostředí) zejména o šperky, dětské oděvy či kosmetiku – blíže viz VZ 2017. Řada jeho provozovatelů byly matky samoživitelky, které si nebyly vědomy toho, že provozují nelegální činnost. MF proti tomuto nelegálnímu provozování hazardních her zasáhlo a v červnu r. 2018 udělilo jednomu z organizátorů pokutu ve výši 90 tis. Kč. Podle jedné z účastnic se dipování přesunulo z otevřených facebookových skupin do uzavřených a pokračovalo.⁶⁰

6.2.2 Trestné činy primárně související s hazardními hrami

Trestná činnost primárně související s hazardními hrami zahrnuje 3 trestné činy, jejichž skutková podstata definovaná zákonem č. 40/2009 Sb., trestním zákoníkem (TZ), přímo obsahuje provozování nebo hraní HH. Jsou to:

- neoprávněné provozování hazardní hry (§ 252),
- provozování nepoctivých her a sázek (§ 213),

⁵⁸ <https://www.policie.cz/clanek/had-2018.aspx> [2019-03-22]

⁵⁹ <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/hazardni-hry/seznam-nepovolenych-internetovych-her/2019/zverejnovane-udaje-ze-seznamu-nepovoleny-33989> [2019-03-22]

⁶⁰ <https://www.novinky.cz/krimi/477757-matky-dostaly-poprve-pokutu-za-nelegalni-hazard.html> [2019-04-23]

➤ ohrožování výchovy dítěte v souvislosti s hraním sázkových her (§ 201 odst. 2).⁶¹

Zdrojem informací o trestné činnosti v souvislosti s hraním HH jsou v ČR zejména Evidenční systém statistik kriminality (ESSK)⁶² Policejního prezidia Policie ČR, statistické přehledy Ministerstva spravedlnosti ČR (MS), Probační a mediační služby (PMS). Další informace poskytuje průřezová dotazníková studie mezi osobami ve výkonu trestu odnětí svobody. V rámci statistických přehledů jsou paralelně sledovány stejné ukazatele různými institucemi a vykazované údaje se často liší, což je dáno zejména rozdíly v hlásné praxi a v postupech při sběru a vykazování dat.

Za r. 2018 bylo v ESSK evidováno 26 trestných činů v souvislosti s HH. Pro trestný čin neoprávněného provozování hazardní hry bylo stíháno⁶³ 22 osob a evidováno 23 těchto trestných činů. V porovnání s předchozím obdobím je patrný nárůst počtu registrovaných trestných činů neoprávněného provozování hazardní hry, počet osob stíhaných pro tento trestný čin zůstává stejný jako v předchozím roce. Pokud jde o trestný čin provozování nepoctivých her a sázek, po 3letém období, kdy nebyl registrován žádný trestný čin, bylo za r. 2018 vykázáno 7 stíhaných osob a 3 registrované skutky. Přehled vývoje kriminality primárně související s hraním HH v l. 2001–2018 ukazuje tabulka 6-4.

⁶¹ § 201, odst. 2 není samostatně vymezeným trestným činem, ale je spolu s dalšími skutky zahrnut v ohrožování výchovy dítěte (§ 201), čili spadá do kategorie trestných činů proti rodině a dětem. Trestní zákoník definuje ohrožování výchovy dítěte v souvislosti s hraním sázkových her jako umožnění hry dítěti „na výherním hracím přístroji, který je vybaven technickým zařízením, které ovlivňuje výsledek hry a které poskytuje možnost peněžitě výhry“

⁶² V ESSK jsou dostupné údaje o trestných činech neoprávněného provozování loterie a podobné sázkové hry (§ 252 TZ) a provozování nepoctivých sázek a her (§ 213 TZ). Trestný čin ohrožování výchovy dítěte v souvislosti s hraním sázkových her (§ 201 odst. 2 TZ) je v daném systému zahrnut do jedné položky spolu s trestným činem ohrožování rozumového, citového nebo mravního vývoje dítěte (§ 201 odst. 1) pod souhrnným označením „ohrožování výchovy mládeže“ (§ 201). Selektce údajů o trestných činech podle § 201 odst. 2 není možná. V r. 2016 došlo ke změně v metodice ESSK, která se týká evidence stíhaných osob. Do r. 2015 byl evidován u jedné osoby pouze nejzávažnější trestný čin, od r. 2016 je evidována veškerá trestná činnost, tj. u některých osob i více trestných činů. Počet stíhaných osob od r. 2016 tedy není (zejména u méně závažných trestných činů) srovnatelný s počty za předchozí roky.

⁶³ Stíhanou osobou se v ESSK rozumí osoba, které bylo sděleno obvinění podle § 160, odst. 1, zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), nebo osoba, které bylo sděleno podezření podle § 179a trestního řádu, nebo osoba, která se dopustila činu jinak trestného a jejíž trestní stíhání je nepřipustné podle § 11 trestního řádu (nezletilí, nepřičetní, diplomaté apod.).

tabulka 6-4: Počet zjištěných trestných činů, stíhaných osob a celková škoda u trestných činů neoprávněného provozování loterie a provozování nepoctivých sázek a her v l. 2001–2018

Rok	Neoprávněné provozování hazardní hry* (§ 252 TZ)			Provozování nepoctivých her a sázek (§ 213 TZ)		
	Zjištěno tr. činů	Stíháno osob	Škoda (v tis. Kč)	Zjištěno tr. činů	Stíháno osob	Škoda (v tis. Kč)
2001	4	5	0	7	6	7
2002	15	13	85	5	7	19
2003	5	4	4	25	32	30
2004	10	6	0	11	11	19
2005	5	8	0	9	8	25
2006	6	4	0	8	9	29
2007	5	4	0	6	6	43
2008	7	4	2 390	3	4	0
2009	3	2	0	4	4	3 332
2010	8	9	2	2	1	1 661
2011	7	5	0	0	0	0
2012	12	6	152	2	1	0
2013	20	5	45	0	0	0
2014	43	10	5	1	0	27
2015	82	31	311	0	0	0
2016	88	56	781	0	0	0
2017	14	22	25	0	0	0
2018	23	22	1 122	3	7	0

Pozn.: Za účinnosti zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, tj. do r. 2009 včetně, šlo o §§ 118a, 250c.

* Do 31. 12. 2016 nesla skutková podstata tohoto ustanovení název „neoprávněné provozování loterie a podobné sázkové hry“, k přejmenování došlo v souvislosti s přijetím zákona o hazardních hrách.

Zdroj: Mravčík a kol. (2018), Policejní prezidium Policie ČR (2019)

Ministerstvo spravedlnosti ČR (MS) eviduje údaje o počtu trestných činů souvisejících s hraním HH a počtu osob stíhaných, obžalovaných a odsouzených pro danou trestnou činnost.⁶⁴ Za r. 2018 evidují státní zastupitelství celkem 34 trestných činů a soudy 33 trestných činů spáchaných v souvislosti s hraním hazardních her. Za neoprávněné provozování hazardní hry (§ 252 TZ) bylo v r. 2018 stíháno 21 osob, obžalováno bylo 20 a odsouzeno 19 osob. Soud v těchto případech uložil jako hlavní sankci podmíněně odložený trest odnětí svobody (14 případů) nebo peněžitý trest (5 případů). Za provozování nepoctivých her a sázek (§ 213 TZ) bylo stíháno 9 osob, obžalováno bylo 9 osob a odsouzeny 3 osoby. Ve všech případech soud uložil jako hlavní sankci podmíněně odložený trest odnětí svobody. Za ohrožování mravní výchovy dítěte v podobě umožnění dítěti hry na výherním hracím přístroji (§ 201/2 TZ) byla stíhána 1 osoba, 1 osoba byla obžalovaná a u 1 osoby byl podán návrh na potrestání. Celkem 2 osoby byly za tento trestný čin odsouzeny, přičemž v jednom případě soud uložil jako hlavní sankci podmíněně odložený trest odnětí svobody a v druhém upustil od potrestání. Vývoj počtu osob stíhaných, obžalovaných a odsouzených pro jednotlivé trestné činy primárně související s hraním HH ukazuje tabulka 6-5.

⁶⁴ MS sleduje také počet osob stíhaných pro tyto trestné činy ve zkráceném přípravném řízení a počet osob stíhaných ve zkráceném přípravném řízení, na které podal státní zástupce návrh na potrestání. Obě výše uvedené kategorie jsou uvedeny dohromady spolu s kategorií osob stíhaných v nezkráceném řízení. MS rovněž sleduje počet stíhaných osob, se kterými státní zástupce sjednal dohodu o vině a trestu podle § 175a trestního řádu, kterou předložil ke schválení soudu. Institut „dohody o vině a trestu“ byl zaveden novelou trestního řádu provedenou zákonem č. 193/2012 Sb., ale za dobu od jeho zavedení nedošlo zatím u trestných činů primárně souvisejících s hazardním hraním k jeho využití.

tabulka 6-5: Počet osob stíhaných, obžalovaných a odsouzených za trestné činy primárně související s hraním hazardních her v l. 2008–2018

Rok	Počet stíhaných			Počet obžalovaných			Počet odsouzených		
	§ 252	§ 213	§ 201/2	§ 252	§ 213	§ 201/2	§ 252	§ 213	§ 201/2
2008	5	1	17	4	1	12	2	4	7
2009	6	9	14	5	8	10	2	3	4
2010	5	73	10	4	72	5	6	21	6
2011	6	27	10	4	24	4	4	14	2
2012	6	13	14	6	12	8	3	8	8
2013	4	4	13	4	3	12	2	7	7
2014	6	2	16	5	1	13	1	2	12
2015	16	1	11	16	1	7	5	3	3
2016	35	3	12	34	3	10	15	2	8
2017	43	1	2	43	1	2	9	1	7
2018	21	9	1	20	9	2	19	3	2

Pozn.: § 252 TZ: neoprávněné provozování hazardní hry, § 213 TZ: provozování nepoctivých her a sázek, § 201/2 TZ: ohrožování mravní výchovy dítěte v podobě umožnění dítěti hry na výherním hracím přístroji; za účinnosti zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, tj. do r. 2009 včetně, šlo o §§ 118a, 250c a 217/2 TZ.

Zdroj: Mravčík a kol. (2018), Ministerstvo spravedlnosti ČR (2019)

6.3 Kriminalita sekundárně související s hraním hazardních her

6.3.1 Kriminalita páchaná hráči hazardních her

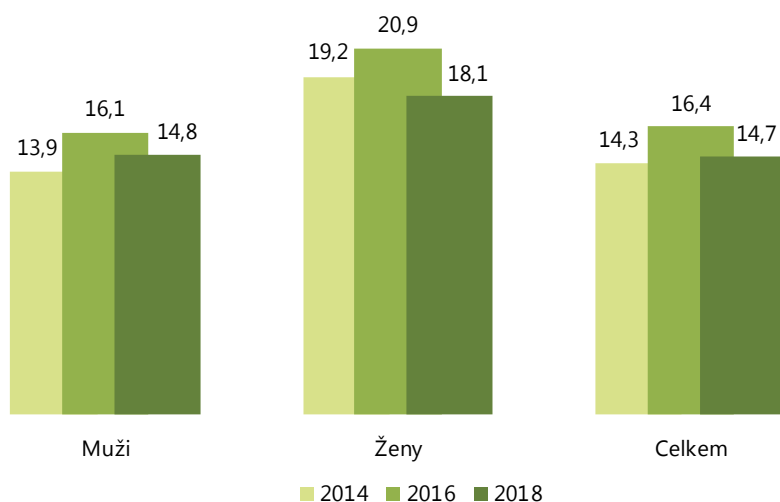
Data o sekundární kriminalitě související s hazardním hraním nejsou systematicky evidována v žádném statistickém přehledu orgánů vymáhajících právo. Ze studií mezi patologickými hráči v léčbě vyplývá, že patologičtí hráči jsou velmi často pachatelé trestné činnosti.

Podle výsledků studie *Patologičtí hráči v léčbě* z r. 2017 se krádeže někdy dopustilo 43 % hráčů (46 % v r. 2015), podvodu 29 % (36 % v r. 2015), zpronevěry 27 % (33 % v r. 2015), výroby a/nebo prodeje drog 24 % (19 % v r. 2015) a loupeže 8 % (9 % v r. 2015) respondentů. Kriminální činnost tvořila 10 % zdrojů příjmů v posledních 12 měsících před vstupem do léčby (8 % v r. 2015). Blíže viz VZ 2017.

Na určitou souvislost mezi hraním HH a pácháním trestné činnosti je možno usuzovat z míry problémového hráčství mezi odsouzenými vězni pravidelně zjišťované v reprezentativní dotazníkové studii realizované NMS. Zatím poslední vlna studie byla provedena v r. 2018, a to na souboru 1815 odsouzených – blíže viz kapitolu Hazardní hraní ve specifických skupinách populace, str. 64.

Mezi odsouzenými, kteří hráli HH v posledních 12 měsících před uvězněním, tvořily největší podíl osoby, které vykonávaly aktuální trest z důvodu spáchání majetkové trestné činnosti (58 %). Podle vlastních výpovědí se krádeže nebo jiného nezákonného jednání kvůli hraní HH nebo splacení dluhu ze hry někdy v životě dopustilo 14,7 % odsouzených (15 % mezi muži a 18 % mezi ženami), což je přibližně stejný podíl jako v předchozích letech – graf 6-1.

graf 6-1: Spáchání krádeže nebo jiného přestupku či trestného činu kvůli získání prostředků na hru nebo splacení dluhu ze hry v l. 2014, 2016 a 2018 podle pohlaví, v %

Zdroje: Mravčík a kol. (2018); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2018)

Údaje o kriminalitě sekundárně související s hraním HH jsou k dispozici rovněž z informačního systému Probační a mediační služby (PMS).⁶⁵ Za r. 2018 evidovala PMS 26 362 případů (spisů),⁶⁶ z toho ve 21 případech bylo v průběhu kontaktu s PMS zjištěno hraní HH a ve 47 případech bylo soudem uloženo omezení zdržet se hraní HH – tabulka 6-6. Vzhledem k prevalenci problémového hraní v obecné populaci (cca 1 %) a vzhledem k vyšší míře problémového hraní mezi pachatelé trestných činů v porovnání s obecnou populací je podíl problémových hráčů mezi klienty PMS pravděpodobně podhlášen.⁶⁷

tabulka 6-6: Počet případů klientů PMS, u kterých bylo zjištěno hraní hazardních her nebo kterým bylo uloženo zdržet se hraní hazardních her v l. 2010–2018

Rok	Počet případů	Zjištěno hraní HH	Uloženo zdržet se hraní HH
2010	25 821	0	3
2011	27 150	15	13
2012	31 129	9	20
2013	26 028	6	14
2014	31 524	6	18
2015	30 736	16	33
2016	29 787	12	54
2017	27 719	23	53
2018	26 362	21	47

Zdroj: Mravčík a kol. (2018), Probační a mediační služba (2019)

Nejčastějšími trestnými činy hráčů HH v evidenci PMS byly krádež (§ 205), podvod (§ 209) a zpronevěra (§ 206). Četnost ostatních trestných činů je velmi nízká – datová příloha, tabulka 9-23. Nejčastěji uloženou sankcí bylo podmíněné odsouzení s dohledem nebo uloženou povinností či omezením (42 %).

⁶⁵ Cílovou skupinou PMS jsou osoby odsouzené k alternativnímu trestu, pachatelé trestných činů, kterým bylo PMS zprostředkováno řešení konfliktu, a pachatelé trestných činů, kteří jsou na základě žádosti soudu posuzováni s ohledem na možnost uložení vybrané alternativní sankce či podmíněného propuštění.

⁶⁶ Základní statistickou jednotkou vyhodnocení činnosti PMS je tzv. spis – bližší viz Komentář ke statistickému vyhodnocení činnosti Probační a mediační služby za rok 2017 www.pmscr.cz/statistiky-2/ [2019-05-30].

⁶⁷ Hazardní hraní je totiž v informačním systému PMS evidováno zejména u těch klientů, kterým bylo soudem uloženo přiměřené omezení týkající se hazardního hraní.

6.3.2 Match-fixing a korupce

Český svaz ledního hokeje spolupracuje na smluvním základě s Transparency International a občanskou iniciativou loveckorupcniku.cz. Předmětem této spolupráce je mimo jiné provoz protikorupčních e-mailových a telefonických linek (sběr podnětů, jejich prošetření a vyhodnocení zajišťují nezávislí smluvní partneri), právní poradenství, spolupráce při tvorbě svazových předpisů a preventivní programy pro hráče, trenéry, rozhodčí nebo rodiče. V dubnu 2018 došlo k prodloužení spolupráce, která začala na konci r. 2015, o další rok.⁶⁸ Iniciativa se aktuálně chce zaměřit na zvýšení transparentnosti financování ledního hokeje.⁶⁹

Mezinárodní nezisková organizace FederBet⁷⁰ se sídlem v Belgii, která se zaměřuje na odhalování a prevenci nelegálních praktik ve sportovním sázení v r. 2018 upozornila, že třetí česká fotbalová liga a mládežnické soutěže jsou ovlivněny podvody při sportovním sázení. Na začátku r. 2019 organizace FederBet upozornila na pravděpodobnou manipulaci čtyř přátelských utkání druholigového klubu FC Znojmo z důvodu velkého vychýlení sázkových kurzů.⁷¹

6.3.3 Porušování hospodářské soutěže

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže zahájil v dubnu 2019 správní řízení s provozovateli hazardních her Tipsport a Fortuna kvůli podezření z porušení hospodářské soutěže; důvodem mohla být skutečnost, že tyto společnosti v únoru r. 2019 téměř ve stejnou dobu (v průběhu dvou dní) zrušily poplatky za sázení na pobočkách.⁷²

⁶⁸ <http://loveckorupcniku.cz/30-4-2018/> [2019-03-29]

⁶⁹ <http://loveckorupcniku.cz/unikatni-protikorupcni-najezd-na-cesky-hokej/> [2019-03-29]

⁷⁰ <http://federbet.com/> [2019-03-29]

⁷¹ https://www.idnes.cz/fotbal/domaci-souteze/znojmo-sazky-federbet-francesco-baranja.A190214_083554_fot_dsouteze_rou [2019-04-09]

⁷² <https://ekonom.ihned.cz/c1-66556230-antimonopolni-urad-jde-po-sazkovych-kancelarich-zahajil-rizeni-s-tipsportem-a-fortunou> [2019-05-29]

7 Prevence problémového hráčství

7.1 Prevence ve školním prostředí

7.1.1 Politika a strategie v oblasti školské prevence

Prevence problémového hráčství u dětí a mládeže je součástí prevence rizikového chování. Prevence ve školství je na národní úrovni koordinována Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy (MŠMT), na úrovni kraje působí krajští školští koordinátoři prevence a na místní úrovni působí metodici prevence pedagogicko-psychologických poraden. Základním článkem prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních je minimální preventivní program.⁷³

Základními dokumenty pro oblast prevence v resortu školství jsou *Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027* a *Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2021*.^{74, 75}

V oblasti školské prevence je zásadním nástrojem *Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních*.⁷⁶ Od r. 2016 je jeho součástí příloha č. 21, která je věnována oblasti hazardního hraní – blíže viz VZ 2016.

7.1.2 Kvalita preventivních programů

V ČR od r. 2006 funguje systém ověřování kvality programů prevence rizikového chování – blíže viz VZ 2016. V květnu 2019 evidoval Národní ústav pro vzdělávání celkem 62 organizací s 94 certifikovanými programy primární prevence, z toho bylo 60 programů všeobecné prevence, 24 programů selektivní prevence a 10 programů indikované prevence. Z celkového počtu 94 certifikovaných programů se 78 věnovalo i prevenci užívání návykových látek a závislostního chování.⁷⁷ Prevence hazardního hraní (HH) je součástí této širší kategorie a není možné identifikovat programy zaměřené pouze na HH. Aktuálně jsou připravovány revidované standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování, které umožní další dělení programů prevence v adiktologii podle zaměření, včetně zaměření na prevenci HH a nelátkových závislostí.

7.1.3 Výkaznictví preventivních aktivit ve školách

Od r. 2016 je v provozu elektronický systém výkaznictví preventivních aktivit⁷⁸ – blíže viz VZ 2016. Ve školním roce 2017/2018 do systému hlásilo celkem 2352 ZŠ a SŠ, což představuje 43 % všech škol v ČR. V systému výkaznictví je na úrovni škol sledován mj. výskyt rizikových forem chování a rozsah realizované prevence k jednotlivým typům rizikového chování obsažené ve školním vzdělávacím programu (tj. kolik času je jim věnováno v rámci výuky).

⁷³ podle vyhlášky 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, navazující na zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

⁷⁴ schváleny usnesením vlády ČR č. 190 dne 18. března 2019

⁷⁵ <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/strategie-a-koncepce-ap-msmt> [2019-05-02]

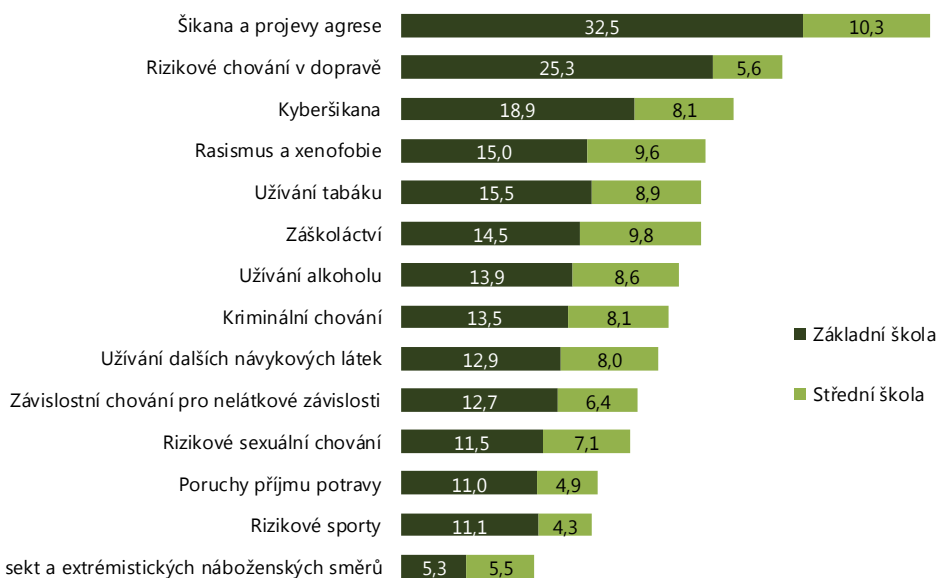
⁷⁶ <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuzeni-a-pokyny> [2019-05-04]

⁷⁷ http://www.nuv.cz/modules/catalog/index.php?h=product&a=index&id_catalog=15 [2019-05-27]

⁷⁸ <https://www.preventivni-aktivity.cz/> [2019-05-24]

Časová dotace prevence jednotlivých typů rizikového chování v rámci školního vzdělávacího programu není předepsána. Největší hodinový rozsah je ve školním vzdělávacím programu věnován prevenci šikany a projevům agrese, ve školním roce 2017/2018 to bylo (souhrnně za všechny ročníky) průměrně 32,5 vyučovací hodiny na jednu ZŠ a 10,3 hodiny na jednu SŠ. Tématu závislostního chování pro nelátkové závislosti, včetně HH, bylo věnováno průměrně 12,7 hodiny na ZŠ a 6,4 hodiny na SŠ – graf 7-1.

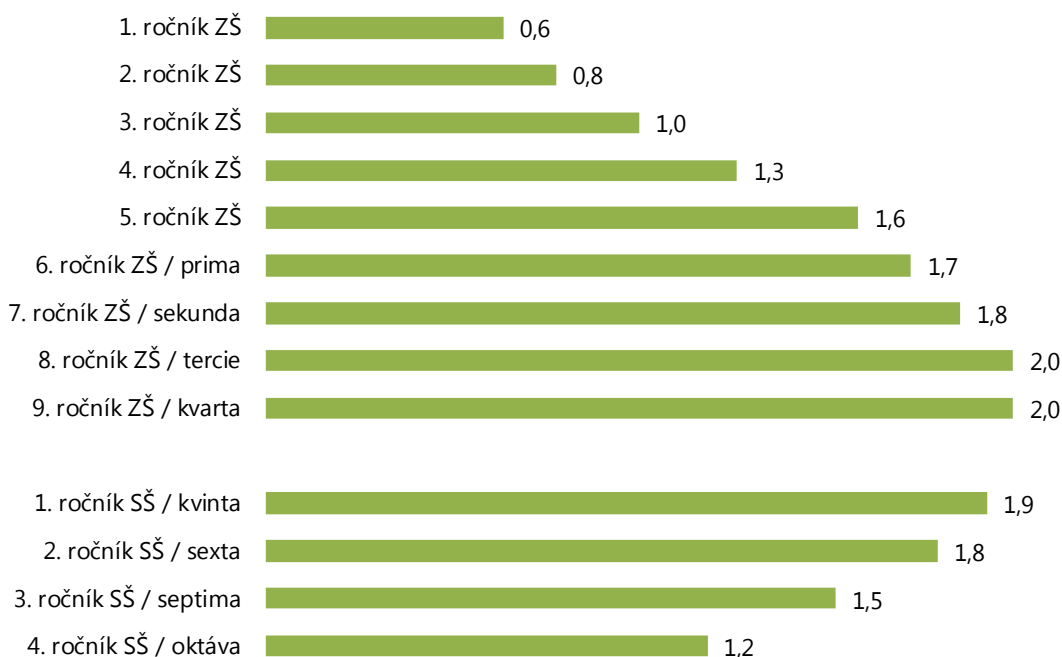
graf 7-1: Počet hodin specifické prevence jednotlivých typů rizikového chování obsažených ve školním vzdělávacím programu ZŠ a SŠ ve školním roce 2017/2018

Zdroj: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN (2019)

Prevence nelátkových závislostí včetně HH je součástí školního vzdělávacího programu ve všech ročnících ZŠ a SŠ. Nejvíce času v rámci výuky ve školním roce 2017/2018 bylo prevenci tohoto typu rizikového chování věnováno v 8. a 9 ročníku ZŠ a odpovídajících ročnících víceletých gymnázií, a to shodně 2 vyučovací hodiny – graf 7-2.

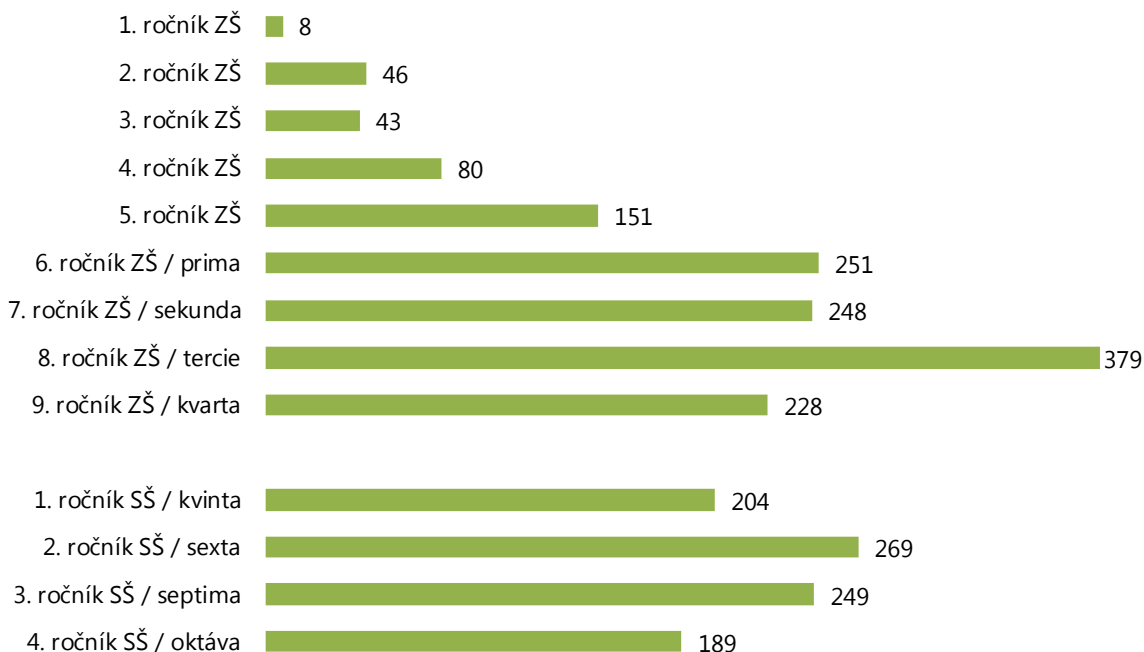
graf 7-2: Počet hodin specifické prevence nelátkových závislostí (včetně hazardního hraní) obsažených ve školním vzdělávacím programu v ročnících ZŠ a SŠ ve školním roce 2017/2018

Zdroj: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN (2019)

Elektronický systém výkaznictví preventivních aktivit umožňuje sledovat také výskyt rizikových forem chování na úrovni každé ZŠ a SŠ. Ve školním roce 2017/2018 školy řešily celkem 2345 případů nelátkového závislostního chování (včetně hazardního hraní). Nejčastěji byl tento typ rizikového chování řešen mezi žáky 8. ročníků ZŠ a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií (379 žáků) – graf 7-3.

graf 7-3: Počet žáků, u nichž bylo řešeno nelátkové závislostní chování (včetně hazardního hraní) podle ročníků ZŠ a SŠ ve školním roce 2017/2018

Zdroj: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN (2019)

7.1.4 Programy pro děti a mládež specificky zaměřené na hazardní hraní

Vlivem cílené podpory v dotačním řízení RVKPP v posledních letech vznikaly programy specificky zaměřené na prevenci hazardního hraní a stávající preventivní programy rozšiřovaly svou nabídku preventivních aktivit o prevenci tohoto typu rizikového chování.

V r. 2018 bylo v dotačním řízení RVKPP podpořeno celkem 11 programů specifické adiktologické primární prevence. Podpořené programy se komplexně zaměřují na primární prevenci rizikového chování a témata prevence HH či rizikového chování na internetu jsou částečně obsažena v nabídce většiny z nich. Např. Prev-centrum v Praze od r. 2016 realizuje pro 1. a 2. ročníky SŠ programy všeobecné primární prevence HH. Celkem bylo v r. 2018 realizováno 55 bloků všeobecné primární prevence v 55 třídách ve 12 školách pro 1650 studentů. Ve srovnání s r. 2017 se zájem o programy zaměřené na prevenci HH zvýšil.

Organizace Semiramis realizovala ve Středočeském, Královéhradeckém a Pardubickém kraji celkem 73 preventivních bloků zahrnujících také prevenci v oblasti HH pro 8. a 9. třídy ve 34 ZŠ v 18 obcích.

V r. 2018 pokračovala Společnost Podané ruce v realizaci programu Hra na hraně – blíže viz VZ 2016. Program byl realizován zdarma pro školy v sociálně vyloučených lokalitách v Brně, zúčastnilo se ho celkem 68 žáků a 12 pedagogů. Vzdělávací centrum I.E.S. Společnosti Podané ruce pokračovalo v realizaci kurzu pro preventisty na téma hazardního hraní, na kurzu byla účastníkům předána revidovaná metodika programu Hra na hraně.

Rubikon je preventivní projekt, který od roku 2008 podporuje Asociace provozovatelů kursového sázení (APKURS). Jde o systém 70 vzájemně propojených programů, které zvyšují schopnost

svobodného, zodpovědného a informovaného rozhodování a schopnost rozpoznat a minimalizovat rizika HH. V roce 2018 se projektu aktivně zúčastnilo 5015 žáků a studentů, organizačními garanty bylo 60 škol a středisek volného času. Od r. 2008 se do projektu zapojilo celkem 40 tis. žáků.

Česká komora loterního průmyslu (ČKLP), jedna z asociací provozovatelů hazardních her, která je součástí Hospodářské komory ČR, prezentuje na svých webových stránkách preventivní projekt *Nesázej na výsledek, tvoř ho!*,⁷⁹ který se zaměřuje mj. na prevenci patologického a problémového hráčství u žáků ZŠ a SŠ ve věku 12–19 let. Podle ČKLP byl projekt zahájen v r. 2018 a v průběhu prvního roku realizace projekt předpokládal zacílení na 1000 studentů středních škol, 500 pedagogů a 500 rodičů.⁸⁰

7.2 Prevence problémového hráčství v obecné populaci

Přestože byla realizace aktivit v oblasti prevence rozvoje problémového hráčství jednou z prioritních oblastí *Akčního plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2015–2018 pro oblast hazardního hraní*, pro nedostatek finančních prostředků zůstaly tyto aktivity vesměs nerealizovány – více viz kapitolu Akční plán v oblasti hazardního hraní, str. 19. V posledních letech však také díky dotační podpoře RVKPP rostla nabídka zejména on-line informačních a poradenských služeb pro obecnou populaci i hráče HH a jejich blízké – více viz kapitolu Internetové a telefonické poradenství, str. 114. Např. organizace Magdaléna v rámci kampaně *F63* vytvořila v r. 2018 video, ve kterém poskytuje informace o HH a jeho dopadech a nabízí hráčům a jejich blízkým odbornou pomoc.⁸¹

Nově vznikající služby podpořené RVKPP realizují také informační kampaně ve městech a obcích pomocí letáků. Cílem těchto kampaní je zvýšit povědomí veřejnosti o HH a jeho negativních dopadech a upozornit na nově vzniklé poradenské a léčebné programy. Záběr a dopad těchto kampaní je spíše lokální. Podrobně viz VZ 2015, VZ 2016 a VZ 2017.

Ke zvýšení povědomí o rizicích HH přispívá také zákonná povinnost upozornit na rizikovost HH v reklamě na HH – více viz kapitolu Reklama na hazardní hry, str. 17.

7.3 Prevence a včasná intervence mezi hazardními hráči

Cílem preventivních aktivit zaměřených na hazardní hráče a jejich blízké je zvýšit informovanost o rizicích HH, vyvracet hráčské omyly, zvýšit kontrolu hráčského chování a podpořit včasnou identifikaci problémového hráčství.

Řadu opatření povinně realizovaných provozovateli HH zavedl od r. 2017 ZHH. Povinnost provozovatelů nabídnout účastníkovi hazardní hry sebeomezující opatření se od r. 2018 týká rovněž KS, TH provozovaných podle ZoL. Informační povinnost pro on-line hraní splnili všichni provozovatelé on-line HH v ČR již v r. 2017, provozovatelé TH land-based od r. 2018 – blíže viz kapitolu Provozování hazardních her, str. 15, VZ 2017 a VZ 2016.

Obdobně jako v předchozím roce jsou informace o míře expozice hráčů sebeomezujícím opatřením a informacím o rizicích HH k dispozici z Výzkumu občanů 2018 – blíže viz kapitolu Výzkum názorů a postojů občanů České republiky, str. 47. Z výsledků vyplynulo, že 7,7 % respondentů, kteří hráli HH

⁷⁹ <https://www.prevence-gamblingu.cz>, ke dni 11. 4. 2019 však tyto stránky nebyly dostupné a odkazovaly na stránky ČKLP.

⁸⁰ <https://www.cklp.cz/cs/prevence-gamblingu/66-vzdelavaci-a-motivacni-program-nesazej-na-vysledek-tvor-ho> [2019-05-28]

⁸¹ <https://www.youtube.com/watch?v=221J-C5mHnE> [2019-05-29]

v posledních 12 měsících, byla někdy nabídnuta možnost omezit své hraní prostřednictvím nastavení limitů hry, nejčastěji pak hráčům on-line her mimo loterie (32,8 %). Oproti r. 2017 se zvýšil podíl osob (hráčů v posledních 12 měsících), kterým bylo nabídnuto omezení skrze nastavení herních limitů z 5,7 % na 7,7 %, k nárůstu došlo u všech podskupin hráčů, nejvýraznější je tento nárůst u hráčů on-line HH – tabulka 7-1.

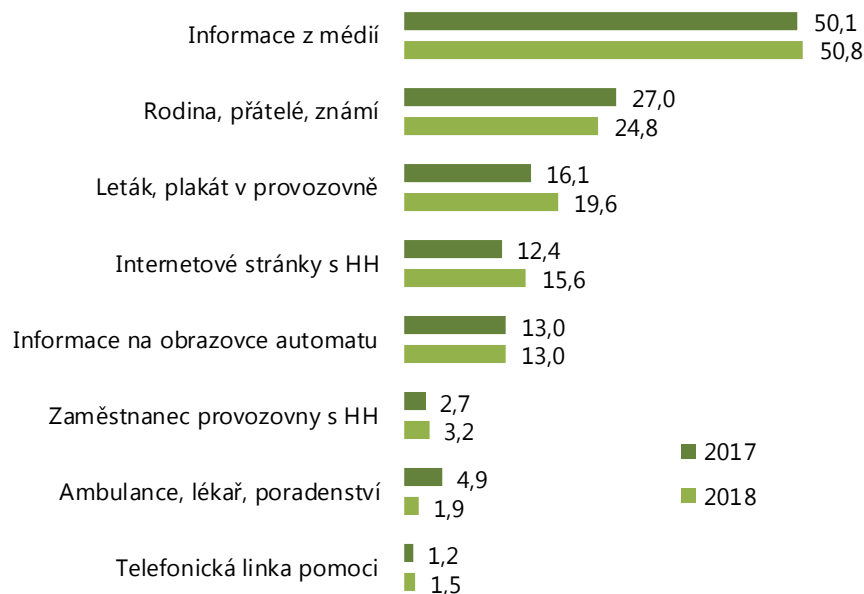
tabulka 7-1: Nabídka sebeomezení hráčům HH v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2017 a 2018, v %

Typ hry	2017	2018
HH land-based celkem	5,5	7,1
HH land-based bez loterií	12,3	20,6
HH on-line celkem	14,0	27,9
HH on-line bez loterií	14,4	32,8
HH celkem	5,7	7,7
HH celkem bez loterií	11,9	23,6

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2017b); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018)

O rizicích spojených s hraním HH a možnostech léčby problémového hráčství se hráči HH v r. 2018 nejčastěji dozvěděli prostřednictvím médií (50,8 %), rodinných příslušníků, přátel a známých (24,8 %) a letáků a plakátů v provozovnách (19,6 %) – graf 7-4. Míra informovanosti z médií se oproti r. 2017 nezměnila, hráči častěji než v předchozím roce uváděli získávání informací prostřednictvím letáků a plakátů v provozovnách a internetových stránek s HH – pravděpodobně se zde projevil vliv ZHH.

graf 7-4: Zdroj informací o rizicích a léčbě problémového hráčství u hráčů HH v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2017 a 2018, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2017b); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018)

Podle výsledků studie *Patologičtí hráči v léčbě 2017* byla možnost omezit své hraní prostřednictvím nastavení limitů hry někdy nabídnuta 16,5 % respondentů (15,4 % v r. 2015). Nabídky sebeomezení využilo 5,8 % hráčů (35 % těch, kterým bylo sebeomezení nabídnuto). Jako zdroj informací o rizicích spojených s problémovým hraním či o možnosti poradenství patologičtí hráči v léčbě nejčastěji uvedli blízké přátele (62,3 %), rodinu (58,7 %), známé (54,4 %), média (41,3 %) a lékaře (34,5 %). Blíže viz VZ 2017.

Provozovatelé HH vyvíjí preventivní aktivity i nad rámec zákonných povinností. Česká komora loterního průmyslu (ČKLP) prezentuje na svých webových stránkách preventivní projekt *Nesázej na*

*výsledek, tvoř ho!*⁸² – viz také kapitolu Programy pro děti a mládež specificky zaměřené na hazardní hraní, str. 103. Součástí projektu má být školení pro zaměstnance provozoven HH zaměřené na informování o postupu bezpečného hraní s důrazem na cílové skupiny hráčů HH, podmínkách účasti na hře, pravidlech zodpovědného hraní, rizicích sociálně patologických dopadů škodlivého hráčství a rizicích spojených s patologickým hráčstvím.⁸³

Nezisková organizace Laxus uskutečnila kvalitativní terénní výzkum v provozovnách s TH v Královéhradeckém a Pardubickém kraji (Vartanyan a kol., 2018). Přibližně 90 % personálu provozoven s TH byly ženy. Většina personálu uvedla, že mají zájem o zvyšování své informovanosti v oblasti problémového hráčství, o informace a tištěné materiály, aby mohli hráčům nabízet pomoc. Zaměstnanci provozoven s TH se naopak negativně vyjadřovali k případné přítomnosti pracovníků adiktologických služeb přímo v hernách v obavě ze ztráty zákazníků. Hráči podle obsluhy nechtějí být při hře rušeni a po prohře bývají rozrušeni.

Pacientské sdružení Recovery⁸⁴ řešilo s provozovateli on-line HH problematiku rušení hráčských účtů. Zatímco založení hráčského účtu je možné okamžitě, k jeho zrušení je obvykle nutné poslat doporučený dopis s podepsanou žádostí o zrušení účtu a provozovatel HH má 14 denní lhůtu na vyhovění žádosti. Rušení účtů se podařilo u některých provozovatelů HH zrychlit, aktuálně je možné zrušit účet na základě e-mailu s naskenovanou podepsanou žádostí. Sdružení rovněž upozornilo, že někteří on-line provozovatelé ŽH a TH zdržují výplatu výher, aby hráči peníze znovu použili ke hře a prohráli je dříve, než jim budou vyplaceny. Jako důvody pro zdržení vyplácení výher provozovatelé uvedli technické problémy či podezření z praní špinavých peněz (Trantina, 2019a).

Aktivity v této oblasti realizují rovněž poskytovatelé adiktologických služeb – viz také kapitolu Léčba a další odborné služby, str. 109.

Společnost Podané ruce od ledna 2019 realizuje projekt *HRaní (harm reduction v prostředí hazardu)*, jehož cílem je vytvořit a zavést novou metodu preventivní e-terénní sociální práce propojenou s mobilní harm reduction aplikací zaměřenou na hazardní hráče a předejít tak rozvoji problémového hráčství a snížit jeho dopady.

⁸² <https://www.prevence-gamblingu.cz>, ke dni 11. 4. 2019 tyto stránky nebyly dostupné a odkazovaly na stránky ČKLP.

⁸³ <https://www.cklp.cz/cs/prevence-gamblingu/66-vzdelavaci-a-motivacni-program-nesazej-na-vysledek-tvor-ho> [2019-06-10]

⁸⁴ Celý název organizace je RECOVERY, sdružení pacientů s diagnózou závislosti, z. s., další informace na <http://www.pacienti-recovery.cz/index.html> [2019-06-11]

8

8 Léčba a další odborné služby

8.1 Úvod

Služby pro problémové hráče jsou v ČR poskytovány v ambulantních adiktologických programech a psychiatrických ambulancích a také v pobytových programech a zaměřují se především na poradenství a léčbu.

Některé programy jsou samostatnou specializovanou službou pro problémové hráče, většinou však jde o zařízení s širším adiktologickým zaměřením, které zahrnuje i cílovou skupinu problémových hráčů. V posledních letech počet specializovaných programů pro problémové hráče roste, a to zejména díky podpoře RVKPP. Cílem této podpory je vytvořit základní síť specializovaných programů pro problémové hráče ve všech krajských městech, tzv. krajská centra pro léčbu patologického hráčství. Rozvíjí se on-line poradenské a léčebné programy pro problémové hráče a jejich rodiny.

Údaje o léčbě a odborných službách pro problémové hráče jsou dostupné ze závěrečných zpráv projektů podpořených v dotačním řízení RVKPP, z ročních výkazů psychiatrických ambulancí a Národního registru hospitalizovaných, který je spravován Ústavem zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS ČR).

8.2 Síť služeb pro problémové hráče

8.2.1 Sčítání adiktologických služeb 2017

Výsledky poslední vlny pravidelného průzkumu *Sčítání adiktologických služeb* z listopadu 2017, který mapoval počet a charakteristiky adiktologických služeb v ČR, jsou uvedeny ve VZ 2017. Z 275 specializovaných adiktologických služeb⁸⁵ nabízelo speciální službu či intervenci pro problémové hráče celkem 100 (36,4 %) programů. U 151 (54,9 %) služeb jsou jednou z cílových skupin problémoví hráči. Zařízení, která uvádí hráče jako svou hlavní cílovou skupinu, nabízí převážně kontaktní a ambulantní služby. Problémoví hráči byli častými klienty v 55 těchto službách (37,9 %). Za specializované na poskytování služeb problémovým hráčům lze považovat 15–25 programů (hazardní hráči tvoří více než 20 % klientely nebo jsou „velmi často“ jejich klienty).

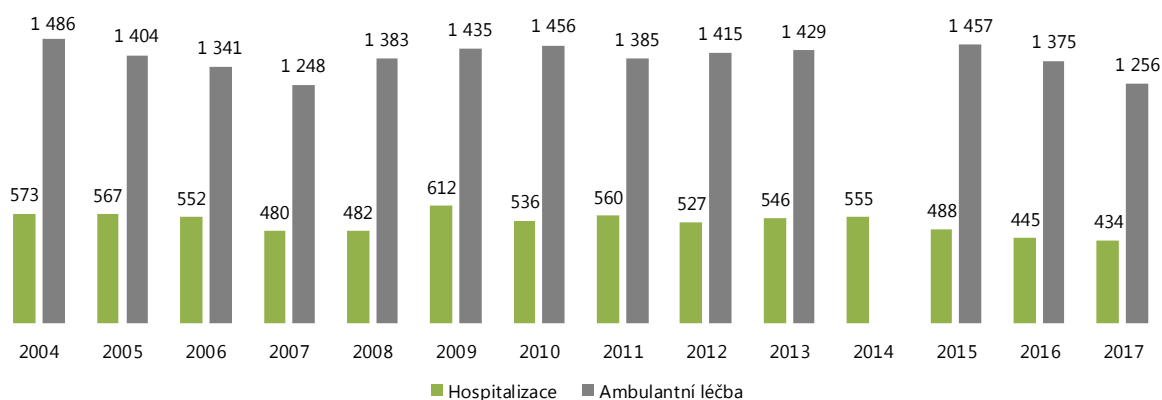
8.2.2 Psychiatrická péče

V r. 2017 bylo v 247 psychiatrických ambulancích léčeno celkem 1256 pacientů s diagnózou patologické hráčství (F63.0). V psychiatrických nemocnicích a na psychiatrických odděleních bylo hospitalizováno 434 pacientů – graf 8-1. V posledních letech je patrný mírný pokles počtu patologických hráčů v psychiatrické péči. Údaje za r. 2018 nejsou dosud k dispozici.

Počet hospitalizací s diagnózou F63.0 dosahoval v období let 2004–2017 v průměru 530 hospitalizací ročně, v psychiatrických ambulancích bylo léčeno přibližně 1300–1500 pacientů, což tvořilo 0,3 % jejich pacientů celkem.

⁸⁵ Pojem „služba“ znamená samostatnou organizační jednotku, tedy adiktologickou službu podle typologie uvedené ve *Standardech odborné způsobilosti* (např. terénní program, kontaktní a poradenské centrum, ústavní léčbu) a/nebo adiktologickou či psychiatrickou ordinaci/oddělení, která poskytuje preventivní, léčebné a/nebo harm reduction intervence cílové skupině osob s různými typy závislostí. Služba má definovány cíle, postupy, pravidla a rozsah poskytovaných služeb a intervencí, cílovou skupinu, pracovní tým a vedoucího (zodpovědnou osobu).

graf 8-1: Vývoj počtu pacientů ošetřených v psychiatrických ambulancích a hospitalizovaných s dg. F63.0 v l. 2004–2017

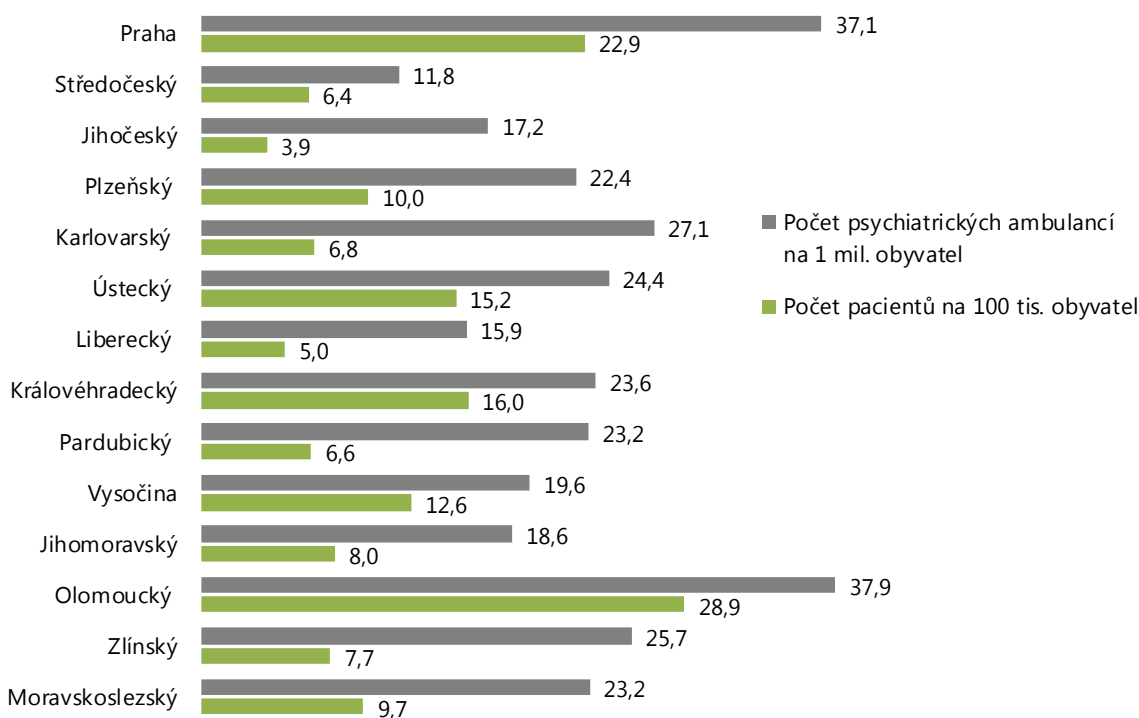

Pozn.: Údaje z ročních výkazů psychiatrických ambulancí za r. 2014 nejsou k dispozici z důvodu technologických a organizačních změn způsobu sběru v rámci Národního zdravotního informačního systému.

Zdroj: ÚZIS ČR (2019)

Při regionálním porovnání počtu léčených pacientů jsou patrné velké meziroční výkyvy, které jsou dány nízkým počtem pacientů v jednotlivých krajích. Nejvyšší počet pacientů na 100 tis. obyvatel zaznamenal v r. 2017 Olomoucký kraj (28,9), Praha (22,9) a Královéhradecký kraj (16,0) – graf 8-2.

graf 8-2: Počet ambulancí vykazujících léčbu pacientů s dg. F63.0 na 1 mil. obyvatel a počet ambulantně léčených pacientů s dg. F63.0 na 100 tis. obyvatel v r. 2017 podle kraje sídla zdravotnického zařízení

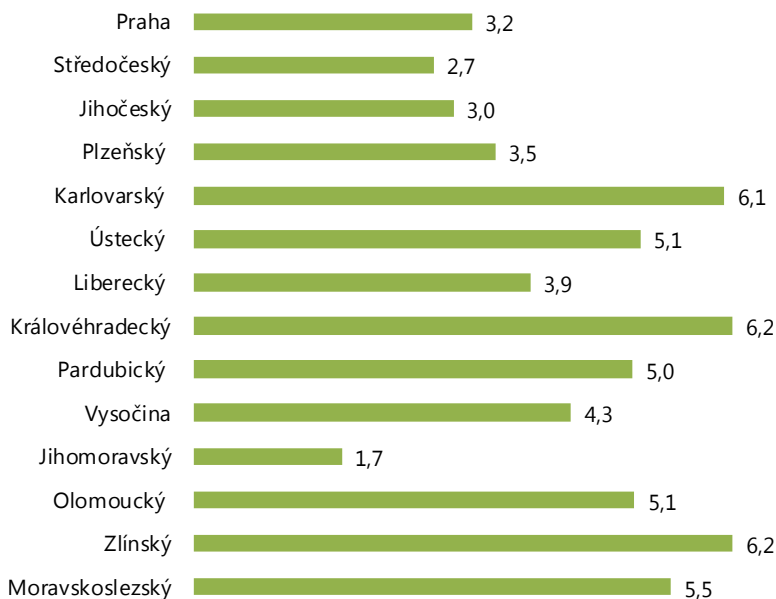

Pozn.: Pacienti jsou evidováni podle sídla poskytovatele zdravotních služeb.

Zdroj: ÚZIS ČR (2019)

V přepočtu na počet obyvatel byli v ČR v r. 2017 hospitalizováni 4 patologičtí hráči na 100 tis. obyvatel. Nejvyšší počet pacientů na 100 tis. obyvatel byl v r. 2017 v Královéhradeckém a Zlínském kraji (po 6,2 pacienta na 100 tisíc obyvatel kraje) – graf 8-3. Jak u ambulantní léčby, tak u hospitalizací je potřeba rozdíly mezi kraji nebo změny v jednom kraji hodnotit obezřetně, neboť absolutní počet případů v jednotlivých krajích a letech je nízký.

graf 8-3: Počet hospitalizací pro dg. F63.0 v r. 2017 podle kraje bydliště pacienta, na 100 tis. obyvatel

Zdroj: ÚZIS ČR (2019)

8.2.3 Služby podporované v dotačním řízení RVKPP

Data o službách pro problémové hráče jsou k dispozici ze závěrečných zpráv projektů podpořených v běžném dotačním řízení RVKPP a od r. 2013 také z dotačního řízení RVKPP zaměřeného specificky na podporu programů v oblasti hazardního hraní (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2019).

Pro oblast hazardního hraní je hlavním cílem dotačního řízení RVKPP vytvořit síť krajských specializovaných center, která budou nabízet komplexní péči pro problémové hráče a jejich blízké. Vznik těchto center byl podpořen v 9 krajích – v Praze, Jihomoravském, Jihočeském, Královéhradeckém, Libereckém, Olomouckém, Plzeňském, Ústeckém, Zlínském (Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, 2019).

Z programů podpořených RVKPP v r. 2018 vykazovalo poskytnutí služby nejméně jednomu problémovému hráči celkem 56 projektů, v kontaktu s nimi bylo 2093 problémových hráčů.

Nejvyšší počet programů a také nejvyšší počet klientů byly vykazány ambulantními službami (28 programů a 1270 klientů).⁸⁶ Ambulantní léčba pro hazardní hráče je poskytována v 37 městech (včetně nabídky péče v kontaktních centrech). Na doléčování a stabilizaci klientů bylo zaměřeno 9 projektů – tabulka 8-1.

⁸⁶ V ambulantních programech je nabízeno široké spektrum služeb od navázání kontaktu s klientem a jeho informování až po komplexní ambulantní léčbu a doléčování, služby jsou také nabízeny příbuzným a blízkým osobám. Ambulance nabízejí zhodnocení situace a potřeb, individuální i rodinné poradenství a terapii, motivační rozhovory, sociálně-právní a dluhové poradenství, vedení finančních deníků, pracovní poradenství a prevenci relapsu. Některé ambulance zařazují také skupinové aktivity či podpůrné skupiny pro hráče. Pro navázání nových klientů je využívána terénní práce, distribuce letáků, informační a mediální kampaně o službách a o rizicích hazardního hraní, kontaktování dalších institucí k navázání spolupráce. Vzhledem k přesunu těžiště hazardního hraní do on-line prostředí, je také výzvou zlepšení propagace služeb v on-line prostředí (webové stránky, sociální sítě, atd.).

tabulka 8-1: Počet programů, které poskytly služby problémovým hráčům a byly podpořeny v dotačních řízeních RVKPP v l. 2014–2018, podle typu služby

Typ adiktologické služby	Počet programů					Počet klientů				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Adiktologické služby ve vězení a postpenitenciární péče	3	3	4	4	4	11	17	26	21	30
Ambulantní léčba	18	15	29	30	28	601	452	991	1 199	1 270
Následná péče	2	7	7	8	9	2	76	53	43	37
Kontaktní a poradenské služby	15	14	10	11	12	73	63	73	46	46
Terapeutická komunita	1	0	2	1	1	1	0	3	2	1
Terénní programy	3	7	4	3	1	5	118	5	3	1
On-line poradny	–	–	2	1	1	–	–	63	709	708
Celkem	42	46	58	58	56	693	726	1 214	2 023	2 093

Pozn.: Je uveden počet klientů, jejichž primárním problémem je hazardní hraní.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2019)

Nejvíce klientů v souvislosti s HH bylo vykázáno v Praze (347) a v Moravskoslezském kraji (247). Kraj Karlovarský vykázal pouze jednoho hazardního hráče ve službách – tabulka 8-2.

tabulka 8-2: Počet programů podpořených v dotačním řízení RVKPP, které vykázaly péči o problémové hráče, a počet problémových hráčů v kontaktu s nimi v l. 2013–2018 podle krajů sídla programu

Kraj	Počet programů						Počet klientů					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Praha	4	3	5	9	11	14	35	14	29	144	258	347
Středočeský	1	1	2	3	1	2	6	32	43	123	124	87
Jihočeský	7	5	5	5	4	4	10	18	36	57	76	80
Plzeňský	2	2	2	2	2	2	4	11	27	56	64	61
Karlovarský	1	3	2	1	1	1	3	6	2	1	1	1
Ústecký	6	9	8	10	11	9	92	70	*172	150	158	144
Liberecký	2	2	2	3	4	2	54	154	78	82	81	71
Královéhradecký	2	2	1	0	3	2	33	64	4	0	120	51
Pardubický	0	0	1	2	2	1	0	0	69	**105	2	51
Vysočina	0	0	2	2	2	3	0	0	9	9	14	11
Jihomoravský	6	6	5	8	5	3	109	82	95	143	116	102
Olomoucký	5	5	7	5	5	5	96	77	108	119	80	72
Zlínský	1	1	1	2	1	1	11	30	30	29	63	60
Moravskoslezský	4	3	3	4	5	5	101	135	24	133	157	247
On-line/telefonické* poradny	–	–	–	2	1	2	–	–	–	63	709	708
Celkem ČR	41	42	46	58	58	56	554	693	726	1 214	2 023	2 093

Pozn.: * Započítáno i 122 anonymních klientů, kterým byly předány informace (lokality Kadaň, Chomutov, Karlovy Vary).

** Dva programy měly sídlo ve Středočeském kraji, ale poskytly služby 105 klientům v kraji Pardubickém.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2019)

Meziročně došlo k navýšení celkového počtu kontaktů a poradenských výkonů (osobně, telefonicky, písemně i prostřednictvím internetu). Nejčastěji poskytovanou službou bylo individuální poradenství a terapie (8,2 tis. výkonů) – tabulka 8-3.

tabulka 8-3: Počet kontaktů a vybraných výkonů ve specializovaných ambulantních programech pro hazardní hráče podpořených v dotačním řízení RVKPP v l. 2015–2018

Ukazatel	2015	2016	2017	2018
Celkový počet kontaktů	4 172	12 871	*18 851	*21 672
Individuální poradenství	869	5 884	**8 217	**13 207
Sociální práce	271	1 360	2 106	1 503
Práce s rodinou	124	357	***815	***741
Telefonické, písemné a internetové poradenství	455	2 552	6 112	7 098

Pozn.: * součet přímých a nepřímých kontaktů, ** včetně individuální terapie, *** včetně rodinné terapie

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2019)

Projekty následné péče a doléčování zaměřené na hazardní hráče zaznamenaly v r. 2018 celkem 26 klientů. Narostl počet kontaktů, počet výkonů individuálního poradenství a sociální práce, naopak poklesl počet výkonů individuální psychoterapie – tabulka 8-4.

tabulka 8-4: Počet kontaktů a vybraných výkonů v programech následné péče podpořených v dotačním řízení RVKPP zaměřeném na HH v l. 2015 –2018

Ukazatel	2015	2016	2017	2018
Celkový počet kontaktů*	1 476	2 534	1 885	2 317
Individuální poradenství	359	293	123	181
Individuální psychoterapie	154	420	473	343
Sociální práce	148	268	229	435

Pozn.: * součet přímých a nepřímých kontaktů

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2019), Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (2019)

V r. 2018 podpořila RVKPP celkem 22 programů primárně zaměřených na poskytování služeb hazardním hráčům, z toho 14 z oblasti ambulantní léčby, 1 program poradenství realizovaný v rámci kontaktního centra a 1 program on-line poradenství. Dále byly podpořeny 3 specifické programy následné péče pro hazardní hráče a 3 programy primární prevence (Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, 2019).

Z celkového počtu 2093 problémových hráčů, kteří byli v r. 2018 v kontaktu se službami podpořenými RVKPP, vykázaly programy specificky zaměřené na hazardní hráče 1848 (88 %) klientů, z nich 708 (34 %) vykazala on-line poradna Končím s hraním. Kromě 1848 problémových hráčů využilo služeb specifických programů pro hazardní hráče 537 osob blízkých.

Nejčastěji byly podpořeny ambulantní programy. Ambulantní péče byla poskytována 14 programy v 38 městech, z nich bylo 9 komplexních krajských center – tabulka 8-5.

tabulka 8-5: Ambulantní programy poskytující poradenství hazardním hráčům, které byly podpořeny v dotačním řízení RVKPP

Ukazatel	2015	2016	2017	2018
Počet programů	9	24	18	14
➤ z toho počet komplexních krajských center	–	7	9	9
Počet měst s ambulantním programem pro hazardní hráče	21	46	39	38
Počet všech klientů s nelátkovou závislostí	400	1 078	1 177	1 178
➤ z toho počet klientů – patologických hráčů	384	1 017	1 118	1 105
Počet klientů – osob blízkých	283	531	496	529

Pozn.: * Počet měst není shodný s počtem projektů podpořených z dotačního řízení – v rámci jednoho projektu může být podpořeno několik pracovišť péče pro hazardní hráče.

Zdroj: Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (2019)

Specificky podpořené programy zaměřené na problémové hráče poskytovaly zejména terapeutické a poradenské intervence jako individuální i skupinové poradenství, sociální poradenství s důrazem na oblast zadlužení, dále psychoterapii hráčům, ale i jejich blízkým osobám. Součástí nabídky služeb jsou také anonymní telefonické a internetové konzultace pro hráče, kteří nechtějí vystoupit z anonymity.

Služby v závěrečných zprávách hlásí nárůst počtu klientů s problémy s on-line hazardním hraním, zejména kurzovým sázením, a pokles počtu hráčů land-based technických her. Objevují se i problémoví hráči okamžitých loterií (např. nákup stíracích losů za cca 200 tis. Kč). Zvyšuje se průměrný věk klientů. Významným tématem během léčby a doléčování je zadluženost – kapitola Finanční problémy a zadluženost, str. 85.

Plzeňský program uvádí, že průměrná délka hráčské kariéry u klientů, kteří poprvé navštíví službu, je 5–10 let. U většiny klientů dochází v průběhu hráčské kariéry k experimentům s více druhy hazardu s postupnou inklinací k jednomu typu. Ve 40 % případů službu nejprve kontaktuje blízká osoba hráče.

Českobudějovická poradna pro nelátkové závislosti uvedla, že hráči kurzových sázek tvoří přibližně polovinu jejich klientů, jejich rodinní příslušníci tvoří rovněž polovinu osob blízkých, které jsou v kontaktu s programem. Většina problémových sázkařů jsou aktivní sportovci či sportovní nadšenci nejčastěji se zájmem o fotbal. Přibývá problémových hráčů z řad členů mládežnických sportovních oddílů, kteří často sází prostřednictvím starších sportovních kolegů či trenérů.

Cílem kvalitativního výzkumu provedeného neziskovou organizací Laxus (Vartanyan a kol., 2018) bylo mj. navrhnout preventivní a léčebné intervence pro hráče HH. Pro realizaci krajského terénního programu zaměřeného na hazardní hráče je podle výsledků průzkumu dostačující 2členný tým, který provádí:

- vstupní mapování,
- komunikaci a navazování kontaktů s dalšími službami a institucemi,
- koordinaci ambulantních a terénních služeb,
- komunikaci s provozovateli a personálem heren a kasin,
- vytvoření a distribuci propagačních materiálů,
- kontaktní práci v hernách i mimo herny,
- odkazování a doprovod do ambulantních a dalších služeb,
- vytvoření základních metodických postupů.

Terénní práci doporučují založit na kontaktu v přirozeném prostředí hráče – v hernách a kasinech, na práci s motivací, na spolupráci s provozovateli a personálem heren a kasin. Terénní pracovníci by měli umět provést vstupní diagnostiku a počáteční poradenské intervence. Terénní tým by měl úzce spolupracovat s ambulantní službou, vzhledem k častému výskytu psychiatrické komorbidity doporučují autoři multidisciplinární složení týmu ambulantní služby (Vartanyan a kol., 2018).

8.2.4 Internetové a telefonické poradenství

V r. 2018 vznikla *Národní linka pro odvykání hraní* (800 350 000), a to rozšířením služeb *Národní linky pro odvykání kouření*, kterou na základě dotace RVKPP provozuje Česká koalice proti tabáku. Linka je zřízena Úřadem vlády České republiky v rámci národních stránek pro podporu odvykání hraní hazardni-hrani.cz, které spravuje Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti. Telefonické poradenství poskytují rovněž adiktologické služby na svých linkách.⁸⁷

Přehled internetových poradenských a informačních služeb pro hazardní hráče a jejich blízké uvádí tabulka 8-6.

tabulka 8-6: Informační a poradenské internetové stránky pro hazardní hráče

Internetová stránka	Provozovatel	Screening	Informace a odkazy	Léčebná intervence on-line
koncimshranim.cz	SANANIM	ano	ano	ano
hazardni-hrani.cz	Úřad vlády ČR	ano	ano	ne
poradna.adiktologie.cz	Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze	ano	ano	ano
gambling.podaneruce.cz	Společnost Podané ruce	ano	ano	ne
neprohrajivot.cz	Life Atelier	ano	ano	ne
standby.cppt.cz	CPPT	ano	ano	ne
f63.cz	Magdaléna, Prostor Plus, Semiramis, Laxus	ano	ano	ne
neprohraj.se	Prevent 99	ano	ano	ne

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2019)

On-line léčba, resp. léčba využívající moderní technologie a internet je vlivem zvyšující se dostupnosti těchto technologií rychle rostoucím, ale stále poměrně novým směrem v léčbě závislosti a v ČR není zatím příliš rozšířena. V r. 2017 organizace SANANIM zahájila plný provoz

⁸⁷ blíže viz <http://www.drogy-info.cz/index.php/map/> [2019-05-14]

webových stránek koncimshranim.cz zabývajících se on-line léčbou v oblasti hazardního hraní.⁸⁸ Léčba vychází z kognitivně-behaviorálního přístupu a je časově omezená na 6–8 týdnů, klient je v kontaktu s terapeutem minimálně 1krát týdně. V r. 2018 vyplnilo screeningový dotazník 708 osob, z nich 547 (77,3 %) bylo vyhodnoceno jako problémoví hráči, z nich u 367 bylo HH určeno jako primární problém, 74 z nich se zaregistrovalo a stalo se klienty služby. On-line léčebný program absolvovalo 25 klientů, z toho 15 klientů absolvovalo minimálně polovinu intervence a 10 klientů intervenci dokončilo včetně hodnotícího chatu. Věkový průměr klientů byl 33,5 roku. Služba zachycuje klienty v počátečních stádiích rozvoje problému. Klienti jsou například v porovnání s klasickou ambulancí méně zadlužení, dluhy jsou spíše nižší (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2019).

Stránky neprohrajzivot.cz v r. 2018 navštívilo 2870 nových uživatelů. Screeningový test vyplnilo 1053 návštěvníků, test „Žiji s patologickým hráčem“ vyplnilo 416 osob (Trantina, 2019b).

8.2.5 Svépomocné aktivity

V ČR jsou hráčům k dispozici také intervence a služby vedené osobami se zkušeností s hazardním hraním. V Praze je funkční svépomocná skupina v PN Bohnice,⁸⁹ v Brně skupina Anonymních gamblersů (AG),⁹⁰ která je aktivní od r. 2008. Administrativu AG zajišťuje spolek Stop závislosti, který je tvořen pouze členy AG.⁹¹

V r. 2018 vznikla skupina Zotavení Brno, která se definuje jako skupina osob, které spojuje přímá (osobní či rodinná) zkušenost se závislostí a zotavením a která plní funkci vzájemné podpory a pomáhá zlepšovat podpůrnou síť pro problémové uživatele drog a problémové hráče (tzv. recovery kouči).⁹² Za podpory Společnosti Podané ruce uskutečnila skupina kampaň, která měla za cíl destigmatizaci osob se závislostí pomocí příběhů zotavení. Na jaře r. 2019 proběhla první částí výcviku pro recovery kouče v ČR.

V průběhu r. 2018 se zformovala patientská skupina Recovery, sdružení osob s diagnózou závislosti,⁹³ která se prostřednictvím účasti v pracovních skupinách a šířením informací angažuje v utváření drogové politiky, zejména s cílem ochrany práv a prosazování zájmů pacientů a jejich blízkých a zasazuje se o destigmatizaci závislostních onemocnění.

8.2.6 Péče o problémové hráče ve vězení

Vězeňská služba ČR (VS ČR) spravovala v r. 2018 celkem 35 věznic. K 31. 12. 2018 bylo ve vězení 21 577 osob, z toho 19 677 odsouzených a 1816 obviněných. V detenci bylo umístěno 84 osob. Prevence, léčba a snižování dopadů problémového hráčství jsou ve věznicích realizovány prostřednictvím poraden drogové prevence, bezdrogových zón, specializovaných oddělení a programů adiktologických služeb (Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2019).

Specializované oddíly s dobrovolným léčením závislostí, jejichž cílovou skupinou jsou i patologičtí hráči, byly dostupné v 10 věznicích z celkového počtu 35 věznic. Celková kapacita specializovaných oddílů činila 340 míst (363 míst v r. 2017). Hraní HH jako primární problém uvedly 3 osoby (0,8 %) z celkového počtu 362 nově zařazených.

⁸⁸ www.koncimshranim.cz [2019-05-14]

⁸⁹ Skupina v Praze se schází každé pondělí v pavilonu č. 31 Psychiatrické nemocnice Bohnice a neřídí se programem dvanácti kroků. Navštěvují ji dlouhodobě abstinující patologičtí hráči, patologičtí hráči po léčbě i hráči v léčbě. Na každou skupinu přichází nejméně 40 osob, někdy přichází i osoby blízké. Mezi hlavní témata patří zvládání pobytové léčby v prvních týdnech, stigmatizace po léčbě, zvládání rizikových situací a prevence relapsu. Pacienti v léčbě oceňují především možnost pravidelného setkávání s hráči, kteří dlouhodobě abstinují.

⁹⁰ <http://anonymnigambleri.cz/> [2019-05-14]

⁹¹ stopzavislosti.cz [2019-05-14]

⁹² <https://www.zotavenibrno.cz/> [2019-05-14]

⁹³ <http://www.pacienti-recovery.cz/index.html> [2019-05-14]

Pro výkon ochranného léčení v oblasti závislostí, které nařizuje soud, sloužily 4 specializované oddíly ve 3 věznicích s celkovou kapacitou 93 míst.⁹⁴ Hraní HH jako primární problém uvedla 1 osoba (1,4 %) z celkového počtu 72 nově zařazených.

Bezdrogová zóna se standardním zacházením byla v r. 2018 v každé věznici, celková kapacita standardních bezdrogových zón představovala 1817 míst (1813 v r. 2017). Hraní HH jako primární problém uvedlo 34 osob (1,6 %) z celkového počtu 2192 nově zařazených. Bezdrogová zóna s terapeutickým zacházením byla ve 3 věznicích, jejich celková kapacita představovala 92 míst (stejně jako v r. 2017). Hraní HH jako primární problém uvedla 1 osoba (1,4 %) z celkového počtu 72 nově zařazených. V každé věznici byla k dispozici poradna drogové prevence. Hraní HH jako primární problém uvedlo 181 osob (1,6 %) z celkového počtu 11 093 odsouzených, kteří využili služeb poraden drogové prevence.

Z dlouhodobého hlediska je podíl hráčů ve vězeňských programech poměrně nízký a má spíše klesající trend – tabulka 8-7.

tabulka 8-7: Počet osob nově zařazených na oddělení pro prevenci a léčbu závislostí a poraden drogové prevence, jejichž primárním problémem bylo hraní hazardních her v l. 2014–2018, v %

Rok	Specializované oddíly pro dobrovolnou léčbu		Specializované oddíly pro ochranné léčení		Bezdrogové zóny standardní		Bezdrogové zóny terapeutické		Poradny drogové prevence	
	Celkem	>z toho hráčů	Celkem	>z toho hráčů	Celkem	>z toho hráčů	Celkem	>z toho hráčů	Celkem	>z toho hráčů
2014	270	0	120	7	1 882	40	112	3	6 247	164
2015	245	33	139	7	1 927	34	74	2	7 974	147
2016	299	7	108	1	1 880	26	96	0	9 329	140
2017	379	8	94	0	2 069	46	107	0	10 085	193
2018	362	3	72	1	2 192	34	106	1	11 093	181

Zdroj: Mravčík a kol. (2018), Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2019)

⁹⁴ Ve Věznicí a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Opava je oddělení zvlášť pro muže a zvlášť pro ženy.

49

9 Přílohy

Datová příloha

Nabídka hazardního hraní

Provozovatelé HH v ČR

datová příloha, tabulka 9-1: Provozovatelé TH s nejvyšším počtem povolených TH k 31. 12. 2018

Provozovatel	Sídlo	Počet povolených TH		Změna 2017/2018 (%)
		2017	2018	
Slot Group	Karlovy Vary	3 336	5 054	51,5
Paradise Casino Admiral	Komořany	0	4 299	–
Bonwer Win	Ostrava	4 360	3 765	–13,6
Net and Games	Brno	2 443	3 066	25,5
Victoria-Tip	Praha 7	3 007	2 912	–3,2
Multigate	Olomouc	3 184	2 344	–26,4
Auto Games	Praha 12	2 363	1 702	–28,0
Synot Tip	Uherské Hradiště	4 173	1 577	–62,2
ENDL+K	Olomouc	2 386	1 475	–38,2
Gelp	Praha 1	0	1 125	–
Merkur Casino	Praha 6	838	1 075	28,3
Viktoriaplay	Liberec	1 454	1 073	–26,2
Euro Queen	Praha 8	36	1 059	2841,7
Lucky Money	Praha-Zbraslav	1 404	1 006	–28,3
Gapa Group	Praha – Nové Město	1 483	900	–39,3
Power	Praha 8	0	835	–
Mod Play	Praha 3	800	670	–16,3
Big Win	Praha 1	0	641	–
3E Projekt	Ostrava	1 005	564	–43,9
AGH VLT	Praha 14	583	518	–11,1

Pozn.: Za r. 2017 tabulka nezahrnuje přibližně 1000 TH povolených podle ZHH.

Zdroj: MF (2019), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 9-2: Provozovatelé on-line technických her k 1. 1. 2019

Provozovatel	Sídlo	Webová adresa	Provozování*
Fortuna Game	Praha 1	ifortuna.cz	ano
Chance	Beroun	chance.cz	ano
Multigate	Olomouc	betor.cz	ano
Sazka	Praha 9	sazka.cz	ano
Synot Tip	Uherské Hradiště	synottip.cz	ano
Tipsport.net	Beroun	tipsport.cz	ano
Victoria-Tip	Praha 7	victoriatip.cz	ne

Pozn.: * Provozování on-line technických her na uvedených stránkách k 6. 3. 2019.

Zdroj: MF (2019)

Nabídka TH podle okresů

datová příloha, tabulka 9-3: Počet TH a přepočet na 1000 obyvatel v okresech ČR v l. 2016–2018, k 31. 12. daného roku (řazeno abecedně)

Okres	Počet TH			TH/1000 obyv.			Změna (%)	Změna (%)
	2016	2017*	2018	2016	2017*	2018	2017/2018	2016/2018
Benešov	465	366	315	4,8	3,8	3,2	-13,9	-32,3
Beroun	512	483	375	5,7	5,3	4,1	-22,4	-26,8
Blansko	98	64	32	0,9	0,6	0,3	-50,0	-67,3
Brno-město	160	202	14	0,4	0,5	0,0	-93,1	-91,3
Brno-venkov	1 072	955	719	5,0	4,4	3,3	-24,7	-32,9
Bruntál	393	379	209	4,2	4,1	2,3	-44,9	-46,8
Břeclav	758	682	503	6,6	5,9	4,3	-26,2	-33,6
Česká Lípa	887	868	523	8,6	8,4	5,1	-39,7	-41,0
České Budějovice	361	363	291	1,9	1,9	1,5	-19,8	-19,4
Český Krumlov	795	1 014	922	13,0	16,6	15,1	-9,1	16,0
Děčín	824	839	635	6,3	6,4	4,9	-24,3	-22,9
Domažlice	1 113	1 064	1 102	18,2	17,3	17,9	3,6	-1,0
Frýdek-Místek	259	199	141	1,2	0,9	0,7	-29,1	-45,6
Havlíčkův Brod	451	456	239	4,8	4,8	2,5	-47,6	-47,0
Hodonín	1 104	839	595	7,1	5,4	3,9	-29,1	-46,1
Hradec Králové	940	903	680	5,8	5,5	4,2	-24,7	-27,7
Cheb	1 277	1 496	1 100	13,9	16,3	12,0	-26,5	-13,9
Chomutov	348	329	246	2,8	2,6	2,0	-25,2	-29,3
Chrudim	360	371	158	3,5	3,6	1,5	-57,4	-56,1
Jablonec nad Nisou	511	469	299	5,7	5,2	3,3	-36,2	-41,5
Jeseník	280	242	111	7,1	6,2	2,9	-54,1	-60,4
Jičín	302	240	174	3,8	3,0	2,2	-27,5	-42,4
Jihlava	172	179	160	1,5	1,6	1,4	-10,6	-7,0
Jindřichův Hradec	465	512	364	5,1	5,6	4,0	-28,9	-21,7
Karlovy Vary	854	682	733	7,3	5,9	6,4	7,5	-14,2
Karviná	1 656	1 493	828	6,5	5,9	3,3	-44,5	-50,0
Kladno	1 119	1 035	884	6,9	6,3	5,4	-14,6	-21,0
Klatovy	392	431	360	4,5	5,0	4,2	-16,5	-8,2
Kolín	495	226	118	5,0	2,3	1,2	-47,8	-76,2
Kroměříž	388	307	192	3,7	2,9	1,8	-37,5	-50,5
Kutná Hora	349	316	207	4,7	4,2	2,8	-34,5	-40,7
Liberec	1 462	695	872	8,5	4,0	5,0	25,5	-40,4
Litoměřice	721	646	438	6,1	5,4	3,7	-32,2	-39,3
Louny	508	481	456	5,9	5,6	5,3	-5,2	-10,2
Mělník	659	648	603	6,2	6,1	5,6	-6,9	-8,5
Mladá Boleslav	752	895	834	6,0	7,1	6,5	-6,8	10,9
Most	955	887	704	8,4	7,9	6,3	-20,6	-26,3
Náchod	502	437	393	4,5	4,0	3,6	-10,1	-21,7
Nový Jičín	594	626	393	3,9	4,1	2,6	-37,2	-33,8
Nymburk	708	567	431	7,3	5,8	4,4	-24,0	-39,1
Olomouc	1 950	2068	1 297	8,3	8,8	5,5	-37,3	-33,5
Opava	692	663	468	3,9	3,8	2,7	-29,4	-32,4
Ostrava	2 640	1 457	787	8,1	4,5	2,4	-46,0	-70,2
Pardubice	1 291	1 258	907	7,6	7,4	5,3	-27,9	-29,7
Pelhřimov	306	230	114	4,2	3,2	1,6	-50,4	-62,7
Písek	246	180	166	3,5	2,5	2,3	-7,8	-32,5
Plzeň-jih	416	171	118	6,7	2,7	1,9	-31,0	-71,6
Plzeň-město	1 776	1 988	1 864	9,4	10,5	9,8	-6,2	5,0
Plzeň-sever	239	224	93	3,1	2,9	1,2	-58,5	-61,1
Praha	5 199	4 606	4 255	4,1	3,6	3,3	-7,6	-18,2
Praha-východ	603	590	385	3,6	3,4	2,2	-34,7	-36,2

Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2018

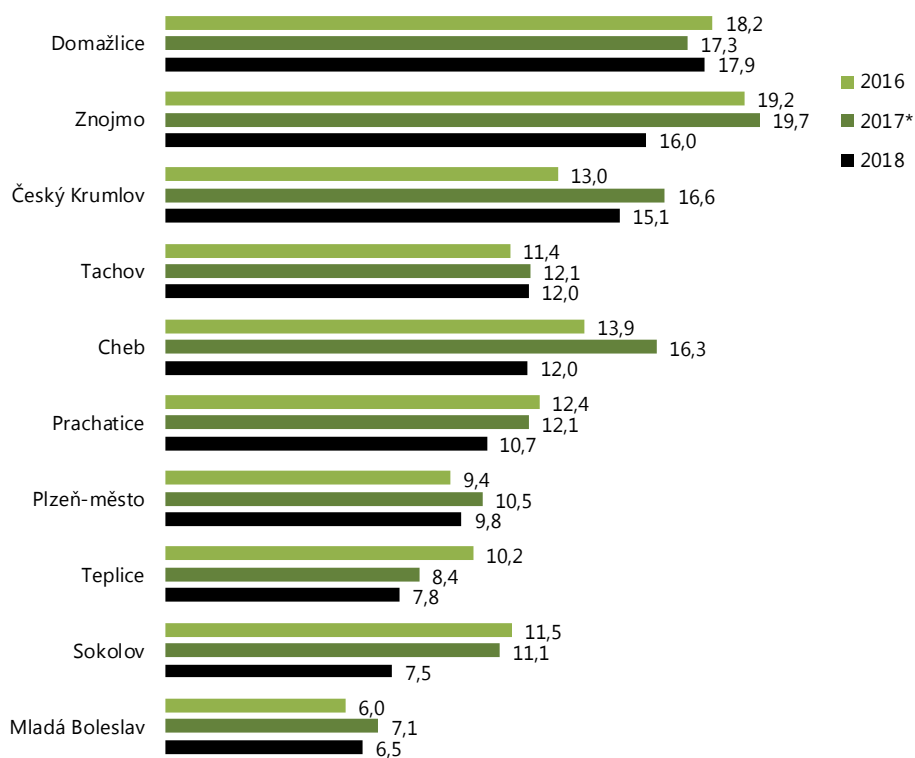
Praha-západ	251	235	102	1,8	1,7	0,7	-56,6	-59,4
Prachatice	629	611	540	12,4	12,1	10,7	-11,6	-14,1
Prostějov	766	725	508	7,0	6,7	4,7	-29,9	-33,7
Přerov	490	423	407	3,7	3,2	3,1	-3,8	-16,9
Příbram	507	410	242	4,4	3,6	2,1	-41,0	-52,3
Rakovník	150	130	115	2,7	2,4	2,1	-11,5	-23,3
Rokycany	31	19	0	0,6	0,4	0,0	-100,0	-100,0
Rychnov nad Kněžnou	364	330	164	4,6	4,2	2,1	-50,3	-54,9
Semily	344	326	182	4,6	4,4	2,5	-44,2	-47,1
Sokolov	1 030	988	667	11,5	11,1	7,5	-32,5	-35,2
Strakonice	327	293	127	4,6	4,1	1,8	-56,7	-61,2
Svitavy	415	369	232	4,0	3,5	2,2	-37,1	-44,1
Šumperk	672	653	359	5,5	5,4	3,0	-45,0	-46,6
Tábor	637	671	416	6,2	6,6	4,1	-38,0	-34,7
Tachov	604	642	642	11,4	12,1	12,0	0,0	6,3
Teplice	1 314	1 079	996	10,2	8,4	7,8	-7,7	-24,2
Trutnov	559	481	296	4,7	4,1	2,5	-38,5	-47,0
Třebíč	351	330	236	3,1	3,0	2,1	-28,5	-32,8
Uherské Hradiště	675	736	342	4,7	5,2	2,4	-53,5	-49,3
Ústí nad Labem	761	739	614	6,4	6,2	5,1	-16,9	-19,3
Ústí nad Orlicí	407	385	199	2,9	2,8	1,4	-48,3	-51,1
Vsetín	789	687	448	5,5	4,8	3,1	-34,8	-43,2
Vyškov	507	538	372	5,6	5,9	4,1	-30,9	-26,6
Zlín	1 268	1 154	745	6,6	6,0	3,9	-35,4	-41,2
Znojmo	2 180	2 241	1 816	19,2	19,7	16,0	-19,0	-16,7
Žďár nad Sázavou	45	38	1	0,4	0,3	0,0	-97,4	-97,8
Celkem ČR	57 452	52 554*	39 575	5,4	5,0	3,7	-24,7	-31,1

Pozn.: *Za r. 2017 tabulka nezahrnuje přibližně 1000 TH povolených podle ZHH.

Zdroj: MF (2019), zpracováno NMS

Deset okresů s nejvyšším relativním počtem TH ukazuje datová příloha, graf 9-1. Mezi nimi je 9 příhraničních okresů – 7 sousedí s Německem (Domažlice, Český Krumlov, Tachov, Cheb, Prachatice, Teplice, Sokolov) a 2 s Rakouskem (Znojmo, Český Krumlov) – a okres Mladá Boleslav, který je charakteristický vysokým počtem lidí, kteří sem přišli za prací do automobilového průmyslu. Deset okresů s nejnižším relativním počtem TH ukazuje datová příloha, graf 9-2. Téměř ve všech okresech došlo v posledních 2 letech ke snížení počtu TH, výjimkou jsou okresy Český Krumlov, Mladá Boleslav, Tachov a Plzeň-město.

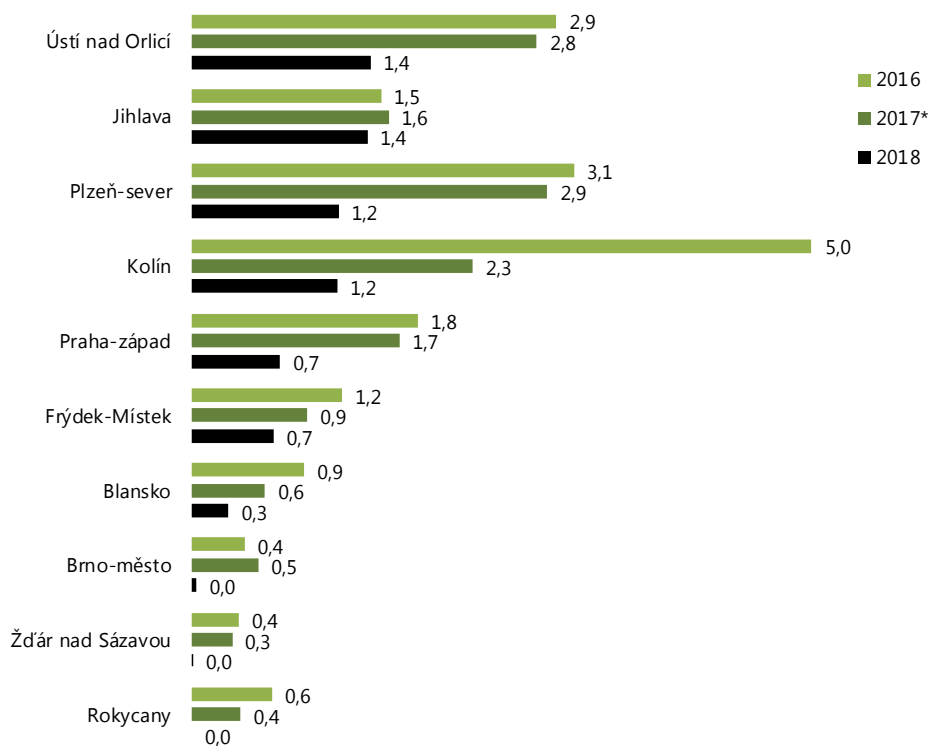
datová příloha, graf 9-1: Počet TH v přepočtu na 1000 obyvatel v l. 2016–2018 ve vybraných okresech – 10 okresů s nejvyšším počtem TH v r. 2018

Pozn.: * Za r. 2017 graf nezahrnuje přibližně 1000 TH povolených podle ZHH.

Zdroj: MF (2019), zpracováno NMS

datová příloha, graf 9-2: Počet TH v přepočtu na 1000 obyvatel v l. 2016–2018 ve vybraných okresech – 10 okresů s nejnižším počtem TH v r. 2018

Pozn.: * Za r. 2017 graf nezahrnuje přibližně 1000 TH povolených podle ZHH.

Zdroj: MF (2019), zpracováno NMS

Provozovny s TH a ŽH

datová příloha, tabulka 9-4: Počet provozoven s TH a/nebo ŽH a přepočet na 100 tis. obyvatel v okresech ČR k 31. 12. 2018 (řazeno abecedně)

Okres	Počet heren	Počet kasin	Celkem	Podíl kasin (%)	Počet provozoven na 100 tis. obyv.
Benešov	9	5	14	35,7	14,3
Beroun	14	5	19	26,3	20,6
Blansko	3	0	3	0,0	2,8
Brno-město	3	2	5	40,0	1,3
Brno-venkov	21	12	33	36,4	15,0
Bruntál	9	2	11	18,2	11,9
Břeclav	17	6	23	26,1	19,9
Česká Lípa	19	7	26	26,9	25,2
České Budějovice	6	3	9	33,3	4,7
Český Krumlov	5	8	13	61,5	21,2
Děčín	11	14	25	56,0	19,2
Domažlice	15	7	22	31,8	35,7
Frýdek-Místek	4	4	8	50,0	3,7
Havlíčkův Brod	11	3	14	21,4	14,8
Hodonín	23	6	29	20,7	18,8
Hradec Králové	17	11	28	39,3	17,1
Cheb	28	11	39	28,2	42,6
Chomutov	10	2	12	16,7	9,7
Chrudim	4	3	7	42,9	6,7
Jablonec nad Nisou	5	7	12	58,3	13,3
Jeseník	9	0	9	0,0	23,3
Jičín	10	1	11	9,1	13,8
Jihlava	2	3	5	60,0	4,4
Jindřichův Hradec	9	6	15	40,0	16,5
Karlovy Vary	27	9	36	25,0	31,2
Karviná	43	8	51	15,7	20,5
Kladno	17	12	29	41,4	17,7
Klatovy	5	2	7	28,6	8,1
Kolín	7	1	8	12,5	8,0
Kroměříž	6	4	10	40,0	9,5
Kutná Hora	10	2	12	16,7	16,0
Liberec	9	21	30	70,0	17,2
Litoměřice	13	6	19	31,6	15,9
Louny	20	3	23	13,0	26,6
Mělník	17	10	27	37,0	25,2
Mladá Boleslav	18	12	30	40,0	23,5
Most	19	9	28	32,1	24,9
Náchod	30	2	32	6,3	29,0
Nový Jičín	17	4	21	19,0	13,9
Nymburk	20	4	24	16,7	24,3
Olomouc	27	20	47	42,6	20,1
Opava	11	8	19	42,1	10,8
Ostrava	55	12	67	17,9	20,8
Pardubice	20	14	34	41,2	19,8
Pelhřimov	4	2	6	33,3	8,3
Písek	4	3	7	42,9	9,8
Plzeň-město	33	32	65	49,2	34,3
Plzeň-jih	4	1	5	20,0	8,0
Plzeň-sever	7	0	7	0,0	8,9
Praha	28	92	120	76,7	9,3
Praha-východ	17	4	21	19,0	11,9
Praha-západ	0	1	1	100,0	0,7
Prachatice	9	4	13	30,8	25,6
Prostějov	8	11	19	57,9	17,5
Přerov	13	5	18	27,8	13,8
Příbram	9	3	12	25,0	10,5
Rakovník	3	2	5	40,0	9,0
Rokycany	0	0	0	-	0,0
Rychnov nad Kněžnou	23	0	23	0,0	29,1
					123

Semily	10	0	10	0,0	13,5
Sokolov	33	5	38	13,2	42,8
Strakonice	5	1	6	16,7	8,5
Svitavy	13	2	15	13,3	14,4
Šumperk	18	2	20	10,0	16,5
Tábor	8	7	15	46,7	14,7
Tachov	18	4	22	18,2	41,3
Teplice	9	27	36	75,0	28,0
Trutnov	16	2	18	11,1	15,2
Třebíč	12	0	12	0,0	10,8
Uherské Hradiště	6	5	11	45,5	7,7
Ústí nad Labem	27	5	32	15,6	26,8
Ústí nad Orlicí	17	2	19	10,5	13,8
Vsetín	17	8	25	32,0	17,4
Vyškov	15	5	20	25,0	21,9
Zlín	23	9	32	28,1	16,7
Znojmo	23	13	36	36,1	31,6
Žďár nad Sázavou	1	0	1	0,0	0,8
Celkem ČR	1 088	548	1 636	33,5	15,4

Pozn.: * Kategorie herny obsahuje herny a provozovny se zvláštním režimem.

Zdroj: MF (2019), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 9-5: Počet kasin v okresech ČR v l. 2015–2018 a přepočet na 100 tis. obyvatel k 31. 12. daného roku (řazeno abecedně)

Okres	2015	2016	2017	2018	Změna 2017/2018 (%)	Kasina na 100 tis. obyv. 2017	Kasina na 100 tis. obyv. 2018
Benešov	0	5	4	5	25,0	4,1	5,1
Beroun	2	0	4	5	25,0	4,4	5,4
Blansko	1	0	0	0	–	0,0	0,0
Brno-město	12	10	3	2	–33,3	0,8	0,5
Brno-venkov	6	5	11	12	9,1	5,1	5,5
Bruntál	2	2	1	2	100,0	1,1	2,2
Břeclav	2	3	5	6	20,0	4,3	5,2
Česká Lípa	3	5	9	7	–22,2	8,7	6,8
České Budějovice	1	2	3	3	0,0	1,6	1,6
Český Krumlov	3	4	5	8	60,0	8,2	13,1
Děčín	4	17	20	14	–30,0	15,3	10,7
Domažlice	7	6	7	7	0,0	11,4	11,4
Frýdek-Místek	5	2	1	4	300,0	0,5	1,9
Havlíčkův Brod	0	2	2	3	50,0	2,1	3,2
Hodonín	4	10	10	6	–40,0	6,5	3,9
Hradec Králové	6	11	13	11	–15,4	8,0	6,7
Cheb	14	15	16	11	–31,3	17,4	12,0
Chomutov	2	0	0	2	–	0,0	1,6
Chrudim	2	3	3	3	0,0	2,9	2,9
Jablonec nad Nisou	4	12	7	7	0,0	7,8	7,7
Jeseník	0	0	0	0	–	0,0	0,0
Jičín	1	1	1	1	0,0	1,3	1,3
Jihlava	0	1	1	3	200,0	0,9	2,7
Jindřichův Hradec	2	3	4	6	50,0	4,4	6,6
Karlovy Vary	8	9	11	9	–18,2	9,5	7,8
Karviná	7	19	17	8	–52,9	6,8	3,2
Kladno	9	7	10	12	20,0	6,1	7,3
Klatovy	2	4	4	2	–50,0	4,6	2,3
Kolín	0	3	1	1	0,0	1,0	1,0
Kroměříž	1	1	5	4	–20,0	4,7	3,8
Kutná Hora	0	5	6	2	–66,7	8,0	2,7
Liberec	11	30	21	21	0,0	12,1	12,1
Litoměřice	4	7	7	6	–14,3	5,9	5,0

Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2018

Louny	0	0	5	3	-40,0	5,8	3,5
Mělník	4	4	3	10	233,3	2,8	9,3
Mladá Boleslav	9	10	15	12	-20,0	11,8	9,4
Most	3	5	4	9	125,0	3,5	8,0
Náchod	1	2	2	2	0,0	1,8	1,8
Nový Jičín	5	3	0	4	-	0,0	2,6
Nymburk	2	3	3	4	33,3	3,1	4,0
Olomouc	16	21	26	20	-23,1	11,1	8,5
Opava	11	6	8	8	0,0	4,5	4,5
Ostrava-město	68	60	27	12	-55,6	8,3	3,7
Pardubice	7	9	11	14	27,3	6,4	8,1
Pelhřimov	1	1	1	2	100,0	1,4	2,8
Písek	0	0	0	3	-	0,0	4,2
Plzeň-jih	0	0	0	1	-	0,0	1,6
Plzeň-město	41	45	28	32	14,3	14,8	16,9
Plzeň-sever	0	0	1	0	-100,0	1,3	0,0
Praha	158	129	99	92	-7,1	7,7	7,1
Praha-východ	2	6	7	4	-42,9	4,1	2,3
Praha-západ	3	2	5	1	-80,0	3,6	0,7
Prachatice	2	3	3	4	33,3	5,9	7,9
Prostějov	6	7	12	11	-8,3	11,0	10,1
Přerov	2	5	8	5	-37,5	6,1	3,8
Příbram	1	3	3	3	0,0	2,6	2,6
Rakovník	0	0	1	2	100,0	1,8	3,6
Rokycany	0	0	0	0	-	0,0	0,0
Rychnov nad Kněžnou	0	0	0	0	-	0,0	0,0
Semily	2	1	1	0	-100,0	1,3	0,0
Sokolov	0	2	7	5	-28,6	7,9	5,6
Strakonice	0	3	3	1	-66,7	4,2	1,4
Svitavy	1	1	3	2	-33,3	2,9	1,9
Šumperk	0	7	10	2	-80,0	8,2	1,7
Tábor	5	7	7	7	0,0	6,8	6,8
Tachov	3	4	4	4	0,0	7,5	7,5
Teplice	21	33	30	27	-10,0	23,4	21,0
Trutnov	1	3	4	2	-50,0	3,4	1,7
Třebíč	1	1	1	0	-100,0	0,9	0,0
Uherské Hradiště	5	5	4	5	25,0	2,8	3,5
Ústí nad Labem	12	16	16	5	-68,8	13,4	4,2
Ústí nad Orlicí	1	6	6	2	-66,7	4,3	1,5
Vsetín	3	3	4	8	100,0	2,8	5,6
Vyškov	2	4	8	5	-37,5	8,8	5,5
Zlín	3	3	8	9	12,5	4,2	4,7
Znojmo	11	11	19	13	-31,6	16,7	11,4
Žďár nad Sázavou	0	0	0	0	-	0,0	0,0
Celkem ČR	538	638	619	420	-32,1	5,9	5,2

Zdroj: MF (2019), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 9-6: Okresy s nejvyšším počtem provozoven s živými a/nebo technickými hrami na 100 tis. obyvatel v r. 2018

Okres	Herny*	Kasina	Celkem	Podíl kasin (%)	Provozoven/100 tis. obyv.
Sokolov	33	5	38	13,2	42,8
Cheb	28	11	39	28,2	42,6
Tachov	18	4	22	18,2	41,3
Domažlice	15	7	22	31,8	35,7
Plzeň	33	32	65	49,2	34,3
Znojmo	23	13	36	36,1	31,6
Karlovy Vary	27	9	36	25,0	31,2

Rychnov nad Kněžnou	23	0	23	0,0	29,1
Náchod	30	2	32	6,3	29,0
Teplice	9	27	36	75,0	28,0

Pozn.: *Herny nebo provozovny se zvláštním režimem.

Zdroj: MF (2019), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 9-7: Okresy s nejnižším počtem provozoven s živými a/nebo technickými hrami na 100 tis. obyvatel v r. 2018

Okres	Herny*	Kasina	Celkem	Podíl kasin (%)	Provozoven/ 100 tis. obyv.
Rokycany	0	0	0	–	0,0
Praha-západ	0	1	1	100,0	0,7
Žďár nad Sázavou	1	0	1	0,0	0,8
Brno	3	2	5	40,0	1,3
Blansko	3	0	3	0,0	2,8
Frýdek-Místek	4	4	8	50,0	3,7
Jihlava	2	3	5	60,0	4,4
České Budějovice	6	3	9	33,3	4,7
Chrudim	4	3	7	42,9	6,7
Uherské Hradiště	6	5	11	45,5	7,7

Pozn.: * Herny nebo provozovny se zvláštním režimem.

Zdroj: MF (2019), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 9-8: Kasina s nejvyšším počtem povolených TH k 31. 12. 2018

Obec	Okres	Technické hry	Živé hry	Celkem
Chvalovice	Znojmo	533	23	556
Chvalovice	Znojmo	384	22	406
Rozvadov	Tachov	320	380	700
Praha – Černý Most	Praha	253	19	272
Chvalovice	Znojmo	214	24	238
Strážný	Prachatice	190	47	237
Železná Ruda	Klatovy	185	20	205
Dolní Dvořiště	Český Krumlov	180	63	243
Česká Kubice	Domažlice	179	27	206
Česká Kubice	Domažlice	174	22	196
Dolní Dvořiště	Český Krumlov	164	22	186
Mikulov	Břeclav	157	19	176
Dolní Dvořiště	Český Krumlov	148	15	163
Aš	Cheb	141	45	186
Česká Kubice	Domažlice	130	13	143
Česká Kubice	Domažlice	129	16	145
Strážný	Prachatice	124	17	141
Pomezí nad Ohří	Cheb	121	17	138
Vyšší Brod	Český Krumlov	120	18	138
Olomouc	Olomouc	118	134	252
Dolní Dvořiště	Český Krumlov	118	18	136

Zdroj: MF (2019), zpracováno NMS

Provozovatelé KS v ČR a provozovny KS podle okresů

datová příloha, tabulka 9-9: Provozovatelé land-based kurzových sázek k 4. 1. 2019

Název společnosti	Sídlo	Počet sázkových kanceláří
Evona Electronic	SR	168
Fortuna Game	ČR	567
Chance	ČR	197
Slot Group	ČR	419
TipSPORT.net	ČR	734
Celkem		2 085

Zdroj: MF (2019), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 9-10: Provozovatelé on-line kurzových sázek k 1. 1. 2019

Provozovatel	Sídlo	Povolání podle	Webová adresa	Provozování*
Fortuna Game	ČR	ZHH	ifortuna.cz	ano
Chance	ČR	ZHH	chance.cz	ano
Maxi-Tip	ČR	ZHH	maxitip.cz	ano
Sazka	ČR	ZoL	sazkabet.cz	ano
Slot Group	ČR	ZoL	czechbet.cz	ne
Synot Tip	ČR	ZoL	synotip.cz	ano
TipSPORT.net	ČR	ZHH	tipSPORT.cz	ano
TSG Interactive	Malta	ZHH	betstars.cz	ano
Victoria-Tip	ČR	ZoL	victoriatip.cz	ne

Pozn.: * Provozování on-line kurzových sázek na uvedených stránkách k 9. 1. 2019.

Zdroj: MF (2019)

datová příloha, tabulka 9-11: Počet sázkových kanceláří v okresech ČR a přepočet na 100 tis. obyvatel k 4. 1. 2019 (řazeno abecedně)

Okres	Počet sázkových kanceláří	Počet sázkových kanceláří na 100 tis. obyv.
Benešov	18	18,4
Beroun	17	18,4
Blansko	11	10,1
Brno-město	79	20,8
Brno-venkov	31	14,1
Bruntál	40	43,3
Břeclav	23	19,9
Česká Lípa	19	18,4
České Budějovice	34	17,6
Český Krumlov	17	27,8
Děčín	25	19,2
Domažlice	24	39,0
Frýdek-Místek	46	21,5
Havlíčkův Brod	13	13,8
Hodonín	35	22,7
Hradec Králové	28	17,1
Cheb	34	37,1
Chomutov	30	24,1
Chrudim	13	12,5
Jablonec nad Nisou	17	18,8
Jeseník	18	46,6
Jičín	11	13,8
Jihlava	16	14,2
Jindřichův Hradec	15	16,5
Karlovy Vary	28	24,3
Karviná	90	36,1
Kladno	22	13,4
Klatovy	18	20,9

Kolín	19	18,9
Kroměříž	16	15,1
Kutná Hora	11	14,6
Liberec	38	21,8
Litoměřice	19	15,9
Louny	20	23,2
Mělník	14	13,1
Mladá Boleslav	21	16,4
Most	30	26,6
Náchod	18	16,3
Nový Jičín	26	17,2
Nymburk	15	15,2
Olomouc	50	21,3
Opava	51	28,9
Ostrava-město	100	31,0
Pardubice	38	22,1
Pelhřimov	10	13,9
Písek	17	23,9
Plzeň-jih	10	15,9
Plzeň-město	43	22,7
Plzeň-sever	11	14,0
Praha	199	15,4
Praha-východ	26	14,8
Praha-západ	15	10,5
Prachatice	13	25,6
Prostějov	18	16,6
Přerov	37	28,3
Příbram	21	18,4
Rakovník	7	12,6
Rokycany	9	18,5
Rychnov nad Kněžnou	17	21,5
Semily	16	21,7
Sokolov	21	23,6
Strakonice	12	17,0
Svitavy	9	8,6
Šumperk	28	23,1
Tábor	17	16,6
Tachov	15	28,2
Teplice	31	24,1
Trutnov	24	20,2
Třebíč	14	12,6
Uherské Hradiště	31	21,8
Ústí nad Labem	21	17,6
Ústí nad Orlicí	21	15,2
Vsetín	27	18,8
Vyškov	14	15,3
Zlín	45	23,5
Znojmo	14	12,3
Žďár nad Sázavou	14	11,9
Celkem ČR	2 085	19,7

Zdroj: MF (2019), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 9-12: Okresy s nejvyšším počtem sázkových kanceláří na 100 tis. obyv. k 4. 1. 2019

Okres	Počet sázkových kanceláří	Počet sázkových kanceláří na 100 tis. obyv.
Jeseník	18	46,6
Bruntál	40	43,3
Domažlice	24	39,0

Cheb	34	37,1
Karviná	90	36,1
Ostrava-město	100	31,0
Opava	51	28,9
Přerov	37	28,3
Tachov	15	28,2
Český Krumlov	17	27,8

Zdroj: MF (2019), zpracováno NMS

Technické hry – mezinárodní srovnání

Gaming Technologies Association (GTA) zpracovává každoročně přehled počtu TH v zemích, pro které jsou údaje dostupné. Země s nejvyšším počtem technických her na světě v r. 2016 a 2017 vyjmenovává datová příloha, tabulka 9-13.

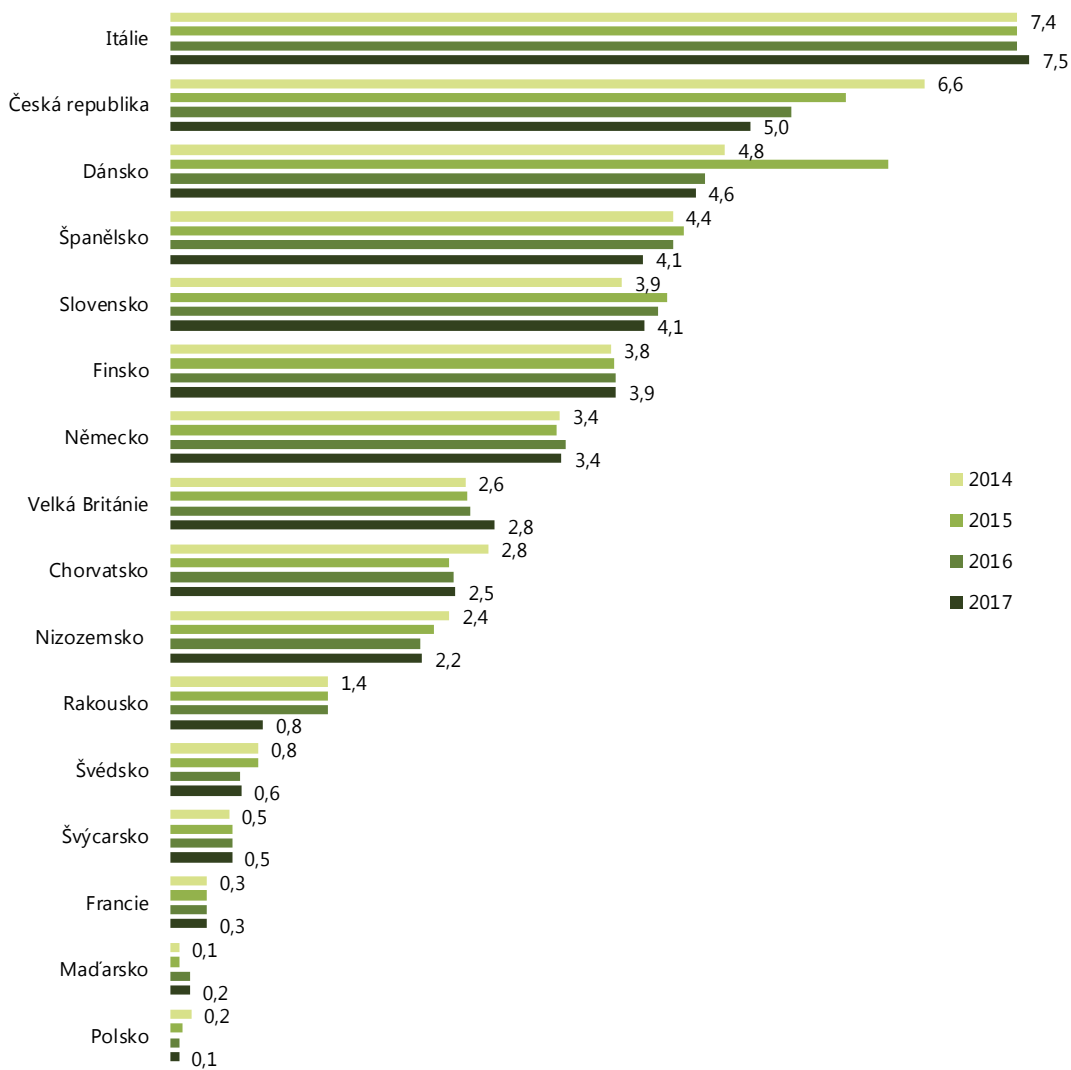
datová příloha, tabulka 9-13: Země s nejvyšším počtem technických her v r. 2016 a 2017

Země	2016		2017	
	Počet TH	TH/1000 obyv.	Počet TH	TH/1000 obyv.
Japonsko*	4 575 545	36,1	4 525 253	35,9
USA	865 807	2,7	884 239	2,7
Itálie	456 367	7,4	463 931	7,8
Německo	277 325	3,4	274 500	3,4
Španělsko	212 153	4,4	201 381	4,4
Austrálie	197 122	8,1	197 021	8,0
Velká Británie	167 839	2,6	182 916	2,8
Kanada	98 902	2,7	100 591	2,7
Argentina	98 717	2,2	98 117	2,2
Peru	89 874	2,8	84 396	2,6

Pozn.: Japonskému trhu dominují tzv. pachinkos – herní automaty podobné pinballu, kde sázkou i výhrou jsou malé kuličky. Ty se nakupují za peníze a mohou být vyměněny za věcné ceny nebo peníze.

Zdroj: Ziolkowski (2018)

datová příloha, graf 9-3: Srovnání vybraných evropských zemí podle počtu TH na 1000 obyv. v l. 2014–2017

Zdroj: Ziolkowski (2018)

Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2018

datová příloha, tabulka 9-14: Srovnání evropských zemí podle počtu TH a počtu TH na tis. obyv. v l. 2014–2017

Země	2014		2015		2016		2017	
	TH	TH/1000 obyv.	TH	TH/1000 obyv.	TH	TH/1000 obyv.	TH	TH/1000 obyv.
Monako	1 180	38,6	1 050	34,3	992	32,4	992	32,4
Itálie	456 367	7,4	456 367	7,4	456 367	7,4	463 931	7,5
Česká republika	69 744	6,6	62 555	5,9	57 452	5,4	53 554	5,0
Dánsko	27 000	4,8	34 902	6,2	26 000	4,6	25 600	4,6
Slovensko	21 379	3,9	23 546	4,3	23 125	4,2	22 457	4,1
Slovinsko	7 034	3,6	8 361	4,2	8 213	4,2	8 117	4,1
Španělsko	212 153	4,4	216 974	4,5	212 153	4,4	201 381	4,1
Finsko	21 069	3,8	21 262	3,9	21 280	3,9	21 381	3,9
Německo	273 530	3,4	271 650	3,4	277 325	3,4	274 500	3,4
Velká Británie	165 448	2,6	166 809	2,6	167 839	2,6	182 916	2,8
Srbsko	19 520	2,7	19 520	2,7	19 462	2,7	19 462	2,7
Rumunsko	58 432	2,7	58 197	2,7	58 297	2,7	58 272	2,7
Irsko	20 000	4,0	6 644	1,3	13 220	2,7	13 220	2,6
Bulharsko	21 779	3,0	23 545	3,3	23 540	3,3	18 580	2,6
Chorvatsko	11 941	2,8	10 458	2,4	10 660	2,5	10 660	2,5
Černá Hora	232	0,4	222	0,3	1 736	2,7	1 576	2,5
Malta	794	1,9	992	2,4	988	2,4	970	2,3
Nizozemsko	41 376	2,4	39 146	2,3	37 007	2,2	37 517	2,2
Belgie	22 408	2,0	19 856	1,7	20 896	1,8	20 896	1,8
Estonsko	2 224	1,8	2 140	1,7	2 179	1,7	2 184	1,7
Litva	3 440	1,2	3 966	1,4	4 506	1,6	4 381	1,6
Makedonie	1 869	0,9	1 929	0,9	1 929	0,9	1 929	0,9
Rakousko	12 000	1,4	12 000	1,4	12 000	1,4	7 121	0,8
Švédsko	7 607	0,8	7 614	0,8	6 020	0,6	6 193	0,6
Švýcarsko	4 198	0,5	4 455	0,5	4 402	0,5	4 435	0,5
Norsko	1 002	0,2	1 002	0,2	2 750	0,5	2 750	0,5
Portugalsko	4 410	0,4	4 137	0,4	5 467	0,5	5 467	0,5
Lucembursko	280	0,5	280	0,5	280	0,5	280	0,5
Řecko	3 551	0,3	3 479	0,3	3 551	0,3	3 551	0,3
Francie	21 714	0,3	21 780	0,3	21 706	0,3	21 706	0,3
Bělorusko	2 257	0,2	2 257	0,2	2 221	0,2	2 221	0,2
Maďarsko	812	0,1	854	0,1	1 702	0,2	1 733	0,2
Albánie	240	0,1	240	0,1	240	0,1	240	0,1
Polsko	7 237	0,2	4 101	0,1	3 388	0,1	3 012	0,1
Rusko	698	0,0	718	0,0	2 137	0,0	7 137	0,1
Bosna a Hercegovina	150	0,0	120	0,0	110	0,0	110	0,0
Island	1 100	3,3	1 100	3,3	1 150	3,4	0	0,0
Lichtenštejnsko	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0

Zdroj: Gaming Technologies Association (2018) <http://gamingta.com/library/>, zpracováno NMS

Ekonomické ukazatele

datová příloha, tabulka 9-15: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2013

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní podíl (%)
	mil. Kč	Podíl (%)	mil. Kč	Podíl (%)	mil. Kč	Podíl (%)	
VLT	51 414	41,5	37 331	39,2	14 083	49,3	72,6
Číselné loterie	7 183	5,8	3 814	4,0	3 369	11,8	53,1
VHP	14 616	11,8	12 015	12,6	2 601	9,1	82,2
Internetové kurzové sázky	22 460	18,1	19 968	20,9	2 492	8,7	88,9
Kurzové sázky	6 564	5,3	4 996	5,2	1 569	5,5	76,1
Živé hry v kasinu	7 141	5,8	5 721	6,0	1 420	5,0	80,1
LLS	4 770	3,9	3 508	3,7	1 262	4,4	73,5
EMR	7 403	6,0	6 240	6,5	1 163	4,1	84,3
Okamžité loterie	1 067	0,9	599	0,6	468	1,6	56,2
Karetní turnaje v kasinu	983	0,8	917	1,0	66	0,2	93,3
Peněžité a věcné loterie	35	0,0	15	0,0	20	0,1	41,8
Kostky	49	0,0	34	0,0	15	0,1	69,0
Interaktivní karetní turnaje nebo hry	111	0,1	98	0,1	13	0,0	88,7
Dostihy	26	0,0	17	0,0	9	0,0	64,9
Ostatní hazardní hry	31	0,0	23	0,0	9	0,0	72,5
Bingo	29	0,0	20	0,0	9	0,0	70,0
Totalizátorové hry	11	0,0	7	0,0	3	0,0	68,9
Tombole	5	0,0	2	0,0	2	0,0	49,6
Celkem	123 898	100,0	95 325	100,0	28 573	100,0	76,9

Zdroj: MF (2014), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 9-16: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2014

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní podíl (%)
	mil. Kč	%	mil. Kč	%	mil. Kč	%	
VLT	58 708	42,5	42 733	40,1	15 975	50,9	72,8
Číselné loterie	7 735	5,6	3 832	3,6	3 903	12,4	49,5
Internetové kurzové sázky	29 405	21,3	26 078	24,4	3 326	10,6	88,7
VHP	15 614	11,3	13 159	12,3	2 455	7,8	84,3
Kurzové sázky	6 203	4,5	4 446	4,2	1 757	5,6	71,7
Živé hry v kasinu	7 925	5,7	6 571	6,2	1 354	4,3	82,9
LLS	3 712	2,7	2 693	2,5	1 019	3,2	72,6
EMR	6 006	4,4	5 229	4,9	777	2,5	87,1
Okamžité loterie	1 510	1,1	842	0,8	669	2,1	55,7
Interaktivní karetní turnaje nebo hry	142	0,1	97	0,1	45	0,1	68,5
Karetní turnaje v kasinu	948	0,7	906	0,8	42	0,1	95,6
Peněžité a věcné loterie	32	0,0	15	0,0	17	0,1	46,6
Dostihy	29	0,0	18	0,0	10	0,0	64,0
Ostatní hazardní hry	37	0,0	29	0,0	8	0,0	77,7
Bingo	22	0,0	16	0,0	6	0,0	72,8
Kostky	17	0,0	11	0,0	6	0,0	65,2
Totalizátorové hry	11	0,0	7	0,0	4	0,0	60,4
Tombole	6	0,0	3	0,0	3	0,0	56,6
Celkem	138 063	100,0	106 686	100,0	31 377	100,0	77,3

Zdroj: MF (2015), zpracováno NMS

Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2018

datová příloha, tabulka 9-17: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2015

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní podíl* (%)
	mil. Kč	Podíl (%)	mil. Kč	Podíl (%)	mil. Kč	Podíl (%)	
VLT	49 024	32,2	36 151	29,7	12 873	42,3	73,7
Číselné loterie	8 749	5,7	4 382	3,6	4 366	14,4	50,1
Internetové kurzové sázky	38 053	25,0	33 882	27,8	4 171	13,7	89,0
VHP	32 175	21,1	28 156	23,1	4 018	13,2	87,5
Kurzové sázky	5 794	3,8	4 323	3,6	1 471	4,8	74,6
Živé hry v kasinu	6 170	4,1	5 230	4,3	940	3,1	84,8
Okamžité loterie	1 960	1,3	1 108	0,9	852	2,8	56,5
EMR	6 124	4,0	5 377	4,4	747	2,5	87,8
LLS	2 285	1,5	1 657	1,4	629	2,1	72,5
Peněžité a věcné loterie	447	0,3	257	0,2	189	0,6	57,6
Karetní turnaje v kasinu	1 231	0,8	1 146	0,9	85	0,3	93,1
Interaktivní karetní turnaje	48	0,0	8	0,0	40	0,1	16,6
Dostihy	28	0,0	18	0,0	10	0,0	63,7
Ostatní hazardní hry	39	0,0	30	0,0	9	0,0	76,1
Totalizátorové hry	13	0,0	6	0,0	6	0,0	49,3
Bingo	25	0,0	19	0,0	6	0,0	75,0
Kostky	26	0,0	20	0,0	6	0,0	77,1
Tomboly	7	0,0	5	0,0	3	0,0	62,9
Celkem	152 197	100,0	121 774	100,0	30 424	100,0	80,0

Pozn.: * podíl vyplaceno/vloženo

Zdroj: MF (2016), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 9-18: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2016

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní podíl* (%)
	mil. Kč	Podíl (%)	mil. Kč	Podíl (%)	mil. Kč	Podíl (%)	
VLT	70 199	35,7	51 653	32,9	18 546	47,1	73,6
Internetové kurzové sázky	50 379	25,6	45 180	28,8	5 199	13,2	89,7
Číselné loterie	8 947	4,6	4 159	2,6	4 789	12,2	46,5
VHP	36 693	18,7	32 173	20,5	4 520	11,5	87,7
Kurzové sázky	7 020	3,6	5 522	3,5	1 499	3,8	78,7
Živé hry v kasinu	7 428	3,8	5 978	3,8	1 449	3,7	80,5
Okamžité loterie	2 591	1,3	1 465	0,9	1 126	2,9	56,5
EMR	7 856	4,0	6 899	4,4	957	2,4	87,8
LLS	2 954	1,5	2 136	1,4	818	2,1	72,3
Peněžité a věcné loterie	440	0,2	261	0,2	179	0,5	59,4
Karetní turnaje v kasinu	1 381	0,7	1 261	0,8	121	0,3	91,2
Interaktivní karetní turnaje	421	0,2	309	0,2	112	0,3	73,5
Ostatní hazardní hry	36	0,0	28	0,0	9	0,0	75,8
Dostihy	26	0,0	17	0,0	8	0,0	67,8
Bingo	29	0,0	21	0,0	7	0,0	75,0
Tomboly	8	0,0	5	0,0	4	0,0	59,5
Kostky	22	0,0	19	0,0	3	0,0	84,3
Totalizátorové hry	8	0,0	5	0,0	3	0,0	64,4
Celkem	196 439	100,0	157 091	100,0	39 348	100,0	80,0

Pozn.: * podíl vyplaceno/vloženo

Zdroj: MF (2017), zpracováno NMS

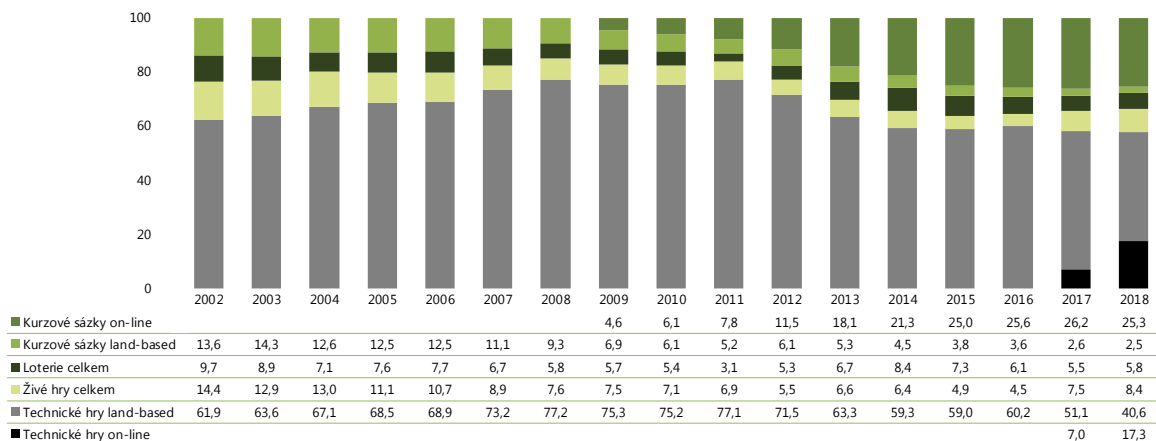
datová příloha, tabulka 9-19: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2017

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní podíl* (%)
	mil. Kč	Podíl (%)	mil. Kč	Podíl (%)	mil. Kč	Podíl (%)	
Technické hry land-based	114 562	51,1	92 177	50,0	22 385	56,3	80,5
Kurzové sázky on-line	58 745	26,2	52 566	28,5	6 179	15,5	89,5
Loterie land-based	11 561	5,2	6 081	3,3	5 481	13,8	52,6
Technické hry on-line	15 672	7,0	13 670	7,4	2 001	5,0	87,2
Živé hry land-based	12 870	5,7	10 879	5,9	1 991	5,0	84,5
Kurzové sázky land-based	5 826	2,6	4 601	2,5	1 228	3,1	79,0
Loterie on-line	844	0,4	467	0,3	377	0,9	55,4
Živé hry on-line	3 989	1,8	3 870	2,1	120	0,3	97,0
Bingo land-based	31	0,0	23	0,0	8	0,0	75,0
Totalizátorové hry land-based	8	0,0	5	0,0	3	0,0	63,8
Tomboly land-based	0	0,0	0	0,0	0	0,0	9,8
Karetní turnaje malého rozsahu land-based	1	0,0	1	0,0	0	0,0	94,8
Totalizátorové hry on-line	0	0,0	0	0,0	0	0,0	–
Bingo on-line	0	0,0	0	0,0	0	0,0	–
Technické hry celkem	130 234	58,1	105 847	57,4	24 387	61,3	81,3
Kurzové sázky celkem	64 571	28,8	57 167	31,0	7 407	18,6	88,5
Loterie celkem	12 405	5,5	6 549	3,6	5 858	14,7	52,8
Živé hry celkem	16 860	7,5	14 749	8,0	2 111	5,3	87,5
Land-based celkem	144 859	64,6	113 768	61,7	31 096	78,2	78,5
On-line celkem	79 250	35,4	70 573	38,3	8 677	21,8	89,1
Celkem	224 108	100,0	184 341	100,0	39 773	100,0	82,3

Pozn.: *Podíl vyplaceno/vloženo. Uvedené příjmy ze hry u některých typů HH a celkově přesně neodpovídají rozdílu mezi vloženými penězi do hry a vyplacenými výhrami. To je způsobeno buď tím, že rozdíl mezi přijatými vklady a vyplacenými výhrami byl u některých provozovatelů záporný (v takovém případě se příjmy ze hry u daného provozovatele uvádí jako nulové), nebo tím, že někteří provozovatelé chybně uvedli údaje v příznáích (to bude napraveno dodatečným daňovým příznáním se správnými údaji či v doměřovacím řízení).

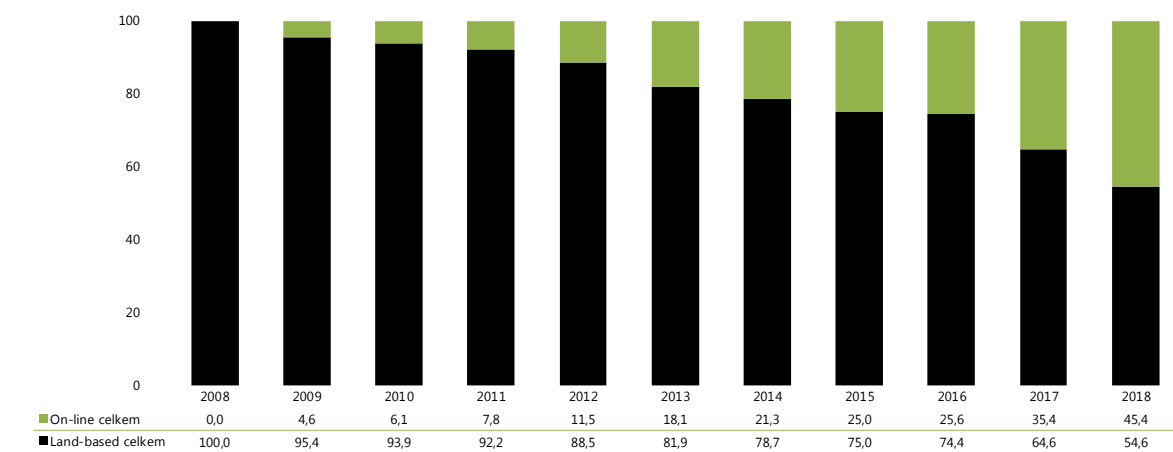
Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

datová příloha, graf 9-4: Vývoj podílů typů hazardních her na trhu podle vkladů do hry v l. 2002–2018, v %

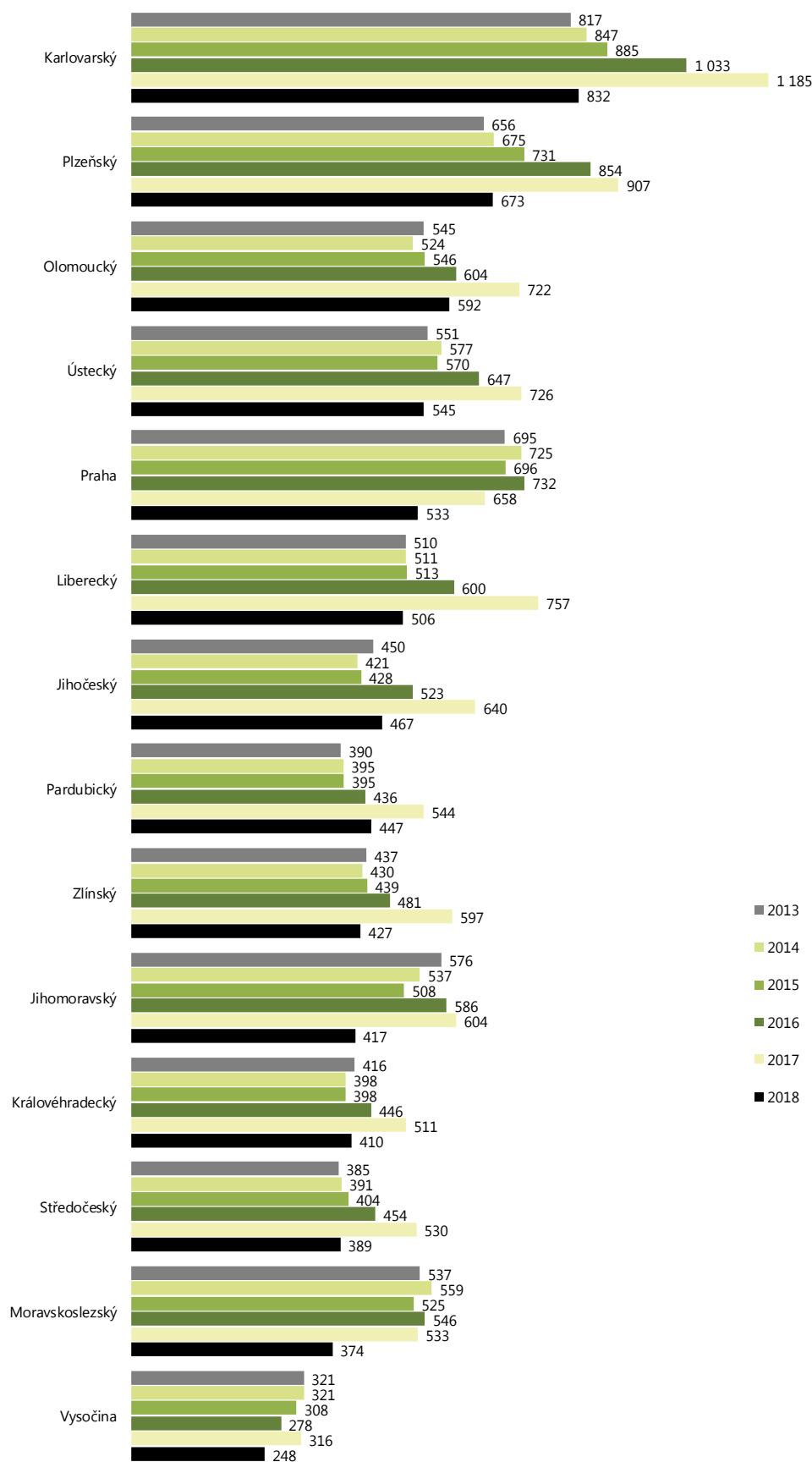
Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

datová příloha, graf 9-5: Vývoj podílů land-based a on-line hazardních her na trhu podle vkladů do hry v l. 2008–2018, v %

Zdroj: MF (2019), zpracováno NMS

datová příloha, graf 9-6: Příjmy obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her v přepočtu na 1 obyvatele v l. 2013–2018, podle krajů, v Kč

Zdroj: MF (2019), zpracováno NMS

Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2018

datová příloha, tabulka 9-20: Příjmy obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele v l. 2013–2018 podle okresů, v Kč

Okres	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Změna 2017/2018 (%)	Změna 2015/2018 (%)
Benešov	399	393	401	465	532	376	-29	-6
Beroun	404	417	454	492	599	436	-27	-4
Blansko	286	282	232	217	138	114	-17	-51
Brno-město	694	496	290	153	162	160	-1	-45
Brno-venkov	291	297	313	401	558	450	-19	44
Bruntál	522	530	516	432	481	344	-28	-33
Břeclav	550	594	622	711	728	491	-33	-21
Česká Lípa	601	549	593	704	870	602	-31	2
České Budějovice	308	226	143	179	259	214	-17	50
Český Krumlov	1 070	1 072	1 157	1 568	1 624	1 107	-32	-4
Děčín	453	451	411	521	703	559	-20	36
Domažlice	1 458	1 780	2 131	2 489	2 104	1 196	-43	-44
Frydek-Místek	334	363	278	187	196	143	-27	-49
Havlíčkův Brod	360	375	356	436	528	428	-19	20
Hodonín	511	483	515	604	720	471	-35	-8
Hradec Králové	507	426	441	500	619	497	-20	13
Cheb	1 076	1 152	1 254	1 548	1 677	1 059	-37	-16
Chomutov	558	510	341	273	341	262	-23	-23
Chrudim	302	302	312	336	408	325	-20	4
Jablonec nad Nisou	455	427	274	307	612	449	-27	64
Jeseník	490	486	521	600	719	510	-29	-2
Jičín	447	449	434	415	406	308	-24	-29
Jihlava	394	383	382	198	223	209	-6	-45
Jindřichův Hradec	412	430	380	434	603	425	-30	12
Karlovy Vary	697	661	649	689	785	627	-20	-3
Karviná	546	562	578	613	690	478	-31	-17
Kladno	479	544	558	678	734	575	-22	3
Klatovy	397	391	461	500	536	413	-23	-10
Kolín	426	400	421	451	324	203	-37	-52
Kroměříž	400	398	319	314	405	284	-30	-11
Kutná Hora	351	374	368	407	493	378	-23	3
Liberec	571	611	649	765	859	525	-39	-19
Litoměřice	411	448	471	529	636	489	-23	4
Louny	535	510	429	523	641	531	-17	24
Mělník	431	416	422	545	713	548	-23	30
Mladá Boleslav	505	506	555	651	746	599	-20	8
Most	576	603	593	769	924	659	-29	11
Náchod	363	373	383	443	486	404	-17	6
Nový Jičín	401	407	370	393	468	386	-17	4
Nymburk	530	522	543	615	708	465	-34	-14
Olomouc	621	598	618	766	928	787	-15	27
Opava	346	377	384	398	459	364	-21	-5
Ostrava-město	833	863	798	918	720	455	-37	-43
Pardubice	529	540	579	668	834	701	-16	21
Pelhřimov	284	304	326	422	453	281	-38	-14
Písek	439	414	362	332	393	302	-23	-17
Plzeň-jih	265	262	258	279	348	269	-23	5
Plzeň-město	827	791	828	964	1 176	959	-18	16
Plzeň-sever	228	232	221	252	361	295	-18	33
Praha	695	725	696	732	658	533	-19	-23
Praha-východ	229	247	257	263	396	290	-27	13
Praha-západ	164	162	155	181	231	165	-29	6
Prachatice	478	524	902	1 165	1 300	980	-25	9

Prostějov	535	497	544	606	751	591	-21	9
Přerov	536	531	533	408	429	363	-15	-32
Příbram	386	359	381	404	503	319	-37	-16
Rakovník	398	405	380	267	308	239	-22	-37
Rokycany	235	176	92	88	119	93	-22	1
Rychnov nad Kněžnou	322	320	323	360	463	386	-17	20
Semily	312	330	377	428	538	395	-27	5
Sokolov	710	777	813	951	1 199	865	-28	6
Strakonice	305	269	283	340	489	322	-34	14
Svitavy	337	368	347	353	464	343	-26	-1
Šumperk	437	413	430	501	616	490	-20	14
Tábor	472	445	477	562	750	560	-25	17
Tachov	1 013	1 039	1 092	1 405	1 340	1 029	-23	-6
Teplice	683	813	974	1 079	1 033	796	-23	-18
Trutnov	382	403	378	454	487	380	-22	0
Třebíč	276	270	277	324	367	270	-26	-3
Uherské Hradiště	342	343	356	393	565	415	-27	16
Ústí nad Labem	639	683	727	802	786	511	-35	-30
Ústí nad Orlicí	327	307	269	285	347	301	-13	12
Vsetín	436	437	484	546	605	414	-32	-14
Vyškov	424	437	449	530	676	502	-26	12
Zlín	530	507	534	590	720	524	-27	-2
Znojmo	1 227	1 468	1 782	2 626	2 266	1 277	-44	-28
Žďár nad Sázavou	284	276	215	97	103	101	-3	-53
Celkem ČR	521	524	520	577	629	469	-25	-10

Zdroj: MF (2019), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 9-21: Okresy s největším průměrným příjmem obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele v l. 2013–2018

Okres	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Změna 2017/2018 (%)	Změna 2015/2018 (%)
Znojmo	1 227	1 468	1 782	2 626	2 266	1 277	-44	-28
Domažlice	1 458	1 780	2 131	2 489	2 104	1 196	-43	-44
Český Krumlov	1 070	1 072	1 157	1 568	1 624	1 107	-32	-4
Cheb	1 076	1 152	1 254	1 548	1 677	1 059	-37	-16
Tachov	1 013	1 039	1 092	1 405	1 340	1 029	-23	-6
Prachatice	478	524	902	1 165	1 300	980	-25	9
Plzeň-město	827	791	828	964	1 176	959	-18	16
Sokolov	710	777	813	951	1 199	865	-28	6
Teplice	683	813	974	1 079	1 033	796	-23	-18
Olomouc	621	598	618	766	928	787	-15	27

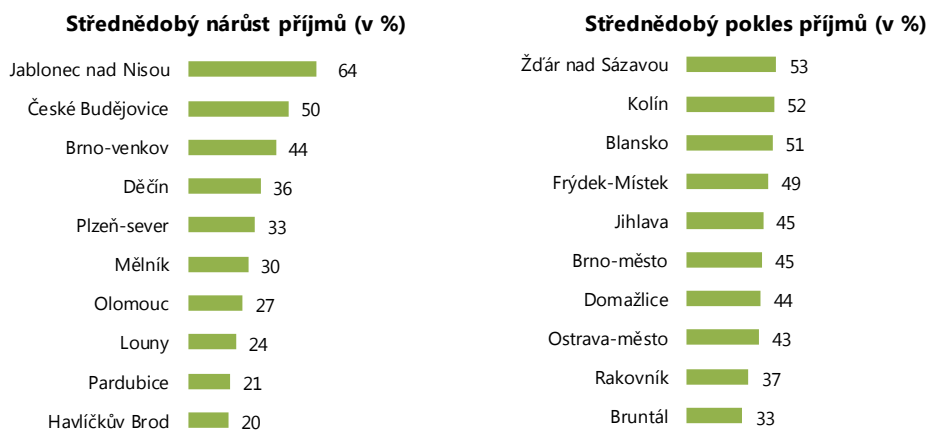
Zdroj: MF (2019), zpracováno NMS

datová příloha, graf 9-7: Okresy s největším a nejmenším meziročním poklesem příjmů obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele v r. 2018, v %

Zdroj: MF (2019), zpracováno NMS

datová příloha, graf 9-8: Okresy s největším nárůstem a poklesem příjmů obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele mezi l. 2015 a 2018 (střednědobý), v %

Zdroj: MF (2019), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 9-22: Obce s nejvyššími příjmy obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele v l. 2017 a 2018, v Kč

Obec	Okres	Počet obyvatel	Příjmy na obyvatele v r. 2017	Příjmy na 1 obyvatele v r. 2018	Změna 2017/2018 (%)
Chvalovice	Znojmo	653	249 353	126 740	-49
Strážný	Prachatice	441	101 142	76 195	-25
Česká Kubice	Domažlice	971	103 008	54 277	-47
Rozvadov	Tachov	725	55 604	45 956	-17
Planá	České Budějovice	253	56 309	44 135	-22
Zálesná Zhoř	Brno-venkov	62	49 488	43 585	-12
Pomezí nad Ohří	Cheb	262	70 827	35 702	-50
Dolní Dvořiště	Český Krumlov	1 285	49 480	32 439	-34
Halámky	Jindřichův Hradec	175	53 738	22 584	-58
Přísečná	Český Krumlov	205	19 629	16 256	-17
Čížov	Jihlava	274	17 416	16 225	-7
Železná Ruda	Klatovy	1 630	19 230	14 212	-26
Lesní hluboké	Brno-venkov	265	16 509	12 195	-26
Rančířov	Jihlava	420	14 897	11 969	-20
Hora Sv. Šebestiána	Chomutov	298	16 494	11 161	-32
Borovy	Plzeň-jih	230	12 009	10 957	-9
Vysoká	Bruntál	308	9 996	9 029	-10

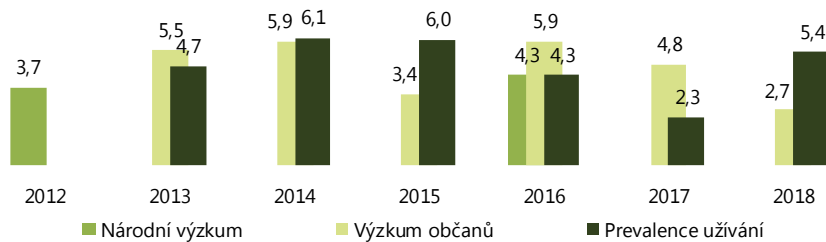
Potůčky	Karlovy Vary	439	9 704	7 721	-20
Hevlín	Znojmo	1 437	13 698	7 494	-45
Přibyslavice	Brno-venkov	512	8 752	6 704	-23

Zdroj: MF (2019), zpracováno NMS

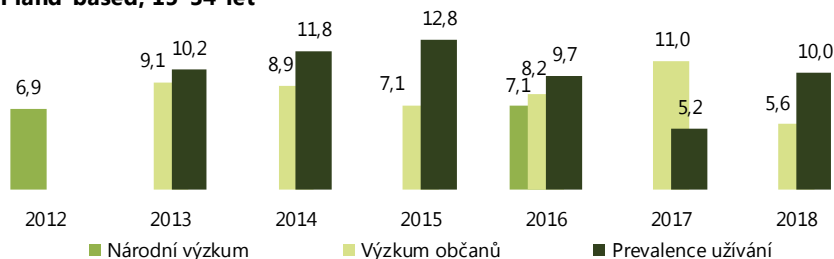
Hazardní hraní v populaci

datová příloha, graf 9-9: Prevalence hraní technických her v prostředí land-based v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2018, v %

TH land-based, 15+ let

TH land-based, 15–34 let

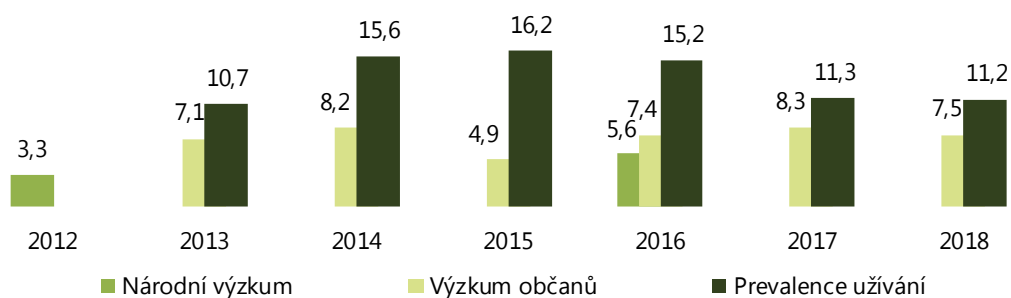

Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.

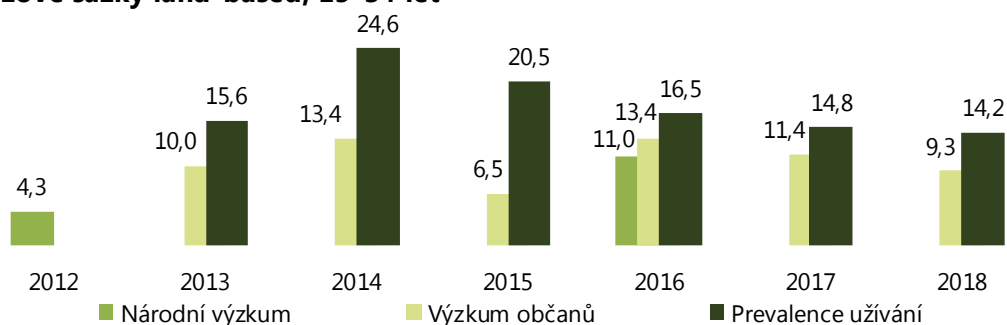
Zdroj: Mravčík a kol. (2018); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019b); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2019b)

datová příloha, graf 9-10: Prevalence hraní kurzových sázek v sázkových kancelářích v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2018, v %

Kurzové sázky land-based, 15+ let

Kurzové sázky land-based, 15–34 let

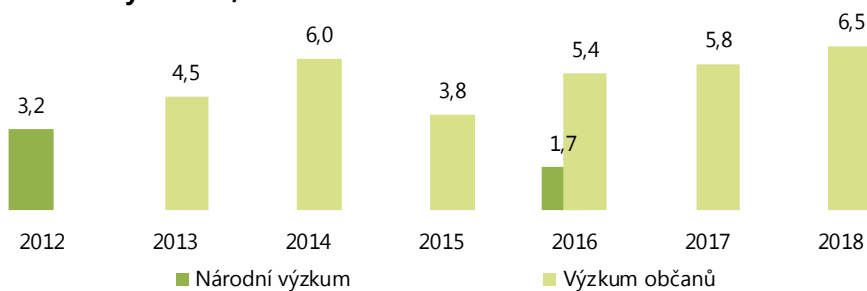

Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.

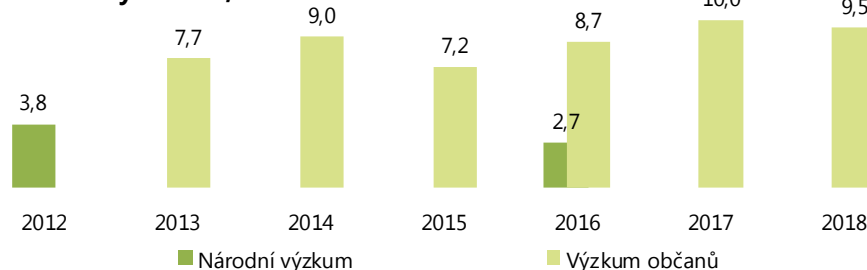
Zdroj: viz graf výše

datová příloha, graf 9-11: Prevalence hraní kurzových sázek on-line v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2018, v %

Kurzové sázky on-line, 15+ let

Kurzové sázky on-line, 15–34 let

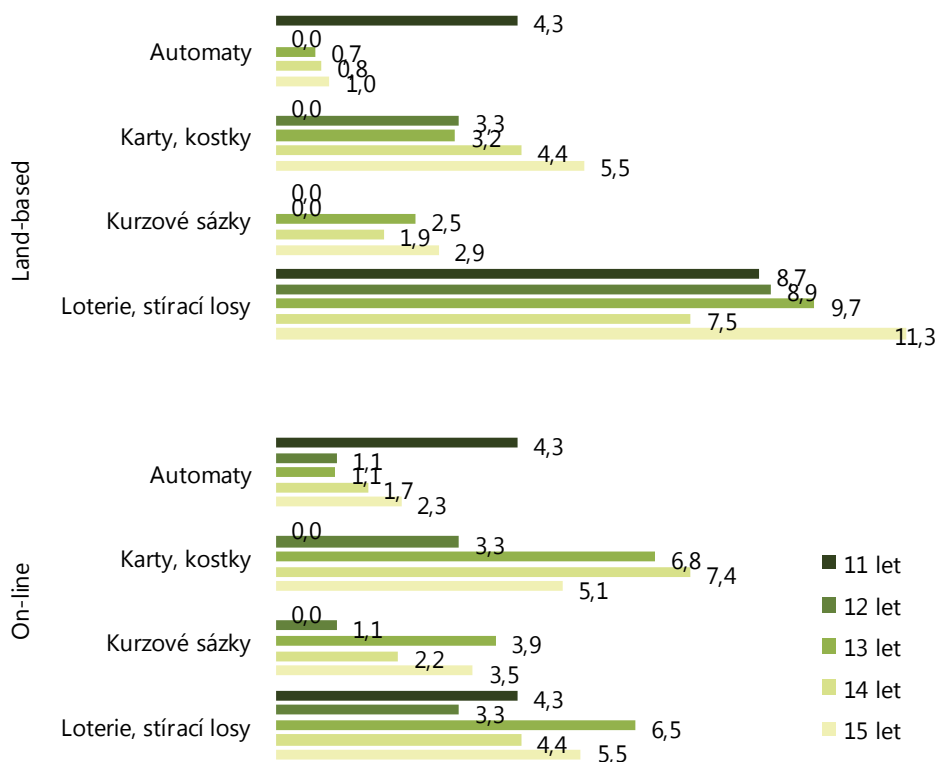
Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.

Zdroj: viz graf výše

Výskyt hazardního hraní mezi dětmi a mládeží

Hraní hazardních her narůstá s věkem žáků, a to jak v případě hraní her land-based, tak v případě on-line hraní her. Výjimkou je hraní automatů, které bylo nejvyšší mezi 11letými, a to v případě land-based i on-line her typu automaty – datová příloha, graf 9-12, roli zde však může hrát relativně nízké zastoupení 11letých respondentů v souboru (celkem 76 respondentů). Relevantnější se jeví srovnání žáků podle ročníku, ve kterém studují – ukázalo se, že hraní HH je relativně nejoblíbenější mezi žáky 7. tříd, a to především loterií a hraní karet nebo kostek o peníze – datová příloha, graf 9-13.

datová příloha, graf 9-12: Prevalence hazardního hraní v populaci žáků základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií (věk 11–15 let) v posledních 12 měsících podle věku respondentů – studie UPOL 2018, v %

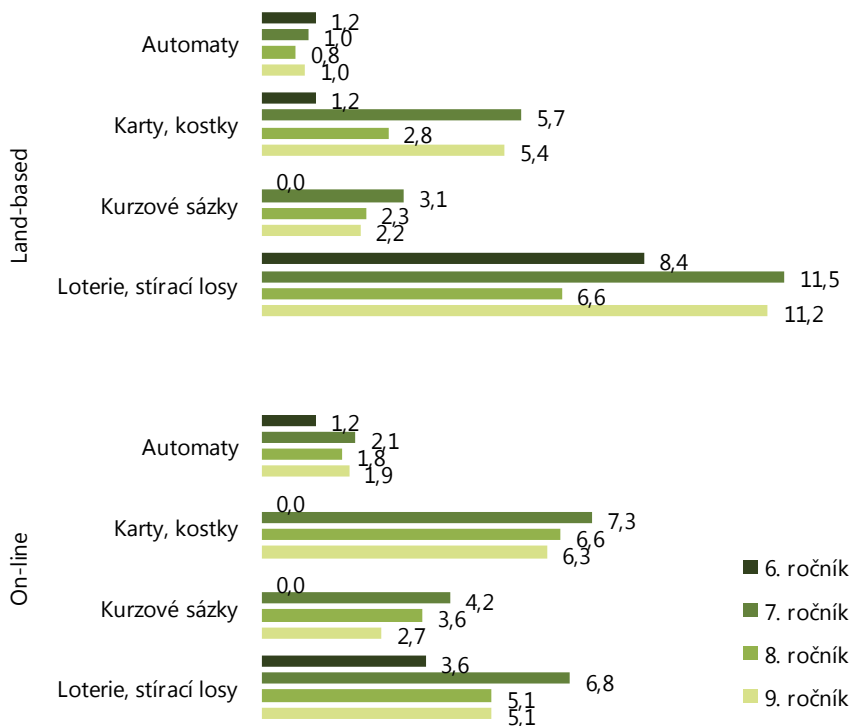

Zdroj: Chomynová a kol. (2019)

V případě land-based her se ukázal nárůst prevalence hraní s věkem respondentů, obdobně se s věkem zvyšovala i míra on-line kurzového sázení. V případě ostatních on-line her (hry typu automaty, karty a kostky, loterie a stírací losy) se naopak zdá, že s věkem klesá atraktivita hraní hazardních her.

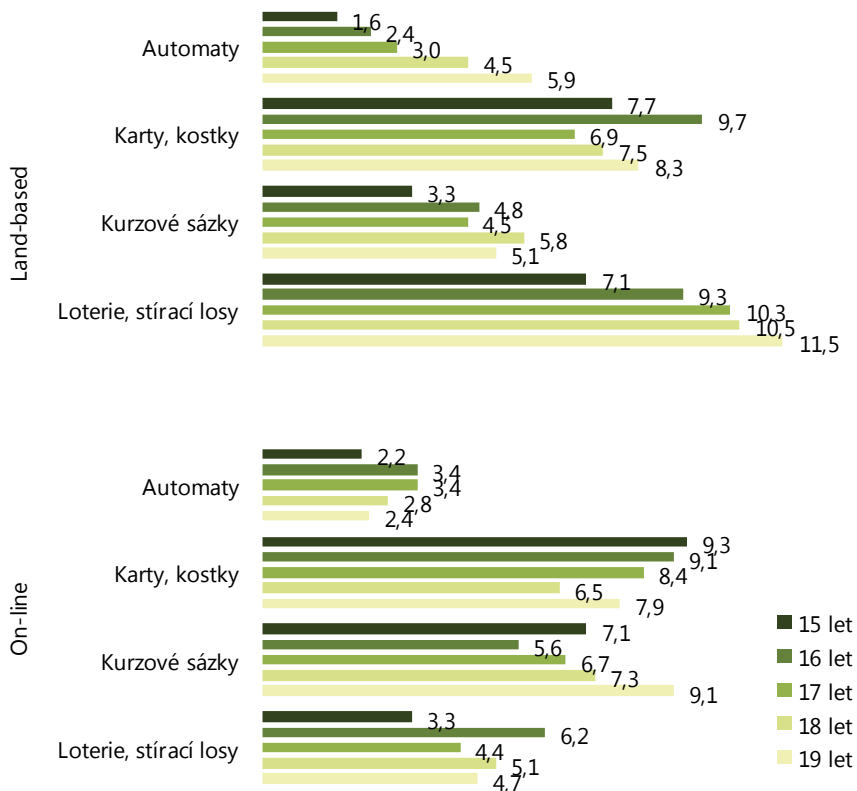
Relativně vysoká byla míra prevalence hraní HH v 1. ročnících středních škol, a to jak v případě land-based hraní her typu automaty a hraní karet nebo kostek o peníze, tak v případě hraní automatů a karet nebo kostek on-line – datová příloha, graf 9-14.

datová příloha, graf 9-13: Prevalence hazardního hraní v populaci žáků základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií (věk 11–15 let) v posledních 12 měsících podle navštěvovaného ročníku ZŠ – studie UPOL 2018, v %

Zdroj: Chomynová a kol. (2019)

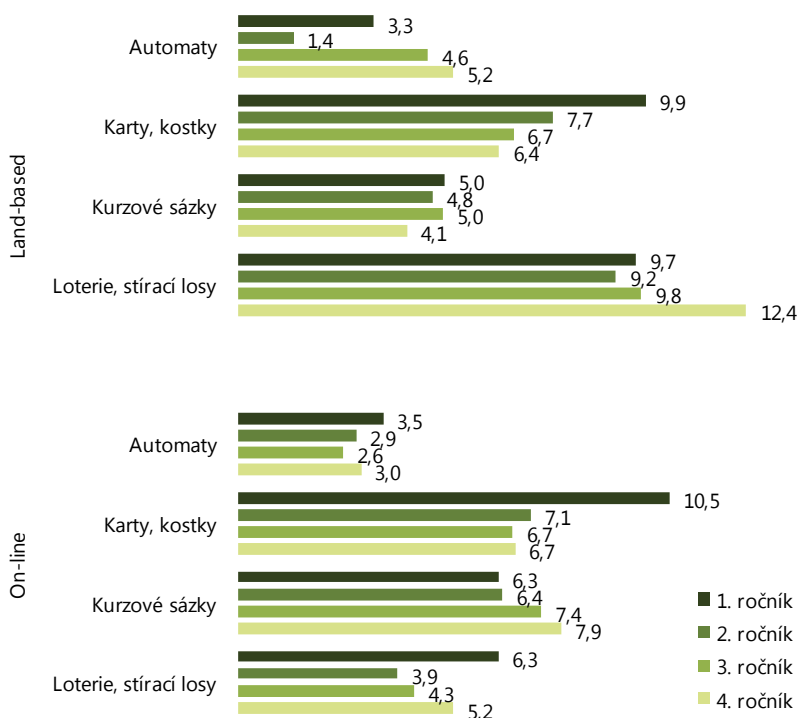
datová příloha, graf 9-14: Prevalence hazardního hraní v populaci studentů středních škol (věk 15–19 let) v posledních 12 měsících podle věku respondentů – studie UPOL 2018, v %

Zdroj: Chomynová a kol. (2019)

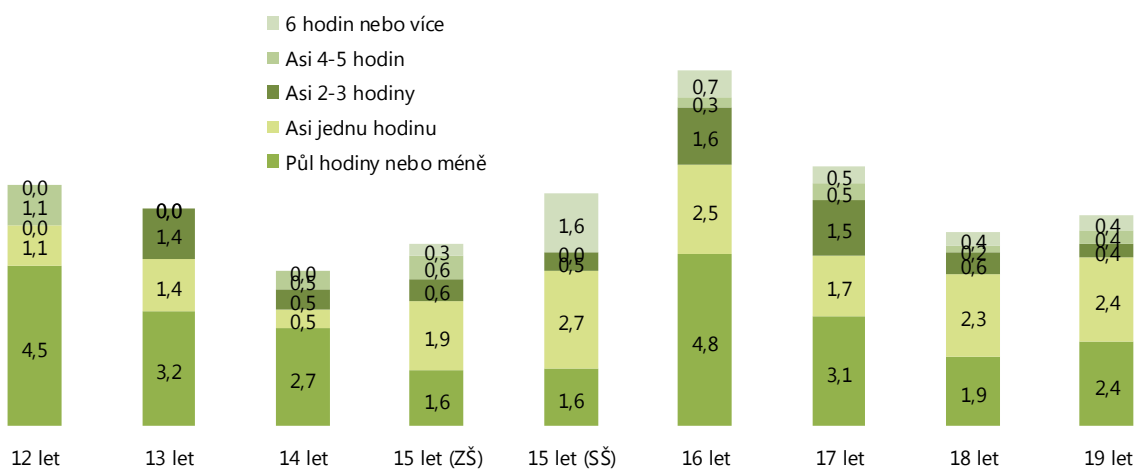
datová příloha, graf 9-15: Prevalence hazardního hraní v populaci studentů středních škol (věk 15–19 let)

v posledních 12 měsících podle navštěvovaného ročníku SŠ – studie UPOL 2018, v %

Zdroj: Chomynová a kol. (2019)

datová příloha, graf 9-16: Čas trávený hraním hazardních her on-line (celkem) podle věku (oba soubory, věk 11–19 let) – studie UPOL 2018, v %

Pozn.: Žáci ve věku 11 let neuvledli čas průměrně trávený hraním her o peníze on-line.

Zdroj: Chomynová a kol. (2019)

Kriminalita sekundárně související s hraním hazardních her

datová příloha, tabulka 9-23: Trestná činnost klientů PMS, u kterých bylo zjištěno hraní hazardních her, v l. 2012–2018

Paragraf	Trestný čin	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
§ 205	Krádež	8	6	2	20	26	18	25
§ 209	Podvod	2	4	3	8	11	13	14
§ 206	Zpronevěra	4	2	5	5	5	6	12
§ 211	Úvěrový podvod	0	0	0	0	5	6	2
§ 234	Neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku	0	0	0	5	8	6	6
§ 196	Zanedbání povinné výživy	0	1	1	3	9	5	2
§ 228	Poškození cizí věci	0	0	1	7	7	5	4
§ 283	Nedovolená výroba jiné nakládání s OPL	0	1	0	3	6	5	4
§ 358	Výtržnictví	0	0	2	0	0	5	0
§ 146	Ublížení na zdraví	0	0	0	1	0	4	3
§ 337	Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání	1	0	2	0	9	4	3
§ 168	Obchodování s lidmi	0	0	0	0	0	3	1
§ 178	Porušování domovní svobody	0	1	1	2	5	3	3
§ 199	Týrání osoby žijící ve společném obydlí	0	0	0	2	1	3	0
§ 201	Ohrožování výchovy dítěte	0	0	0	0	0	3	1
§ 140	Vražda	1	0	0	0	2	2	1
§ 173	Loupež	11	4	7	7	11	2	5
§ 175	Vydírání	1	0	1	0	1	2	1
§ 219	Zatajení věci	0	0	0	0	2	2	1
§ 258	Pletichy při veřejné dražbě	0	0	0	0	0	2	2
§ 274	Ohrožení pod vlivem návykové látky	0	0	0	0	3	2	3
§ 355	Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob	0	0	0	0	0	2	0
	Ostatní	2	2	4	4	6	6	4
Celkem		30	21	29	67	117	109	97

Zdroj: Mravčík a kol. (2018), Probační a mediační služba (2019)

Zkratky

AOP	Asociace občanských poraden
APKURS	Asociace provozovatelů kurzových sázek
ASZ	Agentura pro sociální začleňování
AT	alkohol, toxikomanie (označení zdravotnických zařízení zabývajících se léčbou závislostí)
CLS	centrální loterijní systém
CS	Celní správa ČR
ČSÚ	Český statistický úřad
dg.	diagnóza, diagnostický
DG GROW	Generální ředitelství Evropské komise pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky
DSM-5	Diagnostický a statistický manuál Americké psychiatrické asociace, 5. revize
DSM-IV	Diagnostický a statistický manuál Americké psychiatrické asociace, 4. revize
EHP	Evropský hospodářský prostor (anglicky European Economic Area), zahrnuje EU, Norsko a Lichtenštejnsko
EMR	elektromechanická ruleta
ESPAD	Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách
ESSK	Evidenční systém statistik kriminality
EU	Evropská unie
GFŘ	Generální finanční ředitelství
GŘ VSČR	Generální ředitelství Vězeňské služby ČR
GTA	Gaming Technologies Association
HH	hazardní hra/y
IPRH	Institut pro regulaci hazardních her
IVT	interaktivní videoloterijní terminál, též VLT
KS	kurzové sázky
land-based	prostředí kamenných provozoven hazardních her (herny, kasina, sázkové kanceláře apod.)
Lie/bet škála	dvoupoložkový Lie/bet screeningový dotazník na problémové hráčství
LLS	lokální loterní systém
MF	Ministerstvo financí České republiky
MKN-10	Mezinárodní klasifikace nemocí, 10. revize
MS	Ministerstvo spravedlnosti České republiky
MF	Ministerstvo vnitra České republiky
NMS	Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti
NNO	nestátní nezisková organizace
NSZ	Nejvyšší státní zastupitelství
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
OZV	obecně závazná vyhláška
p. b.	procentní bod/y
PČR	Policie České republiky

PGSI	Problem Gambling Severity Index
PH	problémoví hráči
PMS	Probační a mediační služba
PN	psychiatrická nemocnice
PUA	problémoví uživatelé alkoholu
PUD	problémoví uživatelé drog
SZH	první souhrnná zpráva – Hazardní hraní v ČR a jeho dopady (2013)
RVKPP	Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky
SŠ	střední škola
SVL	sociálně vyloučená lokalita
TČ	trestný čin
TH	technická hra, hazardní hra provozovaná prostřednictvím technického zařízení přímo obsluhovaného sázejícím, koncovým zařízením technické hry se rozumí např. VHP, VLT, LLS, EMR (v dřívějších výročních zprávách označované také jako elektronická herní zařízení, EHZ)
TZ	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
ÚV	Úřad vlády České republiky
ÚZIS ČR	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
VLT	videoloterijní terminál, též IVT
VZ 2014	Výroční zpráva o hazardním hraní v ČR v r. 2014
VZ 2015	Výroční zpráva o hazardním hraní v ČR v r. 2015
VZ 2016	Výroční zpráva o hazardním hraní v ČR v r. 2016
VZ 2017	Výroční zpráva o hazardním hraní v ČR v r. 2017
ZHH	zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách
ZoL	zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách
ŽH	živá/é hra/y

Seznam tabulek v hlavní části zprávy

tabulka 1-1: Přehledné vyhodnocení naplnění priorit Akčního plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky pro oblast hazardního hraní 2015–2018.....	19
tabulka 1-2: Celkový přehled plnění úkolů Akčního plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky pro oblast hazardního hraní 2015–2018.....	20
tabulka 1-3: Financování projektů zaměřených na hazardní hraní v dotačním řízení RVKPP v l. 2013–2018	23
tabulka 1-4: Počet a struktura programů a služeb podpořených RVKPP v oblasti hazardního hraní v l. 2013–2018.....	23
tabulka 2-1: Počet společností s povolením k provozování hazardních her (ZoL i ZHH) podle typu, k 1. 1. 2018 a k 1. 1. 2019	25
tabulka 2-2: Počty povolení k jednotlivým typům TH v l. 2011–2018*	26
tabulka 2-3: Celkový počet povolených technických her k 31. 12. 2018, podle krajů.....	27
tabulka 2-4: Počet provozoven s živými a/nebo technickými hrami povolenými MF podle krajů v l. 2015–2018.....	29
tabulka 2-5: Počet provozoven s živými a/nebo technickými hrami podle krajů v r. 2018.....	30
tabulka 2-6: Počet kasin (provozoven, kde byla povolena živá hra) podle krajů v l. 2010–2018.....	31
tabulka 2-7: Provozovny podle počtu TH na provozovnu, údaje k 31. 12. 2017 a 31. 12. 2018	31
tabulka 2-8: Počet sázkových kanceláří k 4. 1. 2019 podle krajů.....	33
tabulka 2-9: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2018	35
tabulka 2-10: Změna objemu příjmu provozovatelů podle jednotlivých typů hazardních her v l. 2013–2018, v %	35
tabulka 2-11: Odvody z hazardních her do státního rozpočtu a obecních rozpočtů v l. 2013–2018, v mil. Kč	38
tabulka 2-12: Příjmy obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her v r. 2018 podle krajů	39
tabulka 3-1: Celoživotní prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let podle typů her – Výzkum občanů 2018, v %	48
tabulka 3-2: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2018, v %.....	49
tabulka 3-3: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 30 dnech – Výzkum občanů 2018, v %.....	51
tabulka 3-4: Výskyt hazardního hraní v obecné populaci – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2018, v %.....	52
tabulka 3-5: Prevalence hazardního hraní v populaci studentů středních škol ve věku 17–18 let v posledních 12 měsících – validizační studie ESPAD 2018, v %	58
tabulka 3-6: Prevalence hazardního hraní v posledních 12 měsících mezi žáky ve věku 11–15 let podle typu hry a školy – studie UPOL 2018, v %	61
tabulka 3-7: Prevalence hazardního hraní v posledních 12 měsících mezi žáky ve věku 15–19 let podle typu hry a školy – studie UPOL 2018, v %	62
tabulka 3-8: Srovnání zkušenosti s hraním vybraných hazardních her v populaci vězňů ve výkonu trestu odnětí svobody v posledních 12 měsících v l. 2012, 2014, 2016 a 2018, v %.....	64
tabulka 4-1: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a věkových skupin – Výzkum občanů 2018, v %.....	68
tabulka 4-2: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a kategorie hazardních her – Výzkum občanů 2018, v %.....	69
tabulka 4-3: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle screeningové škály Lie/bet – extrapolace výsledků Výzkumu občanů 2018 na počet obyvatel ČR	70
tabulka 4-4: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle screeningové škály Lie/bet v l. 2013–2018 – extrapolace výsledků na počet obyvatel ČR.....	71

tabulka 4-5: Odhady počtu problémových hráčů v ČR v l. 2012–2018 – výsledky průzkumu mezi lékaři.....	72
tabulka 4-6: Charakteristika souboru respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013, 2015 a 2017.....	73
tabulka 4-7: Hlavní problémová hazardní hra u respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013 až 2017, v %	73
tabulka 4-8: Výskyt problémového hráčství podle škály Lie/bet mezi 17–18 letými studenty 3. ročníků středních škol – validizační studie ESPAD 2018, v %.....	78
tabulka 4-9: Výskyt problémového hráčství podle škály CSPG mezi 17–18 letými studenty 3. ročníků středních škol – validizační studie ESPAD 2018, v %	78
tabulka 4-10: Kategorizace 17–18letých studentů podle výsledků screeningové škály Lie/bet a CSPG – výsledky validizační studie ESPAD 2018, v %	79
tabulka 5-1: Kontakty s klienty dluhových poraden AOP v l. 2013–2018.....	86
tabulka 6-1: Počet kontrol CS, zjištěných porušení zákona, zajištěných HH a finančních prostředků v r. 2018, podle krajů	92
tabulka 6-2: Pokuty udělené ve správních řízeních souvislosti s porušením ZHH v r. 2018, podle krajů.....	92
tabulka 6-3: Počet pokut udělených ve správních řízeních za nepovolené provozování land-based HH v r. 2017 a 2018, podle krajů	93
tabulka 6-4: Počet zjištěných trestných činů, stíhaných osob a celková škoda u trestných činů neoprávněného provozování loterie a provozování nepoctivých sázek a her v l. 2001–2018.....	96
tabulka 6-5: Počet osob stíhaných, obžalovaných a odsouzených za trestné činy primárně související s hraním hazardních her v l. 2008–2018.....	97
tabulka 6-6: Počet případů klientů PMS, u kterých bylo zjištěno hraní hazardních her nebo kterým bylo uloženo zdržet se hraní hazardních her v l. 2010–2018	98
tabulka 7-1: Nabídka sebeomezení hráčům HH v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2017 a 2018, v %	105
tabulka 8-1: Počet programů, které poskytly služby problémovým hráčům a byly podpořeny v dotačních řízeních RVKPP v l. 2014–2018, podle typu služby	112
tabulka 8-2: Počet programů podpořených v dotačním řízení RVKPP, které vykazaly péči o problémové hráče, a počet problémových hráčů v kontaktu s nimi v l. 2013–2018 podle krajů sídla programu	112
tabulka 8-3: Počet kontaktů a vybraných výkonů ve specializovaných ambulantních programech pro hazardní hráče podpořených v dotačním řízení RVKPP v l. 2015–2018.....	112
tabulka 8-4: Počet kontaktů a vybraných výkonů v programech následné péče podpořených v dotačním řízení RVKPP zaměřeném na HH v l. 2015 –2018	113
tabulka 8-5: Ambulantní programy poskytující poradenství hazardním hráčům, které byly podpořeny v dotačním řízení RVKPP	113
tabulka 8-6: Informační a poradenské internetové stránky pro hazardní hráče.....	114
tabulka 8-7: Počet osob nově zařazených na oddělení pro prevenci a léčbu závislosti a poraden drogové prevence, jejichž primárním problémem bylo hraní hazardních her v l. 2014–2018, v %..	116

Seznam tabulek datové přílohy

datová příloha, tabulka 9-1: Provozovatelé TH s nejvyšším počtem povolených TH k 31. 12. 2018	119
datová příloha, tabulka 9-2: Provozovatelé on-line technických her k 1. 1. 2019	119
datová příloha, tabulka 9-3: Počet TH a přepočít na 1000 obyvatel v okresech ČR v l. 2016–2018, k 31. 12. daného roku (řazeno abecedně).....	120
datová příloha, tabulka 9-4: Počet provozoven s TH a/nebo ŽH a přepočít na 100 tis. obyvatel v okresech ČR k 31. 12. 2018 (řazeno abecedně).....	123

datová příloha, tabulka 9-5: Počet kasin v okresech ČR v l. 2015–2018 a přepočít na 100 tis. obyvatel k 31. 12. daného roku (řazeno abecedně).....	124
datová příloha, tabulka 9-6: Okresy s nejvyšším počtem provozoven s živými a/nebo technickými hrami na 100 tis. obyvatel v r. 2018	125
datová příloha, tabulka 9-7: Okresy s nejnižším počtem provozoven s živými a/nebo technickými hrami na 100 tis. obyvatel v r. 2018	126
datová příloha, tabulka 9-8: Kasina s nejvyšším počtem povolených TH k 31. 12. 2018.....	126
datová příloha, tabulka 9-9: Provozovatelé land-based kurzových sázek k 4. 1. 2019.....	127
datová příloha, tabulka 9-10: Provozovatelé on-line kurzových sázek k 1. 1. 2019.....	127
datová příloha, tabulka 9-11: Počet sázkových kanceláří v okresech ČR a přepočít na 100 tis. obyvatel k 4. 1. 2019 (řazeno abecedně).....	127
datová příloha, tabulka 9-12: Okresy s nejvyšším počtem sázkových kanceláří na 100 tis. obyv. k 4. 1. 2019	128
datová příloha, tabulka 9-13: Země s nejvyšším počtem technických her v r. 2016 a 2017.....	129
datová příloha, tabulka 9-14: Srovnání evropských zemí podle počtu TH a počtu TH na tis. obyv. v l. 2014–2017	131
datová příloha, tabulka 9-15: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2013.....	132
datová příloha, tabulka 9-16: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2014.....	132
datová příloha, tabulka 9-17: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2015.....	133
datová příloha, tabulka 9-18: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2016.....	133
datová příloha, tabulka 9-19: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2017.....	134
datová příloha, tabulka 9-20: Příjmy obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele v l. 2013–2018 podle okresů, v Kč.....	137
datová příloha, tabulka 9-21: Okresy s největším průměrným příjmem obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele v l. 2013–2018	138
datová příloha, tabulka 9-22: Obce s nejvyššími příjmy obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele v l. 2017 a 2018, v Kč.....	139
datová příloha, tabulka 9-23: Trestná činnost klientů PMS, u kterých bylo zjištěno hraní hazardních her, v l. 2012–2018.....	145

Seznam grafů v hlavní části zprávy

graf 1-1: Vývoj počtu obcí s OZV regulující provozování hazardních her v ČR v l. 2009–2018.....	18
graf 2-1: Počet povolených TH v l. 2009–2018	26
graf 2-2: Počet TH v přepočtu na 1000 obyvatel podle krajů k 31. 12. daného roku	27
graf 2-3: Počet povolených živých her v l. 2009–2018.....	28
graf 2-4: Počet provozoven s TH a/nebo ŽH v l. 2009–2018	29
graf 2-5: Počet provozoven s živými a/nebo technickými hrami povolenými MF na 100 tis. obyvatel podle krajů v l. 2015–2018	30
graf 2-6: Podíl kasin podle počtu povolených živých her v l. 2014–2018, v %	32
graf 2-7: Objem trhu s hazardními hrami v ČR v l. 2002–2018, v mld. Kč.....	34
graf 2-8: Vývoj podílů typů hazardních her na trhu podle příjmů ze hry v l. 2002–2018, v %.....	36
graf 2-9: Vývoj podílu land-based a on-line hazardních her na trhu podle příjmu provozovatelů v l. 2008–2018, v %	36
graf 2-10: Vývoj příjmů ze hry u hlavních typů hazardních her v l. 2002–2018, v mld. Kč	37
graf 2-11: Odvody z TH a ostatních hazardních her v l. 2013–2018, v mil. Kč	38

graf 2-12: Podíl státního rozpočtu a obecních rozpočtů na celkových příjmech veřejných rozpočtů ze zdanění HH v l. 2013–2018, v %	38
graf 3-1: Prevalence hazardního hraní v populaci v posledních 12 měsících podle věkových skupin, souhrnné kategorie her – Výzkum občanů 2018, v %	49
graf 3-2: Prevalence hraní hazardních her v prostředí land-based a on-line v posledních 12 měsících podle věkových skupin – Výzkum občanů 2018, v %	50
graf 3-3: Prevalence hraní hazardních her v posledních 12 měsících podle pohlaví – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2018, v %	53
graf 3-4: Prevalence hraní hazardních her v posledních 12 měsících podle věkových skupin – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2018, v %	53
graf 3-5: Prevalence hazardního hraní v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2018, v %	54
graf 3-6: Prevalence hraní loterií v prostředí land-based v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2018, v %	55
graf 3-7: Prevalence hazardního hraní bez loterií v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2018, v %	56
graf 3-8: Prevalence hraní hazardních her on-line v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2018, v %	57
graf 3-9: Prevalence hazardního hraní v populaci studentů středních škol ve věku 17 a 18 let v posledních 12 měsících – validizační studie ESPAD 2018, v %	59
graf 3-10: Prevalence hazardního hraní (bez loterií) v posledních 12 měsících v populaci studentů středních škol (ročník narození 2000) v letech 2016 a 2018 – validizační studie ESPAD, v %	60
graf 3-11: Prevalence hraní jakékoliv HH celkem a mimo loterie podle věku a ročníku studované školy (oba soubory, věk 11–19 let) – studie UPOL 2018, v %	62
graf 3-12: Prevalence hraní HH land-based a on-line (bez loterií) podle věku a ročníku studované školy (oba soubory, věk 11–19 let) – studie UPOL 2018, v %	63
graf 3-13: Čas strávený denně hraním hazardních her on-line (celkem) podle typu studované školy (oba soubory, věk 11–19 let) – studie UPOL 2018, v %	63
graf 4-1: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci a mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hazardní hry – Výzkum občanů 2018, v %	69
graf 4-2: Výsledky screeningové škály Lie/bet mezi hráči v posledních 12 měsících podle jednotlivých hazardních her (kombinace hazardní hry land-based a on-line) – Výzkum občanů 2018, v %	70
graf 4-3: Srovnání výsledků screeningových škál Lie/bet a PGSI v obecné populaci 2012–2018, v %	71
graf 4-4: Vývoj počtu pacientů s dg. F63.0 v ambulancích v l. 2004–2017 podle pohlaví	73
graf 4-5: Podíl pacientů s diagnózou F63.0 ve věkové kategorii do 20 let v ambulantní psychiatrické léčbě v l. 2011–2017, v %	74
graf 4-6: Vývoj počtu hospitalizací pro dg. F63.0 v l. 2004–2017 podle pohlaví	74
graf 4-7: Vývoj podílu hospitalizací pro dg. F63.0 podle věkových skupin v l. 2004 a 2017, v %	75
graf 4-8: Srovnání výsledků škály Lie/bet a CSPG mezi 17–18letými studenty 3. ročníků středních škol – validizační studie ESPAD 2018, v %	79
graf 4-9: Srovnání výsledků škály Lie/bet a CSPG mezi 17–18letými studenty 3. ročníků středních škol (ročník narození 2000) – validizační studie ESPAD 2016 a 2018, v %	80
graf 4-10: Výskyt problémového hráčství podle škály Lie/bet mezi žáky základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií (věk 11–15 let) – studie UPOL 2018, v %	81
graf 4-11: Výskyt problémového hráčství podle škály Lie/bet mezi studenty středních škol (věk 15–19 let) – studie UPOL 2018, v %	81
graf 4-12: Výskyt problémového hráčství podle škály Lie/bet mezi studenty základních a středních škol (věk 11–19 let) – studie UPOL 2018, v %	82
graf 4-13: Srovnání výsledků screeningové škály Lie/bet mezi mládeží ve věku 16 let, v %	82

graf 4-14: Prevalence problémového hráčství podle škály Lie/bet v posledních 12 měsících před uvězněním mezi odsouzenými vězni, v l. 2014, 2016 a 2018 v období před nástupem do vězení, podle pohlaví, v %.....	83
graf 5-1: Průměrná závažnost výskytu vybraných jevů ve sledovaných SVL v l. 2013–2019	88
graf 5-2: Průměrná míra závažnosti výskytu problémů spojených s hraním hazardních her ve sledovaných SVL v l. 2013–2019	89
graf 6-1: Spáchání krádeže nebo jiného přestupku či trestného činu kvůli získání prostředků na hru nebo splacení dluhu ze hry v l. 2014, 2016 a 2018 podle pohlaví, v %.....	98
graf 7-1: Počet hodin specifické prevence jednotlivých typů rizikového chování obsažených ve školním vzdělávacím programu ZŠ a SŠ ve školním roce 2017/2018	102
graf 7-2: Počet hodin specifické prevence nelátkových závislostí (včetně hazardního hraní) obsažených ve školním vzdělávacím programu v ročníkách ZŠ a SŠ ve školním roce 2017/2018	102
graf 7-3: Počet žáků, u nichž bylo řešeno nelátkové závislostní chování (včetně hazardního hraní) podle ročníků ZŠ a SŠ ve školním roce 2017/2018	103
graf 7-4: Zdroj informací o rizicích a léčbě problémového hráčství u hráčů HH v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2017 a 2018, v %.....	105
graf 8-1: Vývoj počtu pacientů ošetřených v psychiatrických ambulancích a hospitalizovaných s dg. F63.0 v l. 2004–2017	110
graf 8-2: Počet ambulančních vykazujících léčbu pacientů s dg. F63.0 na 1 mil. obyvatel a počet ambulantně léčených pacientů s dg. F63.0 na 100 tis. obyvatel v r. 2017 podle kraje sídla zdravotnického zařízení	110
graf 8-3: Počet hospitalizací pro dg. F63.0 v r. 2017 podle kraje bydliště pacienta, na 100 tis. obyvatel	111

Seznam grafů datové přílohy

datová příloha, graf 9-1: Počet TH v přepočtu na 1000 obyvatel v l. 2016–2018 ve vybraných okresech – 10 okresů s nejvyšším počtem TH v r. 2018.....	122
datová příloha, graf 9-2: Počet TH v přepočtu na 1000 obyvatel v l. 2016–2018 ve vybraných okresech – 10 okresů s nejnižším počtem TH v r. 2018	122
datová příloha, graf 9-3: Srovnání vybraných evropských zemí podle počtu TH na 1000 obyv. v l. 2014–2017	130
datová příloha, graf 9-4: Vývoj podílů typů hazardních her na trhu podle vkladů do hry v l. 2002–2018, v %.....	134
datová příloha, graf 9-5: Vývoj podílů land-based a on-line hazardních her na trhu podle vkladů do hry v l. 2008–2018, v %.....	135
datová příloha, graf 9-6: Příjmy obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her v přepočtu na 1 obyvatele v l. 2013–2018, podle krajů, v Kč	136
datová příloha, graf 9-7: Okresy s největším a nejmenším meziročním poklesem příjmů obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele v r. 2018, v %.....	139
datová příloha, graf 9-8: Okresy s největším nárůstem a poklesem příjmů obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele mezi l. 2015 a 2018 (střednědobý), v %	139
datová příloha, graf 9-9: Prevalence hraní technických her v prostředí land-based v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2018, v %.....	140
datová příloha, graf 9-10: Prevalence hraní kurzových sázek v sázkových kancelářích v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2018, v %.....	141
datová příloha, graf 9-11: Prevalence hraní kurzových sázek on-line v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2018, v %.....	141

datová příloha, graf 9-12: Prevalence hazardního hraní v populaci žáků základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií (věk 11–15 let) v posledních 12 měsících podle věku respondentů – studie UPOL 2018, v %.....	142
datová příloha, graf 9-13: Prevalence hazardního hraní v populaci žáků základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií (věk 11–15 let) v posledních 12 měsících podle navštěvovaného ročníku ZŠ – studie UPOL 2018, v %.....	143
datová příloha, graf 9-14: Prevalence hazardního hraní v populaci studentů středních škol (věk 15–19 let) v posledních 12 měsících podle věku respondentů – studie UPOL 2018, v %.....	143
datová příloha, graf 9-15: Prevalence hazardního hraní v populaci studentů středních škol (věk 15–19 let) v posledních 12 měsících podle navštěvovaného ročníku SŠ – studie UPOL 2018, v %.....	143
datová příloha, graf 9-16: Čas trávený hraním hazardních her on-line (celkem) podle věku (oba soubory, věk 11–19 let) – studie UPOL 2018, v %.....	144

Seznam obrázků

obrázek 2-1: Příklad umístění zákonného varování o rizicích hazardního hraní na webových stránkách provozovatelů v ČR.....	40
obrázek 2-2: Příklad nabídky dopravy zdarma.....	41
obrázek 2-3: Příklady TH a ŽH on-line „pro zábavu“ bez registrace.....	41
obrázek 2-4: Nabídka mobilních aplikací na hraní hazardních her firmy Synot Tip.....	42
obrázek 2-5: Ukázka bonusů poskytovaných provozovateli hazardních her on-line.....	43
obrázek 2-6: Loga nejvyšší české fotbalové a hokejové ligy.....	44
obrázek 2-7: Dres hokejového týmu HC Olomouc.....	44
obrázek 2-8: Webová prezentace společnosti prodávající tipy na kurzové sázky.....	44
obrázek 6-1: Příklad nabídky dopravy a občerstvení zdarma.....	93

Rejstřík

- A.N.O. – Asociace nestátních organizací, 21
 adiktologické služby, 10, 19, 21, 106, 109, 112, 114, 115, 146
 akční plán, 11, 19, 20
 alkohol, 19, 23, 57, 75, 76, 79, 82, 85, 87, 88, 89, 93, 146, 147
 Anonymní gambleři, 12, 115
 Asociace provozovatelů kurzových sázek, 11, 146
 bingo, 7, 15, 17, 18, 25
 Celní správa ČR, 11, 21, 22, 91, 92, 146
 číselná loterie, 25
 děti, 44, 72, 93, 103, 106
 dipování, 11, 94
 dopady
 sociální, 10, 85
 DSM, 146
 ESPAD, 47, 57, 58, 59, 60, 67, 76, 78, 79, 80, 82, 146
 evaluace, 20
 Evropská komise, 22
 Evropská unie, 22, 146
 Fortuna, 32, 41, 43, 99, 119, 127
 Generální finanční ředitelství, 146
 harm reduction, 7, 19, 106, 109
 hospitalizace, 74
 Chance, 41, 43, 119, 127
 Institut pro regulaci hazardních her, 146
 internetová poradna, 113
 karetní hra, 15, 63
 Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze, 114
 komorbidita, 10, 85, 114
 konopné látky, 19, 76, 85
 kostky, 15, 48, 49, 51, 58, 60, 61, 62, 142
 kouření, 21, 114
 kurzové sázky, 8, 9, 10, 15, 16, 17, 25, 32, 34, 35, 36, 37, 44, 47, 48, 50, 51, 52, 55, 57, 61, 63, 64, 72, 73, 94, 127, 132, 133, 146
 kvízomat, 11, 91, 92
 léčba
 ambulantní, 74, 109, 110, 111, 113, 114
 lůžková, 147
 Lie/bet, 9, 47, 60, 67, 68, 69, 70, 71, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 146
 live sázky, 9, 48, 49, 51, 55, 69
 loot boxy, 8, 22, 45
 los, 15, 44, 48, 49, 51, 52, 57, 58, 60, 61, 62, 142
 loterie
 číselná, 25
 okamžitá, 15, 44, 47, 48, 49, 51, 52, 57, 58, 60, 61, 62, 68, 142
 věcná, 132, 133
 marketing, 40
 Mezinárodní klasifikace nemocí, 146
 ministerstvo
 financí, 11, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 25, 26, 28, 29, 30, 40, 44, 45, 91, 94, 119, 121, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 132, 133, 134, 135, 136, 138, 139, 140, 146
 spravedlnosti, 21, 95, 96, 146
 školství, mládeže a tělovýchovy, 101
 vnitřní, 21, 146
 mladiství, 10, 72
 Národní strategie protidrogové politiky, 7, 19, 20, 104
 návyková látka, 7, 10, 19, 47, 53, 64, 70, 72, 76, 83, 85, 87, 101, 145
 Nejvyšší státní zastupitelství, 21, 146
 nelegální droga, 19, 23, 57, 76, 85, 87, 89
 NNO, 146
 obecně závazná vyhláška, 7, 16, 18, 39, 87, 89, 146
 obvinění, 95, 115
 obžalování, 96, 97
 odnětí svobody, 47, 64, 67, 83, 95, 96
 odsouzení, 83, 96, 97, 98, 115, 116
 okamžitá loterie, 9, 15, 47, 54, 68, 113
 on-line hraní, 76, 104, 142
 parlament, 17
 pervitin, 75, 76, 85
 PGSI, 9, 70, 71, 147
 poker, 41
 policie, 94
 politika
 protidrogová, 2, 7, 15, 19, 20, 23, 104, 147
 praní špinavých peněz, 91, 106
 prevalence
 celoživotní, 48, 52, 63
 v posledních 12 měsících, 52, 64
 v posledních 30 dnech, 52
 probace, 11, 95, 98, 145, 147
 provozovatelé hazardních her, 43, 104
 provozovna se zvláštním provozním režimem, 25
 přestupek, 11, 91, 98
 psychoterapie, 113
 Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky, 2, 7, 11, 12, 20, 21, 23, 75, 86, 103, 104, 109, 111, 112, 113, 114, 147

reklama, 7, 16, 17, 22, 40, 42, 43, 44, 45, 76, 104	Tipsport, 32, 41, 43, 99, 119, 127
rodina, 12, 76, 109	tombola, 11, 15, 94
Romové, 64, 76, 83	tréninkové hraní, 8, 41
rozpočet, 7, 8, 17, 23, 37, 38, 39, 136, 137, 138, 139	trest, 47, 64, 67, 83, 95, 96, 97, 98
ruleta, 15, 26, 48, 49, 51, 132, 133, 146, 147	trestný čin, 11, 21, 91, 94, 95, 96, 97, 98, 147
Sazka, 32, 43, 45, 119, 127	Účtenkovka, 45
sázková kancelář, 43, 146	úmrtnost, 85
sebevražda, 10, 85	Úřad vlády České republiky, 2, 147
sociálně vyloučená lokalita, 9, 10, 86, 87, 88, 89, 147	vězení, 12, 47, 64, 67, 83, 95, 112, 115, 116
sociální sítě, 11, 21, 22, 44, 45, 94, 111	videoloterijní terminál, 15, 26, 48, 51, 119, 132, 133, 146, 147
Státní zemědělský intervenční fond, 45	vláda, 2, 7, 11, 17, 19, 20, 101, 114, 147
stíhaní, 95, 96, 97	výherní hrací přístroj, 8, 21, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 48, 51, 132, 133, 147
Synot, 32, 41, 42, 119, 127	zadluženost, 10, 75, 76, 85, 86, 87, 88, 91, 113, 115
škola, 11, 12, 57, 58, 60, 61, 62, 63, 77, 78, 80, 81, 101, 102, 103, 104, 143, 144, 147	zdanění, 7, 8, 15, 17, 22, 37, 38, 39, 85, 94
školní populace, 67, 82	zodpovědné hraní, 106
tabák, 19, 23, 85, 114	živé hry, 7, 8, 10, 15, 17, 18, 21, 28, 31, 32, 47, 51, 52, 64, 73

Bibliografie

- CELNÍ SPRÁVA ČR 2019. Výsledky činnosti Celní správy ČR za rok 2018. Nepublikováno.
- ČÍŽEK, M. 2018. *Gambling jako rizikový faktor u mladých sportovců*. Mgr. Master thesis, Univerzita
- FUKSA, R. 2018. *Přístupy městských samospráv k regulaci hazardu*. Bc. Master thesis, Masarykova univerzita.
- GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2019. Vyhodnocení činnosti VS ČR v protidrogové politice za rok 2018. Nepublikováno.
- CHOMYNOVÁ, P., CSÉMY, L. & MRAVČÍK, V. 2016. Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD) 2015. *Zaostřeno*, 14, 1-16.
- CHOMYNOVÁ, P., DOLEJŠ, M. & SUCHÁ, J. 2019. Vybrané položky dotazníku ESPAD pro studii zaměřenou na hraní digitálních her mezi adolescenty. Nepublikováno.
- CHOMYNOVÁ, P. & MRAVČÍK, V. 2018. Národní výzkum užívání návykových látek 2016. *Zaostřeno*, 16, 1-20.
- IBOSIOLA, D. I., LITTLER, A., HÖRNLE, J., PADUMADASA, E., SCHMIDT-KESSEN, M. J. & TYSON, G. 2019. Evaluation of Regulatory Tools for Enforcing Online Gambling Rules and Channelling Demand towards Controlled Offers. Brussels: European Commission.
- JOHNSON, E. E., HAMER, R., NORA, R. M., TAN, B., EISENSTEIN, N. & ENGELHART, C. 1997. The Lie/Bet Questionnaire for screening pathological gamblers. *Psychol Rep*, 80, 83-8.
- KAISNER, J. 2015. *Náklady a výnosy regulace hracích automatů pro obce*. Mgr. Diploma thesis, VŠE v Praze.
- KLINIKA ADIKTOLOGIE 1. LF UK A VFN. 2019. *On-line systém evidence preventivních aktivit* [Online]. zpracováno NMS, nepublikováno. Available: <https://www.preventivni-aktivity.cz/> [Accessed 11 June 2019].
- MINISTERSTVO FINANCÍ ČR 2019a. Evidence OZV k regulaci hazardních her. Zpracováno NMS, nepublikováno.
- MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. 2019b. *Hazardní hry* [Online]. Zpracováno NMS, nepublikováno. Available: <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/hazardni-hry> [Accessed 11 June 2019].
- MINISTERSTVO FINANCÍ ČR 2019c. Výsledky provozování hazardních her v ČR. Zpracováno NMS, nepublikováno.
- MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR 2019. Přehled o stíhaných, podezřelých, obžalovaných a obviněných osobách v r. 2018. Nepublikováno.
- MRAVČÍK, V., NECHANSKÁ, B., ROZNEROVÁ, T., CHOMYNOVÁ, P. & TION LEŠTINOVÁ, Z. 2015. Sebevražednost problémových hráčů v kontextu psychiatrické komorbidity: kohortová studie mortality. *Adiktologie*, 15 (4), 354-364.
- MRAVČÍK, V., ROUS, Z., CHOMYNOVÁ, P., TION LEŠTINOVÁ, Z., GROHMANNOVÁ, K., JANÍKOVÁ, B., KOZÁK, J., VLACH, T. & KIŠŠOVÁ, L. 2018. Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2017. Praha: Úřad vlády České republiky.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2013a. Lékaři České republiky 2012 - Užívání návykových látek u pacientů a problematika substituční léčby. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2013b. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2012. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI & SC&C 2013. Výsledky Národního výzkumu užívání návykových látek 2012. Nepublikováno.

- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI 2016. Analýza dat ze studie ESPAD 2015 - hraní hazardních her, počítačových her a internetové aktivity u české mládeže. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI 2019. Zpracování závěrečných zpráv k dotačnímu řízení RVKPP za rok 2018. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & AGENTURA PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ 2019. Problematika hazardu a drog v sociálně vyloučených lokalitách v roce 2019. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & ASOCIACE OBČANSKÝCH PORADEN 2019. Monitoring klientů dluhových poraden Asociace občanských poraden zaměřený na hazard a užívání návykových látek jako příčiny zadluženosti v roce 2018. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2018. Dotazníková studie užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody v r. 2018. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2014. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2013. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2015a. Lékaři České republiky 2014 - Problematika substituční léčby, problémové užívání návykových látek a patologické hráčství mezi pacienty. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2015b. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2014. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2016. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2015.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2017a. Lékaři České republiky 2016 - Problematika substituční léčby, krátkých intervencí, problémové užívání návykových látek a patologické hráčství mezi pacienty. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2017b. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2016. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2018. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2017. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2019a. Lékaři České republiky 2018 - Substituční léčba, krátké intervence, problémové užívání návykových látek a patologické hráčství mezi pacienty. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2019b. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2018. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & MINDBRIDGE CONSULTING 2016. Národní výzkum užívání návykových látek 2016. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2016. Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD) v ČR v roce 2016 - validační studie ESPAD 2016. Nepublikováno.

- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM
FACTUM RESEARCH 2018. Patologičtí hráči v léčbě 2017 - analýza výsledků studie. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM
FACTUM RESEARCH 2019a. Analýza dat validizační studie ESPAD 2018 mezi 17-18letými studenty středních škol. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM
FACTUM RESEARCH 2019b. Prevalence užívání drog v populaci ČR v roce 2018. Nepublikováno.
- POLICEJNÍ PREZIDIUM POLICIE ČR 2019. Statistické přehledy kriminality v r. 2018 (ESSK). Praha: Policejní prezidium Policie České republiky.
- PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA 2019. Informace o činnosti Probační a mediační služby v souvislosti s hazardním hraním za r. 2018. Nepublikováno.
- ROCKLOFF, M. J. 2012. Validation of the Consumption Screen for Problem Gambling (CSPG). *Journal of Gambling Studies*, 28, 207–216.
- SEKRETARIÁT RADY VLÁDY PRO KOORDINACI PROTIDROGOVÉ POLITIKY 2018. Souhrnná zpráva o realizaci protidrogové politiky v krajích ČR za r. 2017. Praha: Úřad vlády ČR.
- SEKRETARIÁT RADY VLÁDY PRO KOORDINACI PROTIDROGOVÉ POLITIKY 2019. Vyhodnocení dotačního programu Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky 2018. Praha: Úřad vlády ČR.
- SCHWARZ, J., ROD, A. & ŽOŤČÁK, J. 2015. Regulace hazardu v ČR – východiska, podoba a dopady změn v legislativě. Praha.
- SUCHÁ, J., DOLEJŠ, M., PIPOVÁ, H., MAIEROVÁ, E. & ČAKIRPALOGLU, P. 2018. *Hraní digitálních her českými adolescenty*, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- TRANTINA, F. 23.05.2019 18:31 2019a. RE: Činnost patientského sdružení RECOVERY v oblasti hazardních her. Type to TION LEŠTINOVÁ, Z.
- TRANTINA, F. 2019b. RE: Informace o stránkách www.neprohrajizivot.cz.
- ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY 2018a. ZDRAVOTNICTVÍ ČR: Stručný přehled činnosti oboru praktický lékař pro děti a dorost za období 2007–2017 NZIS REPORT č. K/18 (08/2018). Praha: ÚZIS ČR.
- ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY 2018b. ZDRAVOTNICTVÍ ČR: Stručný přehled činnosti oboru praktický lékař pro dospělé 2007–2017 NZIS REPORT č. K/17 (08/2018). Praha: ÚZIS ČR.
- ÚZIS ČR 2019. Péče o pacienty s diagnózou F63.0 (patologické hráčství) v ambulantních a lůžkových zařízeních ČR v letech 2011–2017. Nepublikováno: ÚZIS ČR.
- VARTANYAN, A., PAVLÍČEK, P., CERMANOVÁ, T., PAVLÍČKOVÁ, P. & MIKEŠ, M. 2018. Výzkum hazardního hraní v kamenných provozovnách Královéhradeckého a Pardubického kraje. Laxus.
- WINKLER, P., BEJDOVÁ, M., CSÉMY, L. & WEISSOVÁ, A. 2014. *Problémové hráčství: Společenské náklady na hazardní hraní v České republice*, Praha: Psychiatrické centrum Praha.
- ZIOLKOWSKI 2018. The World Count of Gaming Machines 2018. <http://gamingta.com/library/>: Gaming Technologies Association.

Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2018

- Výroční zprávu o hazardním hraní v České republice v roce 2018 připravilo Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (NMS) z pověření vlády. Tato zpráva je v pořadí pátou výroční zprávou. Výročním zprávám předcházela souhrnná analýza s názvem Hazardní hraní v ČR a jeho dopady, kterou NMS předložilo vládě v roce 2014.
- Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti je součástí sekretariátu Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, který je organizačně začleněn do Úřadu vlády České republiky. Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky je stálým poradním, iniciačním a koordinačním orgánem vlády České republiky v oblasti integrované protidrogové politiky, kterou se rozumí politika v oblasti legálních i nelegálních návykových látek a patologického hráčství, s nimi souvisejících závislostních poruch a dalších zdravotních a sociálních dopadů a souvislostí. NMS je součástí mezinárodní sítě monitorovacích středisek Reitox (národních monitorovacích středisek evropských zemí), která je koordinována Evropským monitorovacím centrem pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA). Sít monitorovacích středisek Reitox ustavily a podporují vlády zemí EU. Jejím úkolem je sběr a analýza dat o situaci v oblasti drog v Evropě.
- Výroční zprávu o hazardním hraní v České republice v roce 2018 vydává Úřad vlády České republiky – Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti. Distribuci zajišťuje vydavatel. Elektronická verze je k dispozici na webových stránkách NMS www.drogy-info.cz.

